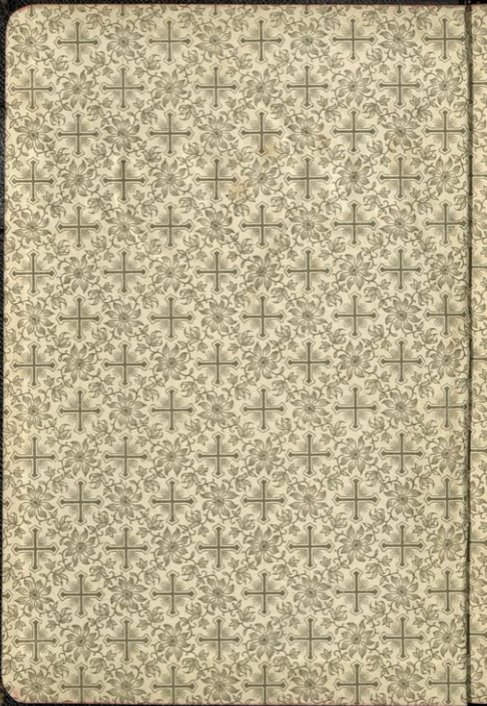

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

34512 vii lg

Benziger 1 Sp.

Depos.

Einsiedeln (Schweiz.)

DUŠA SPOKORNA,

ali

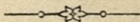
Prigovori in zgledi

za dušo hrepenečo po spokornosti,

ali

DUŠNA POMOČ

za zdrave in bolne grešnike in pravične.

Dušne pomoči tretje bukve.

Na svetlo dal

Janez Zupančič,

župnik.

Z dovoljenjem vis. čast. Ljublj. knezoškofijstva.

Drugi natis.

V LJUBLJANI, 1890.

Založila »Družba sv. Vincencija«. — Tiskala
»Katoliška Tiskarna«.

Dobiva se v „KATOLIŠKI BUKVARNI“ v Ljubljani.

Vse k veči časti
Trojno Edinega Boga,
Marije, Pribežališča grešnikov,
Sv. Jožefa, varha in rednika Jezusovega,
In k zveličanju duš!
Amen.

34512

(7) FZC 1541/1951

PRVI DEL.

Prigovori in zgledi o deseterih Božjih zapovedih.

Prva zapoved Božja.

Prvi prigovor.

O znamenjih ljubezni Božje.

Predragi prijatelj! želiš zvedeti, ali ljubiš Boga čez vse, ali ne? So nekatera znamenja, iz katerih prav gotovo spoznati zamoreš, če Boga čez vse ljubiš.

1. Prvo prav gotovo znamenje ljubezni Božje imaš, če greh sovražiš iz strahú pekla in zlasti iz ljubezni do Boga.

Boj se tedaj, ljubi kristijan! če želiš zveličan biti, pravičnega Boga, kateri bo vse grešnike po smrti v peklenško brezno

pahnil, kjer bodo neizrečeno velike in večne muke trpeli, in iz strahu pred njim varuj se slehrnega greha. Ali to si zapomni, ljubi moj kristijan! da, če želiš Boga iz vsega srca ljubiti, moraš se ogibati greha bolj iz hvaležne ljubezni do njega, kot iz strahu, da bi te po smrti v pekel ne pahnil.

Zvesta služabnica Božja je želela, da bi vsi ljudje Boga ljubili in greha se varovali ne iz strahu pred mukami v peklu in tudi ne zavoljo plačila v nebesih, temveč le zavoljo njega samega. Ta služabnica Božja je vzela posodo vode v desno roko in gorečo baklo v levo, in je tako po mestu hodila in na ves glas k Bogu klicala: O Bog! o Bog! ko bi bilo mogoče! — In kadar je bila vprašana, kaj hoče storiti, je odgovorila: »Želim, ko bi bila Božja volja, s to vodo ogenj pekla pogasiti in s to baklo nebesa požgati zato, da bi ljudje Boga ljubili in se greha varovali ne iz strahu pred mukami v peklu, in tudi ne zavoljo plačila v nebesih, ampak le iz ljubezni do njega.«

O, da bi tudi ti, bogoljubni kristijan! Boga ljubil in greha se varoval ne toli-

kanj zavoljo strahu pekla in upanja nebes, ampak veliko več iz hvaležne ljubezni do njega; ker to bi bilo prvo veselo znamenje, da v resnici ljubiš Boga.

2. Drugo znamenje ljubezni Božje imaš, dragi prijatelj! če si prizadevaš natanko, zvesto in stanovitno Božjo voljo spolnovati; kakor Kristus pravi: „Kdor moje zapovedi ima, in jih spolnuje, tisti je, ki mene ljubi.“ (Jan. 14, 21.) Saj tudi stariši iz tega spoznajo, da jih otroci ljubijo, če z veseljem njih voljo spolnujejo. Če Božjo voljo spolnuješ, imaš najgotovejše znamenje ljubezni Božje. V sedanjem življenji tisti Boga najbolj ljubi, kateri najbolj zvesto Božjo voljo spolnuje; zato je imel naš Izveličar največo ljubezen do svojega nebeškega Očeta, ker je rekel: „Moja jed je, da storim voljo tega, kateri me je poslal, in da dopolnim njegovo delo.“ (Jan. 4, 34.) Da tedaj tudi ti v resnici Boga ljubiš, ne stori tega,

kar ti hočeš, ampak stori vselej tisto, kar Bog hoče. Mnogokrat se motiš, in misliš, da Boga ljubiš, in mu najdopadljivejše delo storiš; ali vendar tvoje dobro delo Bogu ne dopade zato, ker ne storiš, kar Bog hoče, ampak le, kar ti hočeš. Pobožna mati! ti po več ur v cerkvi moliš; ali ker nisi doma, zato tvoje hčere ali dekle vasujejo, zaveze pregrešne ljubezni delajo, ali pa plešejo. Usmiljeni oče! ti rad bolnike obiskuješ, ali si v branje lepih bukev ves zamišljen, na svoje otroke ali družino pa pozabiš in jih razuzdanosti prepustiš. Dobrotljivi mož! ti prav obilno miloščino deliš, ali svojih dolgov ne poplačaš, ptujega blaga ne povrneš in storjene škode ne poravnaš. Vprašam te: Ali misliš ti, kateri tako delaš, da resnično Boga ljubiš? Ne ljubiš ga ne, ker Božje volje ne spolnuješ; Božja volja pa je: Na otroke in posle paziti, ter vsako krivico poravnati. Krščanski posel!

ti greš tudi ob delavnikih v cerkev, ob nedeljah se predolgo časa v cerkvi mudiš, doma pa tvoja opravila zastanejo, in tvoji vikši so zavljo tega na tebe nevoljni. Povej, ali misliš, da resnično Boga ljubiš? Ne ljubiš ga ne, ker storiš, kar tebi dopade, in opustiš zavljo tega storiti, kar je tvoja dolžnost, kar je tudi volja Božja. Če hočeš, bogoljubni kristijan! Boga v resnici ljubiti, dopolni vse dolžnosti svojega stanu; nadomesti s pogostnim povzdigovanjem svojega srca k Bogu, kar z dolgo molitvijo v cerkvi ali doma storiti ne moreš; to je volja Božja, in to se pravi Boga v resnici ljubiti.

3. Tretje znamenje ljubezni Božje imaš, o prijatelj! če vse težave in zopernosti voljno prenašaš, katere ti ljubi Bog pošilja. Če vse želiš in storiš, kar Bog hoče, imaš znamenje ljubezni Božje; ali če si po vrh tega tudi voljan vse pre-

našati, kar ti Bog pošilja: imej to za najgotovejše znamenje največje ljubezni Božje. Sv. apostelj Pavel si je imé velikega aposteljna zaslužil bolj s potrpežljivostjo v prenašanji vseh svojih bridkosti, kot s svojim čudapolnim apostoljskim opravilom. Ljubi kristijan! če Bog hoče, da si bolan, da preganjanje ali uboštvo trpiš, zakaj ti tega nočeš? Vsak dan Bogu rečeš: „Zgôdi se tvoja volja“, dovôli tedaj, da se zgodi presveta volja Božja s teboj. Ti želiš zdravje, da bi zamogel marsikaj dobrega storiti, in da bi drugim ljudem zavoljo bolezní nadležen ne bil. Bog pa hoče, da si bolan. Ali vedi, da Boga bolj ljubiš z izročanjem v njegovo sveto voljo v bolezní, kakor z najmenitnišimi dobrimi deli v zdravji. Če si bolan, prizadevaj si s primernimi pripomočki po pameti zdravje zadobiti. Ostanejo ti pomočki brez vspeha, potem Bog nobene druge

službe od tebe noče, kakor to, da iz ljubezni do njega trpiš.

Moli v boleznih, kakor je molila sv. Jedert. Ona je bila hudo bolna; in ko je svetnica v boleznih očenaš molila, je besede tretje prošnje večkrat ponavljala, rekoč: »Tvoja volja se zgôdi! tvoja volja se zgôdi! tvoja volja se zgôdi!« In Izveličar Jezus Kristus se ji je prikazal, v desni roki je držal zdravje, v levi pa še večji trpljenje, in ji je rekel: »Izvoli si, ljuba hči! kar hočeš.« In kaj si je izvolila? Nič, ampak rekla je: »Gospod! daj mi, kar je tvoja sv. volja!«

Dragi prijatelj! ti želiš obogateti zato, da bi revežem pomagati zamogel, ali Bog ti ne dá bogastva. Bodi tedaj z uboštvom zadovoljen; on želi, da ubošтво ljubiš; revežem bo že brez tvoje pomoči po drugih ljudeh pomagal. Skrbni oče! ti želiš svoje premoženje pomnožiti, da bi svojo družino preskrbel. Prav imaš, le prizadevaj si, ga s pripuščenimi pripomočki pridobiti in pomnožiti, toda brez krivice in skoposti; če ostane tvoje prizadevanje brez uspeha, izroči se Bogu,

kateri časne dobrote deli in zopet vzame, komur hoče. Bog ti kak križ ali trpljenje pošlje, sprejmi ga voljno, da se ž njim izveličaš. Bog previdi, da bi bilo nevarno za zveličanje tvoje duše, ako bi tebi dobrote delil; ker te ljubi, zato te s trpljenjem obklada. O koliko izvoljenih hvali sedaj v nebesih Božjo previdnost, ker jim je trpljenje pošiljala, ker so z uboštvom in trpljenjem si večno zveličanje zaslužili! O koliko pogubljenih preklinja sedaj v peklu bogastvo in sladnosti pozemeljske, ki so bile vzrok njih večne nesreče! Vesêli se tedaj, ljubi kristijan! ki imaš mnogo zaničevanja in krivic trpeti; če vse voljno trpiš, imaš znamenje najbolj popolne ljubezni Božje.

Pobožnemu kmetu je sovražnik na polju veliko škodo naredil; ali pobožni kmet ne žaluje zaradi sebi storjene škode, ampak zaradi tega, ker je hudobnež z grehom Boga razžalil.

Če tebi, ljubi kristijan! hudobni človek škodo naredi, in ti v nesreči s pra-

vičnim Jobom govoriš: „Bog je dal, Bog je vzel, kakor je njemu dopadlo, tako se je zgodilo, naj bo češčeno njegovo ime;“ imaš znamenje največje ljubezni Božje.

Tako veliko ljubezen Božjo je imel pobožni kmet, ki je tako-le govoril: Veseli me, da je toča moje polje pobila, ker me na tem svetu nič ne veseli, kakor volja Božja. Božja volja se je zgodila, ko je bilo moje žito pokončano. Zgodilo se je to k izveličanju moje duše in k časti Božji; češčeno bodi torej njegovo presveto ime na vekomaj!

4. Še nekaterih reči te moram opomniti, katere kažejo, da imaš v svojem srcu pravo ljubezen do Boga. In ta znamenja so: če pogostoma na Boga misliš; če se rad ž njim pogovarjaš in za njegovo čast poteguješ; če z veseljem govor o njem poslušаш; če se z gorečimi željami pogostoma pri sv. obhajilu ž njim združiš; ga rad v najsvetejšem zakramentu pričujočega obiskuješ in poslednjič, če vsa svoja dela njemu k časti izvršuješ.

- a) Vprvič rečem: Ti, dragi prijatelj! Boga ljubiš, če pogostoma nanj misliš; saj tudi dober otrok pogostoma na svojega očeta misli, katerega ljubi. Lepo znamenje ljubezni Božje imaš tedaj, če imaš pobožno navado vsak dan večkrat k Bogu zdihovati, rekoč: O moj Bog, ljubim te čez vse! O ko bi te zamogel prav ljubiti! Naj bo vse tebi k časti, o moj Bog! Daj mi voljno potrpljenje, o Gospod!
- b) Boga tudi ljubiš, če se pogostoma z njim pogovarjaš ali moliš; zakaj kakor dober otrok rad s svojim očetom govori, tako tudi ti, bogoljubna duša! rada z Bogom govoriš ali moliš. In kakor dober otrok se nikdar ne naveliča poslušati, če mu kdo kaj lepega od njegovega očeta pripoveduje; tako se tudi ti, bogoljubni kristijan! ne naveličaš poslušati, kadar ti Božji služabnik od ljubega Očeta nebeškega govori ali Božjo besedo oznanuje. In kakor dober otrok, če sliši, da kak hu-

dobnež hudo besedo čez njegovega ljubega očeta reče, ne molči, ampak se za njegovo čast poteguje; ravno tako tudi ti, bogoljubni kristijan! ne molčiš takrat, kadar slišiš grešnike tvojega ljubega Boga zaničevati, ampak se srčno oglasiš za njegovo čast, če ravno je tisti grešnik imenitnega ali bogatega stanu. c) Če imaš prav goreče želje pogostoma v zakramentu sv. rešnjega Telesa se s svojim Izveličarjem Jezusom Kristusom zediniti, bodi razveseljen, zakaj lepo znamenje Božje ljubezni imaš. Ker ti je pa dobro znano, da tudi pravični sedemkrat pade, zato se ti, bogoljubni kristijan! vselej pred sv. obhajilom z veliko žalostjo in britkostjo v zakramentu sv. pokore svojih grehov očistiš. č) Kakor ima dober prijatelj lepo navado večkrat svojega ljubljenega prijatelja obiskati, ter se po cele ure ž njim pogovarjati: tako tudi ti, bogoljubna duša! pogostoma, če le uteg-

neš, svojega najboljšega prijatelja in Boga v zakramentu sv. rešnjega Telesa pričujočega obiščeš, in se kakor ljubeznjiv prijatelj s svojim ljubljenim prijateljem pogovarjaš, ga kakor svojega mogočnega, častitljivega in milostljivega Boga častiš, se mu zahvaljuješ, mu svojo nasprotno ljubezen zatrjuješ, mu svojo lastno revščino in grehe spoznavaš, ter ga prav ponižno odpuščanja grehov in vsega na duši in na telesu potrebnega prosiš, pa mu tudi trdno obetaš se v prihodnjič v vseh rečeh po njegovi sveti volji ravnati.

d) Poslednjič daruj Bogu s svetim namenom vsa svoja tudi najmanjša dobra dela, zlasti tista, katera zaradi dolžnosti svojega stanu opravljaš, in védi, da mu z vsakim takim darovanjem svojo ljubezen pokažeš, sebi pa lepo zasluženje in plačilo za nebesa pridobivaš.

Vse te naštete pobožne vaje kažejo, da v tvojem srcu prebiva goreča ljubezen

Božja. Življenje svetnikov Božjih nam spričuje, da na te načine se je razodevala ljubezen Božja v njih.

Izmed vseh izgledov svetnikov dobro prevdari in kolikor zamoreš pobožno nasledovaj zgled sv. Armele, priproste kmečke dekle. O kako lepo se je razodevala v vsi njeni obnaši njena goreča ljubezen do Boga! Kako se je pa ljubezen Božja v njej razodevala? Tako-le: Ko se je zjutraj zbudila, njena prva misel je bila pri Bogu, njene prve besede so bile: Jezus, Marija! in precej se je izročila v Jezusove presvete rane. Kadar je molila, je tako goreče z Bogom govorila, kakor da bi ga bila s telesnimi očmi pred sabo pričujočega gledala. Ko je bila zdrava, je bilo njeno veselje vsaka, tudi prav sitna, nizka in zaničljiva dela iz ljubezni do Jezusa opravljati, zato ker je tudi Jezus taka dela delal. Če je bilo delo tako, da je mogla vse misli vánj obračati, je imela vendar svoje srce pri Jezusu, in po končanem delu se je urno k njemu vrnila, kakor je človek vedno saj v mislih pri njem, katerega prisrčno ljubi. Kolikorkrat se ji je kaj neprijetnega zgodilo, jo je kako obrekovanje bolelo, se je v duhu k

Jezusu obrnila, ki je v duhu svoje roke proti njej stegoval, ji svoje rane kazal, da naj se v njih skrije. Ako je krivico trpela, je rekla: »Hvaljen bodi Jezus!« in nikomur ni mogla sovražna biti; tiste je še najraje imela, ki so jo žalili, za-nje je najbolj molila. Ako je hotla neutegoma v jezo in nepotrpežljivost priti, je urno rekla: Kako bi zamogla taka biti pred očmi in vpričo Jezusa! Ako je iz prenagljenja kako nepotrebno besedo izrekla, ji je Jezus znotraj rekel: Tvoj jezik je posvečen. Ako je kak pregrešek storila, ga je Jezusu pravila, kakor da bi ga ne bil vedel, in ni jenjala prositi, dokler ji ga ni odpustil, kar je vselej storil, in ljubezen med njima je bila trdnejša, kakor popred. Pri sv. maši je bila tako žive vere, kakor da bi Jezusa s telesnimi očmi gledala, tudi ni bila za trenutek časa med molitvijo raztresena, ako bi se bilo tudi vse okrog nje podiralo. Tako je ta svetnica v resnici Boga ljubila.

5. Poslednje veselo znamenje ljubezni Božje posedeš, bogoljubni kristijan! če svojega bližnjega zavoljo Boga ravno tako močno ljubiš, kakor samega sebe.

Te resnice te prepriča sveto pismo, ki pravi: „Kdor pravi, da ljubi Boga, pa sovraži svojega bližnjega, je lažnjivec, in pri njem ni resnice. Zakaj kdor svojega brata ne ljubi, katerega vidi, kako more Boga ljubiti, katerega ne vidi? In to zapoved imamo od Boga, da, kdor Boga ljubi, mora tudi svojega brata ljubiti.“ (Jan. I. list, 4, 20. 21.) Vsi Božji služabniki, kateri so Boga v resnici ljubili, so ljubili tudi svojega bližnjega zavoljo Boga kakor sami sebe, in so mu na duši in na telesu toliko dobrega storili, kolikor so zamogli. Po lepih zgledih svetnikov Božjih ljubi tudi ti, dragi prijatelj! svojega bližnjega ne le z besedo, ampak tudi v dejanji in resnici, to je, stori mu toliko dobrega, kolikor zamoreš. In če to zapoved Božjo zvesto spolnuješ, imaš poslednje lepo znamenje ljubezni Božje.

O preljubi prijatelj! spolnuj zvesto najiminentnejšo in najprvo zapoved Je-

zusove postave: Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe in Boga čez vse, in pokaži mu svojo gorečo ljubezen do njega s tem, da se vsega greha skrbno varuješ; se v vseh okolščinah svojega življenja popolnoma v njegovo presveto voljo izročuješ; vse križe in težave, katere iz njegove dobrotljive roke pridejo, voljno prenašaš; rad moliš in Božjo besedo vselej zvesto poslušáš; pogostoma prav skrbno pripravljen sv. zakramente prejemaš; Jezusa v cerkvi v presvetem zakramentu pričujočega rad obiskuješ, in se z veseljem ž njim pogovarjaš. Blagor tebi, če se prizadevaš Boga tako ljubiti; zakaj Jezusova obljuba se bo nad taboj spolnila, kateri pravi: „Ako me kdo ljubi, bo moje besede spolnoval; in moj Oče ga bo ljubil, in bova k njemu prišla, in pri njem prebivala!“ (Jan. 14, 23.)

Drugi prigovor.

O pobožni molitvi.

I. Jezus Kristus pravi: „Resnično, resnično vam povém: Ako bote Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal.“ (Jan. 16, 23.) Da boš pa resnično uslišan, dragi prijatelj! kadar moliš, moraš vselej pobožno moliti. Da boš pobožno moliti zamogel, se vselej k molitvi dobro pripravljaj; kakor te opominja sveti Duh, ki pravi: „Preden moliš, pripravljaj se k temu, in ne bodi kakor človek, kateri Boga skuša.“ (Ekl. 18, 23.) Boga bi skušal, ko bi brez pripravljanja moliti začel. Kako se pa k molitvi pripravljaj? Pred vsem drugim odpravi od sebe vse posvetne misli in skrbi, in vse svoje misli k Bogu obrni.

Tako uči sv. Luitgarda, ki pravi: »Če hočemo pobožno moliti, moramo se po zgledu očaka Abrahama ravnati. Ko je on svojega sina Izaka na gori Moriji Bogu darovati mislil, je

osla, dva hlapca in vse druge k daritvi nepotrebne reči pod goro pustil, rekoč: Ostanita tukaj, ko odmolim, se hočem k vama vrniti.«

Vedi, dragi kristijan! da si zaradi tega tako pogostoma razmišljen, ker večji-del brez vsega pripravljanja moliti začneš; zakaj kako je mogoče, da bi te posvetne misli in skrbi med molitvijo ne motile, ker jih pred molitvijo resno od sebe ne odpraviš? Sv. Gregorij pravi, da so posvetne misli kakor prav težka peza, katera na molitvi visi, ter ji ne pusti se na kviško k Bogu v nebesa povzdigniti; zavoljo tega opominja, naj slehrni, preden v cerkev stopi ali moliti začne, vse posvetne misli in skrbi od sebe odloži.

Tako so delali svetniki Božji, postavim sv. Štefan, opat, je vselej vrata trdo za saboj zaprl, ko je v cerkev stopil, in rekel: »Posvetne misli in skrbi ostanite zvonaj pred vratmi tako dolgo, da se k vam nazaj vrnem; zakaj veliko potrebnejše in imenitnejše opravilo imam sedaj,

namreč: s samim živim Bogom se bom pogovarjal.« Ravnaj se tudi ti, ljubi kristjan! po tem prelepem zgledu, ter vse posvetne misli in skrbi od sebe odpravi, preden moliti začneš.

Ker pa veš, da je pobožna molitev največji dar Božji, prav pogostoma Boga darú pobožne molitve prosi, ter zdihni iz tega namena tudi k Jezusu, Mariji in svojemu zvestemu angelju varuhu. Sveti Bazilij te pa uči, da ni boljšega pripomočka pobožno moliti, kakor je ta: Prav živo se spominjaj vsegapričujočega Boga, kateri te gleda in posluša, kadar moliš; zakaj kakor z največjim spoštovanjem pred mogočnim gospodom stojiš in vsako besedo poprej dobro premisliš, preden jo izrečeš: ravno s takim spoštovanjem pred najvišjim Gospodom in Bogom stoj ali kléči, in vsako besedo dobro premisli, katero mu rečeš. Mogočen posveten gospod bi bil hudo razžaljen, ko bi se pred njegovim obličjem nespo-

dobno obnašal ali se od njega takrat proč obračal, ko ž njim govoriš; ali, glej, ljubi kristijan! kadar se med molitvijo nespodobno obnašaš, ali kaj posvetnega premišljuješ, takrat pred obličjem Božjim ravno tako ostudno ravnaš. Da boš pri molitvi vselej s svetim strahom napolnjen in pobožno molil, po nauku sv. Janeza Zlatousta naslednjo resnico premišljuj: Kadar moliš, takrat pred tabo, na svojem nebeškem prestolu Bog sedi od velike množice angeljev in svetnikov obdan, ter svoje oči na tebe obrača in te posluša. Veliko bolj pobožno boš tudi molil, če si med molitvijo proti cerkvi obrnen, kjer je sv. rešnje Telo shranjeno, in z očmi žive vere Jezusa Kristusa v svetem zakramentu pričujočega gledaš. Po slehrni, zlasti daljši molitvi pa nikdar ne pozabi Boga odpuščenja med molitvijo storjenih pregreškov prav ponižno prositi, ter zdihni s temi ali

enakimi besedami: „O dobrotljivi Jezus! bodi milostljiv meni ubogemu grešniku! V tvoje sladko in usmiljeno srcé izročim svojo mlačno in slabo molitev, ter te prav ponižno prosim, zboljšaj jo. Svojo nepopolno molitev sklenem s tisto popolno molitvijo, s katero si ti na zemlji nebeškega Očeta častil. Ponižno te prosim, nadomesti vse moje pomanjkljivosti.

II. Potem, ko si se, dragi prijatelj! tako lepo k molitvi pripravil, začni v Božjem imenu svojo molitev ter moli, kolikor zamoreš, prav pobožno. Gotovo bi rad vedel, katera molitev je pobožna, torej dobra. Da se tvoja molitev resnično pobožna imenovati more, je potrebno prvič, da pazno, in drugič, da goreče moliš.

1. Česa je pa treba, da se more od tvoje molitve reči, da je pazna? Paziti moraš na besede, katere izrekuješ; na pomen besedi in na zapopadek cele

molitve; paziti moraš poslednjič pa tudi na Boga, s katerim med molitvijo govoriš. Sedaj premisli, kdaj imaš vsako teh treh pazljivosti.

a) Prvo pazljivost pri molitvi imaš takrat, kadar na vsako besedo paziš, katero med molitvijo izgovoriš. Znano mi je, dragi prijatelj! da tudi ti, ki si prav močno mlačen in len za delo svojega večnega zveličanja, vendar le včasih moliš. Ali kakošna je tvoja molitev, če si tako hudo mlačen? Taka je, da se Bogu usmili! Ti želiš prav v kratkem času svojo molitev dokončati, zato ker ti je vsaka nekoliko daljša molitev vselej zoprna, in tudi zato, da bi ž njo mnogo dragega časa ne zgubljal, ter več časa imel za posvetna opravila. Kako tedaj moliš večjidel, o mlačni kristijan? Besede pri molitvi tako naglo izrekuješ, da ti skoro sape zmanjkuje; zato pa tudi nekaterih besedi med molitvijo ne izrekuješ, ampak

jih izpuščaš, druge pa le na polovico izrekuješ. Kako sodbo izrečeš čez tako svojo hitro molitev, o mlačni kristijan! Da boš ložej pravo sodbo čez njo izreči zamogel, te vprašam: Kaj bi ti storil s človekom, kateri te je kake reči prosit prišel, pa svojo prošnjo s toliko naglostjo izgovarja, da nekaterih besedi celó ne izreče, druge pa le na polovico, tako, da ga ti še razumeti ne moreš, kaj od tebe želi? Ali bi uslišal tako nesramnega človeka, in mu dal, česar te prosi? Odgovoriš: Kako mu hočem dati, ker se tako nespodobno obnaša, in tako hitro govori, da ga še ne razumem, kaj govori? Glej, ravno tako nespodobno ti z Bogom govoriš, kadar tako hitro moliš! Tudi Bog se bo z nejevoljo od tebe obrnil, in ti ne bo dal, česar ga prosiš. Moli tedaj, ljubi kristijan! raje bolj počasi, da vse besede popolnem izgovoriti moreš. Boljšo in Bogu prijetnejšo molitev opraviš,

če en očenaš lepo počasi in pobožno obmoliš, kakor ko bi ves rožni venec z največjo hitrostjo in brez pazljivosti obmolil.

b) Paziti moraš, dragi kristijan! drugič na pomen besedi ali cele molitve, katero izgovarjaš. Paznost na pomen besede ali molitve je veliko večje vrednosti pred Bogom, kakor pazljivost, da vsako besedo popolnoma izgovoriš. Poleg besedi sv. Brnarda so besede pri molitvi tisto, kar je satovje, in pomen besedi tisto, kar je sladki méd v satovji. Vendar pa ta paznost ne tirja, da bi mogel ravno na pomen vsake besede posebej misliti, dovolj je, da misliš, kaj z vso molitvijo Bogu rečeš. Kakor takrat, kadar s kakim človekom govoriš, ne misliš, kaj z vsako besedo rečeš, ampak le misliš, kaj mu z vsem govorom povéš: ravno tako tudi takrat, kadar z Bogom govoriš, ali moliš, ni potrebno na vsako besedo posebej misliti; dovolj je, da misliš, kaj z vso

molitvijo Bogu rečeš. Utegne se ti celó prigoditi, zlasti kadar iz kakih bukvic moliš, da vsake besede ne razumeš; ali ne misli takrat, da zaradi tega ni tvoja molitev dobra; če le tisto razumeš, kar z vso molitvijo Bogu rečeš, je tvoja molitev ravno tako dobra, kakor ko bi tudi slehrno besedo dobro razumel. Ko bi mogel na pomen vsake besede posebej paziti, bi mogel pri vsaki besedi premolkniti, in njen pomen premišljevati, kar bi pa tvojo molitev močno zdaljšalo. Taka podaljšana molitev bila bi za-té težavna, bila bi trpinčenje; česar pa Bog od tebe ne terja. Le na pomen vse molitve pazi, in dobra ter pazljiva je tvoja molitev.

c) Tretjo paznost imaš, kadar med molitvijo na Boga misliš, s katerim govoriš. Ta pazljivost je najboljša. Da to pazljivost imaš, ni ravno treba, da bi zapopadek vsake besede ali tudi vse mo-

litve popolnoma dobro razumel; dovolj je, da imaš svoje misli pri Bogu, da ga želiš častiti, prositi ali se mu zahvaliti. Tako, na primeru, majhen otrok Bogu prijetno moli, če besede očenaša izgovarja, dasiravno ne razume zapopadka ne posameznih besedi, ne vse molitve. Otrok ima svoje srcé pri Bogu, in ga želi častiti, in zato je njegova molitev Bogu dopadljiva, ker Bog le na voljo človekovo gleda. Ta paznost je pri molitvi bistveno potrebna, ker molitev je govor z Bogom. Kakor moraš med govorom s človekom na človeka paziti, s katerim govoriš, ravno tako moraš med molitvijo na Boga paziti, s katerim govoriš. Kateri ima pa med molitvijo svoje misli radovoljno pri kaki drugi reči, in ne pri Bogu, on v resnici ne moli; zakaj on ne govori z Bogom, ampak s tisto rečjo, na katero misli. Če se pa zoper tvojo voljo med molitvijo tvoje misli od Boga proč, in na kako

drugo reč obračajo in ti jih siliš, se zopet od tiste reči proč, in k Bogu nazaj obračati: tvoja molitev svoje vrednosti pred Bogom ne zgubi. Če te torej med molitvijo skušnjavec s posvetnimi mislimi nadleguje zato, da bi ti sad dobre molitve zgubil ali celó moliti nehal, nikar se mu ne daj zbegati, da bi malosrčen postal in molitev opuščal. Le zaupljivo k Bogu zdihni, potoži mu svoj revni dušni stan, ter ga prosi potrebne pomoči. Mirno dalje moli, ravno tako, kakor ko bi nobenih skušnjav med molitvijo ne imel; tudi ne ponavlaj tistega dela molitve, pri katerem so te posvetne misli motile; zakaj skušnjava in neradovoljno razmišljenje molitvi nič ne škoduje. Bog na tvojo dobro voljo gleda, ima usmiljenje s tvojo slabostjo in tebi zavoljo Jezusovega zasluženja vse razmišljenosti med molitvijo rad odpusti. Bog obvaruj, da bi zavoljo razmišljenosti kdaj svojo mo-

litev opustil. Neka svetnica pravi: „Če ne moreš s srcem moliti, pa z ustmi moli; zakaj besede, katere usta izgovarjajo, tudi srce ogrevajo.“

2. Do sedaj si premišljeval, dragi prijatelj! prvo lastnost pobožne molitve, to je paznost; sedaj premišluj še nekatere nauke o njeni drugi lastnosti, to je o gorečnosti pri molitvi. Ta lastnost je k pobožni molitvi tako bistveno potrebna, da brez nje sama pazljivost pri molitvi nič ne velja. Ker je tedaj gorečnost pri molitvi bistveno potrebna: gotovo želiš zvedeti, kaj ti je storiti, da boš prav goreče molil. Da se bo to zgodilo, premišluj od ene strani Božje popolnosti; od druge strani pa svojo veliko revščino in hudobijo. To premišljevanje bo storilo, da boš imel največje spoštovanje, ljubezen in zaupanje do Boga, in največjo žalost zaradi storjenih grehov, sklenjeno s trdnim sklepom, Boga

nikdar več ne razžaliti. Pred Bogom se boš najglobokejše poniževal in ga zaupljivo milosti prosil; in ravno ta dejanja poniževanja, žalovanja in zaupanja bodo storila tvojo molitev gorečo, torej pobožno in dobro. Nikar ne misli, da le takrat prav goreče moliš, kadar pri molitvi solzé točiš; dobro je sicer to, in take solzé so dar Božji, za katerega se Bogu zahvali, če ti ga dá, ali potrebne niso solzé goreči molitvi; dovolj je, da pravo gorečnost imeti želiš, za-njo Boga prosiš in se pred Bogom ponižuješ, ker je nimaš. Moreš celó takrat prav goreče moliti, kadar si poln znotranje mrzlobe in suhote. Nikar ne žaluj torej, da pogostoma gorečnosti pri molitvi ne občutiš, ampak da se čutiš med molitvijo vsega mrzlega in suhega; saj so mogli pogostoma tudi največji svetniki Božji med molitvijo mrzloto in suhoto srea občutiti; ali zaradi tega ni bila njih molitev nič slabejša,

ampak Bogu še veliko prijetnejša, kakor takrat, ko so med molitvijo največjo gorečnost in tolažbo v srcu občutili. Sveta Terezija uči, da je najboljša tista molitev, katero kristijan takrat opravlja, ko se v največji dušni suhoti in mrzloti znajde. Rekla je, da taka molitev dušo v čednosti najbolj pokrepča, ker jo pred Bogom najbolj ponižuje. Boljše je pa, poleg njenih besedi se pred Bogom poniževati, se v njegovo sv. voljo izročevati, in mu svoje trpljenje darovati, kakor pa zaradi notranjega veselja ali tolažbe med molitvijo solzé pretakati. Bog obvaruj, da bi ti, dragi prijatelj! kedaj zaradi dušne suhote molitev opustil. Kadar se ti bo prigodilo, da ne boš med molitvijo nobenega notranjega veselja, nobene tolažbe imel, nasproti pa boš veliko mrzloto in suhoto občutil, ali da te bodo celó ostudne skušnjave zoper Boga in njegove svetnike med molitvijo nadlegovale: ravno

tako veselo in mirno molitev podaljšaj; kakor ko bi največi tolažbo v srcu občutil; in Bog, kateri tvojo resnično dobro voljo vidi, bo nad tvojo molitvijo največe dopadajenje imel, ter ti jo z obilnimi milostmi poplačal. To resnico si dobro zapomni: Kdor pristrčno želi goreče moliti, in se zaradi tega pred Bogom ponižuje, ker ne more tako goreče moliti, kakor je dolžan in kakor bi rad, on Bogu prijetno, čeravno od skušnjav nadlegovan moli. Če je volja resnično dobra, je potem tudi molitev resnično dobra in Bogu prijetna.

Ljubi kristjan! ravnaj se, kolikor moreš, pri vseh svojih molitvah po navedenih vodilih, da boš vselej pobožno molil, s svojo pobožno molitvijo Boga častil, sebi pa vse potrebne milosti od njega sprosil. Ker je pa pobožna molitev največji dar Božji, obrni se vselej pred molitvijo k Bogu ter reci: Ponižno te

prosim, milostljivi Oče nebeški! daj mi dar pobožne molitve, da bom mogel tako moliti, da boš ti po svoji neskončni milosti mojo molitev vselej uslišal, ter mi dal vsega, česar za dušo in telo, za sedanje in prihodnje življenje potrebujem, in me rešil greha, in vsega zlega na duši in na telesu po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Druga zapoved Božja.

Prvi prigovor.

O ostudnosti smrtnega greha.

Dragi prijatelj! ali véš, kedaj da smrtno grešiš? Takrat, kadar Božjo zapoved v veliki reči védoma in radovoljno prelomiš. Ali pa tudi kedaj prav dobro premišljuješ, kako predrzno z Bogom takrat ravnaš, ko mu pokorščino odrečeš? Ne govore sicer tvoja usta, ampak tvoja

dela vselej tako-le govore, kadar grešiš: Kdo je tisti Bog, da bi mu jaz služil; jaz sem sam svoj Gospod? Meni nima nihče nič zapovedovati; jaz mu ne bom služil! Strašno ti je, dragi prijatelj! poslušati take bogokletske besede; ali védi, da nič drugače tvoja dela ne govore takrat, kadar grešiš. Dalje govoriš, nesrečni grešnik! Bogu tako-le: Ti mi zapoveduješ rekoč: Verovaj v enega samega Boga, jaz pa verujem raji, kar me lažnjivi preroki in zapeljivci učé. Ti zapoveduješ: Ne imenuj po nemarnem Božjega imena! jaz pa tolikokrat tvoje sveto ime brez potrebe izgovarjam, ali pa še celó preklinjam. Ti zapoveduješ: Posvečuj praznik! jaz pa ob nedeljah in praznikih največ grehov storim. Ti zapoveduješ: Spoštuj očeta in mater! jaz jih pa jezim in zaničujem vsak dan. Ti zapoveduješ: Ne ubijaj! jaz pa sebe in bližnjega oškodujem na duši in na telesu s pija-

nostjo, nezmernostjo, z jezo in sovraštvom. Ti zapoveduješ: Ne prešestvaj! in vendar jaz nečistujem. Ti zapoveduješ: Ne kradi! jaz pa drugim krivico delam, kradem, ali jih prekanim, če le morem. Ti zapoveduješ: Ne govôri krive priče! in vendar se mnogokrat lažem, opravljam in obrekujem svojega bližnjega. Ti zapoveduješ: Ne želi svojega bližnjega žene; ne želi svojega bližnjega blaga! in vendar je moje srcé napolnjeno z nečistimi željami in nevoščljivostjo. K srcu si vzemi o grešnik! kako v vseh zapovedih Bogu ravno nasproti delaš. Kar on hoče, nočeš ti; kar on noče, hočeš ti. Ali morebiti v svojih grehah ne praviš: Jaz nočem Bogu služiti; jaz mu ne bom pokoren! — Jaz ne maram za Boga, meni je greh ljubši in meseno poželenje, kot Bog; jaz se ne bojim njegovega pekla! Jaz se ne zmenim za njegove zapovedi; jaz se smejam njegovi jezi; jaz ne maram za

njegovo ljubezen; jaz zaničujem njegovo sovraštvo; jaz ne potrebujem njegovega plačila; jaz se ne tresem pred njegovo šibo!! Strašne besede, kdo jih bo poslušal? Ali ni to grozovito? Ali ni to čez vse pretresljivo? Pa mi boš odgovoril: Saj nikoli tacih besedi ne govorim! Res je, prav imaš, da nikoli nisi tako bogokletsko govoril; ali tvoja dela, o grešnik ali grešnica! kadar védoma kako Božjo zapoved prelomiš, vselej tako predrzno in bogokletsko govore. Ali ni tedaj tvoj greh najhujša nepokorščina, najostudnejša nehvaležnost do Boga? Da boš to resnico še bolj spoznal, premisli sedaj nekoliko bolj natančno, kdo je ta, katerega z grehom žališ, in kdo si ti, ki ga žališ.

1. Kdo je ta, katerega z grehom žališ? On je tvoj najmogočnejši Gospod. Če je pa on tvoj najmogočnejši Gospod, si dolžan ga častiti. Bog sicer ne po-

trebuje tvojega češčenja, o človek! k svoji večni sreči, ker sam v sebi in zavoljo samega sebe največo čast ima; ali dolžan si tudi ti njegovo velikost, njegovo popolnost in druge njegove najlepše lastnosti poveličevati; in ravno zato te je Bog vstvaril, in če to svojo najimenitnejšo dolžnost vselej zvesto spolnuješ, si večno veselje in zveličanje v nebesih zaslužiš. Če pa té svoje dolžnosti, o kristjan! ne spolnuješ, ampak Bogu čast in pokorščino odrečeš: tako zaničuješ njegovo vsegamogočnost, ker bi ji rad nasprotoval; njegovo vsegavidijočnost, ker bi se ji rad skril; njegovo pravico, ker bi se ji rad odtegnil; ti zaničuješ sploh vse njegove popolnosti, ker bi jih rad tajil. In če vse Božje popolnosti zaničuješ, le premisli, ali ne zaslužiš večnega pogubljenja? Ti, o kristjan! si dolžan Bogu tudi s tem svoje češčenje pokazati, da ga čez vse ljubiš, da ga bolj čislaš,

kakor vse stvari Božje, bolj kakor vse tebi najljubše in najprijetnejše reči. Ti, o grešnik! pa pregrešno veselje, malopridni dobiček bolj čislaš, kakor Božjo prijaznost in ljubezen. Judež Iškarjot je velikim duhovnom rekel: Kaj mi hočete dati, in jaz vam izdam svojega Učenika? in izdal ga je za trideset srebrnikov. Grešnik! ti si pa Boga, ti si Jezusa Kristusa za veliko manjši ceno izdal; prodal si ga samo za nasitjenje svojega hudega poželenja. Ko je Pilat judom z nedolžnim Jezusom vred predstavil tudi malopridnega tolovaja Barabo, mislil je, da bodo za nedolžnega Jezusa prosili. Ali judje so vpili: Daj nam Baraba; in ko jih je dalje vprašal: Kaj naj pa z Jezusom storim? so vsi z grozovitim glasom kričali: Križaj ga, križaj ga! Gotovo si ti, o grešnik! v svojem srcu ves nevoljen nad vpitjem judovskim, ker so razbojnika Barabo višje, kot nedolžnega Jezusa cenili, pa ne pomisliš, da

je tvoje dejanje v nekem pomenu ostudnejše, kakor vpitje judovsko; zakaj tisto, kar ti višje ceniš, kakor Jezusa, ni kak človek, marveč je veliko manjše cene, je namreč tvoje meseno poželenje, tvoj napuh, tvoja lakomnost, ali sicer kako hudo nagnenje. Judje tudi niso Jezusa prav dobro za Boga spoznali; ti ga pa spoznaš prav dobro za svojega Boga in za svojega Zveličarja; in vendar ga z grehom v svojem srcu vnovič križaš! S čem boš tedaj mogel njemu storjeno zaničevanje izgovarjati? Ali boš kedaj mogel dovolj solz pretočiti zavoljo tolikega greha, zavoljo tolikega zaničevanja Božjega? Ali pa morebiti misliš, da bo pravični Bog to zaničevanje svojega neskončnega veličastva brez kazni pustil? Da boš svojo predrznost še bolj spoznal, premisli naslednje vprašanje: Kaj bi ti rekel, ko bi videl podložnika pred svojega mogočnega kralja stopiti in ga kar je

mogoče ostudno zaničevati in žaliti? In kaj misliš, da bi kralj s takim predrznim svojim podložnikom storil? Ali misliš, da bi se hudo nad njim ne maščeval, in ga ostro ne kaznoval? Gotovo bi predrznežu svojo srditost občutiti dal. In premisli, tako ravnaš ti, o grešnik! s svojim Bogom; ti ga vpričo in pred njegovim obličjem zaničuješ! In kaj je najmogočnejši cesar v primeri z Bogom? Le slaba stvar Božja je. Kolika je tedaj tvoja predrznost, o grešnik! če se ne bojiš Boga žaliti in zaničevati.

2. Premisli še dalje, o grešnik! kdo je tisti, katerega z grehom žališ. On je tvoj največi dobrotnik. Ali je pa resnično Bog tvoj največi dobrotnik? Kaj dobrega ti je že dal? Vse, kar si, in kar imaš. On ti je dal močno in zdravo telo, On tudi vedno čuje nad njim, in ga obvaruje toliko nevarnosti, v katerih bi se lahko poškodovalo; On zapoveduje

zemlji, da rodi svoj sad in ti daje potrebni živež. On ti je dal dušo ozaljšano z umom in prosto voljo in podobno njemu samemu; On pošilja dobre ljudi, kateri za tvoje zveličanje skrbé; še več: On je poslal iz nebes na zemljo in ti dal svojega edinorojenega Sina; in ta Sin Božji ti je dal svojo sveto rešnjo Kri in svoje zasluženje. Za vse te dobrote pa Bog od tebe nič družega ne terja, kakor da njegovo sveto voljo spolnuješ, in vse svoje dušne in telesne moči v Njegovo čast in v svoje zveličanje obračaš. Kaj pa storiš ti, o nehvaležni kristjan! z močmi tebi od Boga podarjenimi? Ti svoje zdravje in življenje, vse svoje dušne in telesne moči v razžaljenje njega obračaš, ki ti jih daje; ti se njegovih darov, kakor orožja zoper njega poslužuješ. Bog Oče ti je dal svojega Sina, in Sin Božji ti je dal svojo sveto rešnjo Kri, svoje zasluženje. Ti pa Sina Božjega in nje-

govo sveto rešnje Kri zaničuješ in z nogami teptaš! Ti delaš ravno to, kar je bilo vzrok njegove smrti, in ker ga v resnici več križati in umoriti ne moreš, ga v svojem srcu križaš in moriš, kakor sv. Pavel piše: „V svojih srcih si sami križajo Sina Božjega.“ O grešnik! ali je tvoj Bog to od tebe zaslužil? Ali te je kdaj razžalil, ti kaj hudega storil? O, nikoli te ni razžalil, nikoli ti ni nič hudega storil: le dobro ti želi, le dobrote ti deli. Zakaj tedaj tako grdo s svojim Bogom ravnaš? Ali ne ravnaš z Bogom, ki te ljubi, veliko ostudnejše, kakor s svojim sovražnikom? Ali ni to nehvaležnost, katera zasluži, da bi jo vedno objokoval? Po pravici toži Jezus Kristus sam čez tvojo nehvaležnost z besedami svete cerkve: „Moje ljudstvo! kaj sem ti storil? ali s čem sem te žalil? odgovori mi! Rešil sem te iz egiptovske (satanove) sužnosti; ti mi pa (s svojimi

grehi) težki križ nakladaš; z mano (svojim mesom in svojo krvjo) sem te nasitoval, ti mi pa (z grehi) žolča daješ; kraljevo ljudstvo (otroka Božjega) sem te storil, ti me s trnjem (z grehi v novič) kronaš; življenje sem ti dal, ti me pa križaš!

Ti nehvaležni grešnik! ravno tako ostudno z Bogom ravnaš, kakor je Bazilij, strašni cesar v jutrovi deželi, z rešiteljem svojega življenja ravnal. Ta neusmiljeni cesar zagleda nekega dne na lovu srno čudne velikosti, teče proti njej, in jo hoče prebosti. Ali krepka zvér ga na rogé natakne, visoko vzdigne, ter misli z vso močjo ob tla treščiti. V veliko srečo cesarjevo se pripeti, da plemenitaš še o pravem času na mesto pride, zapazi največjo nevarnost, v kateri se znajde cesarjevo življenje, hitro priskoči, srno z mečem umori in cesarja gotove smrti reši. Kdo ne bi mislil, da bo cesar rešitelja svojega življenja prav bogato poplačal? Ali kako ga je poplačal? Tako, da je ukazal glavo mu odsekati. Prevzetnež ni hotel nikogar na svetu trpeti, kateremu bi moral hvaležen biti; torej si je zmislil, da je plemenitaš hotel takrat

cesarja samega umoriti, ko je divjo zver z mečem mahnil in umoril. Komu se ne gnjusi nad grdo nehvaležnostjo tega cesarja? Ali glej, o grešnik! še veliko bolj ostudno in nehvaležno ravnaš ti s svojim Bogom.

Tvoj Bog te je s svojo smrtjo na križu večne smrti rešil, in ti ponavljaš ravno taka dela, zaradi katerih je moral on umreti, ti ga s svojimi grehi vnovič križaš. Jenjaj, o grešnik! tako nehvaležno s svojim Bogom ravnati.

3. Še bolj razvidno se pokaže predrznost tvoja, o grešnik! če premisliš, kdo da si ti, ki se predrzneš Boga žaliti! Ti si goli nič proti Bogu; za vsak trenotek svojega življenja imaš le Bogu se zahvaliti, ker vedi, da tisti hip, ko bi ti on odtegnil svojo roko, razpadel bi v tvoj nič, iz katerega si izšel. Ti si tedaj vedno ves v Božjih rokah, popolnoma v Božji oblasti. Bog te drži in nosi v svojem naročji; on, kateri z močjo svoje besede vse ohranjuje, te drži na tanki

niti življenja nad peklenkim breznom; on te more vsak čas pokončati in pogubiti, on te more vsak čas v peklenko brezno pahniti. Kolika je tedaj tvoja predrznost in neumnost, ko se ne bojiš njega žaliti in zaničevati! Kaj bi ti, dragi prijatelj! rekel, ko bi videl kakega človeka, da zaničuje tistega, kateri ga s svojo močno roko nad kakim breznom drži, in ima njegovo življenje popolnem v svoji oblasti? Rekel bi, da je ob pamet prišel, in ne smilil bi se ti, ko bi ga zaničevani sovražnik iz svoje roke izpustil in v brezno treščil. Premisli, o grešnik! to je tvoja podoba; tako ti ravnaš s svojim Bogom! Če si tedaj njega z žaljenjem in zaničevanjem sebi sovražnika storil, kako moreš še mirno in brez skrbi v svojih grehah živeti; se ne bati, da bi te v peklenko brezno treščil; in še dalje odlašati, se s svojim razžaljenim Bogom spraviti?

Da boš še bolj dobro spoznal, o kristjan! kako ostuden, pa tudi kako nevaren je tvoj stan, če v smrtnem grehu živiš, pojdi z menoj v duhu tje v jeruzalemsko mesto, tje na oljsko goro, in glej, kaj se tam godi! Silno žalosten kliče Sin Božji: „Moja duša je žalostna do smrti;“ ves slab na zemljo pade, in ko moli, mu krvave kaplje iz života na zemljo tekó. Kaj je Sina Božjega s smrtno žalostjo napolnilo, in storilo, da je krvav pot potil? Morebiti, ker je videlo njegovo Božje okó že v tej uri vse grozovite bolečine, njemu namenjene in strašno smrt na križu, se je pri tem pogledu njegova človeška natora zgrozila in čudno prestrašila? Ta ni najimenitnejši vzrok njegove žalosti. Najimenitnejši vzrok njegove neizrekljivo velike žalosti so po besedah preroka Izaija, grehi vseh ljudi, torej tudi tvoji grehi, katere mu je njegov raz-

žaljeni nebeški Oče naložil, in poleg besedi sv. Brnardina je zlasti ta najimennitnejši vzrok njegove žalosti, ker je videlo njegovo Božje oko, da premnogim ljudem tudi po njegovi smrti ne bo mar, se greha varovati; da nesrečni grešniki ostudnosti greha in svoje največje predrznosti ne bodo spoznali in se ga ne varovali; in da pri vsem njegovem trpljenji bo vendar veliko duš pogubljenih. O, kako trdovratno je tedaj tvoje srcé, o grešnik! če hočeš še greh ljubiti, še dalje v grehu živeti in Boga žaliti! Uči se saj iz žalosti, katero greh Bogu stori, kako veliko žalost in bolečino bi imel tudi ti nad svojim grehom v srcu občutiti; uči se pa tudi, kako nevarno je odlašati z razžaljenim Bogom se spraviti!

Nesrečni grešnik! če je tvoje srce tako trdovratno, da se ne dá k pokori omečiti, poslušaj še naslednjo povest:

Živel je pred davnimi časi tudi tako trdovraten grešnik, da ga nobena resnica svete vere ni zamogla k pokori pripeljati, in ta je bil Bulgarski kralj Bogoris. Ko je sv. Metod, slovanski apostelj, to zvedel, je sklenil mu s slikarijo k spreobrnjenju pomagati. Kralj mu ukaže prav strašne reči slikati ali malati. Ne da bi mu bil lov in prav strašne divje zverine naslikal, kakor je bil kralj ukazal, naslikal je veliko in strašno podobo poslednje sodbe. Vse, kar je bilo na tej podobi videti, je bilo strašno in grozovitno. Nebo je bilo prevlečeno s črnimi oblaki, zemlja vsa v ognji, in morje rudeče, kakor kri; sodnji stol večnega Sodnika v oblakih med bliski, na katerem je sedel srditi ostri Sodnik, in angelji brez števila okrog njega, pripravljene na njegovo povelje dobre od hudobnih ločiti. Videti je bila planjava, na kateri so stali ljudje v strahu čakajoči, na katero stran jih bodo angelji postavili. Videti je bilo peklenko brezno kakor ognjeno morje in v njem so čakali hudobni duhovi nesrečnih zavrženih duš, katere bodo vekomaj trpinčili v peklu. Kralj se pri premišljevanji teh strašnih reči spreobrne, se dá v sv. veri podučiti in krstiti, ter zvesto po sv. veri živi.

Boj se tudi ti, o grešnik, sodbe Božje; zakaj strašna bo za-te, če se ne spreobrneš! Ker se pa iz svoje moči spreobrniti ne zamoreš, torej zdihni k Jezusu, rekoč: O ljubi Jezus! kateri si pri pogledu ostudnosti smrtnega greha na oljski gori kervav pot potil, ter smrtne bridkosti in žalosti občutil, odpri meni ubogemu grešniku moje dušne oči, da bom ostudnost smrtnega greha prav spoznal; dodeli mi tudi svojo mogočno pomoč, da vse, tudi smrt raji pretrpim, kakor še kedaj tebe svojega Boga, svojega naj večjega dobrotnika z enim samim smrtnim grehom razžalim.

Drugi prigovor.

O preklinjevanju.

Kletev je splošna pregreha; ona se sliši povsod, po polji in po cestah, po hišah in hlevih. Kolnejo mladi in stari,

moški in ženske, celo otroci, ki se še prekrižati ne znajo, kolnejo, da človeka groza in strah spreleta. Dragi prijatelj! morebiti kolneš tudi ti? Da boš ostudnost in škodljivost kletve bolj spoznal, dobro premisli, da ona žali Boga, pohujša bližnjega in škoduje tudi preklinjanemu in preklinjevalcu na duši in na telesu.

I. Naj poprej premisli, kdaj da se z grdo kletvinjo pregrešiš? Takrat kolneš, kadar v nejevolji, jezi, togoti, v norčiji ali iz navade svete besede, na primero zakrament, krst; ali pa ostudne besede, na primero hudič, vrag, zlodej, škratelej izgovarjaš. Kolneš tudi, kadar v jezi sebi ali bližnjemu z besedo kaj slabega voščiš, na primero „hudič te vzemi“, „strela naj te ubije“. Boga pa še posebno preklinjaš, kadar rečeš: „Bog ni pravičen, ker to in uno pripušča; Bog ni usmiljen, ker mi ne dá, česar ga

prosim.“ Boga tudi preklinjaš, kadar preklinjevaje Jezusovo Božje ime, ali sv. zakramente izgovarjaš; pa tudi takrat, kadar človeka, živali ali kako drugo Božjo stvar, postavim: vreme, letino kolneš, in grajaš Božjo modrost, katera vse prav stori. Še strašnejša je tvoja kletev, kadar v nesreči kolneš, kadar se ti kaj po volji ne zgodi; zakaj vedi, da brez Božje volje tudi las z naše glave ne pade.

Sedaj pa premisli, o kristjan! kako močno s kletvijo Boga žališ. Če ti s preklinjevanjem tudi Boga kolneš, je tvoja kletev vselej velik ali smrten greh; zakaj premisli, kaka predrznost je, če se ti, ki si prah ali črv zemlje, zoper naj močnejšega Gospoda nebes in zemlje vzdigneš in ga zaničuješ. Premisli, ali se dobi tak predrzen hudodelnik, da bi si upal svojega sodnika takrat v obraz zaničevati, ko on ravno čez njega sodbo

sklepa? Ali dobro si zapomni, da si ti preklinjevalec tak predrzen hudodelnik, ko veruješ, da je pri tebi Bog pričujoč, ki te vidi in sliši, in ima oblast, te pri tej priči v pekel pahniti, in ti se vendar ne bojiš ga v obraz zasramovati in zaničevati. Kadar se čez vreme togotiš in kolneš, ker zoper tvojo voljo dež gre; ker ti je toča žito potolkla, ali ga slana posmodila; takrat začneš vsegamogočnega Boga naravnost iz njegovega sedeža pehati in ga sem ter tje suvati, rekoč: Tvoje gospodarstvo, o Bog, ni nič vredno! zakaj vendar tako ne gospodariš, da bi deževalo, solnce sijalo, kadar ravno jaz hočem? Kdo pa se sme predrzniti preklinjati, kar Bog stori? Zatorej premisli, kako naglo in hudo je pravični Bog takega grešnika kaznoval!

Kmet je o času košnje v krčmi deževno vreme grajal, in hudo zoper Boga godrnjal, da sena ni mogel sušiti. Ko domu pride, omolkne, oslepi in v malih dneh umrje.

Kadar pa preklinjaš svojega bližnjega in se nad njim ne moreš zmaščevati, kakor želiš, pa sklicuješ sedaj Boga, sedaj peklenške pošasti, da bi se zmaščevale ne le nad premoženjem, ampak celo nad dušo in telesom tvojega bližnjega! Premisli, ali ni to strašna hudobija, če človeka, katerega je vendar Bog po svoji podobi vstvaril, preklinjaš, vragu izdajaš in ga s hudičem obkladaš? Kadar svojega bližnjega ali kako žival preklinjaš, hočeš, da bi dobrotljivi Bog bil tvoj berič, trinog in rabelj. Sveti Avguštin pravi: „Gotovo je, da noben sodnik hudodelnikov nikoli sam ob glavo ne devlje, da le obsodi, kako in kdaj naj se umori, in se zgodi. Le beriči in rabeljni se morajo s takimi ljudmi pečati; preklinjevalec pa vse to od svojega Boga terja, ter mu tako zapoveduje: Tega tukaj s strelo pokončaj, unega po hudiči odpelji. Oh, kristjan! kaj si zamoreš še

strašnejšega misliti, kot tako predrzno govorjenje? In vendar kako pogostoma se sliši! V peklu se sliši, da zavrženi Boga vekomaj preklinjajo; če tedaj sedaj v življenji tako govoriš, kakor pogubljeni v peklu, boš tudi po smrti v njih večno tovarišijo prišel, kakor priča sv. apostelj Pavel, ki pravi: „Preklinjevalci ne bodo nikoli nebeškega kraljestva posedli.“ I. Kor. 6, 9. 10.

II. Premisli dragi prijatelj: zakaj da je kletev še posebno velik greh? Zato, ker ž njo svojega bližnjega pohujšaš. Od kod izvira, da ni skorej greha na svetu, kateri bi bil tako pogostoma razširjen po širokem svetu, kakor kletvinja? Od tod, ker se preklinjevalci ne varujejo preklinjati vpričo nedolžnih otrok. Le en preklinjavni hlapec naj bo pri hiši, ali pa sosed v vasi, hitro bo vsa mladina po vasi klela. Ničesar se človek tako lahko ne nauči kakor kletve; in če ravno v

tujem jeziku kaj drugega ne znaš, po madjarsko ali nemško kleti le vendar znaš. Gorjé pa svetu zavoljo pohujšanja! Ne trpi tedaj, o krščanski gospodar! da bi družina vpričo otrok klela; če se kateri preklinjalni posel na tvoje svarjenje precej ne poboljša, brez usmiljenja ga od svoje hiše odpravi; ravno tako posvari vsacega, kateri se predrzne vpričo tebe preklinjati; svoje otroke pa ojstro strahuj, kadar zakolnejo. Naj strašnejši pa je slišati, kadar starši svoje otroke kolnejo. Krščanski oče, mati! ali tudi pomisliš, kaj s tem delaš, ko svoje otroke kolneš? Ne grešiš samo za-se, ampak zapeljuješ in pohujšuješ tudi svoje otroke. Otroci te slišijo, in kolnejo v vsaki jezi ravno tako, kot ti, ker so se od tebe kleti naučili. Tvoje kosti bodo že vtretjič v grobu prekopane, in še bodo tvoji otroci od tebe pohujšani kleli, in zopet svoje otroke kleti učili.

III. Vtretjič premisli, da kletev škoduje na duši in na telesu tistemu, katerega kolneš, in tebi, ki kolneš.

1. Vprvič kletev škoduje njemu, katerega kolneš. Ti, o togotni mož, kolneš svojo ženo, in jo zdajaš smrti in hudemu, in Bog ti jo bo vzel, ko jo boš najbolj potreboval. Naj večkrat in naj strašnejše se pa spolnuje kletev in rotenje staršev nad otroci. Zatorej te lepo prosim: O krščanski oče ali mati! nikdar ne kolni svojih otrok, ker kaj lahko bi se zgodilo, da bi se kletev v tvojo in tvojih otrok strašno nesrečo dopolnila; kar ti spriča naslednji žalostni in strašni zgled:

Mlada, pridna deklica v vesprimski stolici na Ogerskem je že več let na neki ondotni grajščini pri nekakem vrtivnem stroju ali mašini delala in preživela je svojo staro mater, hudovoljno, prepirljivo žensko z delom svojih rok. Neko jutro odpravi le-ta nečloveška mati svojo hčer za neki nič s strašno kletvinjo: »Naj ti že enkrat roko stâre!« In res se naslednje dni to

strašno zakletje spolni. Ubogo dekle se namreč spodtakne na skladnem podu, seže z desnico v kolesa, in ko bi trenil, zgubi roko do zgornjega člena. Nezdusna mati pečenje svoje vesti z obupljivim izdajanjem zadušuje, pridna hči pa svojo mater s tem tolaži, da ji tudi le s samo levo roko zamore kruh služiti.

O krščanski oče ali mati! lepo in v imenu Jezusovem te prosim: Ne bodi vendar tako neusmiljen do svojih lastnih otrok, kakor je bila ta nenaravna mati; ako se otroci v čem pregrešé, nikar ne kolni, ampak posvari jih z lepo, ako to ne zdá, z ostro, ako še to ne zda, strahuj jih; zmeraj pa za nje moli, ker to je modro, tebi in otrokom v zveličanje. Saj pravi sv. Duh: „Očetov blagoslov otrokom hiše utrjuje, materna kletev pa jih do tal podira.“ Sir. 3, 11. O dragi otrok! kako močno se mi torej smiliš, ki take starše imaš, da te preklinjajo. Pomisli naslednjo prigodbo, kako nesrečen postaneš lahko zarad kletve svojih staršev:

K sv. Frančišku Salezijanu so svoje dni hudobnega sina pripeljali, da bi ga kaj posvaril. Sv. mož mladenča prav lepo uči; ko pa zvé, da je hudobneža lastna mati zaklela, milo zajoka ter reče: Oh to je hudo, ter ga je kar spred sebe spustil. Sin je potem nesrečne smrti umrl, in tudi mati je zarad žalosti umrla.

Premisli, krščanski oče ali mati! da je naš Odrešenik vso svojo drago kri prelil zato, da bi bili tvoji otroci večno zveličani. Premisli, da jim je Bog angelje varhe dal, kateri so jih dosedaj že mnogo nesreč in nevarnost na duši in telesu rešili; zakaj hočeš ti njih duše iz Jezusovega naročja vzeti, iz njegovih svetih ran hudobno iztrgati, jih satanu izročiti, in v peklenko brezno pahniti, da bi nebeškega petja nikoli ne slišali, in se med angelji tam gori v nebesih nikoli ne veselili? Zakaj jim hočeš s svojo kletvijo pa tudi vso časno srečo odvzeti, in jih v časno nesrečo pahniti? O krščanski oče ali mati! če si imel do-

sedaj to nesrečno navado, svoje otroke kleti, opusti jo, in moli v prihodnje za vse svoje, dobre in hudobne otroke, da se bodo hudobni poboljšali in tako vsi blagoslovljeni zavoljo tvoje molitve tukaj na zemlji srečni in po smrti se vekomaj v nebesih veselili.

2. Kletev škoduje tudi tebi, o preklinjevalec! in sicer na duši in na telesu. O tej resnici se lahko prepričaš iz besedi sv. pisma, ki pravi: „Kadar hudobnež hudiča preklinja, sam svojo dušo preklinja.“ Sir. 21, 30. Dalje pravi sveto pismo: „Ljubil je kletev, in ga bo zadela: blagoslova ni hotel, torej se od njega odmika. Oblekel je kletvinjo kakor oblačilo, in šla je kakor voda v njegovo osrčje, in kakor oglje v njegove kosti. Bodi mu torej (prekletstvo) kakor oblačilo, s katerim je odet; in kakor pas, ki je zmeraj ž njim opasan.“ Ps. 108, 18. 19. Iz teh besedi lahko spoznaš, o

preklinjevalec! da si od zvonaj in od znotraj ves podvržen maševalnim šibam Božjim, katere ne bodo prizanesle ne tvoji duši, ne tvojemu telesu. Če ti na primeru kolneš svete zakramente, v katerih si od Boga že obilno milost prejel, ali se ti ni bati, da boš v kazen svoje kletve enkrat brez svetih zakramentov umrl? Če ti precej zjutraj, ko vstaneš, kleti začneš, in potem ves ljubi dan preklinjaš, ali se smeš čuditi, da ves tvoj trud in vse tvoje trpljenje, vsa tvoja pridnost in delavnost tebi nobene koristi, nobenega dobička ne prinese; da ti, predno kaj pridobiš, zopet iz svoje roke zgubiš, da ti nekako uide in zgine, kakor sneg na solncu, ali kakor vosek na ognju? To pride vse od tod, ker ni blagoslova Božjega pri tvojem trpljenji. To resnico potrди sv. Alfonz Ligvorijan, ki pravi: „Preklinjevalec, nikar se ne pritožuj, da pri vsi svoji pridnosti in delavnosti vendar

le pomanjkanje in revščino trpiš; nikar se ne huđuj, da ti nesreča povsod za petami stoji. Kako ti zamore in sme vsegamogočni Bog tvoje delo in tvoje njive blagoslavlјati, ker je vse s preklinjevanjem pognojeno? Ali zamore usmiljeni Bog tvojo molitev uslišati takrat, ko ga ž njo blagoslova prosiš, ko sedaj moliš, in kmalo potem zopet kolneš?“ Že nejeverniki so verovali, da zavoljo preklinjevanja pridejo vse šibe Božje čez vesoljni svet, posebno pridejo te šibe Božje čez svet: bolezni, kuga, lakota, potresi in druge bridkosti. Če je tudi le en sam preklinjevalec pri hiši, ki vse satanu izdaje, je dovolj, da Božjega duha od hiše odpodi, in da se zavoljo njegove kletve čez celo vas, sosesko ali duhovnijo šiba Božja steguje. Če jih pa v kakem kraji mnogo ljudi kolne, lepo te prosim, dragi prijatelj! sam sodi, ali more pač v takem kraji blagoslov Božji in

sv. Duh prebivati? Ali si pa morebiti zamore preklinjevalec s kletvijo svoj križ polajšati? Ali ga zavoljo kletve njegova rana kaj manj boli? Ali zavoljo nje svojo nesrečo kaj ložej prenaša? Kakor levemu razbojniku, tako tudi njemu kletev trpljenja kar za trohico ne zmanjša in ne polajša, ampak ga iz časnega križa, iz majhnih bolečin v večne peklenške muke pahne. O kako slep in neumen si torej preklinjevalec, ker ne vidiš, v kako veliko časno in večno nesrečo te kletev spravlja!

Ali ti preklinjevalec! hočeš svojo ostudno pregreho zlepšati, in se s takimi besedami izgovarjaš: Ne morem drugače, kakor kleti, ker sem nagle in hude jeze. Da boš spoznal, da je ta izgovor prazen, premisli, ali bi ubijalec pri sodniku kaj opravil z izgovorom: Zato sem človeka umoril, ker sem prenagle in prehude jeze? Gotovo bi mu ta izgovor nič ne

pomagal. Dalje praviš: Imam tako navado, da kolnem. Vprašam, ali bi tat kaj opravil pri sodniku z izgovorom: Imam tako navado, da kradem. Zopet se izgovarjaš: Otroci in posli drugače ne ubogajo, kakor če kolnem. Prestrašijo se resnično tvojih kletvinjskih besedi, ne spoštujejo te pa ne, ampak v srcu te zaničujejo; ko bi jih ne klel, ampak jim z lepo ali ostro besedo ukazoval, bi te spoštovali, se te bali, in te veliko raje ubogali. Tudi se s temi besedami izgovarjaš: Saj mi je precej žal, kakor hitro zakolnem. Vprašam te: Ali bi ti hotel ta izgovor dobrotljivo sprejeti, ko bi te kateri za uho vdaril, in bi ti precej potem rekel: Mi je žal, da sem te vdaril? Gotovo bi ne bil s tem izgovorom zadovoljen in potolažen.

Ker vidiš, dragi prijatelj! da noben izgovor nič ne velja, skrbi, da se brez odlašanja poboljšaš, in navado preklinjati

opustiš. Da se ložej poboljšaš, ti hočem še nekatere pripomočke svetovati. a) Prvi pripomoček je ta: Premišljuj pogostoma, kako ostudna, velika in škodljiva pregreha da je rotnenje in preklinjevanje, kako žalostne nasledke in kako hude kazni za dušo in za telo za sabo vodi. b) Vsako jutro trdni sklep in Bogu obljubo stori, da hočeš tako dolgo molčati, dokler se jeza v tebi ne vleže in srce ne vpokoji. Tisti čas, ko molčiš pa na tihem k Bogu, k Materi Božji in svojemu zvestemu angelju varhu za pomoč kliči, da nejevoljo in jezo hitro v sebi zadušiti zamoreš. c) Sam si radovoljno kako pokoro naloži, postavim kak očenaš in češčenomarijo moliti, kak sold vbogajme dati, ali kak dan se postiti. Če te še kdaj stara pregrešna navada premaga, kar si za greh pokore storiti obljubil, vselej zvesto dopolni. d) Kadar te huda jeza zgrabi, poglej na britko martro ter

se spomni, koliko je nedolžni Jezus na sv. križu trpel, in da on svojih sovražnikov ni preklinjal, ampak je zanje molil, prosi tudi ti njega pomoči, da po njegovem prelepem zgledu ravnati zamoreš

e) Prejmi pogostoma vredno svete zakramente; saj vidiš, da tisti ljudje ne kolnejo, kateri pogostoma sv. zakramente prejemajo; nasproti so pa tisti najhujši preklinjevalci, kateri jih ne prejemljejo.

Posluži se, dragi prijatelj! navedenih pripomočkov, da se poboljšaš; če pa slišiš v prihodnje katerega človeka preklinjati, bodi v srcu žalosten, in na tistem Boga časti, rekoč: Čast bodi Bogu Očetu itd., ali reci: Hvaljen bodi Jezus v presvetem zakramentu rešnjega Telesa! Hvaljena bodi presveta Devica Marija! Če boš vedno Božje Ime na zemlji častil, ga boš tudi v prihodnjem življenji z angeli in svetniki v nebesih vekomaj hvalil in častil.

Tretja zapoved Božja.

Prigovor.

O posvečevanju nedelj in zapovedanih praznikov.

I. Dragi prijatelj! kaj moraš storiti, da boš nedelje in zapovedane praznike prav po volji Božji in svoje matere katoliške cerkve posvečeval?

1. Da boš Božjo in cerkveno zapoved zaradi posvečevanja nedelj in praznikov spolnil, moraš dopoldansko in popoldansko očitno Božjo službo pobožno obiskati, in tudi drugi čas svetih dni v Božjo čast in zveličanje svoje duše skrbno obračati. Da boš pobožno pri dopoldanski službi Božji, vstani zjutraj zarano, opravi doma pobožno svojo jutranjo molitev; obleci svojo spodobno nedeljsko obleko zavoljo časti do Božje hiše; ali varuj se zlasti ti, mladi kristjan in kristjana! da se nečimurno in pohujšljivo iz tega

pregrešnega namena ne lišpaš, da bi te nesramežljive osebe družega spola popoti, ali v cerkvi ogledovale, in nad tabo svoje poželjive oči pasle. Kadar slišiš glas zvona, ki te k Božji službi vabi, brž se na pot podaj, da o pravem času k cerkvi prideš. Preden v hišo Božjo stopiš, odloži od sebe vse posvetne misli in skrbi. Premisli tudi, kako močno bi te skrbelo, ko bi imel pred obličje svojega svitelega cesarja stopiti: z enakim ali še z večjim strahom stopi pred obličje kralja nebes in zemlje, in prav spodobno se pred njim obnašaj; nikar se okrog ne oziraj, ne smeaj, in ne pogovarjaj se. Povej, ali bi ne bil ti, krščanski oče! po pravici nejevoljen, ko bi se tvoji otroci in podložni pred tabo nespodobno obnašali? Glej, ravno tako je tudi nebeški Oče razžaljen, če se ti, o kristjan! ki si njegov otrok, v cerkvi ostudno obnašaš. Ko mašnik daritev sv. maše da-

ruje, misli, da se znajdeš na gori Kalvariji, kjer se pred tvojimi očmi sam Jezus Kristus nebeškemu Očetu daruje. Ko Jezusov služabnik pridiguje, misli, da on stoji na prižnici v Božjem imenu, in besede, katere on govori, bodo še ostale, ko bota prešla nebo in zemlja, ker so njegove besede, besede Jezusove, torej besede večnega življenja. Preden pa začne pridigovati, prosi sv. Duha za pridigarja in za se; za pridigarja, da sv. Duh razsvetli naj poprej njega; za se pa, da tvoje srce pripravno stori, Božjo besedo sprejeti in ohraniti, da pri tebi obilni in sicer stoterni sad obrodi.

2. Nahaja se mnogo ljudi, kateri menijo, da nedelja trpi le tako dolgo, dokler ne mine sv. maša in pridiga, potem pa smejo delati ves drugi čas, karkoli hočejo. Tako pa ti, dragi prijatelj! ne misli, zakaj ta misel ni resnična; nedelja namreč trpi tudi še ves popoldan in v

noč do dvanajste ure. Pojdi tedaj tudi popoldan k Božji službi, zakaj združena molitev je veliko močnejša, kakor tvoja posamezna doma. Kakor se sveča vname od sveče, tako se tudi v cerkvi vnema drugi od družega, in zato pravi sveti Ignacij: „Če ima molitev enega ali dveh še toliko moč, koliko močnejša bo še le molitev mašnikova združena z njegovo občino.“ Popoldan je v cerkvi naj poprej nauk za odraščene ljudi. Da človek nauka, ki se ga je v otročjih letih naučil, ne pozabi, ga duhovni pastir v cerkvi ponavlja, in pristavi še marsikak nauk, katerega bi otroci pri otroškem poučevanju ne razumeli. Z veseljem hodi v cerkev, krščanski mladeneč in deklica! da se boš naučil vseh zveličanskih nauk naše sv. vere, kateri ti bodo kazali pravo pot v nebeško domačijo. Z veseljem hodi h krščanskemu nauku tudi ti! zakonski mož in žena! S tem naj poprej

daješ lep zgled mladim ljudem, in vdrugič se tudi ti sam še marsikaj potrebnega naučiš; zakaj če si bil tudi v mladih letih dobro podučen, vendar le nekaterih resnic sv. vere dobro ne razumeš, ali kaj pozabiš, torej se še zmeraj kaj koristnega naučiti zamoreš. Če tudi tvoja glava vsega ne obdrži, kar slišiš, nekoliko pa vendar le ohrani, in tvoje srce se zmeraj bolj za lepe čednosti in pobožno življenje vnema, od greha pa odvrtačuje. Kateri mož ali žena pa začne popoldansko nedeljsko službo Božjo zanemarjati, postane zmeraj bolj posveten, se v časne skrbi zmeraj bolj zarije, zgubi polagoma vse zaumene za večne, nebeške reči, in nasledek tega je večno pogubljenje. Gorje pa tebi, oče ali mati, gospodar ali gospodinja! kateremu ni še zadosti, da sam zanemarjaš krščanski nauk, ampak tudi še svoje otroke, posle in podložne od cerkve odvrtačuješ, bodisi zavoljo paše,

ali kakega drugzega posvetnega opravila. Oh, nespametni vikši! veseliti bi se mogel, da se tisti, ki so tvoji skrbi izročeni in od katerih boš mogel pri sodbi odgovor dajati, naučé tega, kar je za večno zveličanje potrebno; toda ves slep na duši spletaš sebi vrv, na kateri vleče satan na prvo tebe in potem tudi tebi izročene podložne v večno pogubljenje!

3. Razun očitne Božje službe je še več drugih dobrih, Gospodu dopadljivih del in vaj, za nedeljo prav primernih. Tako na primeru zamoreš doma brati kake dobre bukve, česar v delavnik ne utegneš, in tvoja duša si zamore pridobiti dobrih naukov. Ali pa obišči bolnika, ki nima postrežbe, prinesi mu mrzle vode, če drugzega ne premoreš, ali mu posteljo prestelji. Oh, bolniki ležé včasih vsi zapuščeni na bolniški postelji, in zdravi ljudje se ne zmenijo dosti zanje! Poto-laži bolnika, beri mu iz bolniških bukev;

nikar pa ne govori o nespametnih, posvetnih rečeh, da ga ne narediš še bolj posvetnega. Kadar pa od njega greš, obljubi mu, da boš zanj molil; in kadar iz bolniške sobe in soparice prideš pod milo nebo v zdravo ozračje, zahvali Stvarnika prav iz srca, da ti je dal dragi dar zdravja. Je tvojemu sosedu dobra žena umrla, pojdi in vdovca potolaži. Veš, da se dva soseda sovražita, poskusi, če upaš ji sprijazniti. Vidiš zapuščene otroke, ki brez krščanskega nauka živé, pokliči jih, in kolikor moreš jih podučí. Če nimaš priložnosti živim dobro storiti, stori mrtvim: pojdi na pokopališče v nedeljo popoldne, in moli kake očenaše za duše ranjeh. Pokopališče je sicer tih in mil kraj, pa prav spodbuden za tebe, o človek! ki si prah in pepel.

II. Česa se pa varuj, dragi prijatelj! ob nedeljah in zapovedanih praznikih?

1) Varuj se vprvič hlapčevskega, ali družega dela. Le trojno delo ti je pripuščeno, vprvič iz ljubezni do bližnjega, postavim: bolnikom pomagati, vdrugič iz sile, ako se odlagati ne dá z dovoljenjem duhovske gosposke, in vtretjič iz ljubezni do Boga, dela, katera se naravnost za povikšanje Božje časti opravljajo. Vsa druga dela, ki se brez posebne sile iz same dobičkarije storé, so ostro prepovedana in grešna. Greh imaš tedaj, če ob Gospodovih dnevih po hlapčevsko delaš ali vozariš, pridelke domu spravljaš, sadje treseš. Včasih ob delavnikih mnogo ur brez dela postavaš, delo pa nalašč brez potrebe na nedeljo ali praznik odložiš, ali pa v Gospodovih dnevih novo delo delati pričneš, z izgovorom: Boljši je, da delam, kakor postavam, ali greh doprinašam. Ta izgovor nič ne velja, ker vse je pregrešno, delati, postavati ali greh doprinašati. Grešiš tudi, če o Go-

spodovih dnevih kupčuješ ali prodajaš. Tista tvoja lakomnost, ko imaš o svetih dnevih svojo prodajalnico odprto, je od hudobe, tisti dobiček je krivica zoper Boga, in ti ne more prinesti blagoslova Božjega. Tak dobiček ti bodo črvi požrli, se bo skazil, kakor se je nekdam mana v puščavi skazila, ki so jo Izraelci ob dnevu Gospodovem nabirali. Prerok govori o takih tako: „Veliko sejete, pa malo pridelate; jeste, pa se ne nasitite; se oblačite, pa se ne ogrejete, in kdor si plačo pridobi, jo v luknjasto vrečo (žakelj) vrže.“ Agej. 1, 5, 6. Šest dni ti je vsak teden od Boga dovoljenih, da delaš svoje rokodelstvo, da obdeluješ zemljo, ter skrbiš za časne potrebe, sedmi dan pa je Božji dan, je Gospodov dan. O koliko bolj srečen bi bil ti rokodellec ali kmet pri svojih opravilih, koliko obilniši blagoslov bi od Gospoda prejel, ko bi Gospodove dneve posvečeval in Bogu dal, kar je njegovega!

Da so te besede gola resnica, nam spriča naslednji resnični zgled:

Kupec, prav dober kristjan, stopi v delavnico čevljarjevo, ki je imel pregrešno navado o Gospodovih dnevih večidel dopoldne šivati, ter ga zastran grde oskrumbe svete nedelje lepo in prijazno posvari. Ali čevljar se izgovarja, da mora zavoljo siromaštva v nedeljo delati zato, da sebe in svojo družino pošteno preživi. Kupec reče čevljarju: Vso škodo, ki jo bote zarad posvečevanja Gospodovih dni imeli, vam hočem vestno povrniti, če se pol leta o teh svetih dnevih šivarstva zdržite, in zvesto k Božji službi hodite. Vam je-li všeč ta pogodba, vpraša kupec? Prav všeč mi je, odgovori čevljar. Ko pol leta preteče, kupec spet k čevljarju pride, rekoč: »Dragi sosed! pošteno ste pri dani besedi ostali, je tedaj tudi moja dolžnost vam storjeno škodo povrniti. Povejte mi tedaj, koliko škodo imate, ko ste o svetih Gospodovih dnevih delo opuščali, ter k Božji službi hodili, da jo vam povrnem?« O ne, reče čevljar, solda nimam škode pri tem, da sem se o svetih dnevih dela zdrževal in k Božjim službam v cerkev hodil; zato pa tudi vas, dragi moj sosed, ne veže nobena dolžnost, mi kaj povračevati. Vaš

svèt mi je mnogo dobička naklonil, ker pri meni se je nekaj vse na boljše obrnilo, kakor je poprej bilo; vam sem torej jaz zato srčno hvalo dolžan.

Tudi ti, dragi prijatelj! vsak teden šest dni delaj, sedmi dan pa počivaj in zvesto k Božji službi hodi, da bo blagoslovljeno vse delo tvojih pridnih rok.

2) Še veliko večo nečast delaš, o kristjan! Gospodovim dnevom s pregrehami, kakor s hlapčevskimi deli. Z grehom sicer delaš Bogu vsak čas nečast, ali ob nedeljah in praznikih še dvakrat večo. In vendar zlasti ti, delavni ali kmečki človek, če si tak, da nimaš strahu Božjega, Boga nikdar hujše in pogostniše ne žališ, kakor ravno ob nedeljah in praznikih. O koliko delavnih in kmečkih ljudi bi ostalo vedno pobožnih in nedolžnih, ko bi ne bilo nobene nedelje in praznika, ker ob delavnikih nimajo časa na greh misliti! Ali o Gospodovih dnevih

ko ne delajo, mislijo, da so popolnoma prosti, da jih ne veže nobena zapoved Božja, da smejo vse storiti, k čemur jih hudobni ljudje, satan in lastno hudo poželenje napeljuje. Tako žalijo Boga a) pijanci, ki jih o svetih dnevih največ srečaš, kateri celó mislijo, da bi nedelje dovolj ne posvečevali, ko bi od vina ali žganja pijani ne bili. Nekateri že tisti čas, ko njih pobožni sosodje pri dopoldanski ali popoldanski službi Božji Boga v cerkvi časté, v krčmah posedajo in se z vpijanljivo pijačo nalivajo; drugi najbolj zreli pijanci se pa nalivajo do pozne noči, ne zmenivši se, da doma žena z otroci vred grižljeja črnega kruha nimajo. Ali pa resnično pijanost o Gospodovih dnevih ni tako hudo pregrešna, kakor o delavnikih? Rečem: Pijanost je vsak čas velik greh, ali dvakrat veči je pa v nedeljo ali praznik. Gorjé torej tebi o kristjan! če tako delaš, potem ne bo

tebi nedelja k zveličanju, ampak k pogubljenju služila! Ravno tako močno žalijo o Gospodovih dnevih Boga b) nečistniki in nečistnice, kateri pridejo v Božjo hišo iz prav hudobnega namena, njega v njegovi hiši in pred njegovim obličjem s nečistimi mislimi, željami, pogledi in predrznim nastavljanjem žaliti. Najhujše ga pa žalijo tisti ostudni vlačugarji in vlačugarice, ki se ravno ob Gospodovih dnevih naj pogostniše s svojimi tovarišicami in tovariši po kakih skritih kotih, kakih postranskih krčmah ali shodih in daljnih Božjih potih vlačijo, ter nečiste grehe doprinašajo, ki se imenovati ne smejo. Ali ne delajo taki grešniki tako, kakor da bi ob Gospodovih dnevih šesta Božja zapoved nič ne veljala? Ali vedi, o kristjan! da je nečistost vselej velik greh, o svetih dnevih je pa še rop Božji. Tudi c) ponočnjaki kradejo pokoj sv. dnevu, in žalijo hudo Boga; in kdaj

slišiš, dragi prijatelj! več ponočnega vpitja in rujovenja, kakor ravno o Gospodovih dnevih? Vse te in enake pregrehe so zoper postavo Božjo, in očitno znamenje odpada od Boga! Kristjan! če Gospodov dan z žertjem, pijančevanjem, vlačuganjem po dnevi ali po noči, in z razuzdanostjo oskruniš, storiš s tem veliko večo pregreho, kakor druge dni, in se vsega satanovi službi vdaš. Zlasti zavoljo tvojih nedeljskih grehov, o kristjan! žaluje tvoja skrbna mati sveta katoliška cerkev; močno pa od veselja poskakuje tvoj najhujši sovražnik, peklenški satan, ker on Bogu ne privošči tiste časti, katero bi mu ti delal, ko bi Gospodove dneve lepo posvečeval. Dobro pa tudi satan vé, da z nedeljskimi grehi kristjani nesrečne nejevernike in krivoverce najmočnejše od sprejetja svete katoliške vere odvrtačujejo; dobro mi je tudi znano, da zarad nedeljskih grehov se najbolj

peklenko brezno z nesrečnimi, ali pa strašne vice z revnimi dušami polnijo. Zatorej mislim, da ne bom preveč rekel, če pravim, da mnogi kristjanje ravno zato sedaj v peklu večne muke trpé, ker so ob nedeljah in praznikih službo Božjo zanemarjali in s pijanostjo, nečistostjo in drugimi pregrehami še bolj kot druge dni Boga žalili. In mnogo vernih duš v vicah, ki ondi strašne muke trpé, zdihuje sedaj zato v kraji trpljenja, ker so o Gospodovih dneh preveč zanikerne bile pri Božji službi, ker so svete zakramente preporedkoma prejemale, se za večno premalo, za časno pa preveč prizadevale. Dragi prijatelj! čez nekatera leta, kje boš? bojim se, da v peklu, če ne boš nedelj in praznikov bolj lepo posvečeval, kakor si jih dosedaj. Ali boš pa v strašnih vicah ves skesan ječal, da svetih dni nisi obrnil dovolj v svoje zveličanje. Da taki nesreči odideš, spominjaj

se pogostoma, kaj te čaka na uni strani groba.

Spominjaj se pogostoma, kaj te čaka na uni strani groba, ti krščanski oče in mati! krščanski gospodar in gospodinja! ter posvečuj sam spodobno Gospodove dneve, pa tudi za svoje otroke in posle skrbi, naj zvesto in pridno k službi Božji hodijo; v slabe tovarišije, na ples in v krčme pa nikdar ne zahajajo, in Boga ne žalijo; ampak pogostoma pobožno in vredno sv. zakramente prejemajo. Spominjaj se pogostoma, kaj te čaka na uni strani groba, ti krščanski krčmar! in ne toči takrat, ko se v cerkvi Božja služba obhaja; ne dajaj piti njim, ki so že preveč pili; ne trpi v svoji hiši preklinjevalcev, kvantavcev, igralcev in razbojnikov, da ne boš zarad tujih grehov vekomaj pogubljen. Spominjaj se pogostoma, kaj te čaka na uni strani groba, ti pridni rokodelec in kmetovalec! in raz-

veseluj se sedmega dneva; odpočij se od težkega dela in uživaj kak nedolžni kratek čas potem, ko si od Božje službe na dom prišel. In tako bo čez tebe, tvoje polje in tvoje delo blagoslov Gospodov prišel. Spominjaj se pogostoma, kaj te čaka na uni strani groba, ti pobožna duša! in bodi stanovitna do konca. Hodi s sv. veseljem v hišo Božjo! Tam te čakajo angelji Božji, ki nosijo tvoje molitve in zdihljeje pred sedež milosti Božje; vsaka stopinja v cerkev je ena stopinja bližej sv. nebes, in vsaka nedelja prav posvečena, je ena stopnica bližej Očetove hiše. Prelepo te vabijo sedaj zvonovi v cerkev, skoraj ti bodo zvonili iz tega sveta v hišo večnosti. Spremljali bodo tvojo dušo v sveta nebesa, ako si tukaj v zdravji nedelje in praznike zvesto obhajala in vredno posvečevala.

Četrta zapoved Božja.

Prvi prigovor.

Krščanski otrok! spoštuj, slušaj, in ljubi svoje starše.

1) Pravični Bog je nekdaj na gori Sinajski z gromom in treskom tebi, krščanski otrok! tako zapoved dal: „Spoštuj svojega očeta in svojo mater“; in sveti apostelj Pavel pravi, da ni Bog nobeni drugi zapovedi obljube pristavil, kakor četrta, ko je rekel: „da boš dolgo živel in da ti bo dobro na zemlji.“ Spoštuj tedaj vselej, krščanski otrok! svoje starše zato, da boš Božje obljube deležen postal. Kadar ž njimi govoriš, govori vselej z največo častjo, ponižnostjo, krotkostjo in pohlevnostjo; nikdar pa ne govori ž njimi s prevzetnostjo ali ošabnostjo. Če te kdaj tvoji starši ostro posvaré, ali pa strahujejo, misli si, da je to njih dolžnost; če je ne spolnijo, bo pa Bog tebe

in tudi nje strahoval in kaznoval; torej njih svarjenje vselej voljno in molčé poslušaj, si ga globoko v svoje srce vtisni, se ali z besedo ali pa saj v srcu zanj zahvali, ter se po njem ravnaj; pa tudi zaslužen kazni voljno pretrpi. Ali ti, krščanski otrok! se včasih pritožiš, ter praviš, da si nedolžen, in nisi svarjenja in strahovanja zaslužil. Toda glej dobro, ki tako govoriš, da te lastna ljubezen po krivem ne izgovarja, in te nedolžnega ne dela, ko vendar nisi nedolžen, in so te starši po pravici svarili. Ko bi se pa vendar tvoji starši kdaj premotili, in tebi krivico delali, pa jim s krotko besedo svojo nedolžnost razkaži; če te nočejo poslušati, pa molčé in voljno krivico potrpi; vedi, da te bo Bog za to voljno krivico obilno poplačal. Morebiti želiš zvedeti, kaj ti je takrat storiti, ko nad svojimi stariši kake slabosti ali pregrehe zapaziš. Moli za njih spreobrnjenje; če

veš, da ti za zlo ne vzamejo, jih prav ljubeznjivo in krotko prosi, da se poboljšajo; če pa veš, da bi jih s tako prošnjo v jezo pripravil, pa raje molči in moli za nje; zraven se pa s hvaležnostjo spominjaj, koliko tvojih lastnih slabosti so tvoji starši v tvojih otročjih letih prenašali s toliko ljubeznjivostjo in potrpežljivostjo; in povračuj jim sedaj svoj stari dolg. Spoštovanje, katero si staršem dolžan, tudi terjaja, da se nikdar ne sramuješ, o krščanski otrok! svojih staršev, ker si sedaj mlad, zdrav, močan, in morebiti premožen; tvoji starši so pa sedaj stari, nadložni, revni in slabotni; tudi ti boš tak, če kdaj starost učakaš. Da se boš tega greha bolj skrbno varoval, poslušaj, kako Bog takim hudobnim otrokom žuga, kateri starše zaničujejo. On pravi: „Oko, katero svojega očeta zasramuje, in porod svoje matere zaničuje, naj krokarji pri potokih izkljujejo, in

mladi orli požrejo!“ Preg. 30, 17. Da Bog svoje žuganje tudi izpolnuje, nam spriča naslednja resnična prigodba:

Uboga mati ni smela pri svojih otrocih živeti, ali hodila je pogostoma memo hiše otrok, da bi jih vidila ali zvedela, kako se njima godi. Včasih vidi svojo hčer pri oknu ali pri vratih; ali hči vpričo ljudi proti materi pljuje, kakor da bi se ji hotlo pri njenem pogledu gnjusiti in vzdigniti. Sin Gustav je na brhkem konji memo matere nalašč tako blizo in hitro jahal, da ji cestno blato letí v oči in po obleki. Kaj tacega pa Bog brez kazni ne pusti. Ko nekega dne sin po stari preširni navadi divja na konji memo matere, se neprevidoma konj splaši in hudodelnika tako močno v blato vrže, da si je nogo zlomil; vse svoje žive dni je pokveka ostal in po bergljah hodil. Pa tudi ta očitna kazen Božja ni otrók poboljšala, še vedno sta mater žalila in zasramovala. Ko je bila mera te hudobije polna, zadene obadva nehvaležna otroka današnje dni zaslužena kazen Božja. Malopridna hči je moža dobila, kateri je zgoli spaka in hudoba in je s svojo ženo tako hudo delal, da bi si živa hudoba ne mogla hujšega zmisliti. Prisilil jo je celo, da mu je mogla po-

magati, da sta pokvečenemu Gustavu, njenemu bratu, s silo zavdala. Sin, kateri je svojo mater zasramoval, je bil prisiljen od svojega svaka in lastne sestre strup piti, in ona, ki je mater zasramovala, je stala kakor bratomorilka s svojim možem pred krvavo sodbo.

Ako imaš, krščanski otrok! še starše žive, in si jih dosedaj žalil, pojdi urno in prosi jih odpuščanja, zakaj z Bogom se ne dá norčevati. Ti pa, bogoljubni otrok! kateri si dosedaj svoje starše spoštoval, spoštuj jih še v prihodnje čase, da te Bog poplača že na tem svetu z dolgim in srečnim življenjem, po smrti pa z večnim zveličanjem gori v svetih nebesih.

2) Da boš, krščanski otrok! svoje starše prav spoštoval, jim moraš tudi v vsem, kar ni zoper Božje in cerkvene zapovedi, pokoren biti, kakor ti ukazuje sv. Pavel, ki pravi: „Otroci, bodite pokorni svojim staršem v vseh rečeh.“ Kološ. 3, 20. Bodi torej pokoren, krščan-

ski sin! svojemu očetu, ki ti velevajo: Ne hodi v slabe družčine, ne v krčmo, k igri ali plesu; ne delaj znanja z drugim spolom; bodi o ponočnem času doma, ali ti kaj družega enako koristnega velevajo. Bodi pokorna, krščanska hči; kadar ti tvoja skrbna mati pravijo: Bodi sramežljiva in ponižna v obleki; vselej pobožno moli, pogostoma sv. zakramente prejemaj; varuj se zapeljivcev; ne hodi na plesišča, ali ti kaj enako potrebnega priporočujejo. Če hočeš, krščanski otrok! da bo tvoja pokorščina Bogu dopadla in stariše razveselila, vbogaj jih vselej hitro in voljno. Slušaj svoje starše na prvo besedo in brez godrnjanja. Če čakaš tako dolgo, da ti morajo eno reč dvakrat, trikrat ukazovati, se popred jeziti, ti s šibo žugati ali celo te preklinjati, preden kamo greš ali kaj storiš, pa še takrat vselej z nejevoljo, z jezo in godrnjanjem delaš; če si zavoljo njihovega ukaza ves

ljubi dan na nje nejevoljen in jezen; jih s prijaznim očesom ne pogledaš, in jim lepe besede ne privoščiš, ampak še celo nad njimi revskaš: potem takim tvoja pokorščina ne dopade Bogu, tudi tvojih staršev ne razveseli. Hitro in z veseljem bodi tedaj, krščanski otrok! svojim staršem vselej pokoren, in ne le takrat, kadar ti kaj lahkega in prijetnega ukažejo; ampak tudi takrat, kadar ti kaj bolj težavnega in neprijetnega zapovedó.

Da boš, krščanski otrok! svojim staršem z naglo in voljno pokorščino vselej veselje delal, spomni se večkrat lepega zgleda pokorščine otrok do staršev, katerega ti je naš Zveličar Jezus Kristus dal. On je pomagal z veseljem svojemu redniku Jožefu pri tesariji. Prav ljubeznjivo je pomagal tudi svoji materi, prečisti Devici Mariji pri njenih opravilih. Sv. Vincencij Fereri pravi: Sveta Devica vzame zjutraj vrč, da bi vodo prinesla,

nato priteče dete Jezus, vzame vrč in pravi: Jaz bom šel. Svetnik vpraša: O Gospod! zakaj opravljaš tako nizko delo? In Jezus odgovori: Zato da, ko bodo kdaj mladi kristjanje slišali, kako sem bil svojim staršem postregel, bodo tudi oni pripravljeni svojim staršem pomagati, in se tudi najmanjšega dela sramovali ne bodo.

3) Kaj si pa še vtretjič dolžan, krščanski otrok! svojim staršem? Ljubezen, in sicer ne take ljubezni, kakoršno drugim ljudem, ampak za Bogom si jim največ ljubezen dolžan. Da boš tudi to dolžnost bolj spoznal in v prihodnje bolj voljno spolnoval ter se trdneje prepričal, kako močno te veže, ti hočem naslednjo prigodbo naznaniti:

Prav reven otrok je ležal v hudem mrazu v snegu, in noben človek se ga ni usmilil. Ko bi bil še nekoliko časa v snegu ležal, bi bil zmrznil. Ali k njegovi veliki sreči je še ravno

pravi čas usmiljen človek memo šel, kateri, kadar ga zagleda, ga iz snega vzdigne, v svojo gorko hišo nese, mu brž potrebno obleko in živež dá, ter ga toliko let vsak dan z živežem in obleko preskrbuje, dokler do verha ne doraste in si sam vsega potrebnega prislužiti ne zamore. Usmiljeni mož si celo sam v mnogih potrebnih rečeh kaj pritrjuje, da bi revnemu otroku pomagati zamogel k poštenemu kruhu priti. Kaj praviš, krščanski otrok! ali ni bil ta revni otrok svojega dobrotnika s posebno veliko ljubeznijo ljubiti dolžan? Praviš: Bil je dolžan ga ljubiti. Ali premisli, da vse take, pa še veliko večje dobrote, kakor je ta revni otrok od svojega velikega dobrotnika prejel, prejemaš ti kot nezmožen otrok od svojih skrbnih staršev.

Spomni se le nekoliko, krščanski sin! dobrot, ki si jih od svojega dobrega očeta prejel. Le premisli! tvoj pridni oče so od zgodnjega jutra do poznega večera za te se trudili; so v poletni vročini mnogo potu prelili, v trdni zimi so pa večkrat iz ljubezni do tebe od mraza se tresli; so po noči mnogokrat sladko

spanje, včasih celo potrebni živež si odrekli; le edino zato, da bi tebi enkrat več premoženje izročiti zamogli. Povej, ali bi bili zamogli še kaj več storiti, si tvojo ljubezen prislužiti? Premisli tudi ti, krščanska hči! koliko bolečin, koliko trpljenja in skrbi so tvoja skrbna mati iz ljubezni do tebe pretrpeli, dokler si bila majhna; kako ljubeznjivo so te objemali, pestovali in zibali, če si bila zdrava; kako ljubeznjivo so pri tvoji postelji noč in dan sedeli ter poslušali vsak tvoj zdihljaj in vsako prošnjo, da bi ti postregli in te potolažili, kadar si bila bolna. Povej, ali bi bili v stanu še kaj več storiti, si tvojo ljubezen pridobiti? Vajina oče in mati sta vama, krščanski sin in hči! vse mogoče dobrote podelila. Ali ne zaslužita torej po vsi pravici vajine največe ljubezni? Da, zaslužita jo. O, tako ljubita ju torej z največo ljubeznijo! Kako pa zamoreta njima svojo ljubezen raz-

odeti, kako njima ljubezen z ljubeznijo povračevati? Posebno s tem, da njima njihove poslednje dni na svetu, kolikor je vama mogoče, prijetne delata. Če zapazita, da sta ona zavoljo starosti slaba ali celo bolehná, spominjajta se svojih slabosti in bolehnosti v otročjih letih; in kakor sta ona dva vama ljubeznjivo stregla, tako ljubeznjivo strezita tudi vidva njima. Tudi samá sebi pri živežu nekoliko pritrčajta, da bota svojemu nadložnemu očetu in bolehni materi pri živežu kaj zboljšati zamogla. Ne bodita taka hudobneža, kakor je dandanes marsikateri sin ali hči, katera potem, ko so njima stariši vse posestvo izročili, njim še potrebnega živeža in obleke ne odrajtujeta, in njim celo od tistih malih reči, ki jih še posedejo, ali očitno kaj jemljeta ali pa skrivaj kradeta. Ne da bi se veselila redke sreče, svojega očeta ali svoje matere do visoke starosti pri sebi živih

imeti, bi ji raji mrtve gledala, zato, da bi jima ne bilo treba še dalje živeža dajati; ali zato, da bi tiste solde podedovala, katere še pri njima čutita. V svetem pismu Gospod Bog strašno žuga takim hudobnim otrokom, rekoč: „Kdor svojemu očetu in materi krade, je razbojnikov tovariš.“ Prip. 28, 12. Dalje pravi: „Kdor svojega očeta ali mater kolne, naj umrje.“ Prip. 20, 15, 16. In zopet pravi sv. pismo tako: „Kdor bo svojega očeta ali mater udaril, mora umreti.“ 2. Moz. 21, 15.

Sv. Peter Damijan naznanja strašno prigodbo, kako je pravični Bog hudobnega sina kaznoval. Sin udari svojo mater na lice, ker méni, da je ona kriva, da ni bila jed okusno pripravljena. Ali glej! hudobnežu precej leva stran obraza oteče zato, ker je bil mater na levo stran lica udaril; rak začne obraz razjedati, in od velikih bolečin znorí. Pozneje pa v cerkvi sv. Nazarija spričevavca na prošnjo svoje matere od Boga zopet zdravje zadobi.

Kakor pa pravični Bog že na tem svetu hudobnega otroka hudo kaznuje, ravno tako obilno poplača že tudi na tem svetu dobrega, kar nam naslednji zgled spričuje:

Mladenič srečno dokonča svojo vojaško službo, ker je pa prav revne starše imel, namesto bogatega mladenča še enkrat vojaško službo prične, za denar pa, ki ga je zato dobil, svojim staršem njivo kupi, na kateri so si živež pridelovali; pa tudi od svoje vsakdanje pičle plače jim nekoliko novcev pošilja. Ko so pa stariši tako močno oslabeledi, da niso mogli njive obdelovati, niso hotli tega svojemu sinu naznaniti zato, da bi se iz ljubezni do njih še hujše ne zatajeval; ampak k Badenskemu, to je k svojemu kralju so šli, ter mu vso sinovsko ljubezen razodeli, katerega je ljubezen sina do staršev tako razveselila, da sina obilno poplača, pa tudi njegovim dobrim staršem za lepo izrejo svojega otroka obilno moč podelí.

Krščanski otrok! če ti ta zgled ljubezni sina do staršev dopada, ravnaj se po njem, ter tudi ti pokaži svojo ljubezen

do svojih starišev v dejanju. Razveseli jih, kolikor ti je mogoče z podeljenjem časnih dobrot, in zljajšaj jim, kolikor zamoreš, posebno njih poslednje dni na svetu. Ne zapusti jih nikdar, ne v zdravji ne v bolezni, ter pomagaj jim v dušnih in telesnih potrebah. Če so bolni, čuj vedno noč in dan pri bolniški postelji, usliši sleherni zdihlje, s katerim te pomoči prosijo, in spolni njih željo, še preden ti jo z besedo razodenejo, ako jim jo na obrazu bereš. Lepo je, če tako močno za njih bolno telo skrbiš, ali še veliko lepše je, če imaš enako skrb za njih neumrljivo dušo. Da boš to dolžnost prav spolnil, moli za nje v zdravji, še bolj pa v njih bolezni, pa tudi, ko bo črna zemlja njih telo že pokrivala, ne pozabi na nje; ampak dokler na svetu živiš, vse dni za-nje moli, ter jim tudi z dobrimi deli, posebno z daritvijo svete maše pomagaj. Krščanski otrok! priza-

devaj si pa, da boš svoje stariše vselej zavoljo Boga, s čeznatorno ljubeznijo ljubil, to je, ne le zavoljo njih lepe lastnosti, dobrotljivosti ali prebrisane glave; temveč, ker Bog to tebi vелеva, in zatorej tudi, če nad njimi zapaziš kake slabosti ali pregreške; ljubi jih zato, ker si mnogo dobrega iz njih rok prejel; ljubi jih pa tudi, če nisi prejemal od njih nobenih dobrot, razun največje dobrote življenja. Ker je pa taka čeznatorna ljubezen do starišev velik dar Božji, prosi Boga, da ti ga podelí.

Krščanski otrok! če to trojno dolžnost do starišev zvesto spolnuješ, če jih namreč spoštuješ, v vseh rečeh ubogaš, in ljubiš s čeznatorno ljubeznijo, blagor tebi! zakaj poplašal te bo pravični Bog v sedanjem in prihodnjem življenji. Ko ti bo nemila smrt očeta ali mater vzela, boš sicer močno žaloval, ali dobra vest te bo na tihem tolažila s takimi bese-

dami: Saj se sedaj tvoj ljubi ranjki oče ali mati zarad tebe pri Bogu ne pritožujejo, ampak za te Božjega blagoslova prosijo. Ti jim nisi nikdar žalosti, ampak si jim le veselje delal; ti jim nisi dni življenja nikdar z nepokorščino krajšal, ali grenil, ampak z bogoljubnim življenjem, kolikor si mogel, si jim jih podaljšal in vesele delal. O srečni tak otrok! za katerega stariši po smrti pri sodbi Božji po pravici tako govoriti zamorejo; zakaj Bog bo gotovo njih prošnje za takega dobrega otroka uslišal; saj pravi sv. pismo: „Očetov blagoslov otrokom hiše utrjuje, materna kletev jih pa do tal podira.“ Sir. 3, 8—11.

Drugi prigovor.

O dolžnostih starišev do neodraščениh otrok.

Krščanski oče in mati! to premislita dobro, da od zvestega spolnovanja vajnih dolžnosti do otrok je večidel odvisna vsa

vajna in vajnih otrok časna in večna sreča ali nesreča. Toda, če želita modro z otroci ravnati, morata nekoliko drugače ravnati z neodraščeni in nekoliko drugače spet z odraščeni otroci. Sedaj le premislita, kako morata za svoje male otroke skrbeti; pa nekoliko veljajo ta navodila tudi za odraščene. So nekateri grehi, kateri se radi v srcih še malih otrok vkoreninijo, katerih jih je torej treba skrbno varovati; so pa tudi nekatere čednosti, katerih nikoli prezgodaj v srca malih otrok vcepljati ne začneta, če želita, da bi prav globoko v srcih njihovih se vkoreninile.

I. Kateri so tisti grehi, katerih se radi mali otroci nalezejo, če stariši skrbno nad njimi ne čujejo?

a) Prvi greh je nevoščljivost. Kako se otroci nevoščljivosti navadijo? Glej, oče ali mati! če do katerega svojih otrok večjo ljubezen imaš, kakor do drugih in je

ne skrivaš, ampak drugim ne tako močno ljubljenim otrokom razodevaš, bodo postali óni nejevoljni na tebe, in nevoščljivi ter sovražni tvojemu ljubljencu. Ne-spametno ravnaš tedaj, če svojemu ljubljenčku kako reč kupiš in mu jo daruješ, drugim otrokom pa družega ne daš, kakor neprijeten pogled. Tvoji drugi otroci bodo ljubljencu nevoščljivi ali zavidni; če on potem kaj napačnega stori, in se ti zameri, se bodo neljubi otroci njegovega pregreška veselili in mu tvojo nemilost iz srca privoščili. Da se ta ostudna, satanova pregreha nevoščljivost nikdar v srcih tvojih malih otrok vgnjezdila ne bo, zato nobenega, tudi manj dobrega otroka ne sovraži, ampak vsem v enaki meri ljubezen skazuj. Pazi tudi skrbno, da se otroci med sabo nikdar zaradi kake reči ne zavidajo; povej jim, ako kaj tacega zapaziš, da je nevoščljivost Bogu močno zoperna in kristijanom,

kateri se morajo med sabo ljubiti, silno nespodobna, prava satanska pregreha. Pa tudi ti, krščanski oče in mati! čuj, da s svojim zgledom otrok nevoščljivosti ne učiš, ter nikdar ne kaži veselja, če se kateremu tvojih sosedov kaka nesreča prigodi.

b) Drugi navadni otročji greh je svojeglavnost ali trmost in prepirljivost. Da jih trmosti obvaruješ, ne dovoli, da bi oni tebi ali drugim ljudem ukazovali, ali da bi se vselej vse po njih željah zgodilo. Navadi jih, se premagovati, nekoliko časa na kako reč čakati; tako naj včasih drugi ljudje popred jesti dobé, oni naj pa malo časa na jed čakajo, tudi naj bodo s slehrno jedjo zadovoljni, katero jim daš. Da se prepirljivosti obvarujejo, nikdar ne trpi, da bi otroci drug drugemu ukazovali, ampak ti vsem ukazuj; pa tudi vidva, oče in mati! vedno v edinosti med sabo živita,

ne pa v kregu in prepiru, da otrok s svojim zgledom ne pohujšata.

c) Tretji otrokom navadni greh je jeza, togota in maščevanje. Teh pregreh sama vidva, oče in mati! svoje otroke vadita. Kdaj pa to storita? Takrat, kadar se otrok joka, in vidva, da bi ga potolažila, se nad kako rečjo hudujeta, ji z besedo ali roko žugata; ali otroku obetata, da bota kakega človeka zapodila, ga tepla, ali mu sicer kaj hudega storila. Če se otrok ob kako reč vdari in joka, in vidva tisto reč zmerjata in tolčeta, tako s tem ravnanjem korenino maščevanja v njegovo ljubeznjivo, nedolžno in dobro srce zasajata. Ravno to delata tudi takrat, kadar njegove bratce ali sestrice zato tepeta, ker so mu nevedoma kaj žalega storili; ali pa če sta vidva, oče ali mati! sama togotna, sovražna ali maščevanja željna.

d) Četrty otročji ostudni greh je hinavščina. Kako vi, krščanski stariši! svoje otroke tega greha vadite? Tako le: Če so vaši otroci časti lakomni, če želijo, da bi jih vi hvalili, pa spoznajo, da niso hvale vredni. Kaj tedaj storé, da bi bili od vas pohvaljeni? Lažejo se vam, ter se boljše kažejo, kakor so v resnici. Da se nikdar kaj takega pri vaših otrocih pripetilo ne bo, jih nikdar ne hvalite, kadar slišijo; velikoveč vadite jih ponižnosti z besedo, zlasti z zgledom svojim, pa jim tudi povejte, da je hinavščina prav ostudna in Bogu močno zoperna pregreha.

e) Peti otrokom navadni greh je neusmiljenost, katera ni otrokom prirojena, ampak se je le navadijo, če stariši ne čujejo nad njimi. Zakaj, povejte, krščanski stariši! od kod izvira, da so dandanes vaši odraščeni sinovi tako trdega in neusmiljenega srca, da se fantje med

sabo s kolmi po glavi do smrti bijejo? Od tod, ker jih v njih nežni starosti zavoljo pretepanja svojih malih bratcev ali sestric niste ostro kaznovali, in jih niste usmiljenosti vadili. Da jih torej tega greha obvarujete, jim nikdar ne dovolite, da bi s kakim človekom ali s kako živalico neusmiljeno ravnali, ali jo trpinčili; pa tudi vi sami bodite vselej usmiljenega srca do revnih, nadložnih ljudi, ali do uboge živali.

II. Dosedaj si premišljeval, krščanski oče in mati! katerih pregreh moraš svoje male otročičke obvarovati; sedaj pa še premisli, katerih čednosti jih moraš zgodej vaditi.

a) Vadi jih v prvič delavnosti; torej jih nikdar ne pusti brez dela postopati; se vé, da moraš majhnim otrokom le njihovim močem primerna, nikdar pretežka, ampak le bolj lahka dela ukazovati, da jim bo delo prijetno, ne pa

zoperno postalo. Globoko jim v srce vtisni besede sv. pisma: „Kdor ne dela, naj tudi ne jé.“ Lepo jih vsakega dela vadi; če naglo kakega dela ne razumejo, jih nikdar ne zasramuj, z ostudnimi primki ne obkladaj, ne lasaj, ali po glavi ne tolči, da srčnosti in veselja do dela ne zgubé.

b) Vadi jih krščanskega zatajevanja samih sebe. Da jih v tej čednosti vadiš, ukaži jim tiho biti, kadar so močno veseli in glasni; ukaži jim, da naj precej kako igro zapusté in pridno delati začnó; tudi jim zaradi zatajevanja včasih kako prošnjo odreci. Reci jim, da naj se tudi sami zatajevanja vadijo; tako na primer, da namesto k igri raje v cerkev gredó, da si kaj malega od tega, kar jesti dobé, pritrğajo, ter kakemu revežu podelé. Pa vsa ta zatajevanja se morajo iz ljubezni Božje, ne pa iz hinavščine zgoditi. Zatajujejo se otroci tudi, če

zjutraj zgodaj vstanejo, se z mrzlo vodo vmijejo, ter mraz in vročino brez nejevolje prenašajo. Povejte jim tudi, o stariši! da se bodo mogli večkrat na svetu zatajevati, ker je naša zemlja dolina solz.

c) Tudi odkritosrčnost je otrokom potrebna čednost, katera jim je že prirojena, in jih nikdar ne zapusti, ako je stariši ali drugi odraščeni ljudje v njih srcih ne zamoré. Kako pa ti, krščanski oče ali mati! to čednost v njih srcih zatiraš? S tem, če jim kaj dobrega dati obljubiš, potem jim pa tistega ne daš in se jim zlažeš; drugikrat jim z kaznijo žugaš, potem jih pa ne kaznuješ, dasiravno so kazni vredni. Pa tudi takrat pokončaš v njih srcih ljubezen do resnice in strah pred lažjo, kadar rečeš, da ne veruješ njih besedam; ne zaupaš njih obljubam. Skrbi tudi, krščanski oče ali mati, da tvoji posli ali drugi odraščeni ljudje ne bodo tvojih otrok lagati

in resnico prikrivati učili; zato ne trpi lažljivih poslov nikdar pri hiši.

d) Najlepša čednost otročja je pa sramožljivost in pobožnost. Sramožljivost, najboljši varh nedolžnosti, jim je tudi prirojena; ni je treba učiti, pa paziti je treba, da se ne zamori; zato skrbno čuj, krščanski oče in mati! da otroci nikdar kaj nečistega ne vidijo, ali ne slišijo; da neoblečeni nikdar po sobi ne hodijo, in drugih neoblečenih ljudi nikdar ne gledajo. Ko zapaziš najmanjšo nečistost pri njih, reci z vso resnobo: To je grdo; sram vas bodi! in rudeči bodo postali, kakor kuhan rak.

Od čednosti pobožnosti pa zasliši naslednji lep zgled pobožnih starišev in pobožnega otroka, in nasledovaj ga! Stariši Gotfridovi so vsak mesec sv. zakramente prejemali in vsako jutro in vsak večer vpričo otroka pred bridko martro klečé prav pobožno molili. Majhen otrok Gotfrid je potem tudi večkrat pred ravno tisto bridko martro pokleknil in s povzdignjenimi ro-

kami molil. Pet let star je že znal vse potrebne resnice in molitve; je tudi vedel, da je pri sveti maši Jezus Kristus živ pričujoč, in da ga verni pri sv. obhajilu zavživajo. Ko je videl hudobnega otroka, je vprašal stariše, če je tudi on Jezusa Kristusa prejel. Stariši so rekli, da ga je sicer prejel, ali sedaj ga z grehom žali. Pobožni otrok reče: Ko bom jaz Jezusa prejel, se ne bom z nikomur prepiral, vse bom ljubil, kakor nas Bog vse ljubi. Ko je bil v šoli za voljo pridnosti pohvaljen, je bil silno žalosten, da niso bili tudi drugi otroci pohvaljeni, ker je rekel, da so bili tudi pridni in dobri. Enajst let star prejme prvič sv. obhajilo, ali ves 40danski post se popred nekoliko posti, in se večkrat spové. Pred sv. obhajilom je svoje pregreške tako močno objokoval, kakor bi bil največi grešnik. Pri prejemanji sv. obhajila se je pa tako ponižno in pobožno obnašal, da je bil vsak človek, kateri ga je videl, razveseljen in k dobremu spodbujen. Ves čas življenja je potem prav sveto živel, in bil lep zgled vseh krščanskih čednosti.

e) Naj imenitnejša in otrokom naj potrebniša čednost je pa pokorščina. Ona razloči človeka od živali, in ga stori

dobrega in srečnega kristijana. Ker je tedaj pokorščina otrokom naj potrebniša čednost, skrbi, krščanski oče ali mati! da jim jo zgodaj prav globoko v njih mlada srca vtisneš. Ta čednost se pa pri otrocih k hudemu nagnjenih dá večidel le s kaznijo v navado spraviti; ker imajo pa mnogi stariši preveliko, torej nespametno in pregrešno ljubezen do svojih otrok, in tako napačno usmiljenje do njih, da jih ne morejo nikdar kaznovati, dasiravno so kazni vredni: zato se nekateri otroci nikdar pokorščine ne vadijo, in taki otroci so naj nesrečniši, sedaj na svetu in potem v večnosti. Tak pa ne bodi ti, krščanski oče ali mati! temveč kaznuj jih vselej, kadar kazni zaslužijo. Ali meniš, da bi bilo tolikanj hudobnih ljudi na svetu, ko bi jih bili stariši učili, da mora nepokorščina vselej ostro in brez usmiljenja kaznovana biti? Gotovo bi jih ne bilo. Da jih torej po-

korščine vadiš, nastane prvo imenitno vprašanje :

1. Kdaj moraš začeti, krščanski oče ali mati! svoje otroke kaznovati, če hočeš, da jih bo kazen poboljšala, in da se bodo pokorščine navadili? Prav zgodaj, kakor hitro pri njih nepokorščino zapaziš. Nikar se ne tolaži, rekoč: Otrok bo že dober in pokoren, ko bo nekoliko odrastel in bolj pameten postal. Rečem, da se bo ravno nasprotno zgodilo; kolikor bo večji, toliko hudobnejši bo, če zgodaj hudobije iz njegovega mladega srca s šibo ne izženeš. To resnico potrди tudi sv. pismo, ki pravi: „Nikar otroku tepenja ne odtegni, zakaj, če ga s šibo udariš, ne bo zato umrl. Ti boš njega s šibo udaril, in njegovo dušo pekla rešil.“ Prip. 23, 13. 14. Dalje pravi sv. pismo: „Pripoguj otrokov vrat v mladosti, in tepi ga s šibo, dokler je otrok, da ne postane trdovraten in tebi

nepokoren, in da te ne bo srce bolelo.“
Sir. 30, 11. In zopet pravi sv. Duh:
„Česar se mladenič navadi, od tega tudi
starec ne odstopi.“ Prip. 22, 6.

To resnico priča tudi naslednja prigodba:
Mati je imela prav hudobnega sina. Ko ga nekega dne svari, reče sin: Mati, pojdite z mano! Pelje jo do stare lipe, ter reče: Pripognite to lipo. Mati odgovori, da tega ni v stanu, ker je lipa stara in debela; in sin reče: »Drevo se dá pripogniti, dokler je mlado, in človek se dá strahovati le, dokler je mlad: tudi vi bi me bili morali v mladosti strahovati, sedaj je prepozno.«

Krščanski oče in mati! rabita pri malih otrocih šibo, kadar je treba, zakaj če bota zgodaj šibo rabila, je pozneje ne bo treba rabiti.

2. Drugo vprašanje je: Kakošna mora biti kazen? Vselej pravična, nikdar ne krivična; zakaj le pravična kazen otroka poboljša, krivična ga pohujša. Oče in mati! če otroka vselej po zasluženju kaznujeta, bo spoznal, da je kazni

vreden, in zato bo zaslužen kazni z voljo pretrpel. Če sta pa v kaznovanji krivična, in danes pregreho kaznujeta, jutri pa ravno tisto ali enako pregreho brez kazni pustita; če danes hudobnega otroka tepeta, jutri pa enako hudobnega božata: bo otrok spoznal, da je kazni krivična, da vidva po svoji volji ravnata, da ni bil kazni vreden; in taka kazni ga ne bo poboljšala, ampak pohujšala. Če vidva takrat, kadar sta jezna, tepeta, kadar sta potolažena pa ne: se bo otroku kazni krivična zdela, zato ker zmeraj enako ne ravnata, ampak kakor vaji prime, tedaj po svoji čmernosti tepeta, ali božata.

3. Da kazni krivična ne bo, kdaj morata, krščanski oče in mati! svoje otroke kaznovati? Ne kaznujeta jih takrat, kadar otroci neradovoljno ali le nevedoma kakšno majhno reč poškodujejo, kadar iz nezadolžene pozabljivosti kaj storiti

opusté. Kdaj pa pri otrocih šibo rabita? Vselej takrat, kadar kaj ukradejo, naj se zgodi tatvina doma ali kje drugej; zakaj če jih zavoljo tatvine vselej precej ne kaznujeta, bota kriva, da vama bodo iz majhnih tatov veliki spodrasli. Ko bi vsi stariši svoje majhne otroke tudi zavoljo male tatvine vselej ostro kaznovali, bi ne bilo toliko tatov na svetu. Nikdar otrokom tudi takrat ne prizanesita, kadar so trdovratni, kadar od jeze jokajo, in se branijo ukazano reč storiti. Naj se vama škoda ne zdi tudi takrat vselej šibo rabiti, kadar se zlažejo; zakaj, če mladi lažejo, bodo starji kradli. Bodita tudi vselej ostra v kaznovanji, kadar sama slišita, ali od drugih zvesta, da se med sabo zmerjajo, kolnejo, nespodobno pogovarjajo, ali kvante prepevajo; če jim te pregrehe pregledata, se bodo sčasoma v njih popolnoma vkoreninile. Prav ostro jih takrat strahujeta, kadar se vama predrzno odgo-

varjajo; zakaj, če jim to pregledata, se bodo v hudobiji vtrdili, torej njim, in sebi škodujeta. Brez kazni jih nikdar ne pustita, kadar se v cerkvi ozirajo, pogo-varjajo ali sicer nespodobno obnašajo; zakaj, če že otrok pred Bogom nič strahu nima, ali ga bo potem odrašččen in po-staran človek kdaj imel? Kaznujta jih tudi ostro, če se z drugim spolom pečajo; zakaj, če jih zavljo tega ne kaznujeta, se vseh njih hudobij vdeležavata, bota ž njimi vred pogubljena, in se bota ž njimi v peklju vekomaj preklinjevala, kakor se bere od pogubljenega sina in očeta, od pogubljene hčere in njene matere. Sin je očetu očital, da je kriv njegovega pogubljenja, ker ga ni strahoval zato, da bi se bil poboljšal; in oče je sinu očital, da zavljo njega v peklju gorí. Pogubljena hči je pa vpila: Prekleta mati! ti si kriva mojega pogubljenja. Zmeraj bi bila po poti nedolžnosti proti nebesom hodila, ko

bi bila ti za-me skrbela; ali tebi je bilo dobro znano moje nečisto pečanje, pa si molčala. Ali si me zato rodila, da te bom vekomaj preklinjevala? Mati je pa hčeri očitala, da je zaradi nje pogubljena.

4. Poslednjič še premisli, krščanski oče in mati! kako morata svoje otroke kaznovati. Nikoli jih ne smeta kleti, zmerjati ali v svoji divji togoti pretepati. Ljubezen, ne pa togota naj vama šibo v roko dá; nikdar v nagli jezi, ampak z mirnim srcem vzdignita svojo roko nad otroke. Le pokažita takrat nejevoljo, kadar jih kaznujeta, pa ne velike jeze; ne vpijta, ampak z ostro pa krotko besedo govorita. Pri kaznovanji hodita po naslednjih stopinjah: Prvič z lepo besedo povejta, česar ne trpita, ker je pregrešno. Če vaju ne slušajo, recita, da so Boga razžalili in kazni vredni postali; če se ne poboljšajo, jim kazen naznanita. Če se poboljšajo, jim bodita dobra; če so pa s premislikom

Božjo in vajno zapoved prelomili, jih tepita, toda kazen mora vselej pregrehi primerjena, to je, večja ali manjša biti, kakor je pregreha večja ali manjša. Preden jih tepsti začneta, jih podučita, da bodo spoznali, da so Boga razžalili, in da jih morata kaznovati zato, da Bog vaju ž njimi vred ne vdari. Tebe, krščanska mati! pa prosim, moli takrat za otroke, kadar jih oče tepe, da bo kazen koristila.

K sklepu pa prosim obadva, tebe krščanski oče in mati! zapomnita si slišane nauke in ravnajta se zvesto po njih; spomnita se tudi ostrega odgovora, katerega bota zarad svojih otrok po smrti Sodniku dajala, in izredita jih v strahu Božjem. Blagor vajnim otrokom in vama, če vse svoje dolžnosti do otrok zvesto spolnujeta; zakaj lahko bota rekla pri sodbi: Glej, pravični Sodnik! zavoljo najne zanikrnosti se ni nobeden najnih otrok pogubil. Pravični Sodnik vama pa

poreče vesele besede: „Prav tako! tebi, dobri in zvesti oče! tebi dobra in zvesta mati! ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil, pojdi v veselje svojega Gospoda.“ Mat. 25, 23. Bog daj vsem starišem svojo pomoč, da vsak krščanski oče in mati pri sodbi Božji te vesele besede zasliši!

Tretji prigovor.

O dolžnostih starišev do odraščениh otrok v domači in zunaj domače hiše.

I. Krščanski oče ali mati! ti se pogostoma čudiš in vprašaš: Od kod je to, da so moji odraščeni otroci sedaj tako hudobni, ko sem jih vendar zmeraj lepo učil? Dalje praviš: Dokler so bili otroci majhni, so bili radi pri meni, so radi molili, k Božji službi hodili in svete zakramente prejemali; sedaj jim je pa vse to zoprno; popred so se ponižno oblačili in sramožljivo obnašali; sedaj jim pa ni

nobena obleka dovolj lepa, in neka prevzetnost in predrznost se kaže v njih pogledih, obnašanji in besedah; popred so bili radi doma, sedaj hočejo le v posvetni družčini biti; pride večer in čas, da roženvenec molimo, ali posvetne hčere ni doma; čujem in čakam, da je ura deset, enajst ali polnoči, gledam skozi okno na vse strani; ali zgubljen sin se ne prikaže od nikodar. Od kod izvira ta žalostna prememba mojih otrok? tako vprašaš, krščanski oče ali mati. Kdo je tega kriv? tako vprašam tudi jaz; in rečem: Večidel si ti, oče ali mati! tega kriv. Tega morebiti nočeš verovati, in misliš, da le-te moje besede niso resnične. Ali premisli nekoliko bolj natanko, in se boš prepričal, da so večidel resnične. Rečem in hočem spričati to resnico: Včasih jih ti sam pohujšaš; večidel pa ne čuješ dovolj nad njimi, da bi jih drugi ljudje pod tvojo streho ali zunaj doma ne pohujšali.

a) Najde se, če tudi poredkoma, oče ali mati, kateri noče svojih otrok, kakor pravi, preveč pobožnih imeti. Ali tisti, kateri noče otrok pobožnih imeti, mora pa otroke imeti, kateri mu sramoto in žalost delajo.

To resnico spričuje naslednja prigodba: Mlada kristijana je po Božji milosti in po napeljevanji dušnega pastirja vse posvetno razveseljevanje zapustivši svoje veselje v molitvi iskavši o Gospodovih dneh z vidno pobožnostjo pred najsvetejšim zakramentom molila in ga v občno spodbudo tudi večkrat prejemala. Tako je šlo do 17. leta. Tedaj so se mladeniči ondotne okolice po nji ozirati jeli, ker je bila hči premožnega kmeta. »Tebi moramo molek iz rok potegniti,« so se krokarji zadirali. Hudičev naklep se jim je po volji izšel, ker so k temu tudi njeni stariši pridno pomagali, ker ji niso hotli tega veselja pustiti, pa tudi te sramote ne prenašati, da bi bili med svojimi otroci, kakor so dejali, treijalko imeli. Z vednim pikanjem oplašena je odsihmal svoje pobožne vaje pred stariši prikrivala, pa kmalo mlačna postala, se potem spovednika ogibala in se ni zmenila

za svarjenje poprejšnjih tovarišic njene nedolžnosti. Ni je bilo več videti pri mizi Gospodovi, videti pa jo je bilo na plesišču med tistimi, kateri so se bili zarotili v njeno pogubo; ni dolgo trpelo, in je pripravila sebe in svojo družino v resnično sramoto, in zopet — v sramoto, in zopet — v očitno sramoto. Ti stariši so tako rekoč svojo hčer Jezusu Kristusu ukradli, in hudiču izdali, potem so pa zavoljo svoje nesramne hčere osramoteni tožili in rekli: »Nikoli bi si ne bili mislili kaj takega nad svojo hčerjo doživeti! Oh, najin otrok nama srce trga, naji spravlja pod zemljo!«

b) Upam, da ti, krščanski oče ali mati! nisi tem hudobnim starišem podoben; ali vendar trdim: Mogoče je, da si tudi ti kriv razuzdanosti svojih odraščenih otrok. Ti si jih z besedo lepo učil, ali tvoj slabi zgled jih je morebiti sabo v pregreho vlekkel. Ti, krščanski oče! si jih opominjal k molitvi, ali sam nisi v pričo otrok skorej nikoli pokleknil, ter s povzdignjenimi rokami in goreče pred njimi molil; ti si jih svaril zarad nespo-

dobnih besedi, ali sam si se dal od jeze tako hudo premagati, da si vpričo otrok preklinjal; ti si branil svojemu sinu v krčmo iti, ali sam si ves vinjen pozno po noči na dom prirogovilil, ter se z ženo kregal in prepiral, katera te je za voljo pijanosti svarila. Ti, krščanska mati! opominjaš svojo hčer, da naj se ponižno po svojem stanu oblači, sama se pa posvetno oblačiš; ti ji priporočaš se vseh zapeljivcev varovati, sama se pa morebiti vpričo svoje hčere od nečiste ljubezni, pregrešnega znanja in drugih nerodnosti svojih mladih let pogovarjaš. O, krščanski oče in mati! če s svojim slabim zgledom vse podereš, kar z besedo lepega učiš, povej: ali nisi tudi ti kriv razuzdanosti svojih odraščениh otrok? Otroci si mislijo: To ali uno ne more biti tako pregrešno, ker so naši stariši ravno tako delali, ali še sedaj tako delajo. Ali zopet upam, krščanski oče in mati! da ti nisi tak

hudobnež; ampak si v resnici pobožen, kateri vse, kar z besedo otroke lepo učiš, tudi s spodbudnim zgledom podpiraš; ali vendar še dalje trdim: Mogoče je, da si ti kriv razuzdanosti svojih odraščениh otrok. Kako je to mogoče? vprašam. Odgovorim: Prav lahko je mogoče, če skrbno ne čuješ, da bi ne bili nikdar tvoji otroci v tvoji lastni ali kaki zunanji hiši od drugih ljudi pohujšani. Kdo jih pa zamore razun tebe v tvoji hiši pohujšati? Tvoji lastni že pohujšani otroci, ali tvoji posli in prihajači, pa tudi drugi ljudje, kateri v tvojo hišo zahajajo, utegnejo tvoje še nedolžne otroke pohujšati, če vedno in skrbno nad njimi ne čuješ.

c) Vprvič trdim: Tvoji lastni otroci se utegnejo med sabo pohujšati. Da se ta nesreča nikdar pri tvoji hiši prigodila ne bo, ti dam naslednje nauke: Nikdar ne trpi, da bi tvoji otroci ne dovolj oblečeni ali celo razgaljeni po hiši hodili;

ali da bi se bratje med sabo ali pa svoje sestre nemarno ogledovali, ker s tem se vsa sramožljivost, najboljši varh nedolžnosti, zapravi. Nikoli ne dovoli, da bi po 3 ali 4 leta stara otroka v ravno tisti postelji skupaj ležala; sleherni naj ima svoje lastno, če tudi trdo, le s slamo nastlano ležišče. Ne dovoli, da bi bratje in sestre v eni sobi, morebiti celo v eni postelji skupaj spali; ampak naj bodo v eni sobi bratje, v drugi pa sestre, in kakor hitro 3. leto starosti dosežejo, naj ima sleherni otrok lastno ležišče. Če po tem nauku ne delaš, bodo otroci čuječi in na Božjo pričujočnost pozabivši, hudobije počenjali, katere bi jim morale do smrti neznane ostati. Pa če so tudi tvoji otroci po spolu ločeni in posamezni v posteljah ležijo, vendar niso popolnoma pohujšanja zavarovani; zato včasih kar neprevidoma med nje stopi, da se prepričaš, ali spé, ali kaj nespodobnega go-

voré ali počenjajo. Dovolj jim včasih kako igro, ali vselej na očitnem kraji, da jih lahko nadzoruješ; nikdar pa naj ne igrajo sami po šupah, skednjih ali hlevih; tudi naj bo pri igri spol od spola ločen, da se vselej sramožljivost ohrani, in da nikdar pri igri kake ostudne grdobije ne počenjajo.

d) Vdrugič trdim, da tvoji otroci, krščanski oče in mati! utegnejo v tvoji hiši od tvojih poslov, prihajačev ali družih ljudi, kateri v tvojo hišo dohajajo, pohujšani biti, če vedno prav skrbno nad njimi ne čuješ. Zatorej rečem: Ne imej nikdar hudobnih poslov ali prihajačev pri svoji hiši! Kakor hitro posla nespodobno govoriti slišiš, ali njegovo nesramno obnašanje zapaziš, precej mu resno povej, da kaj takega pri hiši nikdar ne trpiš; in če se zarad tvojega svarjenja ne poboljša, brez usmiljenja ga od hiše odpravi. Pa če se tebi tudi kak posel ali

prihajač pobožnega kaže, vendar mu nikdar popolnoma ne zaupaj; mogoče je, da je hinavec in skriven velik grešnik; pa če je tudi v resnici pobožen, utegne tako močno k hudemu nagnjen biti, da zamore ravno tako, kakor hudoben posel tvoje nedolžne otroke pohujšati. O ko bi sedaj tvoj pohujšani otrok govoriti zamogel, bi pritrdil, da resnico govorim, ter bi zarad tebe tako tožil: O ko bi bili moji stariši nad mano po svoji dolžnosti vedno čuli, bi ne bil nikdar pregrešnega znanja z domačim hlapcem ali deklo delal, s katero sem se potem brez števila velikokrat pregrešil, kateri grehi me že sedaj strašno težé, in mi bodo zadnjo uro še veliko večo težo delali! O ko bi bili moji stariši po svoji dolžnosti nad mano zvesto čuli, bi ne bil zamogel po noči vstajati, k razuzdani osebi zahajati ter ž njo v nebo vpijoče grehe delati! O ko bi bili moji stariši bolj

skrbno nad mano čuli, bi ne bil zamogel nesramni hlapec ali dekla take nespodobne reči meni praviti, in me tiste pregrehe učiti, katera se med kristijani, k svetosti poklicanimi, nikdar še slišati ne sme! Če ne boš ti krščanski oče in mati! svoje dolžnosti zvesto spolnoval, bodo tvoji otroci zarad tvoje zanikrnosti s takimi ali enakimi besedami govorili, ter tebe tožili sedaj v življenji in enkrat po smrti pred sodbo Božjo.

e) Čuj zvesto, krščanski oče ali mati! da svojih otrok v tvoji hiši tudi tisti ljudje ne pohujšajo, kateri ali zarad kratkega časa ali zarad kakega opravka v tvojo hišo dohajajo. Ni ti sicer mogoče slehrnega obiskovanja ptujih ljudi odpraviti; tudi ne grajam obiskovanja bogoljubnih ljudi; ali rečem, in v imenu Jezusovem ti tudi zapovem: Ne trpi hudobnega obiskovalca, kateri hoče vpričo tebe strup nečistega greha v čista srca

tvojih še nedolžnih otrok vlivati. Če k takemu govorjenju molčiš, se mu celo posmehuješ, in ga s svojo lastno besedo potrjuješ, potem nisi več oče ali mati, ampak si dušni ubijavec svojih nedolžnih otrok, in težek odgovor te čaka pri sodbi, kadar te bo pravični Sodnik srdito vprašal: Kje so tisti otroci, katere sem vse nedolžne tvojim zvestim rokam izročil, sedaj so se pa zavoljo tvoje zanikrnosti vekomaj pogubili? O krščanski oče ali mati! čuj zvesto nad svojimi otroci, da jih kak posel, prihajač ali ptuj človek v tvoji hiši ne pohujša, da ne boš enkrat krvavih solz pretakal in s svojimi nesrečnimi otroci vred v peklu vekomaj gorel! O kako zamoreš tako neusmiljen biti in v svoji hiši trpeti, da kak posel, prihajač ali ptuj človek tvoje nedolžne otroke, angelje v človeški podobi, v satanove sužnje spreminja?

Nek hudodelnik je pred svojo smrtjo na vislicah očitno rekel, da je bil vprvič od domače

dekle pohujšan, zato ker njegovi stariši nad njim dovolj čuli niso, in potem je bil v hudobiji tako vtrjen, da se ni bal pregreh počenjati, zarad katerih bo sedaj umorjen. Da tvoji otroci, krščanski oče ali mati! nikdar tako ali enako govorili ne bodo, ne trpi nikdar hudobnega posla, prihajača ali obiskovalca pri svoji hiši.

Ali ti, krščanski oče ali mati! se izgovarjaš, rekoč: Ni mogoče otrok vedno nedolžnih ohraniti, ker so k hudemu nagnjeni in se še zraven tega v vednih dušnih nevarnostih znajdejo. Težko je to v resnici, ali nemogoče vendar le ni; stori ti, kar je v tvoji moči, in drugo bo storil Bog s svojo milostljivo pomočjo. Kako močno si prizadevaš, ti oče! da svojega sina vojaščine oprostiš; kako močno skrbiš, ti mati! da svojo hčer omožiš; ali si ne bosta enako ali še bolj prizadevala, da vajin sin in vajina hči krstno nedolžnost ohranita? Kako skrbno zapiraš, oče! svoj hlev, da ti po

noči kak tat živinice ne ukrade; kako močno varuješ svojo živino, da se od druge že okužene živine strašne kuge ne naleze in ti ne pogine; ali ne boš z enako skrbjo varoval svojega otroka, da mu dušni tat nedolžnosti ne ukrade, ali da se od njega kuge strašne nečistosti ne naleze? Ali ti praviš: Saj vendar nisem v stanu zmiraj pri svojih otrocih biti, in vedno nad njimi čuti. Resnično da nisi v stanu; zato jim pa spomin na Božjo vsegapričujočnost in pa strah Božji prav globoko v njih srca vtisni; zato da ta spomin tebe pri otrocih nadomestuje in jih greha obvaruje. Priporočuj jih tudi vsak dan prav goreče Jezusu in Mariji, prečisti Devici, da jih ona dva v svoje zvesto varstvo vzameta takrat, kadar so sami, da ne bodo od hudobnih ljudi pohujšani in v greh zapeljani; temveč, da do groba ohranijo belo krstno obleko, ter jo pred sodnji stol Jezusov

prinesó, in večno življenje za plačilo svoje zvestobe prej mó.

II. Tvoji otroci, krščanski oče ali mati! pa niso le v tvoji lastni hiši v vedni nevarnosti pohujšanja, ampak so še v večji nevarnosti takrat, kadar so zunaj tvoje hiše; zatorej jih, kolikor ti je mogoče, doma pridržuj, in jih razun silne potrebe, in brez posebno skrbnega varha nikdar med tuje otroke ali ljudi ne spušaj. Tvoji otroci so ali neodraščeni ali pa odraščeni. Če malim otrokom kdaj v tujo hišo ali sicer med otroke iti dovoliš, vselej povej, kamo smejo iti, in koliko časa se smejo tamkaj muditi. Če se po tem nauku zvesto ne ravnaš, in tvoji otroci imajo vedno prostost po svojih željah se po hišah potepati, ne bodo dolgo časa dobri ostali, ampak bodo v kratkem času tako sprideni, da se za tvoje besede in za tvoje žuganje nič več zmenili ne bodo. Pri takem postopanju

po hišah se bodo naučili dveh ostudnih pregreh, namreč lenobe in nečistosti.

a) Dokler so otroci majhni, ne bodo hotli za nobeno delo prijeti, in se ga lotiti, ampak vedno bodo hotli v veseli družini biti, se z drugimi otroci pogovarjati, igrati, vpiti, ljudem nepokoj delati in popotnike, zlasti reveže zasmehovati. Če se pa mali otroci niso delavnosti naučili, tudi že odraščeni delati ne bodo hotli, ampak bodo najraje v družčinah brez dela posedali; in da bodo denar za pijačo in druge potrebe imeli, bodo ali vam, svojim starišem, ali pa drugim ljudem kradli.

b) Pa ne le lenobe in ž njo sklenjene tatvine se bodo vaši otroci, o starši! v slabi družini naučili, ampak tudi nečistosti. To resnico priča vsakdanja skušnja. Če vprašaš tega odraščenega mladenča ali moža, uno odraščeno dekle ali ženo tako: Povej, kdaj si bil vprvič

pohujšan? boš naslednji odgovor dobil: Pohujšan sem bil vprvič na paši od spridenega otroka; pohujšan sem bil pri kopanji, ko smo slečeni otroci zunaj vode skakali, ali nemarne poglede imeli; pohujšan sem bil, ko smo se fantje in dekleta po samotnih krajih brez kakega varha skrivaje igrali; pohujšan sem bil vprvič, ko sem pri ženitnini prežal, in s koščekom kruha skozi oči ali ušesa v svoje še nedolžno srce strupa nečistosti sprejel. Dobro si te besede v spominu obrani, krščanski oče ali mati! in skrbi, da tvoji otroci ne bodo nikdar zaradi tvoje zanikrnosti tako tožiti prisiljeni.

Enako ali še bolj kakor nad malimi moraš čuti nad odraščenimi otroci, če iz tvoje v kako tujo hišo služit gredó. Preden svojega otroka v kako službo daš, natanko popred pozvedi, kak je gospodar ali gospodinja. Nikdar ga ne daj v hišo, kjer gospodar ali gospodinja strahu

Božjega nima, in bi morebiti on sam ali pa ona tvojemu otroku zadrge pohujšanja stavil; ali pa nad svojimi posli dovolj ne čul, da bi drug družega pohujšati in v greh zapeljati zamogli. Pa če tudi zveš, da so vikši tako bogoljubni, da te bodo pri otroku popolnoma nadomestili, vendar ne bodi brez vse skrbi in strahu zaradi izgube nedolžnosti svojega otroka; ampak večkrat ga skrbno poprašuj, kako da je pri hiši, kjer služi; in če naj manjšo nevarnost čutiš, vzemi iz hiše otroka, dokler je še nedolžen, sicer ti bo kmalo zoper tvojo voljo na tvoj dom oskrunjen v tvojo veliko sramoto prišel.

Krščanski oče ali mati! spolnuj, kolikor zamoreš zvesto vse dolžnosti, ktere imaš do svojih odraščениh otrok, da zaradi tvoje zanikrnosti krstne nedolžnosti ne izgube. Da bo pa tvoje prizadevanje tudi od Boga blagoslovljeno, nikdar ne pozabi

za-nje moliti; zakaj starišev molitev za otroke ima veliko moč pri Bogu. Sv. Monika je molila 17 let stanovitno za svojega sina Avguština, in je bila uslišana. Tudi ti moli stanovitno za nedolžne otroke, da nedolžnost ohranijo; za pohujšane pa, da se resnično spreobrnejo; zraven pa tudi zvesto vse svoje dolžnosti do njih spolnuj, in trdno zaupaj, da bo neskončno usmiljeni Bog tudi tvojo molitev ravno tako uslišal, kakor je uslišal molitev svete Monike za njenega sina Avguština.

Četrty prigovor.

O dolžnostih zakonskih ljudi.

I. Krščanski zakonski mož! ali ti je znano, kaj si svoji zakonski ženi dolžan? Dolžan si jo ljubiti, kakor sveti apostelj Pavel zapoveduje, kateri pravi: „Možje, ljubite svoje žene, in ne bodite čmerni do njih.“ Kol. 3, 19. Da to zapoved

spolníš, pa ni dovolj, da svojo ženo ljubiš s tako ljubeznijo, s kakoršno vse ljudi ljubiš: ljubiti si jo dolžan s posebno veliko ljubeznijo, zakaj ž njo si bil v zakramentu sv. zakona z naj tanjšo in močnejšo zavezo sklenjen. O kako hudo se zoper to dolžnost ljubezni pregrešiš, če je ne ljubiš, ampak sovražiš, zaničuješ ali celo pretepavaš! Kakošna pa mora biti tvoja ljubezen do žene?

1) Ljubi jo z modro in krščansko ljubeznijo. Zoper to lastnost ljubezni grešiš, če k vsim nerodnostim svoje žene molčiš, vsim njenim besedam pritrdiš, če tudi njeno zahtevanje velikost tvojega premoženja presega, in se iz napačne ljubezni do žene v dolgove zakopavaš; ali če njeno zahtevanje celo rani čistost tvoje vesti, in iz pregrešne ljubezni do nje svojo dušo s pregrehami omadežuješ; ali če pri njej zapaziš kake pregrehe, postavim, napuh,

jezo, ali kake druge hudobije, in molčiš, namesto da bi jo z ljubeznjivimi besedami svaril in boljšal.

2) Ljubi, o zakonski mož! svojo ženo s sveto ljubeznijo. Ta lastnost ljubezni pa od tebe tirja vprvič, da le iz svetega namena zakonski stan nastopiš, namreč zato, da bi ti Bog otrok dal, kakor je storil mladi Tobija; in v drugič, da zmiraj po Božji volji in zapovedi v njem živiš. a) Vprvič je tedaj k sveti zakonski ljubezni potrebno, da iz svetega namena v zakonski stan stopiš, namreč zato, da bi Bogu otroke izredil. Zoper ta sveti namen zakona se pregrešiš, če iz kakega nečistega ali lakomnega, ali sicer pregrešnega namena v zakon stopiš. Če iz hudobnega namena zakonsko zavezo skleneš, te bo pravični Bog že v tem življenju s hudobnimi otroci in mnogimi nesrečami, po smrti pa z večnim trpljenjem kaznoval, kakor je angelj Rafael

mlademu Tobiju naznanil, rekoč: „Kteri zakon tako začnó, da Boga iz svojega srca preženó, in svoji poželjivosti tako strežejo, kakor konj in mezeg, čez take ima satan oblast.“ Tob. 6, 17. b) Vdrugič je k svetosti zakonske ljubezni potrebno, da zmeraj po Božji volji in zapovedi v zakonu živiš. Kako moraš pa po Božji zapovedi v zakonu živeti, te uči sv. apostelj Pavel s temi besedami: „Zakonska postelja bodi neomadežana.“ Hebr. Da boš pa svojo zakonsko posteljo neomadežano ohranil, naj se zgodi zakonsko delo vselej iz svetega in od Boga tebi naloženega namena, namreč zato, da se človeški rod v zakonu ohrani in množi. Zakonsko posteljo tudi še neomadežano ohraniš, kakor govori sv. Pavel v I. listu do Kor., če ti, krščanski mož! svoji ženi dolžnost storiš, in ravno tako tudi žena tebi svojo dolžnost stori iz namena, da se odvrne od vaju vsa nezaupnost in

vsaka nevarnost grdih skušnjav. Toda zgoditi se mora zakonska dolžnost iz ljubezni do Boga in iz ljubezni do soproga. Ta dolžnost mora pa spolnjena biti vselej ljubeznjivo in radovoljno, v zaupanji, da se otroci spodredé, akoravno bi okoliščine ne dajale takega zaupanja. Kteri spolnovanje te dolžnosti od soproga tirja, ima po besedah sv. Avguština odpustljivi greh, ako se le družih nespodobnost takrat varuje; kdor je pa svojemu soprogu pokoren, je brez vsega greha. Ako bi se pa nagovarjani brez pravega vzroka ustavljal, bi grešil, ker bi s tem svojega soproga lahko v prešestovanje, ali v druge zoprnatorne grehe pripravil. Če tudi namena zakona vselej doseči ne moreš, združenje je pa vendar mogoče, je tvoja zakonska postelja neomadežana, ako le natorne postave pri zakonskem delu ne prestopiš. Kdaj pa natorno postavo prestopiš in zakonsko posteljo oma-

dežuješ, te prav lepo podučí sv. Frančišek Salezijan v svoji prelepi knjigi „Filoteja“ imenovani. V tej knjigi pravi, da bo mnogo zakonskih ljudi zavoljo grehov nečistosti, ki so jih v zakonu storili, vekomaj zavrženih. Da tudi ti, zakonski mož! zavoljo grehov nečistosti zavržen ne boš, premisli sedaj, kaj je poleg besed svetega Frančiška ostudna nečistost med zakonskimi, in varuj se je vselej skrbno. Smrtno grešiš, če si sam kriv, da nimaš več otrok, in vendar popolnoma zdržno živiš nočeš. Takrat vselej smrtno grešiš, kadarkoli spreobrneš postavo spodrediti otroke. Greh tvoj je pa večí ali manjši, kolikor bolj ali manj prelomiš od Boga postavljeno dolžnost otroke spodrediti. Grešiš tedaj, če le edino zarad sladnosti in mesenega veselja zakonsko živiš. Grešiš tudi, in sicer v mislih in željah takrat, kadar radovoljno in z veseljem zakonska dela premišljuješ; z besedami in

obnašanjem pa grešiš, kadar se od nečistosti pogovarjaš, ali se nesramno obnašaš. Posebno hudo se pregrešiš in prešestuješ, kadar svojemu zakonskemu družetu zakonsko zvestobo prelomiš zaradi kake osebe, naj se zgodi z radovoljnimi nečistimi mislimi, željami, besedami, dejanjem ali obnašanjem. O zakonski mož! če si ves mesen in nesramen, dobro premisli, kako onečastiš s temi grehi svoj sveti zakonski stan; opoviraš milosti Božje, ter se tudi kmalo svoji zakonski tovarišici pristudiš; z zakonsko nezmernostjo pa izpodkopavaš tudi svoje zdravje, oslabiš vse svoje dušne in telesne moči, si prikrajšaš svoje življenje, spridiš svoje otroke, in jim vcepiš nečisti kal, preženeš zakonsko ljubezen iz srca in ves hišni blagoslov, pa tudi naj boljši zaklad dobre, mirne vesti.

3) Ljubi, o zakonski mož! svojo ženo s pravično ljubeznijo. Ta lastnost ljubezni te priganja, da ravno tako skrbiš

za obleko, stanovanje, živež in vse druge telesne in dušne potrebe svoje žene, kakor skrbiš za svoje lastne potrebe. Premisli tedaj dobro, kako močno se pregrešiš, in kako težek odgovor boš Bogu pri sodbi dajal, če z igro, pijanostjo ali lenobo svoje lastno in tudi premoženje svoje žene zapravljaš! Če tako ravnaš, si naj večji tat, goljuf in krivičnik. Zakaj premisli, da ti nisi lastnik, ampak si le oskrbnik, da ti je premoženje le zato izročeno, da bi ga ohranil in pomnožil, ne pa, da bi ga ženi in otrokom zapravil.

4) Ljubi svojo ženo s potrpežljivo ljubeznijo. Imej usmiljenje, potrpljenje s svojo ženo in varuj jo; če se v trpljenji znajde, tolaži jo, kolikor moreš, in prizadevaj si njene težave polajšati. Ali Bogu bodi potoženo! Kako trd in neusmiljen si ti, o krščanski mož! kateri nočes od prizanašanja, potrpljenja in usmiljenja do svoje žene nič slišati in vedeti;

ki imaš večje usmiljenje z nespametno živalijo, kakor z ženo; ki nič ne maraš za zapoved svetega Pavla, kateri pravi: „Vi možje, ne bodite čmerni do svojih žen!“ Kol. 3, 19. Ali ti, trdi mož! izgovarjaš svojo neusmiljenost, rekoč: Saj trpim, kar morem, ali kje sem v stanu vse voljno pretrpeti, ker je moja žena jezična, prepirljiva, svojeglavna, le slabo sodi, me sedaj kakor strupena kača pika, sedaj kakor stekel pes napada, in njenemu napuhu nikdar ustreči ne morem. Če je resnično taka tvoja žena, trpi voljno, nosi svoj križ za Jezusom, ter misli, da te Bog ali zarad starih grehov tepe, ali tvojo potrpežljivost poskuša, in ti priložnost daje, si z voljnim trpljenjem nebesa zaslužiti. Z rotenjem, kletvijo, tepenjem in razgrajanjem si pa svoje zdravje izpodkopavaš, zasluženje zgubljaš, svojo ženo pa še bolj hudobno delaš.

Premisli lep zgled neverskega modrijana. Sokrat je imel prav hudobno ženo, Ksantipo imenovano, ktera je ves ljubi dan nad njim regljala, on je pa vse tiho poslušal; ali zaradi tega se je ona še bolj vjezila, in ko je proti noči iz hiše šel, je posodo vode nanj izlila; ko so ga sosedje vsi začudeni gledali, jim je mirno rekel: Sem vedel, da po velikem gromenji mora velika ploha priti. Krščanski mož! nasledvaj v krotkosti tega nejevernika.

5) Ljubi svojo ženo z o d k r i t o s r č n o l j u b e z n i j o. Ne imej svoje žene kot dekle, da bi ji nikdar kake reči ne razodel; se ž njo nikdar nič ne posvetoval; ali ji kake reči domači družini ukazovati, ali kake besede reči ne dovolil. Krščanski mož! resnično si vse hiše in tudi žene gospodar, in torej imaš od Boga pravico ji zapovedovati, in ona mora tvoji besedi pokorna biti. Ali žena je tudi hišna gospodinja, njej je tudi od Boga izročena skrb za otroke, za družino, in za dobro gospodinjstvo; tudi

ona se bo mogla zaradi spolnovanja te dolžnosti pri sodbi Božji odgovarjati. Ne ravnaš tedaj pravično, če brez vzroka pred njo vse shrambe zapiraš in se raje s kakim poslom, kakor ž njo zaradi kake reči ali kakega dela posvetuješ. Če se tako sovražno proti svoji ženi obnašaš, postaneš kriv mnogo prepиров, tatvin ali celo krivega natolcevanja. Prosim te, krščanski mož! ne bodi tak, ampak dovoli ženi, da njena beseda v mnogih rečeh pri hiši ravno toliko velja, kot tvoja beseda; poprašaj jo marsikaterikrat za svèt, in če je moder, ravnaj po njem; zaupaj in izroči ji kako opravilo; s tem boš njeno veljavo povikšal in otroci in poslijo bodo bolj spoštovali ter raje ubogali.

6) Ljubi svojo ženo s stanovitno ljubeznijo ter ne poslušaj priliznjene podpihovalca, kateri te hoče s svojim strupenim jezikom ob zakonsko edinost, ljubezen, mir in vso zakonsko srečo pri-

praviti ter te v največo nesrečo in pregreho, v ljubosumnost zapeljati.

Sveti Izidor, kmet, ti dá lep zgled stanovitne ljubezni do svoje žene. Sveta Marija Toribija, njegova žena, je hodila na Božjo pot k kapelici Matere Božje, in hudobni jeziki so svetemu Izidoru pravili, da ima s pastirji ondotnega kraja pregrešno zavezo. Ali sveti Izidor je svojo zvesto ženo boljše poznal, kakor hudobneži, se je za njeno nedolžnost potegoval in ji znamenja popolnega zaupanja in prisrčne ljubezni razodeval.

II. Krščanska žena! sedaj pa premisli ti, kaj si svojemu možu dolžna.

1) V prvič si mu dolžna pokorščino, kakor ti sveti apostelj Pavel zapoveduje, rekoč: „Žene naj bodo svojim možem podložne, kakor Gospodu. Zakaj mož je glava žene, kakor je Kristus glava cerkve. Kakor je pa cerkev Kristusu podložna, tako naj bodo tudi žene svojim možem v vseh rečeh.“ Efež. 5, 22—24. Iz teh besedi spoznaš, o krščanska žena!

da je tvoj mož vladar cele hiše, da le on ima od Boga pravico zapovedovati, ti imaš pa dolžnost, njemu podložna ali pokorna biti. Da boš od Boga plačilo za svojo pokorščino prejela, bodi svojemu možu radovoljno, naglo, brez godrnjanja in zoprvanja pokorna v vseh pripuščenih rečeh; če pa on kaj nepripuščenega ali pregrešnega od tebe tirja, ga pa z lepimi in krotkimi besedami pregovori, da od svoje tirjatve odjenja. S tako voljno pokorščino si boš ljubezen Božjo, pa tudi svojega moža naklonila. Le prav poredkoma in kadar se ti prav potrebno zdi, moža lepo prosi, da kako reč po tvoji volji stori ali jo drugim storiti ukaže.

2) Vdrugič si mu dolžna ljubezen. Ljubi tedaj svojega moža, pa ne le z besedo, ampak tudi v djanji in v resnici.

a) Tvoja ljubezen do moža naj bo postrežljiva, to je, delaj mu kako veselje, kadar zamoreš; vselej prijazno ž njim

govori; se vselej za njegovo čast in poštenje poteguj; če ga vidiš žalostnega, ga tolaži; če mu Bog kako trpljenje ali bolezen pošlje, mu strezi noč in dan, da ložej in voljneje trpi, ter večje zasluženje ima.

b) Tvoja ljubezen naj bo modra, to je, o pravem času govori; kadar je treba, pa molči; ne bodi trmasta, da bi mogla vedno le tvoja beseda veljati; raje odjenjaj, naj moževa beseda velja; s tem bo precej vsega prepira ali razprtja konec.

c) Tvoja ljubezen naj bo skrbljiva, to je, skrbi za vse dušne in telesne potrebe, lastne, moževe, svojih otrok, in kolikor zamoreš, tudi za potrebe drugih zapuščenih ljudi v okolici.

d) Tvoja ljubezen naj se pokaže zlasti v tem, da se iz ljubezni do moža in do svojih otrok tudi zatajuješ in svoje hudo poželenje po dragih oblačilih, po

dobri jedi in pijači premaguješ, ter nikdar za nepotrebne reči denarjev ne izdajaš in nikdar na skrivnem, brez moževega privoljenja kaj od žita, špeha, sočivja ali drugih reči ne zmikaš, ter ne prodajaš, da bi sebi ali svojim hčeram nečimerno obleko kupovala, ali denar zajedla ali zapila.

e) Poslednjič, tvoja ljubezen do moža naj bo potrpežljiva, to je, ljubi ga, če je tudi hudoben, če te trpinči, če z igro, lenobo in pijanostjo tvoje in svoje lastno premoženje zapravlja. Vedi, da edini pripomoček, hudobnega moža spreobrniti, je potrpežljivost in molitev; kar ti kaže lep zgled svete Monike, matere sv. Avguština.

Njen mož Patricij je bil nejevernik, pijanec in preklinjevalec. Kadar jo je on po nedolžnem zmerjal, je vselej molčala tako dolgo, dokler ga ni jeza minula, zanj je vedno molila; potem pa, ko ga je jeza minula, je zopet tako prijazno ž njim govorila, kakor ko bi je ne bil nič zmerjal.

S svojo angeljsko krotkostjo, pobožnostjo in molitvijo ga je spreobrnila, da se je dal krstiti in je bil potem zvest, krotak in ljubeznjiv mož do nje.

Če ti hočeš, krščanska žena! svojega moža spreobrniti, stori po zgledu svete Monike naslednje :

Vprvič moli zanj; posti se, pojdi k sv. obhajilu, deli miloščino in daruj vsa ta dobra dela za njegovo spreobrnjenje.

Vdrugič molči, molči, kadar mož divja. Stori se, kakor da bi nič ne slišala ali govoriti ne znala; pojdi, če je mogoče, togotnemu možu iz pred oči, tako dolgo, dokler se vihar ne vleže; potem pa besedo ponujaj ter tako prijazno govori, kakor da bi se nič hudega zgodilo ne bilo. Zakaj z vpitjem, kregom in kletvijo ne boš potolažila moža, temveč ga boš še v večo jezo spravila.

Vtretjič bodi stanovitna v potrpežljivosti. Nikomu drugemu svojega križa ne

toži, kakor samemu Bogu; zakaj če svojega moža od hiše do hiše gredé raznašaš, se Bogu zameriš in svoje zasluženje zgubiš. Skazuj svojemu trdemu in hudobnemu možu ravno tako dobrotljivo ljubezen, kakoršno bi skazovala pohlevnemu, prijaznemu in dobremu možu. Če tako delaš, bo on tvojo potrpežljivost videl, se bo tvoji krotkosti močno čudil, in se bo poboljšal. Če je pa on tako trdovraten, da ga tudi tvoja potrpežljivost, krotkost in molitev ne poboljša, ti vendar svojega plačila za svoje prizadevanje pri Bogu zgubila ne boš. Če te Bog na tem svetu ne poplača, te bo pa poplačal tolikanj obilnejše po smrti v večnosti. Bog ima svet namen, če ti križa ne odvzame: on tvojo potrpežljivost poskuša in želi, da visoko stopinjo svetosti dosežeš; ali te pa s hudobnim možem za tiste grehe tepe, které si morebiti pred ali že v zakonu storila. Vdaj se v Božjo

voljo in trpi voljno, da s časno kaznijo večne kazni za grehe zbrišeš.

3) Dajaj svojemu možu lepe zglede pobožnosti, goreče molitve, pobožnega prejemanja svetih zakramentov ter zvestega prizadevanja za svojo lastno, za njegovo in za večno zveličanje svojih otrok in poslov. Dajaj tudi lepe zglede usmiljenja do ubogih in bolnih ljudi v tvoji okolici in pomagaj jim, kolikor zamoreš.

4) Ravno na tisti način, na kateri mora tvoj mož skrbeti, da bo vajna zakonska postelja brezmadežna, moraš tudi ti, o krščanska žena! za njeno brezmadežnost skrbeti.

Vtisni pa si globoko v svoje srce, o krščanska žena! zdaj navedene dolžnosti svojega stanu, spominjaj se jih pogostoma in ravnaj svoje življenje zvesto po teh naukih. Blagor vama, krščanski mož in krščanska žena! če vidva vsikdar zvesto spolnujeta vse svoje zakonske dolžnosti,

katere imata drug do drugega. — Hitro bodo vama tekli srečni in veseli dnevi vajnega zakona. Mir, edinost, ljubezen in blagoslov Božji bo storil vaji srečna na zemlji, ker si bota pošteno in močno prizadevala težak zakonski jarm zlajšati. In ker se bosta slehrnega greha skrbno varovala in se v prizadevanji za lepe krščanske čednosti in dobra dela z združenimi močmi podpirala, bosta tudi po smrti skupej svoje plačilo v nebesih prejela.

Peta zapoved Božja.

Prigovor.

O spravi s sovražniki.

1) Dragi prijatelj! naznaniti ti želim tri prijatelje, kateri te priganjajo spraviti se s svojim sovražnikom. Da boš spoznal svojega prvega prijatelja, kateri te k spravi priganja, premisli in poglej, kdo da je

tvoj sovražnik, če ga z očmi naše svete vere pogledaš. Tvoj sovražnik je otrok Božji, po Božji podobi vstvarjen; z drago ceno Jezusove krvi za nebesa odkupljen, sobrat njegov. Premišluj verno, ko povzdigneš svoje oči na podobo križanega Zveličarja, koliko je Jezus Kristus za odrešenje tvojega sovražnika na sv. križu pretrpel. Dal je svoje sveto telo najpoprej neusmiljeno bičati in svojo sveto glavo s trnjem venčati; z veseljem se je vlegel potem na gori Kalvariji na trd les sv. križa, da so mu sovražniki njegove svete roke in noge z žebli na križ pribili. Tri ure je potem v neizrečeno velikih in hudih bolečinah na sv. križu visel; sovražniki so ga vse te tri ure vedno zasramovali, zaničevali in kleli; on je pa vse to voljno trpel in za svoje sovražnike molil; poslednjič je dal že mrtev tudi še svojo sveto stran s sulico prebosti. Premisli, za koga je naš Zve-

ličar in Sin Božji vse te muke in grenko smrt na svetem križu pretrpel! Vse je trpel le iz ljubezni do tebe, o kristjan! iz ljubezni do tvojega sovražnika in do vseh drugih ljudi. Ali ne spoznaš iz tega premišljevanja, kako močno da Jezus Kristus tudi tvojega sovražnika ljubi! Od sv. Duha je on posvečen bil že pri svetem krstu v tempelj Božji; On ga je storil otroka Božjega, deleža nebeškega kraljestva in uda svete matere katoliške cerkve, zato se za njega sedaj po vsem svetu vsak dan na oltarjih Jezus Kristus nebeškemu Očetu daruje; da, celo vabi ga k svoji sveti mizi naš Zveličar in ga s svojim lastnim mesom in z lastno krvjo poživlja. Z malo besedami: Tvoj sovražnik je ljubljenec Boga Očeta, Sina in sv. Duha; on je tisti človek, katerega moraš poleg Jezusove zapovedi tudi ti ljubiti; on je tisti, kateri je bil poklican in katerega bo morebiti Bog še poprej,

kakor tebe, v nebesa vzel, da bo ondi pri Bogu za te prosil. Ako tedaj premisliš, kako drag je tvoj sovražnik vsem trem Božjim osebam, in da je tebi za nebeškega tovarša vstvarjen, mora ti postati namesto sovražnika dober prijatelj, ki je vreden tvoje ljubezni.

Ali ti, dragi prijatelj! mi ugovarjaš, da je tvoj sovražnik prav od hudobe obseden, ker ti škoduje, kjer le more; se v te zadira, bodi še tako moder ž njim in kratkomalo ne strpi, da bi z lepo med sabo živela. Verjamem, da resnico govoriš. Ali kaj ti porečeš, ako bi kak pijanec na konji skozi tvoje žito jezdil, da bi ti konj veliko škode naredil? Kdo je le te škode kriv? pijanec ali njegov konj? Kaj ne, konj je nedolžen, ali pijanec, ki je ž njim po tvojem žitu jezdil, je kriv te škode! Vidiš, ako je tvoj sovražnik resnično prepirljiv in željen tvoje škode, kakor da bi bil obseden, moraš na njem

le hudobca, ki ga je obsedel, ne pa njega sovražiti. Ravno te prilike se poslužuje tudi sveti Jeronim ter pravi: „Če te hudoben človek preganja in te obrekuje, kjer in kolikor more; če tvoje delo in tvoje blago pod nič devlje in ti hoče zaslužek in živež odvzeti; če ti mirú ne dá in se s tabo vedno ravsa in kavsa, vedi, da je tako rekoč konj, ki ga hudoba vodi, da ti škodo dela. Maščuj se torej nad jezdecem, to je: nad hudobo, ne pa nad konjem, to je, nad svojim bližnjim!“

Da boš svojega sovražnika ljubiti zamogel, te naslednje resnice opomnim: Premisli, da je on le šiba, s katero te Bog ali zavoljo storjenih pregreh tepe, ali pa tvojo čednost, tvojo potrpežljivost poskuša ter ti priložnost ponuja, si obilniše plačilo v nebesih zaslužiti. Kakor ima gosposka svoje hlapce ali rabeljne, s katerimi hudodelnike kaznuje, ravno tako

ima tudi Bog svoje služabnike, s katerimi grešnike tepe ali pravične poskuša; in tak služabnik Božji je hudoben, krivičen, sovražen človek. Spomni se tedaj, da je Božja volja, da trpiš in da je tvoj sovražnik le orožje, s katerim te Bog ali strahuje ali čisti, in podvrzi se popolnoma Bogu po zgledu pravičnega Joba, kteremu so tudi sovražniki vse premoženje odvzeli; on se pa ni hudoval nad njimi, ampak je ves potrpežljiv rekel: „Bog je dal, Bog je vzel; kakor je njegova volja, tako se je zgodilo; naj bo češčeno njegovo Ime vekomaj!“

Da boš svojega sovražnika za prijatelja imeti in ga torej po zapovedi Božji ljubiti zamogel, ne glej tolikanj na to, kako hudoben da je on sedaj, ampak glej veliko več na to, kako dober postati zamore z Božjo pomočjo. Sedaj je resnično njegova nevoščljivost, njegova krivica, ki jo tebi dela, Bogu silno zoprna

pregreha; ali če mu ti odpustiš, kako dobroto podeliš ali zanj moliš, se bo kmalo spokoril in enkrat v nebesih tvoj tovarš postal. Nikar ga ne sovraži kakor sedanjega nasprotnika, ampak ljubi ga kakor svojega prihodnjega nebeškega tovarša.

V sv. Karola Baromeja, vikšega škofa v Milanu, je bil sovražen človek vstrelil ter ga ranil. Ali sveti Karol prosi v svoji postelji, ki je bila od rane krvava, za svojega sovražnika njegove sodnike s tolikanj milimi besedami, da so jih solze oblile in da so revnemu grešniku resnično zaslužen kazen odpustili. Potem je sveti škof svojega sovražnika lepo učil in svaril, ter tako ljubeznjivo zanj molil, da je čez nekaj časa iz trdovratnega grešnika velik spokornik postal, ki je poslednjič v samostanskem oblačilu svoje pobožno in sveto življenje sklenil. Dobro premišluj, dragi prijatelj! dosedaj razlagane resnice in prepričal se boš, da je tvoj zoprnik tvoje ljubezni potreben in tudi vreden, torej tvoj dober prijatelj.

2) K temu prijatelju se pa še drug prijatelj pridruži, kateri ti je gotovo še

ljubši in kteremu brez dvoma ne moreš in ne smeš njegove prošnje odreči, kateri te za tvojega sovražnika odpuščenja prosi. In ta drugi prijatelj je Jezus Kristus sam. Ta, tvoj največi prijatelj, ki te je ljubil tako, da je svojo kri do zadnje kaplje na lesu sv. križa prelil, tebe prisrčno prosi, da se iz ljubezni do njega s svojim bližnjim spravi, mu iz srca odpusti in ga kakor svojega prijatelja ljubi. Tvoj sosed, od kterega praviš, da ti je sovražen, je eden izmed Kristusovih bratov, in Kristus te sam zanj prosi, da mu iz srca odpustiš. In da bi svojemu razžalniku toliko raje odpustil, se On namesto njega tebi pred oči postavlja ter te zagotavlja, da, če sovražniku odpustiš, hoče On to odpuščenje ravno tako dobrotljivo sprejeti, kakor ko bi bil njemu samemu odpustil; če pa razžalniku nočeš odpustiti, ti hoče tvoje neusmiljenje v ravno tak velik greh prišteti, kakor ko bi se branil

njemu samemu odpustiti. Kaj boš tedaj storil? Ali ni Sin Božji zavoljo tolicih dobrot, ki ti jih je dodelil, vreden, da njegovo prošnjo uslišiš? Premisli, sedaj te zopet prosi, kadar to bereš ali slišiš, da vso jezo in zamero bližnjemu odpusti; sedaj ti pa tudi z večnim pogubljenjem žuga, če se še braniš, iz srca mu odpustiti.

„Ako mene ljubiš,“ tako govori Jezus Kristus, „ljubi še njega, za katerega prosim; če mene ne sovražiš, ne sovraži tudi njega! Če te je on poškodoval in ti čast odvzel, prosim jaz zanj, odpusti mu, jaz bom namesto njega tvoj povračnik. Ako on ne zasluži, da bi mu odpustil, sem pa jaz zanj to milost zaslužil. Odpusti mu torej zavoljo mene in iz ljubezni do mene. Povej, dragi prijatelj! ali ni tvoje srce trje, kakor skala, če svojemu Zveličarju njegovo tako milo prošnjo odrečeš?“

Premisli, kako je sveti Janez Gvalbert morilcu svojega brata zavoljo križanega Jezusa popolnoma odpustil in ga za svojega prijatelja sprejel, in nasledvaj ga, če sovražnika imaš. Glej! veliki petek je bilo, ko je Janez ravno v mesto šel in v tesnih ulicah naproti pride morilcu svojega brata, nad katerim se je želel smrtno maščevati. Morilec mu ni mogel uiti, pa tudi orožja ni nobenega imel, s katerim bi se zamogel braniti. V prevelikem strahu pade pred Janeza na kolena in ga na ves glas tako prosi: »Iz ljubezni do Jezusa Kristusa, kateri je današnji dan za nas na svetem križu umrl, te prosim, prizanesi mi. Pusti mi zavoljo Jezusa moje življenje.« Ko ga Janez zagleda, že meč potegne ter hoče morilca svojega brata prebosti, da bi se nad njim krvavo zmaščeval. Ker pa klečečega sliši tako mило prositi, da naj mu zavoljo Jezusa prizanese in se prav živo dneva spomni, ob katerem Jezus ni samo za nas umrl, temveč je tudi svojim smrtnim sovražnikom odpustil in vrh tega še za nje svojega nebeškega Očeta prosil, je bilo njegovo srce vse presunjeno in spremenjeno; vsa jeza mu prejde; on meč od sebe vrže ter morilca objame in od tal vzdigne, rekoč: »Ne morem ti odreči, kar si me prosil zavoljo križanega Jezusa. Pustim ti

življenje in vse, kar si hudega storil, ti popolnoma odpustim. Po toliko samosvoji premagi in lepi spravi s svojim sovražnikom gre Janez v bližnjo cerkev, poklekne pred bridko martro in Jezusa prav ponižno prosi, naj bi mu njegove grehe milostljivo odpustil. Sedaj vidi, kakor bi bil Jezus na križu glavo nagnil, v znamenje, da je njegovo prošnjo uslišal. To je pa Janeza toliko v srce ganilo, da je precej sklenil, od te dobe Bogu samemu služiti. Gre tedaj v samostan, postane menih in do smrti prav močno lepo in sveto živi. Stori tudi ti, dragi prijatelj! po njegovem prelepem zgledu, in iz ljubezni do križanega Jezusa odpusti tudi ti vse razžaljenje svojemu bližnjemu ter ga v prihodnje ljubi, kakor svojega brata v Kristusu.

3) Razun teh dveh prijateljev, ki te prosita, razžalniku iz srca odpustiti, je pa še tretji prijatelj, ki morebiti pri tebi še več velja, kakor tvoj bližnji ali celo Kristus. In ta prijatelj si ti sam. Zato ti gre pomisliti to resnico: Če koga drugega sovražiš, da s tem sovražiš najbolj sebe samega, ker s tem obsodbo večnega

pogubljenja nad se kličeš. Če pa svojemu razžalniku iz srca odpustiš, s tem sebi samemu najbolj koristiš, ker si med vsemi dobrimi deli najboljše delo pridobiš. S tem se tudi nad svojim razžalnikom najhujše maščuješ, ker mu poleg besedi sv. Pavla goreče oglje na glavo sipaš, to je, ga z dobrotami premagaš, ter si sovražnika v prijatelja spremeniš. Kaj pa zadobiš dobrega z ljubeznijo do sovražnikov? Odpuščanje grehov zadobiš in postaneš otrok nebeškega Očeta. Saj je rekel Jezus Kristus: „Odpustite, in vam bo odpuščeno.“ Luk. 6, 37. Dalje je rekel: „Ljubite svoje sovražnike, da bote otroci svojega Očeta nebeškega.“ Mat. 5, 44, 45. Dragi prijatelj! gotovo ti tvoja vest očita mnogo grehov, zavoljo katerih se smrti in sodbe Božje močno bojiš; ali bodi potolažen, glej! prav lahek pripomoček imaš, s katerim zamoreš popolnoma odpuščanje vseh svojih grehov

pri Bogu zadobiti, in ta je: Odpusti iz srca svojemu razžalniku, in Bog ti bo zato vse tvoje grehe odpustil. Posluži se tega pripomočka, dragi prijatelj!

Zakaj če to storiš, boš lahko vesel o svoji smrtni uri, kakor je bil zarad tega silno vesel neki zvest Božji služabnik svojo poslednjo uro. Ko je bil tako silno vesel, ga po vzroku njegovega veselja poprašujejo, in on jim tako odgovarja: »Ne smem sicer svojega zaupanja v svoja dobra dela staviti, katerih nimam; ali vse svoje zaupanje stavim v obljubo Jezusovo. Jaz sem vsem svojim razžalnikom iz srca odpustil, in trdno zaupam, da mi bo zavoljo tega odpuščenja usmiljeni Bog tudi vse moje grehe odpustil.« Da tisti kristjan pri Bogu odpuščenje grehov zadobi, kateri razžalniku iz srca odpusti, ti prav lepo pokaže tudi naslednja prigodba: Sovražen človek je bil brata plemenitega gospoda umoril, in ko je spoznal, da smrti iz roke silno razžaljenega brata ne more ubežati, se je v cerkev podal, se prav skesano in čisto vseh svojih grehov spovedal, se Bogu priporočil in potem je v znamenje velike žalosti in pokore z vrvjo okrog vrata ovit nek petek pred go-

spoda, brata ubitega človeka šel, predenj pokleknil in tako prosil: »Zavoljo Jezusa Kristusa, ki je veliki petek za naše grehe na svetem križu umrl, odpusti mi!« Pri tem pogledu in pri teh besedah je bil gospod tako presunjen, da mu je odpustil ter rekel: »Pojdi v miru, brat! v nebesih naj ti Bog ravno tako popolnoma odpusti, kakor jaz na zemlji.« Prihodnjo noč se mu je Jezus Kristus prikazal ter rekel: »Ker si iz ljubezni do mene svojemu sovražniku odpustil, zato je bila duša tvojega brata iz vic rešena, pa tudi duša tvojega očeta je bila precej iz vic v nebesa vzeta, ti sam imaš pa še osem dni živeti, v katerih se skrbno za smrt pripravljaj.« In gospod se je prav skrbno k smrti pripravljaj in v osmih dneh je srečno umrl. Glej, dragi prijatelj! iz te prigodbe lahko spoznaš, da si z odpuščanjem razžalnikom podeljenim odpuščanje grehov in milostljivo sodbo pridobiti zamoreš.

Odpusti torej, dragi prijatelj! svojemu bližnjemu vse razžaljenje; moli zanj vsaki dan, daruj zanj kaka dobra dela, pa tudi njemu samemu, če le zamoreš, kako dobroto podeli.

In če se ti vse to storiti pretežavno zdi, ker morebiti tvoj hudobni bližnji dobrote ni vreden, stori po prelepem zgledu svetega grofa Eleacarja, kateri je takrat, ko ga je prav težko stalo, razžalniku odpustiti, Jezusa na križu pribitega premišljeval ter ga poslušal, kako ljubeznjivo je On za sovražnike molil, rekoč: »Oče! odpusti jim; saj ne vedo, kaj delajo.« In skušal je za Jezusom iz globočine svojega srca moliti, in nejevolja ga je minula in krotkost se je po sreču razlila.

Da boš še ložej iz ljubezni do Jezusa odpustil, spomni se, da z odpuščanjem sebi najbolj koristiš. Ker je pa resnično težavno, to zapoved spolnovati, zdihni k Jezusu ter reci: Ljubi Jezus! ki si mi ukazal sovražnike ljubiti, pomagaj mi s svojo milostljivo pomočjo, da jih v resnici ljubim in si s tem odpuščanje grehov in večno zveličanje zaslužim.

Šesta zapoved Božja.

Prvi prigovor.

O lepoti deviške čistosti.

Dragi prijatelj! kateri letni čas se ti zdi najprijetnejši? Ali ne ljuba spomlad, dnevi zelenja in rudeče - belega cvetja? Kateri čas dneva se ti pa zdi najlepši? Ali ne čas, ko lepa jutranja zarja in za njo jutranje solnce v svoji svetlobi po nebu priplava in s svojimi rudečimi žarki vse hribe in doline poliva? Pa vedi, da še lepši, še veselejši, kakor vse to, je čas srečne nedolžne mladosti. Kakor se sveti na jasnem nebu svetla danica med zvezdami, tako se sveti na zemlji med mladenči in deklicami čista duša, ki zvesto varuje nedolžnost svojega srca. Gotova resnica je, da ni lepše stvari Božje na svetu, kakor je mladeneč in devica, dokler se nedolžnost in sramožljivost na njunih licih sveti in jih sovražna zapeljivost še

ni v svoje strupene roke dobila. Oj, blagor tebi, mladeneč, blagor tebi, devica! ki ti sveta čistost in nedolžnost še usahnila ni. Blagor tebi! ki oblačila nedolžnosti še zgubil nisi, katerega ti je mati katoliška cerkev pri svetem krstu podala, rekoč: „Obleci belo oblačilo nedolžnosti, katero prinesi brezmadežvano pred sodnji sedež Gospoda našega Jezusa Kristusa, da boš imel večno življenje.“ Veseli se, čista duša, svojega devištva, ono je prvi in največji dar neskončne ljubezni in milosti Božje. Dokler je tvoje srce čisto, je posvečen tempelj Božji, v katerem sveti Duh prebiva, in Jezus ima v njem svoj izvoljeni sedež. Nedolžni mladeneč, čista devica! ti si tovariš angeljev in najlepši cvet svete krščanske cerkve.

Ali pa že sedaj v zdravji prav spoznaš in ceniš, o nedolžni mladeneč in devica! veliko vrednost in ceno svoje deviške čistosti? Marsikateri še le na smrtni

postelji ali še le po smrti v večnosti prav dobro spozna veliko ceno in vrednost devištvá, takrat, ko je to spoznanje za njega že prepozno; kakor se je zgodilo nekđaj mladi osebi. Mlada ženska se vleže, preden se nadja, na smrtno posteljo. Pred svojo smrtjo povabi mnogo svojih prijateljic k sebi. Ko so bile okrog njene smrtné postelje zbrane, jih umirajoča takole tiho nagovori: „Ljube prijateljice! povabila sem vas k sebi, da spoznate nad menoj, kako nečimerne so vse posvetne reči. Malo dni je še le, kar sem bila še popolnoma zdrava in vesela, in jutri me bo že mrtvaško oblačilo zagrinjalo. O moje prijateljice! o da bi vam bilo dano, reči tega sveta s tistimi očmi gledati, s katerimi jih jaz vidim, o kako močno bi ostrmele nad nečimernostjo in goljufijo tega življenja! Spoznale bi, da je najmodrejše in najboljše, Bogu služiti in najprva dolžnost, si prizadevati za ohra-

njenje svete čistosti! Moja ura je že do-
tekla, tudi vaša ne bo dolgo izostala; oj,
ne odlašajte poboljšati se! Poslednjikrat
v tem življenji vas vidim in govorim z
vami. Molite za me. Ako, kakor upam,
usmiljenje dosežem, se hočem tudi jaz
vas spominjati pred Bogom.“ Tako je
govorila in svojo dušo izdihnila. Globoko
so segle njene besede v srca poslušalk.

Da tudi ti, mladi prijatelj! že sedaj
in ne še le na smrtni postelji prav spo-
znaš veliko ceno in vrednost deviške či-
stosti in se od njenih sovražnikov nikdar
v greh premotiti in zapeljati ne daš, pre-
mislí sedaj lepoto in srečo deviške či-
stosti.

1) Premislí vprvič, kako govori o
njeni lepoti sveto pismo? Koliko vrednost
in ceno ima poleg besedi svetega pisma
deviška čistost? Največo vrednost ima,
zakaj sveto pismo pravi: „Vse, kar se
visoko ceni, ni nič v primeri s čisto dušo.“

Sam sveti Duh se čudi njeni lepoti in v bukvah Modrosti od nje takole govori: „O kako lep je čist rod, ki se čednosti sveti, njegov spomin je večni, ker pri Bogu in pri ljudeh hvalo ima.“ 4, 1. Še bolj visoko usmiljeni Jezus deviško čistost povikša in počasti. To nam pokaže s tem, da si je Marijo, najčistejšo devico, za svojo Mater izvolil, da je le v njenem prečistem telesu prebivati hotel. Izbral si je tudi najčistejšega in nedolžnišega mladenča, sv. Jožefa, za svojega varha in rednika. Med aposteljni je svetega Janeza, najnedolžnišega med vsemi, najbolj ljubil. Le sv. Janez je pri zadnji večerji na njegovih prsih slonel, le njemu je Jezus svojo deviško Mater na križu umirajoč izročil. V tej čednosti je tudi svoje aposteljne najbolj vtrjeval. Bil je med njimi lakomnik in izdajavec, ali nečistnika ni trpel med njimi. Ker so aposteljni od Jezusa in od sv. Duha podučeni

spoznali, da je sveta čistost Bogu najprijetnejša čednost, zato so jo svojim vernim poslušalcem vedno priporočevali. Sv. Pavel je vernim Korinčanom takole pisal: „Želim, da bi bili vsi, kakor sem jaz,“ to je, device. I. Kor. 7, 7. In razlaga tudi vzroke, iz katerih jim deviški stan tako močno priporoča, ker pravi: „Devica misli na to, kar je Gospodovega, da bi na duhu in na telesu sveta bila. Katera je pa omožena, misli, kar je tega sveta, kako bi možu dopadla.“ I. Kor. 7, 32—35.

2) Želiš tudi izvedeti, kako sv. učeniški katoliške cerkve sv. čistost slavijo? Sv. Bernard pravi: „Kaj je dražjega od čistosti? Ona spremeni ljudi v angelje. Čist človek pa angelj se sicer razločita, toda ne po čednosti, ampak le po zveličanski sreči. Srečnejši zavoljo zveličanja so čisti angelji, močnejši v čednosti vtrjeni so čisti ljudje.“ Tudi sveti Ciprijan device angeljem primerja, rekoč: „Ker

čistost ohranite, vi nedolžni ljudje! ste Božjim angeljem podobni; vi ste cvet katoliške cerkve.“ Sveti Avguštin pa device Jezusove izvoljene neveste imenuje, rekoč: „Veselite se ve device, ker ste Jezusu zaročene neveste; vaš Ženin je tisti, katerega je najčistejša Devica rodila! On vas sicer ne časti, kakor svojo mater, ali ljubi vas, kakor svoje neveste.“ Sveti učeniki tudi pričajo, da bodo device v nebesih krone svetih mučencev in mučenk zadobile in sicer zato, ker se vedno vojskujejo s svojim hudim poželenjem, hudobnimi ljudmi in peklenkim satanom, pa se ne dajo nikdar od njih premagati. Pričajo celo, da bodo njih krone lepše v nebesih, kakor krone sv. mučencev, zakaj sveti mučenci so kratke boje pretrpeli, one trpe pa vedne, dolge in tako močne boje, da marsikateri mučenci so mučeniške boje srčno prestali, ali v boju za ohranjenje svete čistosti niso mogli sovražnika

premagati, ampak sramotno so padli, in s tem padcem so dvojno krono, namreč svetih mučencev in devic zgubili.

3) Želiš poslednjič še izvedeti, kako plačilo je devicam v nebesih pripravljeno? Neizrečeno veliko je plačilo čistih duš v nebesih, katerega nam sv. Janez popisuje, rekoč: „Vidil sem Jagnje (Jezusa) v nebesih in z njim 144 tisoč izvoljenih, kateri so imeli njegovo ime. In glas iz nebes, katero sem slišal, je bil kakor teh, ki na harpe brenkajo; so péli kakor novo pesem pred Božjim sedežem. In nobeden ni mogel te pesmi peti, razun tistih, ki so device.“ Skr. raz. 14, 1. In ko je angelja vprašal, kateri so ti srečni, mu je odgovoril: „Tisti so, kateri se z ženskimi niso omadeževali, in so device.“ O tej pesmi piše sveti Avguštin tako: „Device ne bodo prepevale v nebesih pesmi, katero bodo drugi izvoljeni peli, ampak pele bodo pesem, katere drugi svet-

niki peti ne bodo mogli. S to pesmijo bodo device Bogu večje veselje delale, kakor drugi izvoljeni, ker so tudi v življenji bolj pogostoma nanj mislile, kakor drugi izvoljeni; ž njo bodo tudi one obilnejšo sladkost nebeškega veselja uživale, ker so mu tudi v življenji zvestejše služile; Bog bo pa tudi nad njih petjem večje dopadajenje kazal, kakor nad petjem družih izvoljenih, ker so ga na svetu bolj goreče ljubile, kakor drugi izvoljeni.“

4) Premisli, dragi prijatelj! kako visoko so prvi kristjanje deviški stan cenili. Ker so dobro vedeli, da je deviški stan Bogu najdopadljivši in mu je tudi v nebesih najlepše plačilo odločeno, zato jih je bilo v prvih časih krščanstva poleg besedi sv. Justina, mučenika, mnogo kristjanov, kateri so od prve mladosti do smrti vedno popolnoma deviško živeli.

Prav prijetno prigodbico nam naznanja sveti Ambrož, iz katere se lahko sodi, kako

visoko so v njegovem času kristjani deviški stan cenili. Bogati in plemeniti stariši silijo svojo hčer v zakon z bogatim in plemenitim mladencem. Ali ona se brani, dokler more. Ko se dalje brani ne more, beži v cerkev in stariši hitijo za njo. V cerkvi klečé se oltarja oklene ter svoje stariše tako ogovarja: »Privolim v zakon, če mi daste ženina, kateri ima naslednje lastnosti: Je najplemenitejšega stanu, je najbogatejši, najmodrejši, najlepši, in njegova lepota mora večna biti; kateri me bo najmočnejše ljubil, čigar ljubezen do mene se ne bo nikdar zmanjšala in pri katerem bom vekomaj srečna. Tacega ženina, ljubi stariši! na celem svetu ni, ali veselite se z menoj, jaz sem tako srečna bila, da sem ga našla. Ta ženin je — Jezus Kristus, Sin Božji, kralj vseh kraljev, kateri tukaj v tabernakeljnu pod podobo kruha skrit prebiva.

5) Pa ne le v prvih časih krščanstva so bili kristjani, kateri so deviški stan visoko cenili, tudi dandanes je še mnogo od Boga posebno izvoljenih duš, katere so si iz ljubezni do Jezusa vedno devišstvo izvolile. Take srečne duše niso le

po samostanih, ampak so tudi v sredi spačenega sveta, v vseh stanovih, v ženskem in moškem, celo v vojaškem, za sveto čistost najnevarnišem stanu so, kateri prav po angeljsko živé.

Prav lep zgled angeljskega vojaka nam nanzanja oče Marija Jožef Geramb, o času francoske vojske avstrijski vojskovodja, pozneje sprednik trapiškega reda. On piše takole: Mlad vojak je v sredi slabih tovaršev in v sredi vojaškega hruma na krvavem bojišču svojo deviško čistost, pa tudi trdno vero in gorečo ljubezen do Jezusa Kristusa v svojem srcu ohranil. Prelepa je bila njegova srečna smrt. Po bitvi pri N., pravi duhovnik, pridem na bojišče in ugledam mladega ranjenega vojaka, ki je ravno pojemal. Najbolj me gine videti v njegovih že trdih rokah bridko martro, katero še enkrat k ustnicam pritisniti in poljubiti si na vso moč prizadeva. Angeljsko nedolžno je njegovo obličje, oči so k nebesam obrnjene in ko bližej njega stopim, ga slišim še z pojemajočim glasom imena »Jezus in Marija« izreči in od svoje matere govoriti. Zastonj pošljem po zdravnika, zakaj med tem časom je svojo nedolžno dušo izdihnil.

Toda smrt ni bila v stanu, lepote njegovega obličja razdjati, zakaj še zmeraj so se po angeljsko smehljale njegove ustnice, in njegovi lasje, čeravno s krvijo in prahom omazani, bili so še zmeraj kinč angeljskega obličja. Tako se deviško življenje tudi na mrliču razodene. — Preiskaje njegovo obleko najdem rožnivenec, majhne molitvene bukvice in tudi sledeče pisnice, katero kot najdražji zaklad marljivo hranim. »Nikar ne bodite, ljuba mati, tako piše materi, zavoljo mene v tolikih skrbah, saj se dobro imam in molim tudi za Vas, za brate in sestrice. Nikar naj Vas ne skrbi moje obnašanje, saj so moji vikši z mano zadovoljni, po Božji milosti bom že svoje dolžnosti zvesto dopolnoval. Pred nekaterimi dnevi sem prejel zakramente svete pokore in svetega Rešnjega Telesa. Po Božji volji bo kmalu dan pritekkel, ko se bom po dolgi ločitvi zopet v naročje svoje ljube matere podal. Ljuba mati! kmalo bote svojega Janeza videli, kmalo bom zopet pod tisto streho prišel, kjer se mi je Vaša ljubezen že v zibeli smejala, tam vam hočem vso Vašo ljubezen in skrbi zvesto povrniti in Vam Vaše stare dni osladiti in osrečiti. Nekaj tovaršev me je zavoljo spovedi in obhajila začelo zasramovati, pa odgovoril sem jim: Na dan bitve, v

sredi nevarnosti boja naj me sodijo. Toda, ljuba moja mati! ali niso tudi Jezusa zasramovali in kleli, in ali nisem neizrekljivo srečen, če tudi v tem Jezusu enak biti in za njega nekaj trpeti morem? Rajnki oče so večkrat na smrtni postelji rekli: »Kateri Jezusa ljubi, lahko vse pretrpi, vse je drago tistemu, komur je mar veličastvo brez konca doseči ter večnemu trpljenju oditi.« Tako naenkrat umolkne ta angelj v človeški podobi, zakaj smrt mu ni pripustila le-to pismice dokončati, pravijo duhovnik. Kako lepa je smrt deviškega človeka!

Ali si zamoreš, o preljubi kristjan! še bolj veselo in srečno smrt želeti?

Iz tega zgleda, ljubi krščanski mladeneč in krščanska devica! lahko spoznaš, kolike cene je bel limbar (lilija) nedolžnosti in kako mirne smrti je umrl prej omenjeni čisti mladeneč.

Hočeš enako srečno umreti, prizadevaj si na vso moč, da svojo dušo in tudi svoje telo do smrti neomadežano ohraniš. Varuj se skrbno vsake priložnosti k grehu, bodi vedno ponižen in sramožljiv in vsega nesramnega se stanovitno ogibaj. Čuj in moli, da v skušnjave ne prideš

in po njej v greh ne zajdeš. Kar sam ne zamoreš, premoreš ž Njim, ki ti moč daje. Ne boj se, da bi te Bog v kaki nevarnosti zapustil ali te pustil v prehude skušnjave priti, saj pravi sv. Pavel: „Bog pa je zvest, ki vas ne bo pustil skušati bolj, kakor premorete, temveč bo storil tudi s skušnjavo izid, da jo zmagate.“
I. Kor. 10, 13.

Drugi prigovor.

O sovražnikih svete čistosti.

Ni žlahneje reči na svetu, kakor je sveta čistost. Pa tudi nobena reč na svetu nima toliko in tako močnih sovražnikov, kakor ona. Kako potrebno je tedaj, o kristjan! da sovražnike svete čistosti dobro spoznaš in se jih vedno skrbno varuješ, zakaj največa nesreča je za te, če sovražnike svoje nedolžnosti za prijatelje imaš, se jih ne izogibaš, temveč jim v roke greš in jih celo iščeš. Kateri so pa tvoje nedolžnosti najhujši sovražniki?

1) Prvi najhujši sovražnik tvoje čistosti, o kristjan! je peklenški satan, kateri je tebi tvoje velike sreče silno nevoščljiv. Jezus Kristus je sicer na svetem križu njegovo moč razdjal; naravnost ti sedaj satan škodovati ne more, le to moč še ima, da te skuša in k hudemu napeljuje. In kako velika je ta njegova moč in kako mnogo nedolžnih duš je tako nesrečnih, da se dajo njemu prešlepiti in v najostudniše pregrehe zapeljati! Resnično, da satanova moč je še zmeraj neizrekljivo velika in močno je potrebno, da se vedno z molitvijo zoper njega oborožuješ. O kako močno prekanjen skušnjavec je satan! Če se ga skrbno ne varuješ, ampak ga poslušаш, ti najprvo vzame iz srca sveto vero in te stori mrzlega do Boga in za sveto čistost. On zbuja iz tega namena v tvojem srcu dvome zoper sveto vero, ti vzame ves strah Božji in te zapelje v nepokorščino

do Boga zarad šeste njegove zapovedi. Če ga hočeš poslušati, ti bo dalje take-le besede na uho šepetal: Ta ali una nečista reč ni greh; ko bi pa tudi kaj pregrešnega zraven bilo, saj se pozneje lahko spoveš in greh ti bo odpuščen; dokler si mlad in zdrav, uživaj, kar tvoje srce poželi, saj pozneje na smrtni postelji ali v starosti lahko pokoro delaš; Bog, ki je neskončno milostljiv, ti bo gotovo vse grehe rad odpustil. Če njegovim lažnjivim besedam verjameš, te bo poslednjič tako daleč pripravil, da boš začel sovražiti Boga, zato ker on nečistost prepoveduje; ljubiti boš pa začel nečistost in vse, kar se tvojemu mesenemu poželjenju prileže. Kako boš pa, dragi prijatelj! premagal satanove skušnjave? Sveti apostelj Peter te to uči, rekoč: „Bratje! trezni bodite in čujte, ker vaš zopernik, hudič, vedno okrog hodi, kakor rjoveč lev ter išče, koga bi požrl.“ 1. Petr. 5. Molitev

in treznost ste tedaj po besedah svetega Petra najpotrebniši in najboljši orožji zoper hudičeve skušnjave. Zato nam je Jezus Kristus molitev tako močno priporočal, rekoč: „Brez prenehanja molite.“ Z molitvijo si boš sprosila pomoč, da boš vselej premagal satanove skušnjave. Ž njo si boš sprosila tudi brambo in pomoč svete Device Marije, da v skušnjavi ne omagaš. Če tudi sam nevarnosti ali skušnjave k nečistosti ne iščeš, ti jo bo že satan sam mnogokrat nagnal. Ali če pred skušnjavao bežiš ali se ji s pobožno molitvijo zoperstaviš, nič ne bo opravil satan zoper tebe.

2) Drugi silno nevaren pa domač sovražnik svete čistosti je naše hudo poželenje. Ta sovražnik v tebi, o nedolžni kristjan! mirno spi, pa zbudiš ga lahko ali sam neprevidno, ali ga pa drugi v tebi zbudijo s pohujšanjem. Pogostoma ga ti sam v sebi budiš.

a) Budiš ga vprvič s preobilno jedjo in pijačo. Zato te opominja sveti apostelj, ki pravi: „Ne vpijanite se z vinom, iz katerega pride nečistost.“ Efež. 5, 18. In sveti Avguštin pravi: „V pijanosti se sveta čistost potopi.“ Sveti Duh pa pravi od pijanca: „Tvoje oči bodo po tujih ženah gledale in tvoje srce bo govorilo hudobne reči.“ Prip. 23, 28. Zatorej tudi zapeljivci najraje piti kupujejo nedolžnim osebam, kadar jih želijo v greh zapeljati. V krčme jih vodijo zato, da jih potem vinjene na poti ložej v ostudni greh prisilijo. Zatorej je gotovo znamenje, da tiste dekleta, katerih ni več sram v krčme z moškim spolom laziti, so ali že popolnoma spridene, ali pa bodo v kratkem času svojo nedolžnost zgubile. Pijanost in nečistost ste popoli sestre, obedve iz pekla doma, katerih ena brez druge biti ne more. Zatorej, o kristjan! če hočeš svojo nedolžnost ohraniti in srečen ostati,

zmeraj trezno in zmerno živi; če tej pregrehi le prst pokažeš, zgrabila te bo za celo roko.

b) Ravno tako kakor pijanost bo zbudila v tebi, o ljubi kristjan! tvoje hudo poželenje tudi lenoba, ako se ji vdaš. Tvoje zdravo telo je podobno zdravemu konju. Čem več takemu konju počitka in hrane daš, tem hujše skače in tem težje se dá brzdati; in čem bolj svojemu zdravemu telesu z dobro in obilno jedjo, pijačo in počitkom strežeš, tem neraje je duši pokorno in tem močnejše se vnema v tebi hudo poželenje. Takrat, kadar lenobo paseš, ti rade v glavo pridejo nečiste misli in želje, za njimi pride poleg besedi sv. Bernarda dopadajenje nad njimi, potem privoljenje vanje in poslednjič, če imaš priložnost, tudi nečisto djanje. Zato tebe, o ljubi kristjan! tako lepo prosi sv. Jeronim, ki pravi: „Zmeraj ali delaj, ali moli, da te hudoba nikoli brez dela

ali molitve ne najde, ker lenoba je satanovo podglavje.“ Tudi jaz tebe, o dragi prijatelj! opominjam ter rečem: Vedno ali delaj, ali moli, ali kaj svetega pre-mišljuj, zato, da ali brez skušnjav živiš ali jih pa vselej premagaš.

Tvoje hudo poželjenje, o kristjan! utegnejo poslednjič v tebi zbuditi hudobni ljudje, torej rečem:

3) Tretji prav močni in nevarni sovražnik deviškega stanu so hudobni spачeni ljudje, katerih se vselej skrbno varuj, če nočeš od njih v nečistost zapeljan biti. S čem te bodo pa hudobneži v nečistost napeljevali?

a) Vprvič s svojo posvetno, pohujšljivo obleko, s katero tebi, o krščanski mladeneč! nesramne dekleta dopasti želijo. Torej ti rečem: Misli vselej, kadar nališpano žensko vidiš, da je ona nastava ali zanjka, v katero te peklenški satan vjeti želi. Tebi, nesramožljivo dekle, ki

se zato lišpaš in štimano oblačiš, da bi moškemu spolu dopadlo, pa rečem: Nehaj že satanu služiti s svojo posvetno obleko, nehaj smrtni strup vlivati v srca neprevidenih mladenčev, nehaj brusiti meč, s katerim nedolžne duše moriš. Če ne slušaš, ti rečem: Nespametnim mladenčem boš sicer dopadla in zapeljivcem boš svoje srce darovala, ali kakošno plačilo te pa za vse to čaka? To le dobro premisli, da odideš časni nesreči in večnemu gorjé: Zapeljivci te bodo časno in večno nesrečno storili! Tebi, o krščanski mladenec! pa rečem: Če vidiš kako nališpano žensko, misli si in reci: Ta nosi na svojem telesu morda ceno svojega že prodanega devištva, ali pa ceno svojim staršem ukradenega blaga; in pogostoma se ne boš motil, če tako sodiš. Tudi tako nespametnico lahko miluješ, ker le za lepoto svojega telesa skrbi; malo ali celo nič pa ne skrbi za lepoto svoje duše.

Lahko si misliš tudi to resnico: Kolikor lepše je njeno telo, toliko ostudnejša je njena duša. Da boš, krščanski mladeneč! vsacega človeka prav sodil, glej le na srce njegovo in reci si: Lepše in nedolžniše, ko je srce te osebe, lepše je tudi oseba v očeh Božjih in v očeh vseh modrih ljudi; in ostudnejše in nesramnejše ko je srce njeno, ostudniša je tudi ona v očeh Božjih in v očeh vseh modrih ljudi, in taka naj bo tudi vselej v mojih očeh.

b) S čem budijo vdrugič hudobni ljudje hudo poželjenje v tvojem srcu, o ljubi kristjan! Z nesramnimi besedami in kvantarskimi pesmami. Ostudna beseda rani tvoje nedolžno srce, zato zarudeči tvoje obličje in vest te svari, da si v nevarnosti. Ne poslušaj torej nikdar nesramnih pogovorov, sicer boš zapeljan in umorjena bo tvoja nedolžnost. Pa tudi nikdar besede ne pregovori, katera se za kristjana ne spodobi, da nedolžnih ljudi

ne pohujšaš; zakaj gorjé vsakemu, ki s svojim nesramnim jezikom kako nedolžno dušo pohujša! „Boljše bi mu bilo, da bi nikdar rojen ne bil, ali da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat in se potopil v globočino morja.“ Mat. 18, 6. Še nevarniše za te, nedolžni kristjan! so nesramne pesmi. Zakaj zelo lahko se takih pesem naučiš in ž njimi meseno poželjivost v sebi in v drugih dražiš in budiš. Ti porečeš, pesem je lepa, viža vesela, kaj bi vesel ne bil in take pesmi ne pel? Tudi ptičar sladko poje, kadar ptice lovi in jim zanjke nastavlja. Ptičica, ki za njegovim petjem leti, se hitro vjame, in ptičar ji vrat zavije. Ravno tako peklenški ptičar z nespodobnim petjem nedolžne duše na svoje limanice vabi in lovi. Prepevaj le, kristjan! dokler nedolžno živiš, saj tudi angelji Božji s tabo pojó in sveti Pavel opominja kristjane, naj pojó hvalne in duhovne pesmi z veselim srcem Bogu

k časti; ali tvoje pesmi naj bodo take, kakoršne se spodobijo za nebesa, ne pa take, ki so spodobne le za peklenko brezno; naj bo z njimi hvaljen Bog in Marija Devica, ne pa z njimi žaljen Bog, razveseljen pa peklenki satan; naj se veselé s tabo angelji Božji in naj ne bo ž njimi pohujšan tvoj nedolžni bližnji.

c) Hudo poželenje se v tebi, o dragi prijatelj! zbudi tudi s plesom, če se ga skrbno ne ogibaš. Ples je smrt za deviško čistost; zato se tvoj angelj varh prijem joka, tvoj peklenki sovražnik pa od veselja poskakuje. Veliko jih je šlo že plesat zdravih na telesu in nedolžnih na duši; malo, prav malo se jih je telesno ali dušno nepoškodovanih od plesa na dom vrnilo. Ples spravlja večidel truplo pod zemljo, dušo pa v pekel. Nedolžnost srca večidel že na plesišči umirati začjenja in po poti na dom pa popolnoma umrje. Za plačilo je prejela ostudna ple-

salka nekdanj sv. Janeza Krstnika odsekano glavo, in plesalcu za darilo daruje dandanes nespametna plesalka svojo nedolžnost. Zatorej pravijo učeniki, naj bi vsi od smrti vstali, ki jih je zapeljivi ples mladih ljudi pomoril in vekomaj pogubil, od strahu bi noben pametni človek nikdar ne plesal.

b) Najmočnejše pa vnema hudo poželenje v tvojem srcu, o krščanski mladeneč, o krščanska devica! pregrešno znanje z drugim spolom. Zastonj želiš čisto živeti, ako se znanja s to ali uno osebo skrbno ne varuješ. Zastonj želiš čistost duše in telesa ohraniti, ako se iz vse moči nagnjenju ne ustavljaš, to ali uno osebo viditi, obiskati, se ž njo zgovarjati. Varovati, ogibati se moraš iz vse moči vsakega pečanja s tisto osebo, ako želiš svojo nedolžnost ohraniti. Tako govori sveto pismo, tako pamet, tako vsakdanja skušnja. S v. p i s m o pravi: Ne

pečaj se s plesavko, ne z nališpano žensko, in ne poslušaj nje, da te v pogubljenje ne spravi. Kaj pa pravi pamet? Pamet pravi, da ogenj in slama ne moreta skupaj obstati; dalje pravi pamet, da se zmoči, kdor v vodo gre, in da je ovca slabo zavarovana, ako je volku izročena. Natora človeška je zavoljo izvirnega greha preveč k hudemu nagnjena, da bi ljudje obedvojnega spola brez dela dolgo časa skupaj biti zamogli, in bi se ne pregrešili z mislimi, željami, besedami ali celo v dejanji. Naj govori sedaj še vsakdanja skušnja. Poprašaj to ali uno žensko, katera je nesrečna postala; tega ali unega prešeštnika, vprašaj ji, kdaj sta se tako pregrešila, da ji je sedaj sram za umreti? in spoznala ti bosta, da tisti čas, ko sta bila z drugim spolom skupaj sama brez opravka, ali zraven še celo pijana. Nepotrebna družčina z drugim spolom je vselej silno

nevarna, sosebno, ako še treznosti ni za varha zraven. Naj to skušnjo potrdi še naslednji resnični zgled:

Mladeneč je z neko deklico pregrešno znanje storil. Na vsakem delu sta glave zmiraj skupaj imela, kakor bi drugi brez drugega biti ne mogla. Ljudje, to videti, so z glavami majali, enega ali drugzega večkrat na grenke nasledke takošne tovarišije opominjali, vendar ni nič pomagalo. Nečisti duh ju je slepa in gluha storil, da nič za svoj prid videti in slišati nista hotla. Kako se pa tako znanje konča, in kaj se z nedolžnostjo zgodi, lahko vsaki sam dobro vé. Na deklico so začeli kmalo ljudje s prstom kazati, ona se je pa silno sramovala, vseh znanih skrbno ogibala, in večidel doma z bledim licem zavoljo svoje bridke prihodnosti in grešne preteklosti solze točila. V pretečenem letu je zbolela, njena ura je dotekla, njo in otroka je nepričakovana smrt s svojimi suhimi prsti zadrgnila. Pa tudi na njenega zapeljivca ni pozabila Božja pravica. Nekega zimskega dne, ko je v mlinu s sekiro led od koles sekal, se posmehoval, dobre volje bil, in na svojo bližnjo smrt nič mislil ni, mu nogi spodletite,

telêbi, pod kolo smukne, in — hitro je bilo po njem. Kolo ga je stisnilo in vsega pretrlo. Drugi dan so mu že posteljo postlali, kakoršno je on zapeljani revi bil postlal.

Kristjan! kaj praviš k temu? Ako tedaj nočeš svoj najhujši sovražnik biti, skrbno se varuj vsega znanja z drugim spolom. Ako se tega znanja in pečanja ne varuješ, gotovo grozovitni pregrehi nečistosti ne odideš. Dajaj miloščino, kolikor hočeš, moli še toliko, ako se hiše in osebe, s katero znanje imaš, popolnoma ne ogibaš, je vse zastonj, Bog ne bo zavoljo tvoje predrznosti, s katero se v nevarnost podajaš, čudežev delal, da bi te greha obvaroval. O nedolžni kristjan! spoznal si sedaj vse sovražnike deviškega stanu, skrbno se vseh varuj, da ti tvojega naj večega zaklada na tem in na unem svetu ne ukradejo. Zakaj nedolžnost zgubljena se nikdar ne najde. Kdor jo je pa zgubil, naj dela hitro pa res-

nično pokoro, zakaj kdor greha ne zapusti in naglo pokore ne stori, bo prišel, preden se bo nadjal, živemu Bogu v roke in bo od njega vekomaj zavržen.

Tretji prigovor.

O prijatlih svete čistosti.

Ne boj se, nedolžni kristjan! akoravno imaš mnogo in močnih sovražnikov, kateri te hočejo ob sv. čistost pripraviti; še več in še veliko močnejših prijatlov imaš, kateri te hočejo v boji za njo tako močno podpirati, da boš gotovo vselej zmagal, če se jih le vselej zvesto držiš in jih nikdar ne zapustiš.

1) Prvi in naj močnejši prijatelj sv. čistosti je naš usmiljeni Zveličar Jezus Kristus. Ni se ti bati, da bi kdaj venec devištva zgubil, če se Jezusa s sveto ljubeznijo držiš. Kako zvest prijatelj nedolžnih ljudi da je Jezus, in kako močno da jih ljubi in vedno varuje, nam spriča naslednja prigodba:

Sv. Edmund se je v svojih mladih letih po zelenem travniku sprehajal, in zdihovaje po nebesih oziral. Sedaj ugleda pred seboj zallega mladenča v nebeški lepoti, ki ga prijazno ogovori: »Bodi pozdravljen Edmund, moj preljubi prijatelj!« Edmund se začudi ter mu odgovori: »Jaz tebe ne poznam in ne vem, kako bi ti mene poznal.« Mladeneč mu ljubeznjivo reče: »Kaj bi me ne poznal, ko vendar v šoli pri tebi sedim in te ne zapustim, če hodiš ali stojiš. Le na čelo mene poglej, in beri: Jezus Nazareški, kralj judovski. To je moje ime. Globoko v srce si ga vtisni in pobožno na svoje čelo zaznamovaj, ono je zveličansko ime.« Jezus je zginil spred njegovih oči, pa ne iz njegovega srca. Sv. Edmund je bil imeniten učenik in sv. škof. Vidiš iz te prigodbe, kako močno Jezus nedolžne ljudi ljubi in varuje.

Ljubi tudi ti, o nedolžni kristjan! z veliko in sveto ljubeznijo Jezusa. Mlado srce je za ljubezen vstvarjeno. Enega moraš ljubiti in mu svoje mlado srce darovati, ali Jezusu, ali kakemu človeku. Če Jezusa stanovitno ljubiš, bo on čisto in sveto veselje v tvoje srce vлил; naj

srečnejši boš v življenji, po smrti te bo pa Jezus venčal z vencem devištva v nebeškem kraljestvu. Če pa zapeljivega človeka ljubiš, in mu svoje mlado srce daruješ, veš lahko iz mnogih zgledov, katere okrog sebe vidiš, kako žalosten in nesrečen da bo konec take mesene ljubezni v sedanjem in prihodnjem življenji! Da Jezusu zvest ostaneš in z njegovo pomočjo sv. čistost ohraniš, imej vedno pred očmi Jezusa in njegovo bridko trpljenje, kakor ga je imela neka sveta dekla in devica, ki tako-le pripoveduje:

Ko se zjutraj oblačim, mislim, kako so Zveličarja v zasramljivo oblačilo oblekli. Ko se prepasujem, si k srcu vzamem, kako so Jezusa zvezali. Pri obujanji čevljev, da moj Odrešenik ni nikoli čevljev nosil, in je tako bridka pota hodil, zlasti pot v svojo grenko smrt. Ko si glavo pokrivam, na Jezusovo trnjevo krono mislim. Ko grem v cerkev k sv. maši, se mi zdi, kakor da bi šla na goro Kalvarijo, kjer je bil Kristus za me križan. Po povzdigovanji pri

sv. maši verujem s trdno vero, da je Kristus z mesom in s krvijo kakor Bog in človek pričujoč, in ga molim kakor vedni dar za moje grehe. Pri pometanji hiše mislim, kako so Jezusa vlačili in v ječo vrgli. Ko ogenj vžigam, prosim Boga, da bi v mojem srcu ogenj svoje svete ljubezni vžgal. Ko lonce k ognju devam, mislim, kako je Peter Jezusa zatajil, ko se je z judi pri ognju grel. Ko drva nosim, si k srcu vzamem, kako je mogel Jezus sam svoj križ nositi, in je trikrat pod njegovo težo na zemljo padel. Kadar kako delo z nožem delam, mislim, kako je bilo Jezusovo srce s sulico prebodeno. Kolikorkrat drv k ognju priložim, mislim na mnogotere muke Zveličarjeve, ki jih je zavoljo mene prestal. Ko jedi na mizo nosim, se spominjam na postavljenje sv. Rešnjega Telesa v živež naših duš. Kadar pijem, mislim na jesih in grenki žolč, ki so ga Jezusu na križu podali. Pri umivanji posod prosim Boga, da bi me vsega očistil, kar Njemu nad menoj ne dopade. Kadar zjutraj postiljaje v posteljo udarim, mislim, kako so Jezusa na križ pribijali. Kadar vidim žalostnega človeka, Boga iz srca za njega prosim; spoznam veliko dobroto Božjo, ki mi jo skazuje in želim, da bi zamogla trpljenje vseh

žalostnih sama sprejeti; zakaj spoznam, da trpljenje vseh ljudi ni nič proti trpljenju Jezusovemu in nebeškemu veselju. Ko se zvečer spat spravljam, mislim, slačé se, da so Jezusu, preden so ga križali, s krvijo prilepljeno obleko z ranjenega telesa neusmiljeno strgali, in to je bilo takrat že tretjič. Ko se v posteljo vležem, se spomnim, da so Jezusa neusmiljeno na križ vrgli, in si k srcu ženem, kako bo z mojo dušo, kadar bodo moje telo v grob položili. Tako imam ves dan pri vseh svojih delih Jezusovo trpljenje v spominu.

Tako delaj tudi ti, deviški kristjan! da z vednim spominom na trpljenje Kristusovo vtrjuješ svoj sklep: skrbeti za neomadežano ohranitev deviške čistosti; zakaj spominjaj se vedno, da s svojo predrago Krvijo ti je On nedolžnost odkupil. Če prav pogostoma premišljuješ, koliko je ljubi Jezus iz ljubezni do tebe pretrpel, ali je potem mogoče, da bi ga tudi ti nasproti iz vsega srca ne ljubil, in ne ohranil tega, kar mu na tebi naj bolj dopade, namreč svete čistosti? Zato

pravi sveti Albert: Več prida imaš, če vsak dan pobožno trpljenje Kristusovo premišljuješ, kakor, če se vsak petek ob suhem kruhu in mrzli vodi postiš, do krvi bičaš in vse psalme obmoliš!“

2.) Druga prav ljubeznjiva in prav mogočna varhinja in prijateljica svete čistosti je Marija, prečista Devica. Ni do konca stanovitne device na svetu, ne ve-komaj vesele v nebesih, katera bi si Ma-rije Device za svojo mater in pomočnico izvolila ne bila. Marija pomaga vsem devicam s svojim lepim zgledom in s svojo mogočno priprošnjo pri Bogu; ona varuje zlasti rada nedolžne ljudi, da venca devištva nikdar ne zgubé; pa tudi pomaga grešnikom, da se resnično spo-koré. Oziraj se rad, deviški mladenič in devica! na lepe zglede sv. čistosti in po-nižnosti, s katerimi ti Marija sveti na poti nedolžnosti, in ravnaj se vselej zvesto po njih. V mladosti je ona vedno v sa-

moti živela; bila vsa ponižna in čista, ki moškega spola še poznala ni, in se je celo angelja prestrašila, ko ji je v podobu mladenča od Boga češčenje prinesel. Nedolžni mladenič in devica! ljubi tudi ti sveti čistosti tako močno prijetno samoto, bodi vedno ves ponižen in sramožljiv, ter se močno boj, kadar si sam in se oseba družega spola brez potrebe sama tebi približuje. Zlasti se je boj ravno tako, kot peklenške kače takrat, kadar te hvali; ter si misli, da, če te hvali zavoljo tvoje pobožnosti in tvojih lepih čednosti, in tebi hvala dopade, ti zgubiš vse zasluženje in plačilo pri Bogu; če te pa hvali zavoljo telesne lepote in se ti prilizuje, misli si, da te hvali le edino zato, da bi te ložej ob nedolžnost pripravila. Če se pa ne ustrašiš osebe družega spola, ki brez resnične potrebe k tebi pride, in se ž njo zgovarjaš, kakor se je zgovarjala Eva s peklenško kačo,

boš ravno tako, kakor je bila ona zapeljana, tudi ti v greh zapeljan.

Imamo zapisane žalostne in strašne zglede tudi velikih Božjih služabnikov, kateri so preveč v svojo moč zaupali, in so se v nevarnost podali, pa so v njej sramotno in globoko padli. Naj ti le en tak zgled naznanim. Sv. Viktorin je vse svoje premoženje med uboge razdelil, potem vedno v puščavi živel, se prav trdo postil, goreče molil, ter v neki tako tesni zemeljski votlini stanoval, da ni imel dovolj prostora se na tla vleči, temveč mogel je le sedé spati. Nekega večera pride k njemu ženska, ter ga prenočišča prosi. Ker je bilo okrog po puščavi mnogo divjih zverin, bivališča pa dalječ na okrog nobenega družega, in je bilo silno nevarno pod prostim nebom prenočiti, se je puščavnik usmili, ter ji svojo zemeljsko votlino za prenočišče prepusti. Ali globoko je padel spokornik, kateri se je zanašal na svojo visoko starost in dosedanje ostro spokorno življenje, ter je mislil, da je v njegovih udih vse meseno poželenje že zamorjeno, da torej za njega ni nobene nevarnosti več. Če so svetniki, močni stebri svete katoliške cerkve, tako sramotno in globoko

padli, ker so se v nevarnost podali, kaj se bo še le tebi, mladi kristjan! zgodilo, ki si le slaba bilka, katero vsak veter skušnjave sem ter tje maja? Tudi ti boš gotovo v nevarnosti, v katero se brez potrebe podaš, globoko in sramotno padel.

Torej te prosim in rečem: Če ti je sv. čistost draga, in jo do smrti neomadežano ohraniti želiš, varuj se vsakega nepotrebneza zgovarjanja z osebami drugega spola. Vedno imej pred očmi lepe zglede Marije prečiste Device, ter jih po svoji moči nasledvaj; priporočuj se ji pa tudi vsako jutro in vsak večer v varstvo s pobožno molitvijo. Dasiravno Marija Devica nedolžne ljudi najbolj ljubi in varuje, vendar je tako usmiljena, da tudi grešnikov ne zapusti, kateri k nji za priprošnjo in pomoč kličejo, saj je ona tudi pribežališče grešnikov. Zatorej, dragi kristjan! kateri si grešil, pa se želiš resnično poboljšati in z Bogom spraviti,

nikar ne obupaj, saj imaš mogočno mater in priprošnico pri Bogu Marijo, prečisto Devico.

Živel je nesrečen mladenič, kateri je po sleherni spovedi kmalu zopet grešil, in je hotel nad svojim resničnim poboljšanjem, in torej tudi nad svojim zveličanjem obupati. Spovednik mu pa reče, vsako jutro in vsak večer Materi Božji se priporočiti ter prav zaupljivo naslednjo molitvico obmoliti: »O Gospa moja! O Mati moja! Tebi se vsega darujem, in da se Tebi vdanega skažem, Ti posvetim svoje oči, svoja ušesa, svoja usta, svoje srce, sebe popolnoma vsega. Ker sem tedaj Tvoj, o dobra Mati! varuj me, brani me, kakor svojo lastnino in posestvo.« V sleherni skušnjavi je pa tako zdihoval: »O Gospa moja! O Mati moja! spomni se, da sem Tvoj. Varuj me, brani me, kakor svojo lastnino in posestvo.« S to molitvico je bil v kratkem času popolnoma poboljšán. Ko je pozneje mnogo grešnikov za to molitvico zvedelo in jo molilo, so se tudi oni poboljšali. Moli jo tudi ti, kristjan! prav goreče vsako jutro in vsak večer; če si nedolžen, boš ž njo v čistosti potrjen, če si pa grešnik, se boš s pomočjo Matere Božje poboljšal.

3) Tretji prav zvest in dober prijatelj svete čistosti je živ spomin Božje vsega-pričujočnosti.

Sveti Avguštin pravi: „Greš vun, te vidi oko Božje, greš noter, te vidi Bog. Gorí sveča, te vidi Bog, se luč ugasne, te vendar vidi Bog.“ Ako te nečista skušnjava nadlegva, misli: Bog neskončno sveti, je vpričo mene, ki to pregreho vekomaj sovraži. Misli: Bog je pri meni, kateri mi preobilno veliko dobrega podeli, ki me je s tako drago ceno svoje svete rešnje Krvi odkupil. Misli: Bog je pri meni, neskončno pravični, kateri je zavoljo enega samega v mislih storjenega greha angelje vekomaj zavrgel in iz nebes v pekel pahnil; ki je naše prve starše zavoljo enega samega greha iz raja izgnal; ki je tudi ves svet zavoljo nečistosti s splošnim potopom kaznoval, in še danes ta greh z večnimi in časnimi kaznimi hudo tepe.

4) Četrtrič: Dva prav močna prijatelja in pomočnika svete čistosti sta zakramenta svete pokore in sv. rešnjega Telesa. Če imaš, nedolžni kristjan! pri spovedi popolni kes, gotovo se boš skrbno greha in tudi priložnosti k grehu varoval; če imaš pa le nepopolni kes, to je, če žaluješ posebno zaradi tega, ker premišljuješ, da te smrtni greh po smrti v večni peklenški ogenj, mali pa v neizrekljivo trpljenje v vice pahne, se boš gotovo tudi skrbno slehernega nečistega greha varoval.

Mladeneč, nečistosti vdan, toži sv. Filipu Neriju, da mu ni mogoče, se poboljšati. Svetnik mu reče: »Moj sin, nečiste skušnjave spovedniku razodeti, je toliko, ko skušnjave za polovico premagati. Kdor je bil pa tako nesrečen, da je grešil, se mora brez odlašanja spovedati.« Mladeneč uboga in se v kratkem času popolnoma poboljša.

O sv. obhajilu pa pravi sveti Jožef Kupertinski: „Če hočeš nečiste skušnjave

premagati, hodi pogostoma pobožno k sv. obhajilu.“ Tudi sveti Bernard opiše naslednji dvojni prid pogostnega sv. obhajila: Prvi, pravi, je ta, da pomanjša privoljenje v male grehe, drugi pa, da močno zabrani privolitev v smrtni greh. Zatorej, če se pogostoma s tem svetim kruhom okrepčaš in si potem skušnjav ali popolnoma prost, ali jih pa vsaj ložej premaguješ: pripiši z veliko zahvalo to milost telesu in krvi Kristusovi, katera v tebi nečistost in vsako drugo pregreho ukroti.

5) Tudi sveti post in zatajevanje samega sebe je prav dober prijatelj za ohranjenje sv. čistosti. Tega pripomočka se je posebno rad posluževal sv. apostel Pavel, kateri pravi: „Tarem svoje telo in ga v sužnost devam, da bi kje jaz, ki drugim pridigujem, sam zavržen ne bil.“ I. Kor. 9, 27. Posti se tudi ti, nedolžni kristjan! kadar te hudo poželjenje

skuša, da ga srečno premagaš; posti se pa tudi ti, nesrečni grešnik! da se s pomočjo posta resnično poboljšaš.

6) Tudi tvoj pobožni oče in tvoja skrbna mati, o nedolžni mladeneč ali devica! sta prav dobra prijatelja tvoja, katera ti pomagata sveto čistost ohraniti. Blagor torej tebi, o mladi kristjan! če svoje starše še žive imaš in jih tudi rad vselej ubogaš. Oni so tvoj vidni angelj varh, ki za Bogom najbolj za tvojo časno in večno srečo skrbé. O tej resnici je pa tudi vsak dober otrok prepričan, in zatorej tudi vsak nedolžen mladeneč in čista devica svojemu očetu in materi vse svoje srce ravno tako odkrije, kakor ga razodene svojemu skrbnemu spovedniku pri čisti spovedi. Kateri sin in katera hči pa začne sovražnike in zalezovalce svoje nedolžnosti svojemu očetu in svoji materi prikrivati, je ali že popolnoma zapeljan ali se bo gotovo v prav kratkem

času dal zapeljati. Ker pa stariši ne morejo biti vedno pri tebi, o krščanski otrok! zato ti je usmiljeni Bog tvojega zvestega angelja varha dal, kateri te varuje na vseh tvojih potih od zibeli do groba. On te vedno vsega hudega varuje in te k dobremu spodbada; on te nedolžnega z veseljem napolnuje in te grešnika po tvoji vesti svari in k pokori napeljuje. Priporočuj se mu tedaj, o kristjan, vsako jutro in vsak večer v njegovo skrbno varstvo; spomni se pa tudi njegove pričujočnosti, kadar te nečiste misli nadlegujejo ali ti zapeljivec pravi, da te nihče ne vidi.

Ker boš molitev kakor najmočnejšo prijateljico svete čistosti na drugem mestu premišljeval, torej sklenem svoj prigovor in rečem: Blagor tebi, o nedolžni kristjan! če se vseh nasvetovanih prijateljev svete čistosti zvesto držiš; zakaj z njih pomočjo boš venec devištva do smrti ne-

omadežan ohranil, in po smrti boš iz ust Sodnikovih zaslišal vesele besede: „Blagor tebi, ki si čistega srca, ker Boga boš od sedaj gledal na večne čase!“ — Gorje pa tebi, če se prijatlov sv. čistosti ne držiš; zakaj razun njih ni nikogar na svetu, kateri bi te zamogel prekanjenih in močnih sovražnikov sv. čistosti obvarovati.

Četrty prigovor.

Kdaj nečiste misli niso pregrešne?

1) Zdihuješ, bogoljubni kristjan! ker te pogostne nečiste misli nadlegujejo, in praviš, da te močno skrbé; in zatorej vprašuješ, če ž njimi Boga razžališ? Na tvoje vprašanje odgovarjam: Ne bodi preveč v strahu zarad skušnjav; bodi velikoveč potolažen in oveseljen, zakaj vedi, da s skušnjavami Boga nič ne razžališ, ako jih nisi sam privabil, temveč se ti zoper tvojo voljo vrivajo, in te

nadlegvajo. Dokler torej bežiš, se ogibaš vsega, kar zbuja meseno poželjivost, to je, se ne oziraš po nespodobnih rečeh, in ne poslušáš pregrešnih besedi, tako dolgo ni v nobeni nevarnosti tvoja čistost; čeravno po Božjem pripuščenji skušnjave nad te pridejo, ti si jih pa vselej močno žalosten in va-nje nikdar ne dovoliš. Da se potolažiš, in o resnici prepričaš, da se s samimi skušnjavami nikdar zoper sv. čistost ne pregrešiš, premisli naslednji priliki: Sv. Frančišek Salezijan z naslednjo prav primerno priliko resnico tega nauka razjasnuje, ker pravi: Misli si, mlado ženo, katero njen mož močno ljubi, želi prešeštnik v greh zapeljati; iz tega hudobnega namena spačenega človeka do nje pošlje, da ji svojo prešešno ponudbo naznani. Hudobnež pride in razodene želje svojega gospodarja. Ko žena prešeštni želje grešnikove zvé, ji ali dopadejo, ali so ji zoprne. Poslednjič, ali

va-nje privoli ali pa ne privoli. Ravno tako pošiljajo tudi peklenški satan, spačeni svet in tvoje poželjivo meso tvoji duši, katera je Sinu Božjemu zaročena nevesta, hude misli in želje, ali skušnjave, s katerimi ji greh ponujajo. Potem skušnjave tvoji duši ali dopadejo, ali so ji zoprne; vanje, ali privoli, ali jim privoljenje odreče. To so tri stopnje, po katerih v greh prideš, o kristjan! Prva stopnja k grehu je skušnjava; druga viša stopnja k grehu je dopadajenje nad skušnjava; in tretja, naj viša stopnja k grehu je privoljenje v skušnjava. Kakor se zakonska žena prav nič ne pregreši, če ji kak hudobnež prešešno ponudbo pošlje, če ona te ponudbe ni bila kriva, in ko zanjo zvé, jo precej studi in zavrže: ravno tako se tudi ti, bogoljubni kristjan! celo nič ne pregrešiš, če tudi vedno ostudne skušnjave imaš, zato ker jih nisi sam kriv, in ko pridejo, jih precej resno

in stanovitno zavržeš. Drugi učenik je svojega žalostnega učenca, kateri mu je tožil, da ga pogostoma nečiste skušnjave nadlegujejo, z naslednjo priliko potolažil: Vprašal ga je tako-le: Ali zamoreš ubraniti, da ptica visoko nad streho tvoje hiše ne letí? Učenec odgovori: Tega ne morem ubraniti. Učenik ga vpraša dalje: Ali pa zamoreš zabraniti, da ptica v strehi tvoje hiše gnjezda ne dela? Učenec reče: To zamorem ubraniti. Sedaj sklene učenik svoj nauk s temi besedami: Tako tudi nisi v stanu zabraniti, da skušnjava čez te ne pride; ali ubraniti zamoreš, da se v tvoji glavi ne vgnjezdi in tvojega srca ne omadežuje.

2) Upam, da si sedaj prepričan, o bogoljubni kristjan! o tej resnici, da te same skušnjave pred Bogom nič ne omadežujejo, ali zdi se mi, da nisi še potolažen, ampak velikoveč se mi zdi, da te slišim žalostnega tako-le tarnati: O kolikanj

bolj srečen bi bil, in koliko ložej bi se izveličal, ko bi nikdar skušnjav ne imel! Zakaj nekje Bog tako pogostoma skušnjave čez me priti pusti? Tebe v tvoji žalosti potolažiti in razveseliti, odgovorim tako: Bog ima vselej prav dobre in svete namene s tabo, ko mnogo skušnjav čez te priti pusti, in sicer naslednje: S skušnjavami te on ponižuje in čisti, in ti daje tudi priložnosti, da mu svojo zvestobo in ljubezen razodevaš, in si obilniše zasluženje za nebesa pridobivaš. Zato pravi sv. pismo: „Blagor človeku, kateri skušnjavo pretrpi, ker poskušan, bo prejel krono življenja, ki jo je Bog obljubil tistim, ki ga ljubijo.“ Jak. 1, 12. Sv. Avgustin pa to tolažilno resnico z naslednjimi besedami izreče: „Kolikor skušnjav premagaš, toliko kron nebeških si zaslужиš.“

Zvest Božji služabnik je nekdam preveč nadležno Boga rešenja skušnjave prosil, in bil je uslišan; pa slišal je naslednje besede iz nebes: Ker si sedaj skušnjav rešen, tistega lepega plačila v nebesih prejel ne boš, katerega bi bil sicer po srečno premaganih skušnjavah zadel. Sv. Dozitej je pa veliko korist skušnjav bolje spoznal. Ko je nekega dne svojemu učeniku pravil, da ga prav pogostoma nespodobne skušnjave nadlegvajo, on brž reče, da mu hoče rešenje skušnjav od Boga sprostiti. Ali modri učenec odgovori: Nikar Boga prositi, da me skušnjav reši, prosite ga le, da mi pomaga jih vselej srečno premagati, in si nebeško krono zaslužiti.

Ravno ta nauk dam tudi jaz tebi, bogoljubni kristjan! Ne prosi preveč nadležno, da te Bog skušnjav reši, ali prosi ga vedno in goreče, da ti pomaga skušnjave vselej srečno premagati, in si večno plačilo v nebesih zaslužiti.

Da boš od te resnice še bolj prepričan, ti hočem tudi naslednje zglede naj večih svetnikov Božjih povedati, kateri so bili od jako hudih skušnjav nadlegovani: Sv. apostelj Pavel, izvo-

ljena posoda od samega Boga imenovan, je trpel dolgo časa prav hude skušnjave, in je Gospoda prosil, naj mu jih milostljivo odvzame, ali Gospod se oglasi s temi besedami: »Dovolj ti je moja milost,« skušnjav mu pa ni hotel odvzeti. Nič manjše niso bile skušnjave sv. Frančiška Serafinskega in sv. Benedikta, in tako zelo so nad obadva pritiskale, da se je prvi po snegu, drugi pa po trnji valjal, da jih je odgnal. Sv. Jeronim je imel tudi hude skušnjave zoper sv. čistost, in sicer tako hude, da nas, ko nam jih dopoveduje, k usmiljenju do njega nagne. On pravi: »Živel sem v puščavi; moje srce je bilo polno bridkosti; moje medlo in shujšano truplo je bilo pokrito z naj ostrejšo spokorno obleko; moja koža je bila od hudega solnčnega ognja črna, kot zamorca; trda zemlja je bila moje ležišče, katero mi je le trpljenje, ne pa počitek dajalo; moja jed je bila silno slaba in pičila: vendar so pa v mojem srcu zoper mojo voljo naj ostudniše želje gorele.«

Ali ti zvesti služabniki Božji niso s svojimi skušnjavami Boga celo nič razžalili; temveč so ga z zvestim vojskovanjem in premaganjem skušnjav močno

počastili; sebi pa prav obilno zasluženje za nebesa pridobili,

3) Dasiravno veruješ, o bogoljubni prijatelj! kar si dosedaj slišal, vendar vidim, da še nisi popolnoma umirjen, temveč se bojiš, da s skušnjava Boga razžališ, in sicer takrat, kadar tvoje spačeno meso skušnjava tako močno občuti, da misliš: tvoje meso ima celó veselje nad skušnjava, in neko sladkost zaradi nje občuti. Ali ne daj se zmotiti od neradovoljnega veselja, katerega le tvoje meso, ne pa tvoja duša ima. Zakaj vedi, da tako dolgo nimaš greha, dokler se tvoja duša stanovitno s skušnjava vojskuje in jo premaguje. Sv. Frančišek Salezijan ta nauk tako-le prav lepo razjasnuje: Duša človeška tako rekoč iz dveh delov obstoji, z zgornjega in spodnjega; spodnji del ni vselej pokoren zgornjemu, ampak večkrat sam za-se ravná. In tako se prigodi, da spodnji del brez

privoljenja zgornjega dela veselje in sladkost nad skušnjava občuti; ali zgornji del, to je pamet in prosta volja je vedno Bogu zvesta, in stanovitno greh studi; in to je tisto vojskovanje mesa z dušo v človeku, katero sv. Pavel prav dobro popisuje, ker pravi, da meso zoper duha poželuje; da je dvojna postava v nas, postava mesa in postava duha.

Ta za tvojo tolažbo potreben nauk ti bosta naslednja zgleda še bolj razjasnila: Sv. Jeronim pripoveduje, da je nek trinog mladenča s telesnim trpinčenjem premagati obupal, in ga je s sladnostjo mesa premagati hotel. Neka nečistnica se je silno prizadevala, ga zapeljati. Resnično so bili vsi njegovi počutki od poželenja mesa tako silno nadraženi, da je bilo njegovo meso od nečistega poželenja vse vneto. Ali njegova prosta volja ni celo nič v greh privolila. Ker pa drugače ni zamogel ostudne nečistnice od sebe odpraviti, si je svoj jezik odgriznil, ter ga ostudni zapeljivki v obraz pljunil. Tudi sv. Katarina Senenska je hude skušnjave zoper sv. čistost imela. Hudobni duh je

dobil od Boga pripuščenje. njeno čistost z vso grozovitostjo poskusiti, samo dotakniti se je ni smel. Zbudil je torej v njenem srcu nečistih skušnjav brez števila. Videla je naj ostudniše reči, in slišala naj ostudniše pogovore. Te nesramnosti so segale prav globoko v srce device, ki je bilo od nečistega poželenja mesa tako močno vneto, da ji drugzega ni ostalo, kakor edina prosta volja, s katero v greh ni nikdar privolila. Te skušnjave so silno dolgo časa trpele, dokler se ji poslednjič Kristus ni prikazal, in ji mir dodelil. Devica je zdihovaje govorila: O moj ljubljeni Zveličar! kje si bil takrat, ko je bilo moje srce z nečistostjo napolnjeno? V tvojem srcu sem bil, moja ljuba hči! je odgovoril Jezus. Devica reče: Kako pa si zamogel v takem ostudnem srcu prebivati? Gospod jo je pa vprašal, če je o času skušnjave v srcu veselje ali žalost, grenkost ali sladkost čutila. Svetnica odgovori, da je le žalost in bridkost čutila. Kdo ti je pa tistikrat toliko žalost in bridkost v srce vlil? jo vpraša Gospod. Kdo drugi, kakor jaz! Vedi, moja hči! da, ko bi jaz takrat v tvojem srcu pričujoč ne bil, ko je tolikanj ostudnih podob tvojo voljo obdajalo, pa je vendar premagati niso mogle, bi bila

taiste z veseljem in polnim privoljenjem sprejela, in svojo dušo smrtno ranila. Ali moja pričujočnost te je v vojskovanji krepčala, da si skušnjavi vhod v srce srečno zabranila. Ker se pa tvoja volja skušnjavi ni mogla s toliko močjo v bran postaviti, kakor bi bila rada, je še večje mrzenje, še večji stud nad skušnjavao in nad sabo imela. Kakor so se imenovani in tudi drugi svetniki s premaganjem skušnjav posvetili, tako se boš tudi ti, o bogoljubni kristjan! posvetil, če njihove lepe zglede nasledvaš.

4) Dosedaj si premišljeval, bogaboječi kristjan! kedaj da se s skušnjavami zoper sveto čistost nič ne pregrešiš; sedaj te pa še želim opomniti, kaj stôri, da po minuli skušnjavi vanjo privolil ne boš; zakaj vedi, da marsikateri se ni o času skušnjave nič pregrešil, ali po minuli skušnjavi je v greh padel. Kako se pa to zgoditi zamore? Tako-le: Če po minuli skušnjavi strahoma premišljuješ skušnjavao, in ali si grešil ali ne; se utegne prigraditi, da te skušnjavec v greh posili.

Da se ti taka nesreča ne pripeti, rečem: Če te po minuli skušnjavi satan nadleguje in pravi, da si se s skušnjavao pregrešil, ker je tvoje meso veselje nad sladnostjo imelo, nikar mu ne verjemi, in ne misli, da je resnično njegovo šeptanje. On je lažnik, in oče laži. Pravníč ne premišljuj, kako si se ob času skušnjave obnašal; zavrzi vselej brž vsako tako šeptanje satanovo, in pri prvi spovedi vse natanko spovedniku razodeni, ter se njegovi sodbi popolnoma podvrzi. Splošna resnica je ta: Bogaboječe duše se večinoma v skušnjavah ne pregrešé; lahkomišljene pa večidel grešijo.

Sedaj si, o bogoljubni kristjan! premišljeval nauk o skušnjavah; zvesto ga v spominu ohrani, in ravnaj se vselej stanovitno po njem. Spomni se vselej ob času skušnjav pričujočnosti Božje in pričujočnosti svojega zvestega angelja varha; kliči na pomoč z velikim za-

upanjem svojega ljubeznjivega Zveličarja, kateri ima veliko usmiljenje s tabo; tudi kliči na pomoč presveto Ime Marije, tvoje nebeške Matere, in za Bogom tvoje naj mogočnije pomočnice v skušnjavah; zatrjuj vedno svojo zvestobo Jezusu in Mariji; in skušnjaveca boš srečno premagal; svojo nedolžnost ohranil; belo oblačilo krstno se bo pri sodbi Božji po srečno premaganih skušnjavah še lepše svetilo, in deviški venec bo še prijetniše dišal, ker si v nevarnostih Bogu zvest ostal, in spolnile se bodo nad tabo Jezusove besede: „Blagor jim, kateri so čistega srca, ker Boga bodo gledali!“

Peti prigovor.

O pregrešnih nečistih mislih in željah.

I. Prosim te, dragi prijatelj! varuj se skrbno vseh pregrešnih nečistih misli in želj; zakaj, če se jih ne varuješ, boš ž njimi sveto čistost svojega srca popol-

noma omadeževal. Menim, da bi rad zvedel, in me torej vprašaš: Kdaj so nečiste misli pregrešne? Pregrešne so vselej takrat, kadar si sam kriv, da so prišle; pregrešne so pa tudi takrat, kadar jih rad imaš, dasiravno nisi bil sam kriv, da so prišle. Kdaj si pa sam kriv, da so prišle? Odgovorim: Takrat, kadar se radovoljno po drugem spolu oziraš, v slabe družčine zahajaš in pri takih priložnostih nečiste besede ali pesmi z veseljem poslušáš. Če tako ravnaš, ljubi kristjan! boš pogostne nečiste misli imel, in že same take misli ti bo Bog v greh prištel. Pa tudi takrat so nečiste misli pregrešne, kadar jih nisi sam kriv, to je, se nisi po nobenih za-te nevarnih osebah ali rečeh oziral, in tudi v slabe družčine nisi zahajal; pa si nisi nič, ali saj premalo prizadeval, od sebe jih odganjati, velikoveč si se radovoljno ž njimi pečal. S takim pregrešnim ravnanjem

si se brez potrebe tudi v nevarnost postavil, vanje popolnoma privoliti, kar je vselej greh. Sicer pa ne grešiš vselej enako hudo s pregrešnimi mislimi; hujši se pregrešiš takrat, kadar so misli hudo ostudne, in posebno tudi takrat, kadar se dalj časa v njih mudiš; manj pa grešiš takrat, kadar so misli manj ostudne, ali se manj časa v njih zadržiš. V tvojo tolažbo ti pa rečem, da se z nečistimi sanjami, če jih nisi sam kriv, ne pregrešiš, in sicer zato ne, ker nisi bil ob času svojih sanj pri zavednosti. Ali ko se iz sanj zbudiš, nastopi za-te nevarnost grešiti, in sicer tako: Če svoje sanje premišljuješ, te bo satan kmalo v svoje zanjke vjel, da ti bodo dopadle. Zatorej te prosim, nikdar ne premišluj ostudnih sanj, ko se zbudiš; ampak precej in stanovito jih od sebe odganjaj.

Vse, kar si dosedaj zarad pregrešnih nečistih misli premišljeval, velja tudi o

pregrešnih nečistih željah, z edinim razločkom, da enako ostuden greh v mislih in v željah storjen, je v željah storjeni greh vselej veliko veči, kakor uni v mislih storjeni. Zatorej satan, zvita peklenška kača vprvič z manjšim grehom, to je z nečistimi mislimi začne čisto dušo skušati in nadlegovati; in če se ona skušnjavcu vda, ne ostane dolgo časa pri nečistih mislih, ampak jo kmalo tudi z željami skušati začne. Če se pa tudi nečistim željam vdá, potem je satan popolnoma zadovoljen, ker je zgubljena vsa čistost njenega srca. In če hoče tak grešnik odpuščenje pri Bogu zadobiti, mora natanko vse okolščine greha spovedniku razodeti; to je, mora povedati, koliko časa je nečista želja trpela, kake reči je želel, in kakega stanu je bila oseba, katero je hudobno pozelel. O koliko tisoč in tisoč duš zavoljo tega greha v peklenškem ognju gorí in bo gorelo

vekomaj! Da tudi ti, dragi prijatelj! v enako nesrečo ne prideš, varuj se, varuj prav skrbno vseh pregrešnih, nečistih želj!

II. Da se boš, ljubi kristjan! nečistih misli in želj varoval; in svojega srca, katero je pri sv. krstu tempelj Jezusov in sv. Duha postalo, nikdar v prebivališče satanovo spremenil ne boš: zato prav dobro premisli, kako ostuden, in za zveličanje silno nevaren greh da je vsaka radovoljna nečista misel in želja. Radovoljne nečiste misli in želje Jezus Kristus ravno tako velike grehe imenuje, kakor nečista dela, ker pravi: „Resnično vam povem, vsak, kateri ženo pogleda, da bi je pozelel, je že prešeštoval ž njo v svojem srcu.“ Mat. 5, 28. Sedaj pa, dragi prijatelj! to resnico dobro premisli, katero ti povem: Pogostoma so znotranji grehi ostudniši in za zveličanje celo nevarniši, kakor zunanji; in to zaradi tega, ker znotranji grešnik pogostniši greši, in se

veliko težje in redkeje resnično spokori, kakor zunanji grešnik.

1) Prvič premisli to resnico, da se znotranji grehi večidel veliko pogostniše storijo kakor zunanji. Utegne se prigraditi, da se kak nedolžen kristjan v nevarni in neprevideni priložnosti v djanji zoper čistost pregreši, kar je zanj strašna nesreča. Ali precej po storjenem grehu spozna njegovo ostudnost; ga srčno obžaluje in se z Božjo pomočjo, za katero stanovitno prosi, zopet z Bogom spravi, ter vredno sv. odvezo zadobi. V prihodnje se vseh nevarnih priložnosti skrbno varuje, ter Bogu do konca življenja zvesto v pokori služi. Dasiravno ljudje nad njim vedno madež gledajo, in ga malo cenijo: mu je vendar milostljivi Bog greh odpustil. Ali vse drugače je s tabo, o kristjan! kateri si samo znotranji grešnik. Za tvoj greh ne vé nihče drugi, kakor sam Bog in pa tvoje spačeno srce. Za

Boga se nič ne zmeniš, in se ga ne bojiš, zato, ker véš, da On k tvojemu grehu vedno molči, in te ne vdari precej s kaznijo, katero zaslužiš. Za svarilni glas svoje vesti si pa že popolnoma oglušil. Ljudje te imajo za bogoljubnega in nedolžnega kristjana. Kakošno je pa tvoje znotranje življenje? Kakošen si pred Bogom? Ko se v sredi noči ali zjutraj zgodaj iz spanja zbudiš, namesto na Boga, Mater Božjo, ali svojega zvestega angela varha se spomniti in jim svoje prve misli dneva in svoje srce darovati, daruješ svoje prve misli dneva in svoje srce satanu in ostudnemu nečistemu grehu. Na ta greh meri prerok Zofonija 3, 7. rekoč: „Ko so se zjutraj zbudili, so imeli vse svoje misli spačene.“ Kako pa preživiš ves Božji dan, ti nesrečni znotranji nečistnik, kateri si že precej pri začetku dneva začel Boga žaliti? Če imaš priložnost, se ne sramuješ ostudne reči

ogledovati, nečiste besede poslušati, nesramne besede izgovarjati, ali kvante prepevati. Iščeš nesramnih oseb drugega ali tvojega spola, in laziš po noči, ali pa pri belem dnevu za njimi. Le zarad tega v djanji ne grešiš, ker ne najdeš pripravne priložnosti; ker se kakega človeka bojiš, da bi te ne zapazil, in te osramotenega od hiše ne odgnal. Znotranji nečistnik! vprašam te: Če tako ravnaš, ali ni tvoje življenje mnogo ostudnejše od unega nesrečneža, ki je enkrat v djanji grešil, potem se pa resnično spokoril? Koliko je pa število tvojih grehov znotranji grešnik! Število tvojih grehov, če si že zastaran nesramnež, se je silno narastlo. Z mislimi in željami si morebiti v enem dnevu večkrat grešil, kakor djanški grešnik vse leto. Samo znotraj lahko grešiš vsak čas, na vsakem kraji; grešiš lahko v cerkvi, pred oltarjem, vpričo živega Boga, med daritevjo sv. maše in

med vsako molitvijo. In vsi tvoji, samo znotraj storjeni grehi, pred svetom zmeraj skriti in neznani ostanejo. Samo v mislih in željah grešiš lahko vselej in povsod; v djanji pa mnogokrat ne zamoreš grešiti, če ravno želiš. Da v djanji nesramnost storiti zamoreš, se moraš včasih dolgo časa in mnogo truditi. Mnogo zvijač in daril potrebuješ, da kako sramožljivo devico ob venec devištva pripraviš. Dolgo časa se ji moraš prilizovati, ji obljubo zakona delati, ji darila donašati in še celo s prisego svojo obljubo potrjevati. Preteče včasih popred mnogo mescev ali celo let, preden svoje satansko delo v djanji izvršiti zamoreš. Ali kako lahko se pregrešiš samo v srcu, to je samo v mislih in željah! Za doprinašanje svojih znotranjih grehov ne potrebuješ nobenega prilizovanja, nobenega obetanja, nobenega žuganja, nobenega darila. Dovolj je, da s kako osebo

druzega spola govoriš; še manj potrebuješ, dovolj je, da jo le vidiš, ali samo nanjo misliš; in v srcu ž njo že lahko grešiti zamoreš.

2) V drugič dobro premisli to resnico, da se ti, znotranji grešnik! veliko težje, in torej redkeje spokoriš, kakor zunanji. Zakaj se pa, nesrečni znotranji grešnik! tako težko in redko kdaj resnično spokoriš? Iz naslednjih vzrokov: Ti znotranjih grehov morebiti nimaš za velike grehe, ampak le za male, torej se znotranjih grehov veliko manj varuješ, kakor zunanjih; se jih pri spovedi ali celo nič ne obtožiš, ali le kaj malega poveš; tako, da spovednik tvojega nevarnega dušnega stanu ne spozna; in če on z izpraševanjem ne razvidi bolj natanko tvojega dušnega stanja: tako ima tvoje besede le za malenkosti, za človeške slabosti. In ko bi se ti tudi

resnično spovedati hotel, se skoraj ne zamoreš. Zakaj, da bi bila tvoja spoved čista, bi mogel okolščine in število vseh svojih znotranjih grehov povedati. Ker si pa tako pogostoma na dan grešil, da še od enega dneva natančnega števila ne veš, kako boš zamogel število in okolščine grehov mnogo let povedati? In vendar ti je, tacemu grešniku treba, če se z Bogom spraviti hočeš, vse spovedi ponoviti, katere si v takem nesrečnem dušnem stanju opravljal.

Kaj storiš torej, znotranji grešnik! ker je tvoja obtožba tako silno težavna? Naj raje svoje grehe pri spovedi popolnoma zamolčiš. K temu ti mnogo pripomore tvoja sramožljivost, katero ti satan takrat ukrade, kadar greh delaš, in ti jo zopet povrne takrat, kadar se hočeš grehov obtožiti. Vse to je dobro znano zviti peklenški kači, zatorej ona sramožljivih in čistih duš nikdar precej v zu-

nanje nečiste grehe ne zapeljuje, ker vé, da se jim preveč ostudni zdé, da se torej vanje zapeljati ne bodo dali; zapeljuje jih pa toliko raje in pogostnejše v znotranje nečiste grehe, kateri se jim tako ostudni ne zdé, torej vanje raje privolijo in ž njimi Boga žalijo. Če jih je satan v notranje grehe zapeljal, je popolnoma zadovoljen, in mnogokrat se celo ne prizadeva jih tudi v zunanje zapeljati; ker mu je znano, da znotranji grehi popolnoma zadostijo k njih večnemu pogubljenju, in da celo bolj gotovo do konca v njegovi oblasti ostanejo, kakor ko bi jih tudi še v zunanje grehe zapeljal. Tudi je satanu dobro znano, da se taki grešniki silno težko in redko kdaj resnično spokoré; da tudi še v starosti in na smrtno uro delajo tiste grehe srcá, ki so jih že v mladosti delati začeli.

To resnico nam spričuje naslednji silno žalostni in strašni zgled: Znotranji grešnik se svojo smrtno uro prav skesano in s solznimi očmi svojih grehov čisto obtoži in sv. odvezo prejme. Kmalo potem umrje in spovednik hočejo zanj maševati. Kadar mašnik mašno obleko v roko vzamejo, da bi se za sv. mašo oblekli, jim nevidna moč oblačilo iz rok potegne, ter reče: Kaj mislite sedaj storiti? Mašnik rekó: Za dušo, ki se je ravno kar iz sveta ločila, mislim maševati. Nikarte za me maševati: zakaj jaz sem tista nesrečna duša, pa sem vekomaj zavržena. Kako je mogoče, nadaljujejo mašnik, saj si se čisto spovedala, imela si pravo kesanje in trdni sklep poboljšanja? Imela sem vse, reče duša, ali ko ste se vi od mene ločili, me je hudobni duh dvakrat skušal, prvo skušnjava sem srečno premagala, v drugi skušnjavi sem bila pa premagana; potem sem bila v večnost poklicana in vekomaj zavržena.

Dobro si k sreči vzemi ta strašni zgled, znotranji grešnik! nikar se ne zanašaj, da se boš smrtno uro spreobrnil. Zlasti za te je smrtna ura silno nevarna. Takrat te ne bo satan zapeljeval v nečista dela,

katera bodo za te nemogoča; ali zapeljeval te bo takrat v nečiste misli in želje, v katere pa tako dolgo privoliti zamoreš, dokler se tvoja duša v telesu znajde. Če si v zdravji vedno ž njimi Boga žalil, ti on tudi smrtno uro utegne svojo pomoč odreči.

Dragi prijatelj! lahko si se prepričal, da so nečisti grehi, samo v mislih in željah storjeni, silno veliki, in pogostoma za zveličanje nevarniši od zunanjih grehov; torej te z povzdignjenimi rokami in lepo prosim: Varuj se jih skrbno; če si jim bil dosedaj vdan, brez odloga jih zapusti. Da boš v prihodnje stanoviten ostal, posluži se vseh potrebnih pripomočkov; kliči v slehrni skušnjavi presladki imeni: Jezus, Marija! na pomoč. Če se v zdravji spokoriš in Bogu zvest ostaneš, tudi smrtno uro od njega zapuščen ne boš. Sicer se pa boj ti, ki v zdravji s tem grehom Boga žališ, da se ne bodo te-le

strašne besede Jezusove nad tabo spolnile : „Vi me bote iskali, pa me ne bote našli, v svojih grehah bote umrli.“ Jan. 7, 34. in 8, 21.

Šesti prigovor.

O pripomočkih zoper skušnjave k nečistosti.

Ljubi kristjan! če hočeš svojo čistost ohraniti, skrbi, da se ali skušnjav obvaruješ, ali pa jih srečno premagaš. Naš dobrotljivi Zveličar Jezus Kristus je nam dva taka potrebna pripomočka naznanil, katera nas skušnjav obvarujeta, ali nam pomagata, jih srečno premagati, ker pravi: „Čujte in molite, da v skušnjava ne pridete.“

I. Prvi pripomoček, da ne boš od skušnjav premagan, se glasi: „Čuj!“ Zakaj, če čuješ, boš ali skušnjav obvarovan, ali če pridejo, jih boš premagal.

1) Vprvič rečem: „Čuj“ zato, da boš skušnjav obvarovan. Čuj nad svojimi očmi

in ušesmi. Zakaj tvoje oči in ušesa so kakor štirje tatje, kateri ti hočejo čistost srca ukrasti, in gotovo ti jo bodo ukradli, če vedno ne čuješ nad njimi.

a) Čuj tedaj prvič nad svojimi očmi! K temu te opominja sv. Duh, ki pravi: „Odvрни svoj pogled od nališpane ženske, in ne ogleduj ptuje lepote, zakaj zavoljo podobe ženske se jih je že veliko pogubilo, in od tod se poželjivost užge, kakor ogenj.“ Sir. 9, 7. 8. Resnico teh besedi nam priča žalosten padec kralja Davida, katerega je en sam pregrešni pogled na Urijevo ženo v prešeštvo in ubijanje zapeljal. Dragi prijatelj! če je moža, kateri je bil popolnoma po Božji volji, nečisti pogled v taka strašna greha zapeljal, kaj se bo še le s tabo zgodilo, ki nisi trden ko steber, ampak si slab, ko bilka, katero vsak veter skušnjave semtertje maja, če nad svojimi očmi vedno in skrbno ne čuješ? V ostudni greh boš

padel. Da se ti ta nesreča nikdar ne prigodi, zatorej te prosim: Čuj vedno nad svojimi očmi!

b) Da v skušnjava ne zaideš, te prosim vdrugič: Čuj, ali pazi vedno tudi nad svojimi ušesi, in nikdar brez resnične potrebe v kraje ne zahajaj, kjer bi kaj nespodobnega slišal; zakaj mnogokrat ena sama nečista beseda ali kvantarska pesem mnogo hudih skušnjav v tvojem srcu zbudi, katere te potem mnogo časa močno nadlegvajo.

To resnico spriča naslednji strašni in žalostni zgled. Sv. Avguštin je prav presrčno prosil mladenča Nebridija, naj se varuje posvetnih družčin; in ko nekega dné zvé, da misli v slabo družčino iti, si močno prizadeva ga od nje odvrniti, ter mu prav živo pred oči stavi, da bi ondi utegnil mnogo za čistost silno nevarnih reči videti ali pa slišati. Mladeneč trdno obljubi, da ne pojde. Ali kmalo potem pridejo hudobni tovariši po njega, ter ga nadležno prosijo, da naj ž njimi gre. Ko pa z lepo in grdo besedo pri njem nič ne opravijo, ga siloma sabo vle-

čejo. Mladeneč preišljuje nekoliko časa lepe nauke svojega skrbnega učenika, ter nad svojimi očmi skrbno čuje, da bi skozi nje dušni sovražnik v srce ne prilezel; zatega del ima skoz nekoliko časa svoje oči zaprte, ali v tla obrnjene. Ali čez nekoliko časa jamejo silno nališpane ženske močno zapeljivo igrati in plesati. To posvetnim mladenčem tako močno dopade, da se na ves glas derejo in vpijejo: to je dobro, to je lepo! Nesrečni mladeneč hoče videti, kaj da je, zatorej odpre svoje oči; ali glej! kakor hitro njegove oči nališpane ženske zagledajo, precej se nečisti ogenj v njegovem srcu vname, in kmalu začne z drugimi vpiti ter nesramnice hvaliti. Prišel je mladeneč nedolžen, in poln trdnih sklepov, se nečistega greha skrbno varovati v slabo družčino; ali ves pohujšan in ostuden nečistnik se je vrnil na svoj dom. Kar se je imenovanemu mladenču pripetilo, se bo gotovo tudi tebi prigodilo, dragi prijatelj! ako nad svojimi očmi in ušesmi vedno skrbno ne čuješ, in se zarad tega vseh slabih družčin ne varuješ; tudi ti boš v nevarnosti padel globoko; in če si šel z nedolžnostjo okinčan v slabe družčine, vrnil se boš brez nedolžnosti iz njih na svoj dom.

Da se te strašne nesreče obvaruješ, torej nikdar ne hodi med hudobne tovarše! Če bi pa imele tvoje oči neprevidoma kako nevarno reč videti, spomni se precej pravičnega Joba, kateri je rekel: „Zavezo sem storil s svojimi očmi, na devico še misliti ne.“

2) Dragi prijatelj! če se tudi natanko in zvesto po navedenih naukih ravnaš, vendar ne boš vedno vseh skušnjav prost. Skušani boš od lastnega hudega poželenja, od satana in hudobnih ljudi. Kaj ti je torej storiti, da ne boš nikdar od skušnjave premagan, temveč, da jo vselej srečno premagaš? „Čuj“ zato, da takrat, ko po Božjem pripuščenju skušnjava nad te pride, jo srečno premagaš. O času skušnjave se ravnaj po naslednjih dveh naukih:

Prvi nauk, katerega si dobro zapomni, je ta: Precej v prvem začetku se resno in srčno skuš-

njavcu ustavi, da skušnjava, če je mogoče, precej od sebe odženeš. Drugi nauk je pa ta: Če se skušnjavec obotavlja in brž ne odide: Le srčnosti ne zgubi, ampak stanovitno se vojskuj toliko časa, dokler ga ne premagaš.

a) V prvič premisli resničnost tega nauka: Ti se moraš skušnjavi precej v začetku ustavljati. Zakaj moraš pa to storiti? Iz dveh vzrokov. Prvi vzrok je ta: Da se zaradi skušnjave ne pregrešiš. Drugi je pa ta: Da skušnjava ložej premagaš. Zakaj, če se skušnjavi precej v začetku resno in srčno ustavljaš, se ne pregrešiš, nasproti pa, če se le nekoliko časa radovoljno v skušnjavi mudiš, se že nekoliko pregrešiš zaradi tega, ker se v nevarnost postaviš, v skušnjava popolnoma privoliti in smrtno grešiti. Drugi vzrok, zakaj se skušnjavi precej v začetku ustavljati moraš, je ta: da skušnjava ložej premagaš. Zakaj

skušnjava je v začetku slaba; pa toliko močnejša postaja, kolikor dalj časa se v nji radovoljno mudiš, in kolikor močnejša postane, toliko težje jo potem premagaš. Skušnjava je poleg besedi sv. Avguština podobna iskrici v slami. Če iskrica v slamo pade, jo v začetku lahko pogasiš, in ogenj popolnoma zadušiš; če pa iskro toliko časa v slami živo pustiš, da se slama vname, in ogenj moč zadobi: bo tebi veliko težej, ali celó nemogoče ogenj pogasiti. Ravno tako je s skušnjava. Če skušnjava v tvoje nedolžno srce pade, in ti se je precej ustrašiš, in Boga pomoči prosiš, jo v začetku lahko odženeš; če jo pa nekaj časa v srcu pridržiš, ga bo že nekoliko omadeževala; in če jo dalj časa v srcu pridržiš, bo s sčasoma toliko moč zadobila, da jo odganjati ne boš mogel. Sv. Cezarij primeri nečiste skušnjave gorečemu oglju, ter pravi: „Ako goreč ogel v roko vzameš, in ga precej zopet iz roke

vržeš, si roke celo nič ne opečeš; ako ga pa celo uro v roki pridržiš, se bo roka močno opekla, če ravno ga pozneje iz roke vržeš. Kar hudega stori ogel tvoji roki, to stori nečista skušnjava tvojemu sreču; zatorej jo moraš precej, ko jo zapaziš, iz srca izgnati, kakor tudi goreč ogel prej iz roke vržeš.“ Ker vidiš, dragi prijatelj! da je za čistost silno nevarno, nečisto skušnjava nekoliko časa v sreču pridrževati, zato te lepo prosim, da ne boš nikdar svojega srca ž njo omadeževal: ustavljal se ji precej v začetku, kakor hitro jo zapaziš.

Da boš nečisto skušnjava vselej iz srca pregnati zamogel, pa še ni dovolj, da se ji precej v začetku ustavljaš, ampak ti se ji moraš tudi resno in z vso močjo ustavljati. Sv. Ignacij prav dobro nečisto skušnjava hudobni ženi primerja, ter pravi: Žena prepirljiva, kateri se mož srčno ustavi, mahoma obupa;

če pa vidi svojega moža boječega, ter zapazi, da se ji le strahoma ustavlja, srčnost dobi, in vedno hujše vpije in razgraja. Ravno tako dela tudi skušnjavec s človekom: Če on zapazi, da si boječ in ves zbehan, tako zmeraj predrznejši in silnejši postaja, in mnogokrat tebe boječega vojskovalca s tako silo in srditostjo napade, da te popolnoma zbega in zmaga. Če se mu pa precej v začetku resno in srčno ustaviš, obupa in te zapusti, ker vidi, da pri tebi nič ne opravi. Da se boš skušnjavi precej v začetku resno in srčno ustavljal, premisli, da gre za tvoje večno življenje ali zveličanje. Zakaj, če se že takrat prav močno vojskuješ, kadar ti hoče kak sovražnik telesno življenje vzeti; ali se ne boš tolikanj močnejše vojskoval, ko čutiš, da ti hoče sovražnik dušno življenje ali večno zveličanje vzeti? Da se boš dušnemu sovražniku toliko srčneje ustavljal, premisli tudi to veselo

resnico: Ti dušnega sovražnika z Božjo pomočjo vselej premagati zamoreš, če se le precej srčno vojskovati začneš in se stanovitno vojskuješ tako dolgo, da zmagaš; telesnega sovražnika pa nisi v stanu vselej zmagati, če se še tako srčno ž njim boriš. Vojskuj se torej, dragi prijatelj! s skušnjavcem precej, ko ga zapaziš; vojskuj se pa vselej resno in srčno brez strahu in boječnosti, da te malosrčnega, boječega in prestrašenega bojevalca ne zapazi, svojih skušnjav ne podaljša in pomnoži, ter te toliko lažej premaga, kolikor bolj se ga bojiš.

b) Kaj ti je pa storiti, dragi prijatelj! če skušnjavec noče bežati, da siravno si se mu precej v začetku in srčno v bran postavil? Stori po drugem nauku, ki si ga slišal: Če skušnjavec noče bežati, ostani stanoviten in srčan, ter ne jenjaj se vojskovati tako

dolgo, dokler ga popolnoma ne premetaš. Premisli sedaj še orožja, s katerimi se v dolgo časa trpečem boju s skušnjavcem bojuj: Odvrni precej v začetku skušnjave svoje misli od nje, ter obrni jih na večne resnice. Spominjaj se svojih poslednjih reči, in nikdar ne boš grešil, pravi sv. pismo. Spomin na večnost te bo z zveličanskim strahom napolnil; v srcu pa pogasil nečisti ogenj, katerega hoče sovražnik vneti. Spominjaj se o času skušnjave onih tisuč in tisuč duš, katere zavoljo nečistosti v peklu goré in bodo gorele vekomaj. O kako močno se kesajo in same nad sabo hudujejo, da so tako nespametne bile, si za kratko nečisto veselje večno, nezmerno veliko trpljenje v peklu zaslužiti! Ali vse kesanje je sedaj za nje prepozno in brez koristi. O kako čisto in spokorno bi sedaj živele, ko bi jim bilo dano še enkrat na svet se povrniti, in za grehe svoje pokoro

delati! Ali vse take želje so za nje sedaj nečimurne in prepozne. Obrni takrat, ko si skušan, svoje oči ali vsaj svoje misli na razpelo (bridko martro), in premišljuj rane in bolečine, katere je Jezus Kristus na sv. križu viseč pretrpel ravno zavoljo greha, katerega misliš ti sedaj storiti. O, kako zamoreš v skušnjavo privoliti, in Jezusa po duhovno v novič raniti in križati! Dokler skušnjava ne odjenja, tako dolgo ne jenjaj objemati svojega Zveličarja; poljubuj prav pobožno rane njegovih svetih rok in nog; in zatrjaj mu zvestobo do konca življenja. Sv. Avguštin se je v skušnjavah ravno tega pripomočka posluževal, rekoč: „Precej, ko nečiste misli zapazim, bežim v Jezusove sv. rane.“ Dalje pravi: „Vse zalezovanje satanovo pokončam z močjo sv. križa.“ Stori tudi o času skušnjave znamenje sv. križa; zakaj, ker je bila na sv. križu vsa moč satanova pokončana; zato zgine

tudi z močjo znamenja sv. križa vsa moč satanovih skušnjav.

Ko je satan z močnimi skušnjavami sv. Antona puščavnika nadlegval, se je on z znamenjem sv. križa oborožil, ter prav goreče h križanemu Jezusu klical, in se s tem tako močno pokrepčal, da je skušnjavcu kar naravnost njegovo nezmožnost očital, rekoč: »Čemu se tolikanj prizadevaš mi škodovati, ker sem z znamenjem sv. križa in z zaupanjem v Božjo pomoč tako močno oborožen, da mi celó nič škodovati ne zamoreš.«

Stori, dragi prijatelj! po teh lepih zgledih, da boš skušnjava vselej srečno premagal.

II. Ali, vedi, dragi prijatelj! da z vsem svojim prizadevanjem le kaj malega opraviš, ker tvoja moč je slaba; zato je treba, da te Bog s svojo milostjo v skušnjavi podpira. Da boš Božjo pomoč zadobil, kliči precej v začetku skušnjave k Bogu za pomoč, rekoč: „Gospod, otmi me, pomagaj mi, da ne poginem!“ Zato

je drugi pripomoček, da boš, o kristjan! skušnjava premagal: „molitev“, katerega nam Jezus Kristus naznanja, ko pravi: „Čujte in — molite.“ In zopet govori tako: „Prosrite in se vam bo dalo.“ Mat. 7, 7. Sv. Alfonz Ligvorijan pravi tudi, da je prvi, tako rekoč edini in najpotrebnejši pripomoček za premaganje skušnjav ta, da k Bogu v molitvi pribežimo. On tako govori: „Če me vprašaš, kateri pomoček je za premaganje skušnjav naj boljši, odgovorim: Prvi pomoček je molitev, drugi pomoček je molitev, tretji pomoček je molitev, in če me tisučkrat vprašaš, ti bom vselej ravno s tisto besedo odgovoril.“ Tudi Modri pravi: „Ker sem vedel, da ne morem drugače zdržen biti, razun, ako mi je od Boga dano, torej sem pred Gospoda stopil, in ga iz vsega srca prosil.“ Modr. 8, 21. Tudi sv. Jeronim te opominja, rekoč: „Če te skušnjava nadlegva, moraš precej tako

klicati: Gospod! pomagaj mi, in ne pri-
pusti, da te razžalim.“ Prav lepo sveti
Frančišek Salezijan ta nauk z naslednjo
priliko pojasni, rekoč: Precej, ko skuš-
njavo čutiš, stori, kar majhni otroci sto-
rijo, ko volka ali medveda na polji za-
gledajo. Precej zbežé v naročje svojega
očeta, ali v krilo svoje matere, ali saj
na ves glas svoje stariše na pomoč kli-
čejo: ravno tako beži tudi ti k Bogu;
prosi ga pomoči in usmiljenja; beži v
krilo Device Marije svoje nebeške Matere,
katere se satan silno boji in precej beži,
če le sliši njeno sveto Ime na pomoč
klicati.

Posluži se, dragi prijatelj! navedenih
pripomočkov, da boš v skušnjavi Bogu
zvest ostal. Glej tudi na lepe zglede
svetnikov in svetnic Božjih, kateri so za
sveto čistost celó muke in smrt prestali.
O kako se sedaj v nebesih veselé, kjer
obilno plačilo vživajo in Boga v obličje

gledajo! Če njihove lepe zglede posnemaš, in v skušnjavi Bogu zvest ostaneš, se bo tudi zate približal srečni čas, da boš v njih veseli družbi v nebesih Boga ve-
komaj gledal, saj pravi Kristus: „Blagor jim, ki so čistega srca, ker Boga bodo gledali.“ Mat. 5, 8.

Sedmi prigovor.

O ostudnosti in škodljivosti nečistega govorjenja ali kvantanja.

I. Dragi prijatelj! če slišiš, kako pogostoma zlasti mladi ljudje kvantajo, bi utegnil misliti, da je Bog ljudem zaradi tega jezik dal, da si s kvantanjem kratek čas in veselje delajo, da ž njim Boga žalijo, svojega bližnjega pohujšajo in sebi pekel služijo. Ali tega nikar ne misli, ampak dobro premisli in si k srcu vzemi, da je Bog zavoljo tega tebi jezik dal, da bi ž njim Boga častil, sebi in svojemu bližnjemu pa k zveličanju pripo-

mogel. Ker je tako imeniten in visok namen tvojega jezika, zato je bil med vsemi udi tvojega telesa naj bolj očiščen in posvečen. Kdaj je bil tvoj jezik prvi-krat posvečen? Posvečen je bil precej po tvojem rojstvu, že pri sv. krstu; takrat ko je mašnik blagoslovljeno sol v tvoja usta in na tvoj jezik položil. Kdaj je bil tvoj jezik zopet in še bolj posvečen? Še bolj je bil posvečen pri sv. obhajilu; takrat ko se je dal pri sv. obhajilu Jezus Kristus v podobi belega kruha na tvoj jezik položiti. Dobro premisli, dragi kristjan! kdo se je dal pri sv. obhajilu na tvoj jezik položiti? Jezus Kristus, Sin živega Boga, Sin naj čistejše Device, Ženin čistih duš, mogočni Kralj nebes in zemlje, pred čigar Imenom se pripogujejo kolena vseh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo, in katerega v nebesih serafi in kerubi s strahom in trepetom molijo. Spoznaj tedaj, o kristjan!

kako močno je bil posvečen tvoj jezik pri vsakem sv. obhajilu od samega Izveličarja Jezusa. Sedaj pa premisli, kako strašno veliko nečast delaš s svojim posvečenim jezikom samemu Jezusu, če kvantaš. Premisli ostudnost svoje pregrehe v podobi zato, da jo boš bolje spoznal. Ko mašnik nad svojo glavo kelih povzdignejo, ali veš, kdo je takrat v njem shranjen? Shranjena je, kakor te sveta vera uči, v njem prava živa sveta rešnja Kri Jezusova. Kaj bi ti rekel, ko bi videl, da kak hudobnež kelih, v katerem je bila Jezusova Kri hranjena, v roke vzame in ga z bogokletno roko z ostudnim blatom napolni in omadežuje? Ali bi ne rekel, da s tem ravnanjem sami presveti Jezusovi Krvi nečast dela, in si veliko nejevoljo Jezusovo na glavo kliče, pa tudi velik greh stori in strašno kazen zasluži? Ali ne zasluži, da bi mu bogokletna roka odrevenela? Gotovo to zasluži, odgovoriš.

Ali glej! pri sv. obhajilu je tvoj jezik še bolj posvečen z Jezusovo Krvjo, kakor je bil kelih pri povzdigovanji posvečen. In ti svoj tako močno posvečen jezik takrat, kadar kvantaš ne omadeževaš z blatom, ampak z ostudno besedo, katera je Jezusu tisučkrat bolj zoprna, kakor blato! Če že uni velik greh stori in veliko kazen zasluži, kateri posvečeni kelih z blatom napolni, kolikanj veči greh storiš in hujšo kazen zaslužiš ti takrat, kadar svoj posvečeni jezik z ostudno, nečisto besedo oskruniš! Kaj misliš, ali je pač tvoj tako oskrunjen jezik vreden, da bi bilo sveto rešnje Telo nanj položeno zopet pri svetem obhajilu? Gotovo ni vreden popred, dokler ga s kvantanjem tako močno omadežanega z dolgo in ostro pokoro ne očistiš.

II. Kvantanje pa ni samo ostudna pregreha zato, ker takrat, kadar kvantaš, s svojim jezikom Bogu prav veliko nečast

delaš; ampak posebno tudi zavoljo tega, ker ž njim nedolžne duše pohujšuješ, Jezusu odjemlješ, satanu pa izročuješ; in torej nebesa prazniš, pekel pa polniš.

1) Da se boš do dobrega prepričal, da kvantanje mnogo nedolžnih duš pohujša, poprašaj skušnjo, in prepričal se boš, da mnogo mladenčev in deklet bi bilo še sedaj nedolžnih na zemlji; mnogo tisuč in tisuč duš bi se sedaj z vencem devištva okinčanih v nebesih veselilo, ko bi jih ostudni jeziki ne bili pohujšali, in tistega greha učili, ki se med kristjani, k svetosti poklicanimi, nikdar še imenovati ne sme; in katerega bi sicer vse svoje žive dni na svetu nikdar poznali ne bili! Če si hudoba sama več let z vsemi svojimi zvijačami zastonj prizadeva, kako nedolžno dušo pohujšati: tako to delo v kratkem času satanu popolnoma po volji opravi nečist jezik s svojim nagnjusnim kvantanjem. Da se boš o tej resnici pre-

pričal, dragi prijatelj! vprašaj tega ali unega mladenča ali zakonskega moža, katera sta se že pred mnogo letmi sodomskega greha naučila bila, katerega pa še sedaj delata; vprašaj ju: Kdaj sta nagnjusni greh spoznala? In dobil boš naslednji odgovor: Nekaj let sva v srečni nedolžnosti živela, ali hudobni zapeljivec je naji že v otročjih letih greha naučil, katerega še sedaj počenjva! Poprašaj to samico ali uno zakonsko ženo, ki ste se v nečistosti postarale: Kdo je kriv vajine trdovratnosti? In odgovorile ti bodo: Mnogo let sve bile nedolžne in srečne, ter bi bile vedno take ostale, ko bi ne bil nagnjusni zapeljivec ali zapeljivka naju pohujšal! Kdo je kriv najine nesreče, najinih grehov, in grehov vseh, potem od naji zopet pohujšanih in v greh zapeljanih? Kdo drugi, kot najin zapeljivec!

2) Da se boš dovolj prepričal, kako velik je greh kvantanja zavoljo pohujšanja

nedolžnih duš : podaj se v duhu v kraj trpljenja, v pekel, in poprašaj po vrsti vse pogubljene: Od kod izvira vaša večna nesreča? O koliko iz med njih boš slišal rotiti in preklinjati tiste tovarše in tovaršice, ki so jih v mladosti ob njih nedolžnost pripravili; rotiti in preklinjati tiste ostudne besede in nauke, ki so jih iz njih ust slišali, katerih bi nikdar slišati ne bili imeli; rotiti in preklinjati začetnike svojega večnega pogubljenja!

Tako bi slišal tuliti in kričati tudi tistega nad vse ubogega mladenčca, o katerem P. Ambrozi Kataneji strašno zgodbo pripoveduje. Ta mladeneč, še ves nedolžen, v strahu Božjem izrejen, pride v tovaršijo hudobnih mladeničev in deklet, katere je v prvič v svojem življenji slišal kvante prepevati o nečisti ljubezni, in o ostudnih in nesramnih rečeh se pogovarjati. Ko mladenič prvo noč po tem, ko je bil pohujšan, zaspi, in se prebudi, precej jame premišljevati nesramne reči, katere je slišal; se v ostudnih mislih dalj časa radovoljno in z veseljem mudi, in tako smrtno greši. Nato zopet

zaspi, kar mu v prsih žila počí; kri ga zalije in zaduši, in tako umrje. Ko stariši svojega sina zjutraj mrtvega v postelji najdejo, vsi žalostni in prestrašeni k njegovemu spovedniku tekó, kateri jih tolaži ter pravi: Nikarte žalovati, saj imate angelja v nebesih; kakor ga jaz zmeraj poznam, je ves čist in nedolžen, torej gotovo drugej biti ne more, kakor pri angeljih v nebesih! Ali kmalo se je o nasprotnem prepričal. Ko se namreč ta mašnik k sv. maši pripravlja, da bi jo za mladeniča opravil, zagleda njegovo dušo z verigami vklenjeno, z ognjenim plamenom obdano, v sredi dveh hudičev, ki sta mu brez prenehanja z gorečimi trobentami ogenj v ušesa pihala, v znamenje in večno kazen zato, ker je takrat tisto nesramno govorjenje poslušal, potem pa z veseljem po noči premišljeval. Dragi prijatelj! če je bila ta duša v pekel obsojena, kam bodo pa tiste duše po smrti prišle, ki so jo pohujšale, ali ne tudi v peklenško brezno? In če bodo tudi dandanes tisti po smrti v pekel prišli, kateri ostudne pesmi in pogovore poslušajo zato, ker potem take ostudne reči z veseljem premišlujejo: koliko strašnejši pekel je še-le za tebe, o hudobnež! pripravljen, ki nedolžne duše v greh zapeljuješ.

3) Da se boš še bolj prepričal, dragi prijatelj! da resnico govorim, ko pravim, da je kvantanje zlasti zavoljo pohujšanja nedolžnih duš silno velik greh, glej! kako strašno naš Zveličar vsem zapeljivcem govori in žuga. Ko je bil od velike množice ljudi obdan, vidi majhnega otroka memo iti, ga k sebi pokliče, za roko prime, in v sredo med množico postavi. Vsi ga z začudenjem gledajo in pričakujejo, kaj bo neki z otrokom počel. In Zveličar se k množici obrne, ji s prstom na otroka kaže, in z ostro besedo tako žuga: „Resnično vam povem, kdor pohujša katerega teh malih, ki v mé verujejo, temu bi bilo bolje, da bi se mu mlinski kamen na vrat obesil, in ga vtopil v globočino morja! Gorjé človeku, po katerem pohujšanje pride!“ Mat. 18, 6. V resnici ni večega greha od pohujšanja poleg teh Jezusovih besedi. Zatorej rečem: Ti imaš naj gotovši znamenje

večnega pogubljenja, kateri se ne sramuješ kvantanja! Zakaj pravični sodnik ti bo rekel: Poberi se spred mene, zakaj tvoja ostudna usta te obsodijo in pogubijo, s katerimi si mene žalil in bližnjega pohujšal! Naj gotovši znamenje večnega pogubljenja imaš, ker se sam svojemu nesramnemu govorjenju smejaš, se ž njim bahaš, s peklenkim veseljem svoje kvante pripoveduješ, da bi še druge v smeh pripravil in v tem svoje prazne hvale iščeš in svoja usta, tako rekoč, z blatom pregrehe umivaš; torej nobene žalosti, nobene gnjusobe, nobenega sovraštva, ampak še le veselje in ljubezen do greha in hudobije kažeš. Naj gotovši znamenje večnega pogubljenja imaš zato, ker s hudicem zvezo imaš, duše zapeljuješ, jih torej Jezusu iz rok trgaš in satanu v kremplje izročuješ; in boš moral dušo za dušo dati. Naj gotovši znamenje večnega pogubljenja imaš ti, kateremu povsod

nečisti pogovori iz ust gredó zato, ker si tudi v djanji nečistosti vdan, ter je tvoje srce ostudna jama pregrehe, in zato, ker se iz tvojih ust vedno ostudni smrad nečistosti valí, zakaj sv. pismo pravi: „Česar je polno srce, o onem usta govoré.“ Najgotovši znamenje večnega pogubljenja imaš zato, ker ne moreš večje nečasti Jezusu v zakramentu svetega rešnjega Telesa storiti, kakor če si na svoj jezik Jezusovo telo in Kri položiti daš, potem pa s tistim jezikom vedno po ostudnem blatu nečiste pregrehe riješ. Torej imaš vsa najgotovši znamenja večnega pogubljenja ti kristjan, ki rad kvantaš. Gorjé torej tebi, če se precej ne poboljšaš in ostre pokore ne delaš!

4) Ali ti, morivec nedolžnih duš! svoj strupeni jezik zagovarjaš ter praviš, da nikogar ne pohujšaš, temveč da kvantaš le iz šale, da se ti drugi smejejo in veselje imajo. O ti ne poznaš silne moči

nečistih besedi čez človeško srce, kateri svojo hudobijo tako izgovarjaš. Česar satan mnogo let ni v stanu pri človeku opraviti, to storiš ti s kvantanjem v kratkem času. Zato pravi sv. Alfonz: „En sam zapeljivec več hudega stori, kakor sto satanov; zakaj on pomaga, da se mnogo duš vekomaj pogubi.“ Resnico teh besedi spriča naslednja prigodba:

Dva pobožna otroka sta bila sama skupaj; hudobni duhovi ju na vso moč v greh zapeljujejo, pa nič ne opravijo zato, ker sta bila bogaboječa. Sedaj tretji, pa hudobni otrok k njima doide, in pri tej priči hudobni duhovi odidejo. Čemu so odšli? Zato, ker je bil ta otrok hudoben, in hudobni duhovi so mislili, da ju bo on pohujšal, ker ju oni pohujšati niso zamogli. In njihovo upanje se je žalostno spolnilo. V začetku prebrisani zapeljivec še nekoliko pošteno in sramožljivo govori, sčasoma pa nedolžnim besedam kvantarske prideva, in čezdalje nesramniši govori. V začetku groza spreletava bogoljubna otroka in sramujeta se kvantarskih besedi; ali kmalo sta prišla ob sramožljivost,

jameta se ostudnim besedam posmehovati in poslednjič sama nečiste besede izgovarjati. Pozneje tudi nečiste besede premišljujeta, jih poželita in poslednjič zapeljivcu popolnoma enaka nesramneža postaneta.

Kakor je ta zapeljivec pobožna otroka pohujšal, ju iz angeljev v satane spremenil: ravno tako delajo tudi dandanes zapeljivci z nedolžnimi otroci, če stariši skrbno nad njimi ne čujejo. Česar hudobni duhovi izvršiti ne zamorejo, tisto njim prav po volji zapeljivci storijo. — Dalje se izgovarjaš, nesrečni zapeljivec, ter praviš: Kadar kvantam, skrbno pazim, da nikogar ne pohujšam; mene le taki tovarši slišijo, kateri že vse razumejo, kateri so meni popolnoma enaki. Rečem, če tudi niso nedolžni, kateri te slišijo, ali zamoreš trditi, da jih ne pohujšaš? Trdim, da ne. Zakaj če nečiste reči dopoveduješ, in se ostudno vedeš in obnašaš: ali zamoreš spričati, da bodo

take reči precej pozabili? Ne bodo jih pozabili, temveč v spominu jih ohranili, v svojih srcih preišljevali, in nečiste misli in želje radovoljno v sebi vnemali, ter se strašno pregrešili. In kdo je kriv grehov vseh? Ali ne ti, nesrečni zapeljivec! kateri si vpričo njih kvantal in se pohujšljivo obnašal? Pa če si ti, hudobni zapeljivec! sedaj, dokler si še mlad, ali zdrav od satana tako preslepljen, da velikosti greha pohujšanja, katerega z jezikom delaš, ne spoznaš in ga zagovarjaš: povem ti, prišel bo tudi za te čas, pa prepozno, da boš spoznal, kako velik greh je pohujšanje! Gotovo se ti bodo, kakor vsacemu, na smrtni postelji pri žalostni svitlobi mrtvaške sveče tvoje oči odprle.

To spriča naslednji strašni zgled, katerega naznanja Tomaž Kantiprat.

On pravi:

Imel sem šolskega tovariša, kateri je dolgo časa prav bogoljubno živel. Od hudobnih tovarišev zapeljan, je začel ostudne hudobije počenjati, ali kmalo je zbolel in v grehah umrl. Njegove poslednje strašne besede so bile naslednje: »Grem sedaj v večni ogenj, toda gorjé njemu, kateri je moje večne nesreče kriv, kateri me je zapeljal!« Ravno tako strašne besede bodo tudi nad te, ostudni zapeljivec! klicale vse od tebe zapeljane duše.

Klicale bodo: Gorjé tebi, hudobni brat, hudobna sestra, hudobni otrok, hudobni posel, hudobni tovariš, hudobni vikši! ki si mene nedolžno dušo pohujšal, in v greh zapeljal; grem sedaj sicer v večni ogenj, toda gorjé tebi, o zapeljivec! Pravični sodnik! maščuj se nad njim, terjaj njegovo dušo za mojo dušo. Mili Bog varuj tebe, ljubi kristijan! da te ne zadene nikdar táko gorjé.

Krščanski oče, mati, gospodar, gospodinja! skrbno pazi, da nikdar svojih otrok in podložnih z besedo in z zgledom

sam ne pohujšaš; pazi pa tudi, da jih kak drug zapeljivec ne pohujša. Premisli večkrat, da bo Bog njih duše ravno tako nedolžne iz tvojih rok tirjal, kakor je po sv. krstu nedolžne tebi izročil. Ti nesrečni zapeljivec! kateri si pa že kako nedolžno dušo pohujšal; glej, da brez odlašanja popraviš. Tebi, nedolžni kristjan! pa rečem s sv. Pavlom: „Vsaka nesramnost ali nečistost naj se ne imenuje med vami, kakor se svetim spodobi.“ Le v to obračaj svoj jezik, v kar ti ga je Stvarnik dal: Boga hvaliti in častiti. To bodi tvoje edino opravilo tukaj na zemlji, kakor bo tudi tvoje edino, večno opravilo med angelji in svetniki v nebesih.

Osmi prigovor.

*O ostudnosti greha nečistosti poleg besed
sv. pisma.*

1) Dragi prijatelj! premisli vzroke, zakaj da sveti Bog pregreho nečistosti

najhujše sovraži in kaznuje. Prvi vzrok je ta: Ker je nečistnik tudi malikovavec. Sv. apostelj Pavel pravi namreč: „To vedite in premislite, da noben nečistnik, kar je malikovanje, nima deleža v kraljestvu Kristusovem in Božjem.“ Efež. 5, 5. Zakaj pa sv. Pavel nečistnika malikovavca imenuje? Zato, ker malikovavec se imenuje tisti nespametnež, kateri kakega človeka ali kako stvar kot svojega boga moli in časti, in iz ljubezni do njega ali do nje svojega edino pravega Boga žali in zaničuje; in vse to stori nečistnik. On ima svojo nečistnico za boga, ker jo bolj ljubi, kakor svojega Boga v nebesih, in je pripravljen iz ljubezni do nje Boga žaliti in zaničevati; in iz ljubezni do nje večnemu zveličanju se odreči, in večnemu pogubljenju se izročiti. Ali ni torej nečistnik resnično tudi malikovavec? In, ali ne zasluži, da ga neskončno sveti Bog sovraži in kaz-

nuje? Varuj se tedaj, dragi prijatelj! greha nečistosti, da malikovavec ne postaneš, in da nimaš nikdar deleža v kraljestvu Kristusovem in Božjem.

2) Zakaj sveti Bog nečistost najhujše sovraži in kaznuje? Vdrugič zato, ker nečistnik omadežuje svojo dušo. Zakaj je pa svojo dušo omadeževati greh?

a) Zato, ker je naša duša Božja podoba; in nečistnik svojo dušo, ali Božjo podobo tako strašno oskruni in pokvari, da sicer Božja podoba ostane, ali tako grda postane, da skoraj ni mogoče Božje podobe na nji spoznati. Ali je pa resnično, kristjan! tvoja duša Božja podoba? Sam Bog je rekel predno je prvega človeka vstvaril: „Naredimo človeka po svoji podobi.“ Uči se tedaj kristjan! iz teh besedi svetega pisma spoznati imenitno čast in previsoko veljavo svoje duše. Tvoja duša je Božja podoba, ker je duh, kakor je Bog duh, ker je živa,

kakor je Bog živ, ker je neumrjoča, kakor je Bog neumrjoč, ker je velika od velikega Boga tebi vdihnjena. Kaj bo pa Bog rekel, če ti, o nečistnik! njegovo podobo, to je svojo dušo z nečistostjo tako močno omadežuješ in ostudno storiš, da ni skoraj mogoče jo spoznati za njegovo podobo? Ali misliš, da te bo on brez kazni pustil? Gotovo ne. — Spoznaj iz prilike, kako kazen zaslužiš, če svojo dušo z nečistostjo oskruniš. Ko bi ti podobo svetlega cesarja vzel, vanjo pljuval, jo poslednjič v blato vrgel, in z nogami potaptal, ali misliš, da bi te gosposka brez kazni pustila? Gotovo ne. In glej! tako ostudno pljuješ po duhovno v svojo lastno dušo, to je, v Božjo podobo, in jo v blato vržeš, ter po njej teptaš takrat, ko nečistost vganjaš.

b) Ali premisli dalje, dragi kristjan! tvoja duša je še kaj več, kakor podoba Božja. Pri svetem krstu je tvoja duša

postala celó hči Božja, hči kralja nebes in zemlje. Pri svetem krstu si namreč otrok Božji postal. Kaj bi rekel, ko bi videl kraljevo hčer, ozaljšano z vsemi znamenji kraljeve časti z nesnažno živahjo se v ostudnem blatu valjati, ter ž njo igrati? Gotovo bi rekel: Ta kraljeva hči je pač pozabila, kako visocega stanu da je. Ali glej, krščanska duša! ti si hči kralja nebes in zemlje, ti si ozaljšana z lepoto milosti Božje; in vendar, kadar v nečistost dovoliš, se v ostudnem blatu nečistih sladnost valjaš, in igraš s svojim telesom, katero je živalsko.

c) Premisli, ljubi kristjan! še dalje, kaj je tvoja duša? Tvoja duša ni le hči kralja nebes in zemlje, ampak je tudi gospa in kraljica tvojega telesa. Vprašam: Kaj bi rekel od gospe in kraljice, katera se svojemu služabniku ali sužnju tako sramotno vdá, da sama njegova služabnica ali sužnja postane, in se mu popol-

noma podvrže? Rekel bi, da ona ni vredna njegova gospa in kraljica, ampak njegova služabnica ali sužnja imenovana biti; ter da je njen služabnik prav za prav njen gospod in kralj. Ali glej, krščanska duša! ti si gospa in kraljica svojega telesa, in kadar v nečistost privoliš, se svojemu služabniku, to je telesu, tako sramotno podvržeš, da njegova sužnja postaneš. Tvoje telo bi moglo tebi, o krščanska duša! pokorno biti, in te za svojo gospo in kraljico imeti; in tvoje telo ti je tudi rado pokorno, če mu le hočeš resno zapovedovati; ali kaj storiš ti, o krščanska duša! takrat, kadar te telo v nečistost zapelje? Ti se mu sramotno vdaš in vse privoliš, kar od tebe terja, in s tem njegova sužnja postaneš. Ali pa veš, o duša krščanska! s čem ti tvoje telo tvojo sramotno sužnjost že sedaj v življenji plačuje, in s čem ti jo bo plačevalo po smrti v večnosti? S tem,

da sedaj v življenji če dalje bolj neusmiljeno in tiransko nad teboj gospoduje in ti bo po smrti v peklju po pravici vekomaj očitalo, da ti edino si zakrivila svoje lastno in tudi njegovo večno pogubljenje. Da se ti ta strašna nesreča pripetila ne bo, ne pozabi nikdar, ljubi kristjan! imenitne resnice, da je tvoja duša podoba Božja, da je preljuba hči kralja nebes in zemlje, ter gospa in kraljica tvojega telesa. Zatorej gospoduj vedno nad svojim telesom, ter nikdar ne privoli v kako nečisto misel, željo, besedo ali djanje; če te tudi telo močno nadlegva in v greh sili.

3) Zakaj še dalje sveti Bog nečistost najhujše sovraži in kaznuje? Zato, ker z nečistostjo omadežuješ svoje telo. Premisli naravo in namen svojega telesa.

a) Kaj je po natori sedaj tvoje telo, in kaj bo postalo po smrti? Sedaj je tvoje telo posoda, storjena iz prsti, oble-

čena z belo in rudečo kožo; sedaj je morebiti ta posoda lepa za oči, ali v kratkem času jo utegne bolezen pokaziti; čez nekaj let jo bo starost pokvarila, smrt pokončala, ter zopet v prst spremenila. Ali veš, kaj se bo precej po smrti s telesom zgodilo? Precej po smrti tudi najlepše truplo ostudno postane, gnjiti začne in tako zoprno diši, da ga ljudje le z grozo gledajo, in precej, kakor hitro zamorejo, globoko v zemljo zakopljejo. Ali boš tedaj tako nespametna, krščanska duša! da boš svoje telo omaževala, in zavoljo tacega revnega telesa Boga žalila in sebi in svojemu telesu pekel služila? O kako močno bi se po smrti, pa prepozno kesala, ko bi tako delala! Kako v resnici nespametno ravna duša, katera se zavoljo lepote kakega telesa v nečistost zapeljati dá, je prav modro razkazal dober prijatelj svojemu prijatelju; kar sedaj tudi ti premisli.

Nek mladenič je bil namreč ves neutolažljiv zavoljo smrti neke deklice, in jokaje in zdi-hovaje je mislil vedno na njo; nato ga eden njegovih prijateljev k njenemu grobu pelje, ukaže kamen odvaliti in tančice, katere so mrtvo truplo pokrivalo, proč vzeti, in pri tej priči se neprenesljiv zoprn duh razširi, da skoraj vsled njega omedleto. Mladenič zavpije in hoče be-žati, pa njegov prijatelj ga pridrži, rekoč: »Za-kaj se bojiš? Pridi bližej, poglej vendar obličje deklice, katero si v grešni zavezi tolikanj ljubil, ona sedaj tamkaj grehe objokuje, v katere si jo ti tukaj zapeljeval! Ta pogled naj te uči, svojega srca nikoli ne navezovati na reči, ki so tako naglo minljive!« Mladenič si je te be-sede v srce vtisnil in se spreobrnil.

Tudi tebe, o krščanska duša! prosim: Kadar vidiš lepo obličje in brhko telo, zavoljo katerega ti tvoje hudo poželenje skušnjave dela, reci tako: Saj ni to telo sedaj družega, kakor posoda prsti oblečena z belo in rudečo kožo, katero bo kmalo kaka bolezen pokazila in smrt po-končala. Bog me varuj! žaliti ga zavoljo

zapeljive ženske lepote, ter sebe in njo vekomaj pogubiti.

b) Premisli sedaj imenitnost svojega telesa zavoljo preimenitnega cilja in namena, vsled katerega ga je Bog vstvaril. Zakaj, dasiravno je tvoje telo prst, in se bo v prst spremenilo, vendar je prav velike veljave in vrednosti, in sicer iz dvojnega vzroka: prvič zaradi cilja in konca, zavoljo katerega je vstvarjeno, in vdrugič zaradi tesne zveze, vsled katere je z dušo sklenjeno. Prav imenitno je tvoje telo zavoljo namena, iz katerega je vstvarjeno. Iz katerega namena ga je pa Bog vstvaril? Zato, da bi bilo duši pokorno, in ji v prizadevanji za nebeško kraljestvo pomožno orodje. Dalje je Bog tudi zato tvoje telo vstvaril, da bi sodnji dan, in potem vso večnost plačilo svoje zveste službe prejelo; na sodnji dan nestrohljivo, neumrjoče, častitljivo, duhovno, častitljivemu Jezusovemu telesu podobno

iz groba vstalo, se z zveličano dušo sklenilo ter se potem ž njo v nebesih ve-
komaj veselilo. Ne pozabi nikdar, o
krščanska duša! imenitnega namena, za-
voljo katerega ti je Bog telo dal, in
skrbno se varuj, da svojemu slabemu te-
lesu nikdar kaj nespodobnega ne dovoliš;
da ne bo zaradi tvoje nezvestobe svojega
časnega in večnega poklica zgrešilo. Pa
še iz drugega vzroka je tvoje telo velike
imenitnosti in vrednosti, in sicer zaradi
tesne zveze, vsled katere je s tabo, o
duša! sklenjeno. Vsled te tesne zveze je
bilo s tabo vred, o duša! pri svetih za-
kramentih tolikokrat posvečeno. Posve-
čeno je bilo že pri sv. krstu, in je po-
stalo tempelj Božji in prebivališče svetega
Duha. Zakaj sv. apostelj Pavel pravi:
„Ali ne veste, da so vaši udje tempelj
sv. Duha, kateri je v vas, katerega imate
od Boga, in da niste svoji?“ 1. Kor. 6, 19.
Še bolj močno, in sicer mnogokrat je pa

bilo tvoje telo, o duša! posvečeno pri vsakem vrednem sv. obhajilu, v katerem se je s svojim Zveličarjem naj tesnejše združilo. „Ali ne veste, pravi sv. Pavel, da so vaša telesa udje Kristusovi? Ali bom tedaj vzel ude Kristusove, in jih bom storil ude kurbine? Tega ne! Ali ne veste, da, kdor se drži kurbe, eno telo (ž njo) postane? Bota namreč (kakor pravi) dva v enem mesu. Kdor se pa Gospoda drži, je en duh (ž njim). Varujte se kurbanja. Vsak greh, ki ga človek stori, je zunaj telesa; kdor se pa kurbá, se pregreši nad svojim lastnim telesom. Ali ne veste, da so vaši udje tempelj sv. Duha, kateri je v vas, katerega imate od Boga, in da niste svoji? Zakaj kupljeni ste za drago ceno. Častite in nosite Boga v svojem telesu.“

1. Kor. 15—20. Ali ne spoznaš, o kristjan! da sv. Pavel govori s temi besedami o naj tesnejši zvezi, v kateri se znajde

po vrednem sv. obhajilu ne le tvoja duša, ampak tudi tvoje telo s svojim Zveličarjem Jezusom Kristusom? Ali ne spoznaš torej, da zavoljo natančne zveze z Jezusom pri sv. obhajilu vsako nečast, katero svojemu telesu storiš, samemu Jezusovemu telesu storiš? O kako težko prenaša Jezus to nečast sedaj, in kako močno jo bo kaznoval v večnosti! Da to resnico nekoliko bolje spoznaš, premisli, o kristjan! to priliko: Kaj bi rekel, ko bi videl ali slišal, da je kak predrznež posvečeno cerkev z nečistostjo oskrunil, katero je v njej storil? Silno žalosten in nejevoljen bi bil gotovo zarad oskrunjenja. Ali kaj bi še le rekel, ko bi videl ali slišal, da je kak bogokletnež bridko martro, podobo križanega Jezusa, v to zlorabil? Groza bi te bila po pravici kaj tacega videti ali slišati; in bal bi se, da bi pri tej priči v bogoskrunca strela ne vdarila in ga ne pokončala. Ali premisli,

o kristjan! da ti, če s svojim telesom ostudno nečistost vganjaš, ne le z mrtvimi, ampak z živimi udi Jezusovimi, po besedah sv. Pavla, nečistost uganjaš. Ali te ne bo groza in strah tega ostudnega greha, če to resnico prav dobro premisliš? Ohrani jo tedaj vedno v spominu, in posebno takrat se je spominjaj, kadar te bodo: tvoje hudo poželenje, spačeni ljudje in peklenški satan v nečistost napeljevali!

4) Dalje te mora, o ljubi kristjan! tudi premišljevanje naslednje strašne resnice od nečistosti odvrniti. Sv. pismo pravi, da vsak nečistnik Kristusovo trpljenje ponavlja. Zasliši, kako se to godi! Briči so na oljski gori Jezusa zvezali, in ti, o nečistnik! Jezusa zvežeš, kadar v nečistost dovoliš. Jezus je bil od sovražnikov zaničevan, zasramovan in zasmehovan, in ti, kadar grešiš, njega zaničuješ, zasramuješ in zasmehuješ, ker njegove

lepe nauke in zglede čistosti zavržeš in jim sramoto delaš. Judom je bil ljubši hudodelnik Baraba, ko nedolžni Jezus, in tebi je ljubši nečistost in nesramnost, kakor sramožljivost in čistost. Vojaki so Jezusa bičali, in kaj storiš ti družega, ko da Jezusa v novič bičaš z nečistimi grehi? Jezus je bil s trnjem kronan, in tvoje nečiste misli in želje so trnje za Jezusa, pravi Hugon. Jezusu so z žebli roke in noge predrli, in ti mu jih vnovič prediraš, ko z nečistostjo svoje roke in noge omadežuješ. Jezus je bil poslednjič križan, in kaj storiš družega, kakor da Jezusa z nečistimi grehi vnovič križaš, kakor govori sv. Pavel, ki pravi: „Grešniki Jezusa vnovič križajo.“ Kadar si grešil, si Jezusa križal, in kadar boš v prihodnje grešil, boš Jezusovo trpljenje ponavljal, in ravno tako po duhovno ž njim delal, kakor so nekdanj judje ž njim delali. Pa kaj ti povem? Z žalostnim

srcem ti moram naznaniti, da ti, o nečistnik! dandanes z Jezusom bolj neusmiljeno ravnaš, kakor so nekdam Judje ž njim ravnali. Judje so videli Jezusa razbičanega, križanega, mrtvega in so proč šli; ali ti, o nečistnik! divjaš še nad Jezusovo razbodeno glavo, nad njegovimi raztegnjenimi udi, nad njegovim že umorjenim truplom, in vse trpljenje, vse rane mu z grehi ponoviš. Njegova za-te prelita kri ne more pri tebi še pogasiti ognja nečistosti; ampak vnovič ga še trpinčiš. Jezus je že ves razmesarjen, pa ti ga hočeš še bolj razmesariti; Jezus je že od glave do nog ves v ranah, in ti mu jih hočeš še več narediti. Če imaš še kaj usmiljenja do Jezusa v svojem srcu, zapusti nečistost, obžaluj svoje grehe, delaj zanje resnično pokoro in bodi stanoviten do konca svojega življenja. Blagor ti, če se spreobrneš; gorje ti pa, če trdovraten ostaneš!

5) Zasliši poslednjič še v naslednjem resničnem zgledu, kako močno se moraš greha nečistosti varovati.

O da bi bil tako močno prepričan o ostudnosti nečistosti, da bi bil pripravljen raji umreti, ko grešiti, kakor je bila pripravljena Jerica Angerer na Tirolskem! Imela je 19 let, ko se je skazala kakor močna devica in prava krščanska junakinja. Bila je čedne telesne postave, ali še veliko lepši je bila njena duša; bila je nedolžna in poštena od mladosti. Nekega dne jo stariši po opravilih v mesto pošljejo. Bilo je v svetem 40 danskem postu 23. sušca 1816. Gre v mesto, opravi, kar so ji stariši naročili, in se domu vrne. Ob 10. uri dopoldne spusti se v klanec samotne gozdne steze. Še četrť ure je bilo do njenih starišev; kar neprevidoma neznan človek iz goščave stopi in jo ustavi. Sekiro ima čez ramo. Bil je hudoben človek ter imel brezbožne namene. Devica se ga ustraši posebno zato, ker vidi, da njeno nedolžnost zalezuje, kar njeno čisto dušo z naj večim studom napolni. Prilizuje se ji od konca in se prijaznega dela. Jerica pa ga resno in ostro pogleda z očitavnim očesom, kakor je le nedolžnim devicam lastno, in ka-

koršnega pogleda nesramnost ne more prenašati; zavrne ga, da noče ž njim nič opraviti imeti in hoče z begom se rešiti. Hudobnež pa sedaj jame žugati, s smrtjo žugati. Dekle prosi in zdihuje. Hudodelnik ji s sekiro zaseka tri smrtne vdarce: devica ostane stanovitna — pade in premaga srečno skušnjavca. Umirajoča še morilcu odpusti. Čez malo časa je med velikimi bolečinami svojo deviško dušo izročila v roke Božje. Morilec je pred smrtjo na vislicah rekel svojim gledavcem: »O ljudje! zgledujte se nad menoj; zakaj nečisto poželenje me je na vislice pripravilo.«

Dragi prijatelj! premišljeval si nauke sv. pisma in zgled iz naših časov, iz katerih si se lahko prepričal o ostudnosti in hudobiji nečistosti. Sedaj te pa še prav lepo v presvetem Imenu Jezusovem prosim: Varuj se naj ostudnišega greha! Če se ti vojskovanje za sv. čistost težko zdi, osrči se z zgledom ranjce Jerice in reci s sv. Avguštinom: Kar je ona z Božjo pomočjo zamogla, zamorem tudi jaz z Božjo pomočjo. O Bog! vlij v

moje srce veliko ljubezen do sv. čistosti, in podpiraj me s svojo mogočno milostjo, da nikdar ničesar ne storim in ne dovolim, kar bi mi to lepo čednost omaževalo. Tega te prosim po Jezusu Kristusu Gospodu našem. Amen.

Deveti prigovor.

O kaznih greha nečistosti.

I. Marjetica je v prvi mladosti svoje stariše zgubila, potem pa v veliko nevarnost prišla svojo nedolžnost zgubiti. Že je bila nekemu zapeljivcu obljubila ž njim na neko Božjo pot iti, kjer bi bila grešila; kar jo čudne sanje rešijo iz krempljev zapeljivčevih. Po noči se ji prikažejo njen ranjki oče in jo peljejo skozi čvetera vrata, da ji njeno prihodnost razodenejo. Ko pride skozi prva vrata, vidi tisto romarsko cerkev, h kateri je bila namenjena s svojim zapeljivcem na Božjo pot iti. Vidi zapeljivca, kateri ji je prinesel zelen rožmarin in zlat prstan. Ali čudo! prstan, ko ga na prst natakne, v dim zbeži, rožmarin se pa spremeni v grenki pelin. Na cerkvenih vratih njen spovednik stojé ža-

lostnega obraza, in ji s prstom žugajo, kar jo silno prestraši. Sedaj gre skozi druga vrata in vidi domačo farno cerkev. Zvonilo je k sv. maši v nedeljo. Vidi množico znanih ljudi, ali zapazi, da se ji posmehujejo, se je ogibljejo in pred njo bežijo; vidi tudi svojega zapeljivca iz krčme iti, ali ko jo zapazi, v tla oči poobesi, in se ji umakne. Teče v cerkev, svojo sramoto pokriti, ali cerkvena vrata se pred njo zapró; hoče moliti, pa molitev se v kletev spremeni, in kače, gadje in drugi mrčesi se po nji spenjajo. Zgrabi nož, in se hoče zaklati, ali oče ji zabranijo ter jo primejo in peljejo skozi tretja vrata. Tukaj vidi svojega nezakonskega otroka v raztrgani srajčici z zelenim obrazom in gnjilimi zobmi glodati trdo skorjico kruha. Ona sama je bolna, suh kašelj jo zdeluje in poslednjič umrje. Še poslednja vrata se odpró. Videla je svoje mrtvo truplo v grob položeno, po njenem grobu pa plesati in teptati njenega nesrečnega otroka, in tako močno tolči, da se je premili glas iz groba slišal. Zdajci se Marjetica zbudi ter reče: Bog bodi zahvaljen, da so to le sanje bile; drugi dan gre k spovedi in v prihodnje spokorno živi.

Dragi prijatelj; kaj te uči ta zgled? Uči te v tem zgledu duša iz večnosti greha nečistosti se varovati. Ravno tak nauk ti dajo tudi mnogi svetopisemski izreki, katere sedaj preišljuj. Sv. pismo imenuje nečistost silno veliko pregreho (1. Moz. 37, 2.), hudobijo, katera še na jezik kristjanu priti ne sme, kakor sveti Pavel govori. Sin Božji potrpežljivo molči in prenaša, ko ga mnogih pregeh, če ravno po krivem, obdolžijo hudobni judje. Prenášal je, da so ga dolžili zaveze s hudičem. Prenášal je grajo, da je pijanec, da ljudstvo podpihuje, in brani cesarju davek dajati, in več tacega. Nikakor pa ne trpi, da bi ga kdo nečistnika imenoval. Tako velika pregreha je nečistost. Da boš to resnico še bolj spoznal, premisli, da je Bog, tako rekoč, zavoljo te pregrehe žalost občutil, da je človeka vstvaril. 1. Moz. 6, 6. Zakaj, ko se je nečistost na zemlji prikazala, in se jela

med ljudmi razširjati, pravi sv. pismo, da se je začel Bog kesati, da je človeka vstvaril. Bog je videl brezštevilne hudobije ljudi, pa ne bere se, da bi bilo zato Bogu žal, da je človeka vstvaril. Le nad pregreho nečistosti ima Bog tako gnjušenje, da pravi, da se kesa, da je človeka vstvaril. O Bog! napolni naša srca z enakim gnjušenjem zoper to hudobijo; razsvetli naš um, da bomo popolnoma zapopadli, da je pregreha nečistosti silno velika tudi z avoljo tega, ker jo med vsemi pregrehami naj strašnejši kaznuješ.

II. Kazni, s katerimi Bog pregreho nečistosti tepe, so mnogotere. Nekatere so telesne, druge dušne, nekatere časne, druge večne. Sliši se večkrat reči: Bog pozna našo slabost, on je dobrotljiv in usmiljen, in pregleda nekoliko človeški slabosti. Tako! ali res Bog spregleda nekoliko tvoji slabosti, ne tepe tako zelo tvoje hudobije? Pridi, o nesramni človek!

pridi in poglej v sv. pismo, kako Bog to spregleda, kar ti slabost imenuješ. Po vsi svoji mogočnosti in ostrosti je Bog ljudi zavoljo nečistosti z vesoljnim potopom pokončal. Sv. pismo pravi: Oblaki neba so se odprli, in iz vseh lijakov in brezen zemlje so vreli valovi, da so ves svet potopili, in pokončali človeški rod, kolikor se je bil v 17 stoletjih pomnožil, razun Noeta in njegove družine. Zopet pravi sv. pismo, da Sodomljani so bili naj večji in hudobniši nečistniki pred Gospodom, in deževal je žveplen ogenj iz nebes, in štiri naj lepša mesta so se v zemljo pogreznila z vsemi prebivalci, razun Lota in njegovih ljudi. Ne misli, da Bog sedaj v novi zavezi z nečistniki bolj zanesljivo ravna. Je še ravno tisti neskončno pravični in sveti Bog, ki nečistost vedno sovraži, in jo z neskončnim sovraštvom sovraži in sovražiti mora. Resnica je, da še dandanes strah in

bridkost pride nad vsacega nečistnika. Ko bi ljudje s križi obloženi se svojega prejšnjega življenja spomnili, marsikateri bi bil primoran spoznati, da njegovi križi in nadloge večidel od grehov nečistosti izhajajo; od grehov nečistosti, ki jih je brez tovaršije, cd grehov nečistosti, ki jih je pred zakonom, in od grehov nečistosti, ki jih je v zakonskem stanu storil. Strah in bridkost pride nad nečistnika zavoljo nesrečnega zakona, strah in bridkost zavoljo hudobnih otrôk, strah in bridkost tudi zavoljo prezgodnje smrti. Strah in bridkost pride nad vsacega nečistnika tudi: 1) zavoljo bolezní, 2) zavoljo uboštva in zgube časti; 3) zavoljo zgube milosti Božje; in 4) zaradi večnih kazni, s katerimi Bog nečistnika tepe.

1) Vprvič premisli to resnico: Strah in bridkost pride nad nečistnika zaradi bolezní; zakaj védi, da nečistost izpodkoplje zdravje, pokonča moč trupla, popači

lepoto, oslabi mozeg in kri, pripelje brezštevilne strašne bolezni in zarano smrt. Komur ni bolezen nečistnikova znana, naj gre v bolnišnico, in videl bo, kako takim grešnikom kos mesa za kosom odgnjije in odpada; videl bo, kako ž njimi nihče govoriti ne more in ne sme zavoljo kužnega smradu, ki iz njih ran izhaja. Nečistniki blede ko smrt s težko sapo kaj družega so, kakor na tihem govoreče žive priče, da Bog ta greh še vedno kaznuje, kaznuje pred našimi očmi, ker se natora sama z ostudno boleznijo zavoljo razžaljenja Božjega nad njimi maščuje. O koliko zalih mladenčev in deklet, ki bi se imeli razcvitati, kakor šmarnice na spomlad; o koliko trdnih mož v naj boljših letih, ki bi lahko dolgo časa še na svetu živeli, sedaj kakor pokošena trava zvenja in zgodnji smrti zapada zavoljo ostudne bolezni greha nečistosti! O pravični Bog! tukaj pokažeš

prav živo, da bo nečistnik ravno na telesu naj hujši kaznovan, zato, ker se je ž njim naj huje pregrešil. Pa ne le lastno življenje, tudi tuje pride zavoljo te hudobije v nevarnost in v nesrečo. Ali se ne sliši vsako leto o pretepanju in ubijanju, ki se zavoljo nečistosti zgodi, ko se fantje, kakor lačni psi za eno kost trgajo? Nečistniki ne vedó za nobeno postavo več, prestopijo vse mejnike, nimajo do nikogar več spoštovanja. Mož umori ženo, ali žena s strupom zavdá možu.

2) Vdrugič pride strah in bridkost nad nečistnika tudi zarad uboštva in izgube časti, zakaj nečistost vzame človeku poštenje in časno blago. O koliko mladih ljudi najdemo dandanes, ki so zavoljo nečistosti zgubili svoje lepo ime in poštenje, in so si vso srečo za celo svoje življenje izpodkopali! O koliko zakonskih ljudi se najde, ki so si lepo

premoženje skupaj spravili, dosihmalo lepo gospodarili in gospodinjili; ko je pa nečisti duh med nje prišel, in mož raji deklo ko ženo, žena raji hlapca, ali kakega drugega prihajača, ko moža vidi, gre vse na slabeje. Nečisti ogenj vse požrè in pokonča, še tujega blaga se loti. Ali se ne zgodi večkrat, da grdo ljubezen vzdrževati, darove dajati, sin ali hči domač tat postane? Ali se ne zgodi tudi včasih, da nezakonske otroke preskrbeti, se nečistnik tujega blaga loti?

3) Kaj še le hočem vtretjič od hudih nasledkov reči, katere ta greh za dušo ima? Rečem, da nihče drugi toliko očitavanja vésti, tolikega nepokoja v svojem srcu; nobeden toliko težav k spovedi iti ne občuti; nobeden nima tako malo veselja Božjo besedo poslušati, večne resnice premišljevat; nobeden spet poprej v stari greh ne pade; nobeden tako težko od svojega padca ne vstane; nobeden

poprej sam nad svojim poboljšanjem ne obupa, kakor nečistnik, ker njegov greh ga popolnoma poživini. Resnico tega nam potrди sv. Lovrenc Justinijan, ko pravi, da je večji čudež, če se nečistnik resnično spokori, kakor to, ko bi kdo legijon hudičev iz obsedenih izgnal. Celo na smrtni postelji nima milosti resničnega spreobrnjenja, kar naslednji strašni zgled spričuje:

Bogata vdova je imela sina, kateri je ostudno živel z žensko, ki je pri vdovi stanovala, in k temu mu je ona priložnost dala, kolikorkrat je na steno potrkal. Mati je dobro vedela za to prešestno življenje, pa ni imela toliko srčnosti, da bi ga bila odvrnila. Ko je ta mladenič vedno v starih grehah, brez kakega znamenja poboljšanja k spovedi hodil, mu enkrat spovednik prav resnobno reče: Stôri že konec svojemu ostudnemu življenju, če ne, mi nekaj v srcu pravi, ti je velika in nagla kazen od Boga pripravljena! Mladenič globoko pretresen vsled žuganja, se nekaj malo časa zdrži pregrehe, pa kmalu se spet pogrezne v staro grdobijo. Kar neutegoma mladenič zbolí za smrt. Pokličé

svojega spovednika, se odkritosrčno spové svojih grehov, prejme sv. popotnico, in se tako lepo k smrti pripravlja, da ima spovednik veliko tolažilo in upanje, da mladenič bo srečne smrti umrl. Ali glej, čudno reč! Ko mladenič v smrtnih težavah leži, se v postelji po konci spravi, se obrne k steni in trikrat prav močno na steno potrka, precej potem pa ga moč življenja zapusti, se iz postelje zvrne in dušo izdihne. Spovednik brž hiti k materi, ki je bila v drugi sobi, da bi ne videla smrti svojega edinega sina, in jo tolaži s tem, da je sin sicer umrl, da je bil pa prav dobro pripravljen, da je sicer zgubila pozemeljskega sina, zato je pa nebeškega dobila. Le ena reč, pristavi spovednik, se mi je čudna zdela, da se je namreč ravno pred smrtjo v postelji po koncu vzdignil in trikrat prav močno na steno potrkal. Mati, to slišati, z rokami skupaj počí, zdihne in zajoka rekoč: Joj, meni, kaj slišim! Oh, moj sin je tedaj pogubljen! O nesrečno mene, pogubljen je moj sin! Spovednik vpraša, po čem da tako žaluje, in mati mu pové, da to trkanje je bil njegov navadni pomoček k grešni priložnosti, da je bil torej zanesljivo še v smrtnem bojevanju to poženje obudil. (M. Prugger Exempelb.)

4) Ko bi se pa tudi zgodilo, da bi Bog nečistnika s časnimi kaznimi na tem svetu ne tepel, tako je ravno to najhujša šiba Božja. Strah in trepetanje mora človeka pretresti, ako se večnih kazen spomni, katere nečistnika na onem svetu čakajo. Njegovo prebivališče bo v gorečem, ognjenem in žveplenem jezeru, kjer bo gorel z dušo in po sodnem dnevu tudi s telesom, ne samo eno uro, ne eno leto ali tisoč let, ali toliko tisoč let, kolikor je listja na drevji, peska ali kapelj vode v morji; ampak vekomaj. Zdihoval bo in prosil smrti, da bi njegovemu nesrečnemu življenju konec storila; ali smrt se ga ne bo usmilila, živel bo vekomaj zato, da bo večne kazni za svoje ostudne grehe trpel. Če se zbodeš, spečeš, ali raniš, nočeš bolečin trpeti, ampak precej pomoči iščeš, kako boš pa večne bolečine in muke pretrpel? Spomni se torej, preljubi kristijan! večnega, nečist-

nikom v peklu pripravljenega ognja, kadar te hudo poželenje, svet ali satan v nečistost napeljuje, zato, da boš vse skušnjave k nečistosti srečno premagal.

O Bog! koliko grehov nečistosti je na svetu. Spačenost je med otroci, skrivno omadežanje med mladino, nečista dela nezakonskih, prešestva zakonskih, sodomitarija in poživinjene marsikaterih družih odraščениh ljudi. Tudi moji grehi zoper sv. čistost so se brez števila namnožili. Več grehov zoper čistost sem doprinesel, kakor lâs na glavi štejem, mora marsikateri reči. Bil sem še otrok, pa že velik grešnik; ko sem na letih rasel, je rastla z menoj tudi moja hudobija; moja mladost, kaj je bila družega, ko vedni padci v nečistost? Sramota me obide, ko se spomnim grehov srca, grehov jezika, grehov dejanja, grehov, katere sem sam, grehov, katere sem z drugimi storil. O neskončna milost

Božja! zakaj me ni zemlja požrla? zakaj ni iz neba strela v mé vdarila? Kako je bilo vendar mogoče, da mi je Bog tako dolgo prizanašal? Od sedaj ne sme več tako biti. Skleneno je, da hočem v prihodnje svojemu Bogu s sveto čistostjo služiti, in se tudi vsake sence nečistosti varovati. Da ta sklep dosežem, hočem vedno Boga pomoči prositi, pa se tudi vseh k temu potrebnih pripomočkov poslužiti.

Deseti prigovor.

O plesu, ki napeljuje v greh nečistosti, in v vse druge poglavitne grehe, ter škoduje tudi telesnemu zdravju.

1) Da se boš, dragi prijatelj! prepričal o resnici, da ples napeljuje v greh nečistosti, pomisli najpoprej nekatere okoliščine plesa. Vprašam te: „Kateri čas ljudje najraje plešejo? Ali ne o ponočnem času? Noč pa ima svojo moč, pravi prigovor; posebno ima satan takrat večjo

moč, ker je poglavar temè; zato on po noči najložej človeku strah Božji in sramožljivost iz srca prežene. Dalje te vprašam: Katere dni ljudje najnavadniši plešejo? Ali ne ob nedeljah in zapovedanih praznikih, ob katerih dnevih smo kristijani najbolj dolžni Boga častiti? Plesalci in plesalke ga pa tiste dni najbolj žalijo, in po duhovno Jezusa vnovič križajo; kar je bilo nekemu plesalcu v prikazni razodeto.

Mladenič pride namreč po noči od plesa. Poklekne pred podobo križanega Jezusa in moli; med molitvijo zaspi in Bog mu dá v sanjah videti to prikazen: Vidi na steni prav prostorne sobe križ stati, in na križu živega Boga viseti. Sedaj pridejo v sobo plesalci in plesalke, ter se začnó hitro okrog vrteti in plesati drug za drugim, kakor so strune in piščali svoje glasove dajale. Ko prvokrat do križa priplešejo, je vsaki Jezusa na njegove svete, na križ pribite noge prav močno vdaril. Ko vdrugič do križa priplešejo, je vsaki Jezusa na njegove svete, z žebli na križ pribite roke prav trdo

vdaril. Ko vtretjič do križa priplešejo, vsaki Jezusa na njegovo sveto, s trnjem venčano glavo močno vdari; potem mu pa trnjevo krono z glave potegnejo, jo na tla vržejo in pohodijo. Ko včetrtič do križa priplešejo, se Jezusu velike bolečine trpečemu in milo k svojemu nebeškemu Očetu vpijočemu, na ves glas posmehujejo. Ko vpetič do križa priplešejo, so jeli vsi skupaj Jezusu v njegov sveti obraz pljuvati. Ko všestič do križa priplešejo, so Jezusa s sulico prebodli. Ko pa vsedmič do križa priplešejo, so jeli vsi skupej Jezusa preklinjati. Mladeniča, to videti, srce močno zaboli in se hoče nad Jezusovimi sovražniki hudo maščevati; ali sliši glas, kateri mu pravi: Sam nad seboj se najprvo maščuj; zakaj, ko si plesal, si z Jezusom ravno tako delal. V prikazni je videl mladenič ves prestrašen, kakó večjidel ob svetih dnevih plesalci in plesalke z Jezusom po duhovno ostudno počenjajo.

Da se prepričaš, da je ples smrt čistosti, premisli, kaj se pri plesu vidi, sliši in počenja. Vidijo se osebe obedvojnega spola vse nališpane, in sicer take osebe se gledajo, katere imajo med sabo

pregrešno ljubezen, pa ne le gledajo se, ampak pri plesu se tudi z rokami skupaj sklenjene držé. Pogostoma se slišijo nespodobne besede, sliši se tudi zapeljiva muzika ali godba. Vživa se v preobilnosti vino ali šnops, v katerem je poleg besed sv. Pavla nečistost, in ž njim se hudo poželenje še bolj močno v človeku vnema, vest pa v njem popolnoma ogluší. Premisli še, iz kakega namena dekleta k plesu hodijo. Ali ne iz namena najslabšega? Zato gredó, da bi zapeljivce videle in od njih videne bile. Zato se jim pa tudi pri plesu srce za nečistost močno vnema; nečiste misli, pogledi in besede se jim ne zdé več tako nevarne in pregrešne, kakor sicer; vest ni več tako tanka in občutljiva; in nečistost in prešestovanje ne več tako pregrešno in ostudno; posebno zato, ker jim tudi zapeljivci to spričujejo. Ljubi kristijan! če vse to premisliš, ali ne spoznaš, da satan

ne najde nikjer toliko dobička in tako obilne žetve za večno pogubljenje, kakor ravno pri plesu? Kogar satan drugej ne more v greh zapeljati, ga povabi na ples in če ga ni vjel v svojo zakrito zanjko prvikrat, ga bo gotovo dobil čez nekoliko časa. Če ga ni vjel pri plesu, ga bo vjel na poti od plesa, ali pa potem, ko domu pride.

Tudi sam satan spričuje, da ima oblast čez plesalce. Tertulijan pravi, da je bila kristijana od satana obsedena, in ko so potem mašniki satana iz nje izganjali in ga vprašali, zakaj da jo je obsedel, je rekel: Dobil sem jo na moji lastnini, pri plesu, in zato sem imel pravico jo v svoje posestvo vzeti.

Če vse to resno prevdariš, moraš spoznati, da ples je silno nevaren sveti čistosti. Zatorej, ljubi krščanski mladenič in devica! varuj se ga, kot strupenega gada, ako hočeš ohraniti sv. nedolžnosti belo lilijo. Nisem v stanu naštetih vse tiste nesrečneže, kateri so pri plesu zgubili

svojo nedolžnost. Akò bi vama zamogel pekel odpreti, potem bi sama videla in se prepričala, kakošen sad raste iz sata-novega plesa. Koliko mladeničev zgubi na njem belo krstno oblačilo nedolžnosti in milosti Božje, koliko izmed njih se tam navadi nespodobnosti v govorjenji in obnašanji, in bodo sčasoma postali vsi razvajeni in v hudobiji tako vtrjeni, da hudobniših ne najdeš med divjaki! Koliko dekličev gre na ples z deviškim vencem ozaljšanih, ki je več vreden, kot zlato in srebro in vse, karkoli si dobrega in lepega misliti zamoreš. Gredó od dóma vesele in lepega srca, angelj božjih spremlja; nazaj pa nje pritira peklenska hudoba vse vmazane, ostudne in na duši poškodovane! Tempelj sv. Duha je še njih srce, kadar gredó od doma-čega hrama, ko se pa spet domu po-vrnejo, ima že peklenska kača v njihovem srcu svoje gnjezdo. O, kdo mi dá krvavih

solz, da objokujem slepoto nespametnih plesalcev in plesalk! O, da bi mi bil dan glas, ki bi ga slišati zamogli vsi ljudje, potruditi bi se hotel vrh Grintovca, ter vpil v enomer: Mladeniči in deklice! ne hodite, ne hodite nikoli na ples! Pazljivo beri, premišluj in v svarilnem spominu ohrani naslednji grozni zgled, iz katerega prav lahko spoznaš, kako nevaren da je ples za deviško čistost.

Blizo radgonske cerkve stoji krčma in ondi so napravili ples prvo nedeljo po svetih treh Kraljih leta 1858. Godci zatrobijo v svoje peklenške rogove in mladeniči in deklice so začeli plesati in so plesali brez konca in kraja. Bila je med plesavkami tudi deklica, hči bogatega očeta, mlada, bistra in cvetoča. Prišla je na ples brez očetove vednosti, brez njegovega dopuščenja. Dobre volje je bila in veselo plesala in sirotica ne misli, da rumenega solnca več videla ne bo, in da neusmiljena smrt že steguje svojo mrzlo roko po njej. Bilo je že pozno v noč, ene izmed njenih tovarišic se spravijo

proti domu, tudi njo so hotele seboj, ali ni jih hotla poslušati, ne ž njimi iti. Okoli enajstih še le se ona naveliča plesa in hoče proti domu. Očetov hram je tričetrt ure od one pivnice in iti se je moglo skozi samotno, precej veliko hosto. Bala se je tedaj sama iti to pot, pa tudi komurkoli sebe ni zaupala; zakaj ni še bila razvajena, temveč boječa, kakor se spodobi za krščansko deklico. Torej poprosi znanega človeka, ki je bil doslužen vojak in oženjen, da bi jo spremil do doma, in mu plača zato polič vina. Ali glej! ovca je prišla gladnemu volku v kremplje; golobček se je izročil divjemu jastrebu v varstvo. Na samotnem kraji ji pot zastavi in jo nagovarja in sili v greh. Ker se mu je pa junaško branila in grozila, da bo gospodu župniku povedala, in ga pri sodnji tožila, ga hudoba tako oslepi, da jo vrže v sneg, seže z roko v žep po nožek, jo zabode z ene strani v požiravnik, z druge strani ji prereže kite in žile, ter jo potem izpusti. Vstala je sirota že vsa krvava, beži nekaj časa — in se prekucne v sneg; še enkrat se vzdigne in teče, dokler se vdručič na zemljo ne zgrudi, kjer jo drugo jutro mrtvo in tako razmesarjeno najdejo, da je niso spoznali, dokler vsi prestrašeni ne

zagledajo njenega imena v molitvenih bukvicah, ki jih je še zmiraj v roki držala. Vidva, krščanski mladenič in deklica! učita se iz tega zgleda, kako nevaren da je ples za ohranjenje deviške čistosti.

2) Pa ne le v nečistost zapelje ples, ampak tudi v vse druge poglavitne grehe. Le poglej dragi kristijan! kaj se misli, govori, in počne že med plesom in še dolgo časa potem po plesu; in se boš lahko prepričal, da resnico trdim. Glej! tam ono plesalko, ki zapazi, ali si le domišljuje, da nad vse druge plesalke dopade. Kako prevzetno se obnaša, kako zaničljivo gleda na manj čislane tovarišice svoje! Nasproti pa, kako ji to čast zavidajo druge bolj prezirane ali celó zapuščene tovarišice. Kako srdito jo zbadajo z očmi, in kakó strupene pšice zabavljivih besedí švigajo med njimi semtertja na obedve strani! In kaj čem reči še le o taki plesalki, katera zapazi, da ji katera druga s svojo priljubljenostjo prevzame

ravno njenega plesalca? Kako ta škriplje z zobmi, in vsa trepeče od nevoščljivosti in togote! S plesalkami vred se tudi njih nespametni stariši veselé njih slave, pa se tudi srdé zavoljo njih preziranja. In ta napuh, ta nevoščljivost, to sovraštvo, ki se je vnelo na plesišči, spremlja stariše in njih otroke še na dom, jih žgè in peče cele mesece in leta, jim brusi jezike v vedno pikanje, oponašanje, opravljanje; razdira najboljša prijateljstva in jih spreminja v najhujša sovraštva in preganjanja. Pa tudi v druge poglobitne grehe zapelje človeka satanov ples. Zapelje ga v tatvino in lakomnost. Zakaj, kje dobodo otroci denar za ples? Ali ne kradejo svojim starišem? Kje se dobi še večji lakomnik, kakor je krčmar, ki ples vravna? Ali ne prodaja svojo lastno dušo in mnogo drugih nedolžnih duš, kakor Judež Iškarjot za zapeljivi denar? Ples zapelje tudi v pobjo. Ali se ne koljeta

včasih dva nečistnika za eno plesalko z nožem, ali se pa s kolom do smrti pobijeta? Ples zapelje tudi v dušno lenobo. Ali ne omrzne pri plesu vsa gorečnost za molitev, za Božjo službo in za prejetje svetih zakramentov? Tako resnično pokonča nesrečni ples vse Božje in krščanske čednosti, in zapelje človeka v vse poglavitne grehe. Ljubi kristijan! če vso to dušno škodo, ki ti jo ples napravi, dobro premisliš, se ga boš v prihodnje gotovo skrbneje varoval; in če ste, o stariši! kolikanj skrbni za zveličanje svojih otrok, jim gotovo v prihodnje ne bote dovolili na plesišče zahajati.

3) Nesrečni ples pa ne škoduje človeku le na duši, ampak tudi na telesu. Kaj mu škoduje pa na telesu? Pripravi ga prav pogostoma ob telesno zdravje in življenje, kar vsakdanja skušnja obilno spriča. Zakaj le premisli, dragi prijatelj! kolika nevarnost za zdravje telesa je na

plesišču. Tamkaj se plesalci in plesalke trudijo in mučijo bolj, kakor ko bi po njivah orali in kopali; sedaj temu ali onej vroča kri v lice vdari, da sta bolj kuhanemu raku, kot zdravemu človeku podobna; sedaj se spet temu ali onej pljuča kot nemirni valovi vzdigujejo, in srce jim kot neporedna ura klopoče in trepeče; sedaj spet ta ali ona poprašujeta po mrzli pijači, dasiravno imata obilno potú po obrazu in po vsem životu, tako da je njima hrbet ves premočen; sedaj se še vsa pregreta z mrzlim vinom in hladno vodo nalivata, na bladen kraj k oknu ali na veter gresta, se vsedeta in hladita. Kolikšen strup je vse to neprevidnim plesalcem in plesalkam za telesno zdravje! Premisli, ljubi prijatelj! kje sta sedaj ta ali ona, ki sta rada plesala, kje sta? V dolgi večnosti sta že, ko bi lahko še sedaj zdrava, vesela, srečna in zadovoljna živila, in vtegnila včakati sivo starost na

svetu. Ali o reveža! kot mučenika plesa sta odstopila v večnost, pa brez palmove veje, ki jo vidimo v roki izvoljenih mučenikov Božjih. To resnico ti spričajo naslednji resnični zgledi:

Živel je svoje dni osemnajstleten mladenič lepega cvetečega obličja in trdnega zdravja. Nekega večera se podá na plesišče; v sredi noči se vrne ves razgret domu. Pa že potoma ga mrazi; vleže se v posteljo, vročinska bolezen se ga prime in pokoplje v desetih dnevih. Iz veselega plesišča je stopil v tamni grob v veliko žalost starišev in sorodovincev. Nek drug mladenič se je od plesa ves vroč vstopil k odprtemu oknu, da bi se ohladil, pa ga mrtvoud udari in se pri tej priči mrtev zgrudi na zemljo. — Še en zgled za dekleta. Leta 1861 je živel doslužen vojskovodja, imajoč edino hčer, ki jo je ljubil, kakor punčico svojega očesa, bila je blagodušna, bistroumna, da malo tacih, bila je ponos in edino veselje starega očeta. Pretekli pust jo oče pusti le en samkrat na ples, na katerem je bil tudi sam pričujoč, in se je ž njo veselil slave, ki je nji donela od vseh strani. Ali na tem plesu se deklica vkljub vsi varnosti

vendar le pregreje in prehladi. Že koj drugi dan se slabo čuti; začne bolehati, skuša najboljši zdravnike in zdravila, pa vse zastonj; in sedaj ta sloveča deklica že gnjije v črni zemlji. Zastonj žaluje sivi oče po svoji zgubljeni hčeri in edini podpori in tolažbi svoje starosti; ta zguba ga tako peče in mu razjeda srce, da le za malo mesecev preživi svojo hčer, in sedaj je že tudi on v večnosti. Tako je nesrečni ples spraval pod zemljo dvoje najplemenitiših in visoko cenjenih oseb, hčer po prehlajenji, očeta pa po žalosti. (Zg. Dan. I. 1861.)

Oj plesalec in plesalka! poglejta dva plesalca in plesalko, ki jih je vse tri nesrečni ples v cveteči mladosti pripravil ob največji telesni dar božji, ob ljubo zdravje in življenje, in jih spraval pred časom v tamni grob. Oj koliko mladeničev in deklet tudi dandanes na bolniški postelji objokuje svoje plesanje, pa prepozno! Noben zdravnik jim ne more ranjenih pljuč zaceliti in jih zopet ozdraviti.

Oj, ljubi oče in mati! nesrečna sta, in oster odgovor vaju čaka, če svojim

hčeram pripuščata ali še celo velevata podati se na plesišče, da bi se tam kot teleta iz hleva temu ali onemu na plesu v prodaj ponujale. Tebi, krščanski sin in hči! ki imata pa modre in bogoljubne stariše, ki za vajino časno in tudi večno srečo skrbijo, in vama na plesišče hoditi ne dopuščajo, rečem in vaji prosim: Ne bodita na nje nejevoljna, ampak bodita jim hvaležna; slušajta jih, da vaji Božja šiba ne zadene zavoljo prelomljenja četrte Božje zapovedi. Vsacega kristijana pa prosim, in mu v imenu Božjem zapovem: Varuj se plesa, zakaj zdravje in življenje, nedolžno dušo in večno zveličanje izpostavljaš največi nevarnosti, ko na plesišče greš. Na plesišču ti hudoba veselje obeta, zato da te ložej v svoje peklenške zanjke vlovi, katere ima za tvojo dušo in telo nastavljene. Pravo veselje te čaka na onem svetu, ako ne hodiš veselja na plesišče iskati. Išči kra-

ljestva Božjega in njegove pravice, živi nedolžno in pošteno, in srečen boš na tem in na onem svetu!

Enajsti prigovor.

O ponočevanji, ki je smrt nedolžnosti, in vse časne in večne sreče človekove.

Po vsi slovenski deželi je satan prav gosto nasejal ponočevanje, tisto pregreho, s katero mlade ljudi ob nedolžnost in vso časno in večno srečo pripravlja. Ostudni ponočnjaki imajo po deželi med sabo zveze, skoraj enake prostožidarjem; in mladenič se mora s tem v njih peklenško družbo zapisati, da vsem dovolj vina kupi, ter jih vpijani. Ali gorjé tebi, dosedaj še pošteni in nedolžni mladenič! če se med število nesrečnih ponočnjakov zapišeš. Zakaj takrat, ko te med-sé vzamejo in zapišejo, postaneš skoraj ravno tako nesrečen, kakor ko bi se samemu peklenškemu satanu zapisal. V njih po-

nočnih zbirališčih se boš namreč v kratkem času naučil vsega hudega, in odvadil vsega dobrega. Slišal boš govoriti, kar se ne sme med kristijani nikdar govoriti; slišal boš prepevati pesmi, katere so pregrešne ter pohujšljive; slišal boš svoje ponočne bratce vpiti, videl jih boš rogoviliti in počenjati, kar je predrzno in silno nespodobno, ter ostudno v očeh Božjih in vseh bogoljubnih ljudi. Če te ponočnjaki med-se vzamejo, o nesrečni mladenič! boš v kratkem času ves spremenjen, ves otrpljen, slep in gluha za vsako lepo zveličansko opominjevanje; popolnoma zgubljen boš za cerkev, katere ne boš hotel več poslušati; zgubljen za sv. zakramente, katerih ne boš hotel več prejemati, ali jih boš pa grozno oskrunjeval; zgubljen boš za svoje nesrečne stariše, kateri te ne bodo zamogli z nobeno prošnjo in opominjevanjem na pravo pot pripeljati, ker se ti bo skoraj nemogoče zdelo, da bi

zamogel svojo nevredno družbo še kdaj zapustiti, ker se boš zaničevanja svojih razbrzdanih tovarišev bal; zgubljen boš za sosesko, kateri boš namesto časti le sramoto delal; zgubljen boš poslednjič tudi za Boga in za samega sebe, ker boš trdovratno v smrtnih grehih živel in umrl. Zamenjal in dal boš za ostudno ponočnjaško srečo in veselje vso svojo časno in večno srečo. Ob koga boš prišel, dragi mladenič! pri ponočevalcih? Prišel boš 1) ob čast in poštenje, 2) ob premoženje, 3) mnogokrat ob zdravje in življenje in 4) tudi ob nedolžnost in milost Božjo; po smrti pa ob večno zveličanje.

1) Vprvič premisli, dragi mladenič! da prideš, če se med ponočevalce podaš, ob poštenje in čast pri ljudeh. Zakaj povej mi, kateri ljudje ob ponočnem času brez silne potrebe okrog hodijo? a) Ali

ne tatovi, kateri okrog hiš lazijo, da bi kaj ukradli? b) Ali ne roparji in tolovaji, kateri na potnike prežé, da bi jih pobili in oropali? c) Ali ne igralci in pijanci, katerim ni dan dovolj dolg, ampak tudi po noči zapravljalo denar? In d) poslednjič, ali ne nečistniki in prešestniki, kateri svoje odstudne dela s temno nočjo zakrivajo? Glej, dragi mladenič! med eno onih štirih vrstá nesrečnih ponočnih grešnikov si ti vvrsten, če po noči brez potrebe okrog hodiš. Premisli, kako močno slep si tedaj, če misliš, da je lepo in častito za te, ako se ponočni čas z drugimi potepuhi okrog potepaš, in méniš, da bi bilo grdo, ako bi z drugimi ponočjaki tudi po ulicah in vaséh okrog ne verižil. Védi, da čast mladega človeka ne obstoji v tem, da vse stori, kar mlada kri poželi, da si nobenega nevarnega ali celó pregrešnega veselja ne odreče, in da se mora razuzdanosti in norosti družih

ponočnjakov vdeleževati, če hoče pred svetom kaj veljati. Védi, da mlademu človeku pred Bogom in vsemi pametnimi ljudmi le to pravo čast daje, da se rad, kolikor mu je moč, domačega hrama drži, se povsod tiho in pametno véde, po dnevi pridno dela, in po noči v Božjem imenu počiva. Kakor hitro se od kakega mladeniča zvé, da je ponočnjak, prišel je že ob vso čast in dobro ime pri vseh poštenih ljudeh; in kakó velika nesreča in škoda je to zanj! Krščanski gospodar ne bo vzel rad ponočnjaka v službo, in modra devica bo ponočnjaku zakon odrekla. O krščanski mladenič! glej, že zavoljo svoje časti in dobrega imena si dolžan po noči doma ostajati in vse družbe ponočnjakov se popolnoma zdržati.

2) Vdrugič si to storiti dolžan tudi zato, da s ponočevanjem svojega premoženja ne zapravljaš, ter ne postaneš revež vse svoje žive dni na svetu. Zakaj v

družbi ponočnjakov boš moral pijančevati in pijančevanje stane mnogo novcev, ktere boš vprvič svojim starišem, potem pa tudi sam sebi kradel. Da so te besede gola resnica, naj skušnja govori. Za pričo pokličem tebe, zakonski mož! kateri zavoljo svoje pijanosti in ponočnega vlačuganja in potikanja po krčmah s svojo nesrečno ženo v vednem prepiru in sovraštvu živiš; kateri vsaki sold, ki ga ves teden zaslužiš, ali ga za svoje poljske pridelke, za živino ali les iztržiš, v krčmo neseš, in tisti čas ob nedeljah popivaš, ko tvoji bogoljubni sosedje v cerkvi Boga časté in Božjo besedo poslušajo, tvoji nedolžni otročiči pa z materjo vred doma lakoto trpé; povej mi odkritosrčno, nesrečni zakonski mož! kdaj si se vprvič pijanosti navadil? Kaj ne, dokler si Boga ljubil, rad molil in svojim starišem veselje delal, takrat ti je bilo vino zoprno, če ti ga je kdo ponujal;

ali kadar so te ponočni tolovaji v svojo družčino sprejeli, takrat si začel v dobrem mlačen postajati, takrat te ni cerkev več razveselila, začel si od pridige izostajati, in k spovedi le o velikonočnem času primoran hoditi; takrat si prišel ob vse krščanske čednosti, torej tudi ob treznost, in si se razun družih pregreh tudi pijanosti pri svojih ponočnih tovariših navadil. Ti si sicer pred poroko svoji nevesti obetal in tudi resnično voljo imel se poboljšati; ali ponočnjak in pijanec, naj pride v stan katerikoli hoče, vzame večjidel sabo vse hude razvade, katerih se je pri ponočevanji navzel, in obnaša se kakor blatna, nečedna živalica, bodi si v samskem ali zakonskem stanu. Celó otroci nekdanjega ponočnjaka imajo pogostoma mnogo hudih razvad svojega nesrečnega očeta. Dovolj žalostnih zgledov imaš pred očmi, ni ti jih treba še posebej imenovati.

3) Ostudno ponočevanje te pripravi, o krščanski mladenič! mnogokrat tudi ob zdravje in življenje. Zdravniki pričajo, da je ponočni zrak bolj vlažen, mokroten, težak in nezdrav kakor podnevni; ravno zato se bolnikom bolezen po noči večjidel na hujši obrne; sapa jim prihaja težja, bolečine hujše, glava omotniša in slabša. Škodljivi ponočni zrak je že marsikateremu ponočnjaku nakopal dolgo in hudo bolezen. Tudi ponočno spanje je za zdravje in moč telesno ravno tako potrebno, ko jed in pijača. Brez dovoljnega spanja telo obnemore pred časom; pri dolgem čuvanju tudi želodec jedi prav ne prebavi (prekuha), in odtod se izležejo spet mnoge bolezni. Mlademu človeku, če se po noči potepa, zjutraj pa mora zgodaj vstajati in cel dan težko delati, tako ravnanje sčasoma še tako trdno zdravje podkoplje in pokonča. Pa ne le ob zdravje, tudi ob življenje po-

gostoma ponočevanje človeka pripravi. O koliko močnih mladeničev se je že iz ponočne straže v prezgodnji grob zvrnilo! Kolikrat so ponočnjaki med seboj se skavsali in zbili, kolikrat zavoljo kake vlačuge se sklali, da je kdo mrtev ostal, drugi pa s krvavo glavo domu prilezli. Ranjki škof Slomšek v „Drobtinicah“ l. 1862 naslednji zgled žalostne smrti ponočnjakove naznanjajo, rekoč:

Bil je nek mlad ponočnjak, kateri je že mnogo hudega storil in z enim tovarišem človeka ubil, pa se na pravdi tako zvito izgovarjal, da so ga izpustili. Ali kakor vol, kateri se najraje bôde, tudi najpoprej roge zgubi, ravno tako tudi mladenič, kateri se rad pretepa in bojev išče, tudi nagloma svojo nesrečno smrt najde. Na večer praznika sv. Petra so se ponočnjaki močno vpijanili, potem so se pa začeli drugi drugzega podpihovati, rekoč: »Nocoj mora eden mrtev biti.« Kakor bi ustrelil, se nekega kmeta lotijo; ga z nožmi po glavi bijejo in koljejo, rekoč, da mora mrtev biti. Ali kmetič v krvavih rokah jame na vso moč ljudi na pomoč

klicati. Na milo vpitje jih od vseh strani več od sto prileti pomagat, in ker oni zreli mladenič po kmetih tako tolče, da je ostrvo na dvoje zlomil, so od vseh strani na njega segli, in ga do smrti potolkli.

Ljubi mladenič! ako si želiš trdno zdravje, dolgo in srečno življenje, ostajaj rad pri domu; boj se zlasti noči in ponočnjakov; zakaj ponočevanje je tvojemu zdravju in življenju silno nevarna in škodljiva pregreha.

4) Ponočevanje združeno s pijanostjo pripravi tebe, še nedolžnega mladeniča, tudi ob sv. čistost, in te zapelje v tisti greh, kateri te bo pripravil prezgodaj črvam v jed. Naj ti, o krščanski mladenič! to resnico naslednja dva resnična, pa žalostna zgleda prav globoko v tvoj spomin in v tvoje srce vtisneta. Misijonar Kollet pravi:

Bil je mladenič, zgled zgolj pridnosti in čistosti, pogosto je olepšaval svojo dušo s sveto spovedjo in presvetim rešnjim Telesom. Živel

je tako nedolžno, ko angelj. Neko nedeljo gré v cerkev in v svojo nezmerno nesrečo naletí na poti na dva hudobna tovariša ponočnjaka, ki ga začneta vabiti, da naj gre ž njima v veselo družčino in gostilnico. Mladenič se brani in brani, poslednjič se vdá nadlegi in gre ž njima. Veselijo se; mladenič pije od začetka le bolj zavoljo tovarišije, polagoma pa se mu pitje bolj priljubi. Glava se mu sčasoma zmiraj bolj razbéli in v tem nesrečnem stanu se o ponočnem času naključí še bližnja priložnost k nečistemu grehu. Nesrečni mladenič pozabi, kako lepa in nepovračljiva je nedolžnost; pozabi, kako trdne sklepe vedne zvestobe je Bogu delal in se v nečisti greh pogrezne! Ali Božje sodbe so ostre in nerazumljive — v tistem trenutku se mrtev zvrne na tla. Ona dva sta bila tako prestrašena, da sta v samostan bežala in tamkaj do smrti svoje grehe objokovala. Glej, krščanski mladenič! ti morebiti nisi tako nedolžen, kakor je bil ta mladenič in vendar je grešil pri prvi skušnjavi in precej mrtev obležal.

Tudi ti boš kmalu nedolžnost zgubil, ako se med nesrečne ponočnjake podaš, pa tudi tebe utegne s smrtnim grehom raz-

žaljeni Bog z naglo, neprevideno smrtjo k pravični sodbi poklicati. Kaj bo pa potem za tvojo ubogo dušo! — Drugi zgled naznanja Verras, mašnik Jezusove družbe, tako-le:

Nekega večera, ko sem se bil s potovanja domu vrnil, sem bil k hudodelniku poklican, ki so ga imeli naslednji dan očitno ob glavo dejati. Stopim v ječo; — toda, kdo bo popisal mojo grozo? — Videl sem pred sabo mladeniča, ki je bil prejšnja leta moj najboljši učenec. Nesrečnež začne na glas jokati, potem se mu solze vderó in pravi: »Častitljivi oče, nikar me ne oštevajte, želim vam zgodbo svojega življenja naznaniti, da s svojim strašnim zgledom nepremišljene mladeniče svarim, in jih časne ter večne nesreče obvarujem. Z vašim blagoslovom in z najboljšimi sklepi sem se v mesto v vikši šole podal. Ali moji hudobni tovariši so me v pregrešno znanje z mlado žensko zapletli: čez dalje bolj sem bil od nje preslepljen. Da sem grešnici darove delil, sem se v dolgove zakopal. Opominjevanje in svarjenje moje matere ni nič pomagalo. Kakor so ponočnjaki navajeni istega umoriti, kateri jim hoče

vlačugo prevzeti, tako sem tudi jaz storil. Neko noč pridem k svoji nečistnici in najdem drugega mladeniča pri nji in ne vprašam, kdo da je in kaj tukaj dela, temveč v hudi jezi bodalo v srce zasadam njemu, kateri je bil pa njen brat in je po dolgi ločitvi svojo sestro obiskal. Bežal sem sedaj, kakor nekdanj Kajn, noč in dan tako dolgo, da med tolovaje pridem, kateri me z veseljem v svojo družbo vzamejo. Naj molčim od neštevilnih svojih hudodelstev, ki sem jih v njih družbi storil. Jutri bom prejel svoje zasluženno plačilo!« Vso noč so mašnik pri njem ostali in zjutraj so ga spremili na morišče. Njegove poslednje besede do spremljevalcev k smrti so bile: »O da bi zamogel vsem mladeničem klicati: Varujte se slabih tovarišev, ponočnjakov, varujte se vsacega nečistega znanja, bežite, za Božjo voljo vas prosim, pred vsako zaljubljenostjo.«

Tudi jaz te prosim, krščanski mladenič! za Božjo voljo te prosim: Varuj se ponočevanja, beži pred ponočnjaki, da ne boš od njih v pijanost, in potem zaradi pijanosti tudi v nečistost zapeljan, in sam pohujšan, potem tudi drugih nedolžnih

duš v nečistost zapeljeval, ter sebe in njih časno in večno nesrečnih delal. Večno gorjé! če ne ubogaš, izreče tebi Jezus Kristus enkrat pri sodbi. Pa tudi tebi, o krščansko dekle! rečem, in ti v imenu Jezusovem zapovem: Beži pred ponočnjaki, kateri v ovčjih oblačilih k tebi pridejo, znotraj pa so zgrabljivi volkovi; kar oni ne raztrgajo, pa tako ranijo, da se težko kdaj rana zaceli. Oni so pravi morilci duš; kar do čistega ne zapeljejo, pa s svojim vmazanim jezikom pohujšajo; v nedolžna srca rane vsekajo, katere se potem težko kdaj zacelijo. Varuj se vseh zaupljivih in zaljubljenih znanj in zavez ž njimi! Nikar ne reci, da ni zate nevarnosti, da se hočeta vzeti, zakaj nevarnost je za te še večji, če sta si zakon obljubila; lahko vaji skušnjava v greh pogrezne, da bo vama žal vse vajine žive dni, in bo težak mlinski kamen za vajini duši zadnjo uro. Resnica je tudi, da

tista dekleta, ki s ponočnjaki zakon skle-
pajo, rade na cedilu ostanejo brez moža,
ali če ga dobé, se že na tem svetu prav
hudo ž njim pokoré; po smrti si pa večno
pogubljenje pri njem zaslužijo. Pa tudi
ti, krščanski srenjski predstojnik, krščanski
vikši, oče ali mati! skrbi za svoje pod-
ložne in otroke, da jim dušni tatovi
najboljšega blaga, to je nedolžnosti, ob
ponočnem času ne ukradejo; saj varuješ
časno blago svoje, in svoje družine; ali
ni nedolžnost ene duše več vredna, kakor
ves svet? Ko bi vsi vikši, očetje in ma-
tere čuli, da bi njih podložni in otroci
o pravem času domu prišli, in vso noč
doma ostali, bilo bi kmalu konec vsega
ponočevanja. Mili Bog pomagaj, da se
to v resnici zgodi!

Sedma zapoved Božja.

Prigovor.

O dolžnosti storjeno škodo popravljati.

1) Dragi prijatelj! z besedami: „Ne kradi!“ ti Bog zapoveduje vsakemu pustiti svoje, in dati, kar mu gre. Torej je tvoja dolžnost povrniti storjeno škodo, in ukradeno ali tuje blago odrajtati, komur gré; kar nas uči sv. pismo in potrjujejo sveti cerkveni učeniki. V 3. Mojzesovih bukvah 6, 2—5. je zapisano: „Kdor se pregreši in z zaničevanjem Gospoda svojemu bližnjemu utaji shranjeno, kar je bilo zaupano njegovi zvestobi, ali mu kaj po sili vzame, ali ga v sramoto pripravi (to je ogoljufa), ali zgubljeno reč najde, in po krivi prisegi še zraven utaji, ali karkoli kaj družega enakega stori, s čemur se ljudje pregrešijo: ko je bil prepričan zadolženja, naj povrne vse popolnoma, karkoli je

hotel po goljufiji obdržati, vrh tega še peti del gospodarju, kateremu je bil naredil škodo.“ In v priliki od neusmiljenega služabnika, ko se je Gospod nad njim razsrdil, in ga izdal trinogom, dokler ne bo plačal vsega dolga, govori Jezus tako: „Povem ti, ne pojdeš od ondod, dokler tudi najzadnjega vinarja ne plačaš.“ Luk. 12, 59. Sveti Avguštín pa pravi: „Kdor resnično pokoro dela, mu bo greh odpuščen, toda le takrat, kadar bo povrnil ukradeno blago.“ Ako tedaj tebi vest očita, da si sedmo Božjo zapoved prelomil in bližnjega poškodoval, popravi brez odlašanja vso storjeno škodo, če samega sebe resnično ljubiš; in povrni vse tuje blago do poslednjega vinarja. Kakor hitro si spolnil to svojo dolžnost in se zraven tega odkritosrčno in s pravo žalostjo pri spovedi svojega greha obtožil, smeš zaupati, da ti bo Bog vse odpustil, kakor je že v stari zavezi obljubil, rekoč:

„Če pa rečem hudobnemu: Umrl boš, umrl; in on pokoro dela za svoj greh, ter prav in pravično ravná, in zastavo nazaj dá oni hudobnež, in rop povrne, in se po zapovedi življenja ravna, in nič krivičnega ne stori; bo gotovo živel, in ne bo umrl. Vsi njegovi grehi, s katerimi se je bil pregrešil, mu ne bodo prišteti; ker je prav in pravično delal, bo živel.“ Ezehiel 33, 14—16. Ako pa ti, krivičnik! nočeš povrniti in škode ne poplačati, ti nič ne pomaga, če tudi vsake kvatre k spovedi greš in s hinavščino in predrznim zamolčanjem in pregrešnim prikrivanjem odvezo zgoljufaš. Pa nikar ne misli, da si spovednika zvodil: tega ne! — le svojo lastno revno dušo si ogoljufal. Zakaj védi, ako bi te tudi sto spovednikov odvezalo in te poštenega moža spoznalo in veselje nad tvojo pobožnostjo imelo, da pred Bogom odveza ne obvelja, in v bukvah večne Božje pravice ostaneš še zmeraj

med krivičniki in dolžniki zapisan. To dolžnost je cestninar Čahej že kar sam ob sebi hitro spoznal, kadar je ljubeznjivi Jezus v njegovo hišo prišel. Nihče mu ni rekel, vendar se je vstopil pred Jezusa in mu dejal: „Gospod, glej! polovico svojega premoženja bom ubogim razdelil, in ako sem koga goljufal, povrnem mu čveterno.“ Ali marsikateri krivičnik noče spoznati te svoje dolžnosti. Morebiti si tudi ti tak? Če si tak, tako te je treba podučiti in k spolnitvi tvoje dolžnosti priganjati, kakor je storil sv. Amon, puščavnik.

K njemu so na goro Nitrijo pripeljali stariši svojega bolnega sina, ter svetnika prosili, naj mu pomaga. »Kaj ste k meni prišli?« vpraša jih sv. Amon, »jaz ne morem pomagati; ne iščite tedaj pomoči pri meni, temveč sami si pomagajte. Pomagali si pa bote, ako povrnete oni vdovi to, kar ste ji bili vzeli.« Vsa prestrašena pogledujeta oče in mati svetnika in njima ni šlo v glavo, kakó more puščavnik vedeti za hudobijo, katero sta skrivaj storila. Šla sta vrniti vdovi, kar sta ji bila vzela; in glej, ozdra-

vel jima je sin. Tudi stari Tobija te uči, dragi prijatelj! s svojim lepim zgledom, da je vrniti tuje blago za krivičnika sveta dolžnost. On ni hotel nič tujega pod svojo streho trpeti. Nekega dne mu je žena Ana prinesla domu kozliča. Pobožni slepi Tobija zasliši glas njegov in hitro reče: »Glejte! da ni ukraden, vrnite ga precej gospodarju.« (Tob. 2, 21.)

Lé - te vsacemu pametnemu človeku popolnoma razumljive Božje besede in zglede imej vedno pred svojimi očmi, in naj te prav močno opominjajo dolžnosti bližnjemu povrniti tuje blago in poplačati mu storjeno škodo. Da pa natanko spolniš to dolžnost, moraš bližnjemu :

2) Povrniti vso tisto škodo, katero si mu napravil, in tako poškodovanega bližnjega popolnoma odškodovati, to je povrniti moraš tudi tisti dobiček, katerega bi bil on lahko imel, ako bi mu ne bil vzal te reči; in tudi tisto škodo, katero je zavolj tega trpel, ko tiste reči ni več imel. Ti moraš postaviti lastnika v tak

stan, v kakoršnjem bi se bil znašel, ko bi bil vzeto blago zmeraj v lasti imel. Če si, postavim, svojemu bližnjemu po krivičnem potu vzel celo njivo, ali le nekoliko od nje, ker si mu jo bil odoral, ali mejnik premaknil; sedaj se pa svoje krivice skešaš in jo hočeš popraviti: ali mar misliš, da je dosti, ako njivo nazaj daš, ali povrneš oni kos njive, katerega si bil prioral, ali s prestavljanjem mejnika si pridobil? O, ni dosti ne; če hočeš pri Bogu odpuščanje greha zadobiti, mu moraš povrniti razun njegove njive ali njegovega kosa njive tudi ves dobiček, kateri mu je med tem časom odšel in kolikor je škode trpel, ker njive ali ti-stega kosa njive ni imel, katerega si mu bil ti odvzel. — Ako si kmetu živino ukradel, s katero je polje obdeloval ali drug zaslužek ž njo imel in je oni kmet potlej moral živino za plačilo najemati, ali je pa polje neobdelano zastalo, ali

mu je tisti zaslužek odšel, ki ga je sicer z živino pridobival; če se sedaj svoje krivice skesaš in želiš odpuščanje zadobiti, moraš razun ukradenega živinčeta povrniti ali plačati tudi vso škodo in zastani dobiček, kar ga je zavoljo ukradene reči okradencu odšlo. Le samo toliko smeš odrajtati, kar si potrosil za krmo, s katero si živino hranil. Ako si poštenega družinčeta obrekoval, da je službo zgubil; ali delavca, da ni dela dobil: mu moraš razun poštenja, tudi še vso škodo povrniti, katero je imel, ker nekoliko časa ni službo ali dela dobil. — Če si ranil hišnega gospodarja, kateri je družino preživil, sedaj pa zavoljo rane dalj časa ne more ne sebe, ne družine preživeti, si dolžan gospodarja in njegovo družino med tem časom preživeti, ko on delati ne more, pa tudi zdravnika in zdravila moraš plačati in tudi še za njegovo trpljenje mu moraš kaj dati, ako to od tebe

tirja, ako hočeš odpuščanje pri Bogu in mir vesti zadobiti.

Ali ti krivičnik! se rad izgovarjaš in morda praviš: Ako vse povrnem, in popravim vso škodo, bom obožal, sam sebe in svojo družino pahnil v največjo nesrečo in pomanjkanje. Ali spomni se, o krivičnik! ki tako govoriš, te-le resnice: Gospod Bog je silno bogat in dobrotljiv gospod, kateri ti zamore veliko goldinarjev podeliti za vsak sold, katerega povrneš. On ti bo dal zdravje, da si boš zamogel kaj prislužiti, te bo varoval nesreče in bo vsa tvoje dela blagoslovil, če povrneš. Če se pa krivično blago tvojega srca tako trdo drži, da ga ne moreš od njega odtrgati: utegne ti Gospod Bog bolezen v hišo poslati ali pa še celo smrt, katera ti bo reči večje vrednosti pobrala, kakor je tisto blago vredno, ki ga povrniti nočeš. Zasliši strašen zgled, kateri ti priča, da so te besede gola resnica.

Kralj Ahab je vzel vinograd Nabotu po krivici. In kaj je ta krivica koristila njemu in njegovim otrokom? Prav nič ni koristila, prav veliko pa škodovala. Kralj Ahab je bil namreč dve leti po storjeni krivici na vojski smrtno ranjen, na vozu ga domu peljejo in kri iz ran poliva njega in voz in še tisti večer je umrl. Ko so voz v ribniku zmivali, so psi njegovo kri lizali na ravno tistem kraji, kjer je bil Nabota umoriti dal. Imel je kralj tudi toliko sinov, da bi bil njegov zarod lahko živel mnogo stoletij, pa glej! v petnajstih letih so pomrli vsi njegovi sinovi, ter ni ostal ne eden, kateri bi bil vžival Nabotov vinograd.

Gorjé tedaj njemu, kateri svojo hišo s krivico zida (Jer. 22, 13.), to je, po krivični poti hoče obogateti sebe in svojo družino. Krivično blago ne pride do tretjega rodú, pravi sv. pismo; zakaj otroci, gotovo pa otrok otroci takih ljudi krivično pridobljeno blago ravno tako brezbožno zapravljajo, kakor brezbožno so ga očetje nagrahili; večjidel pa pravični Bog take družine s strašnimi nesrečami obiskuje

in kakor je premoženje na krivični način pridobljeno v kratkem času narastlo, v ravno tako kratkem, dà, še celo v krajšem času zopet zgine. In komu so stariši krivično blago pripravili? Za svoje otroke? Pa ravno otroci ga zopet zapravijo, ali po Božji kaznovalni pravici zopet zgubijo in revščina jim je potem toliko bolj težavna, ker je niso bili v mladosti navajeni. Tatje, goljufi in krivičniki tedaj prav pogostoma tudi svoje otroke časno nesrečne storijo; sami sebe pa pahnejo v večno pogubljenje. Zatorej poslušaj, nesrečni krivičnik! kaj piše sv. Jeronim: „Boljši ti je zmanjšati svoje blago in imetje, kakor zgubiti zveličanje svoje duše.“ Prizadevaj si tedaj, da povrneš in popraviš vso škodo, katero si storil svojemu bližnjemu!

3) In to stôri hitro brez odlašanja; ali če ti ni mogoče prej povrniti, pa povrni vsaj prej ko ti je mogoče. Dokler ne povrneš tujega blaga, dokler ne po-

ravnaš bližnjemu storjene škode, tako dolgo traja tvoj greh in ti ostaneš grešnik. Ne mudi se tedaj in ne odlašaj plačati, kar si dolžan. Čimdalje to odlašáš, tem težavniši je povračilo. Vsakdanja skušnja uči, da, kolikor dalj časa kako tujo reč imaš, toliko bolj ti želje rastejo, jo zmiraj za-se ohraniti; in tako se poslednjič zgodi, da jo imaš sčasoma za svojo, dasiravno je tuja. Tvoja vest, katera je bila nemirna in nepokojna takrat, kadar si tujo reč sebi prilastil, sčasoma tudi ogluší in potihne. In dasiravno si morda spovedniku takrat vse povrniti obljubil zato, da si odvezo zadobil, vendar po zadobljeni odvezi spet nisi hotel nič več vedeti od povračila in odškodovanja. Potem, ko si bil sv. odvezo sprejel, se pa morebiti svoje krivice pri spovedi nič več obtožil nisi, in nič več nisi povedal, da še povrnil nisi, akoravno bi bil že lahko povrnil; ali si pa še celo mislil,

da je prigoljufana odveza pri tebi že vse poravnala; kar pa misliti je strašna zmota. Kar odkladaš in le še odkladaš, to boš bržkone za zmiraj odložil. Da je taka tudi s povračilom in odškodovanjem, ti prav živo spriča sv. Alfonz Ligvorijan v naslednji povesti:

Star puščavnik vidi nekega dné luciferja na tronu sedeti. Pred tronom stoji nek hudobec, kateri je ravno kar iz zemlje prišel. Lucifer vprašuje škmeta, kje da se je tako dolgo mudil in zakaj da je tako pozno nazaj prišel. Hudobec reče: »S skušnjavami sem motil tata, ter ga z njimi odvräčeval od povračevanja tujega blaga.« Lucifer ga ostro krega, rekoč: »O ti neumnež! ali mar ne veš, da tisti, ki se je polastil tujega blaga, po navadi nič več ne povračuje? Kako neki si zamogel po nepotrebnem zatratiti toliko časa? Resnično si kazni vreden!« Lucifer je pač prav imel, zakaj tat in goljuf silno redko povračujeta.

Čem dalje pa odlagaš, o krivičnik! povrniti, tem večja postaja tudi škoda tvojemu bližnjemu storjena. Vsak dan,

vsako uro se množi tvoj greh in raste tvoj dolg. Še večji pa je tvoj greh s povračilom in odškodovanjem čakati takrat, kadar mora od tebe poškodovani bližnji revščino in pomanjkanje trpeti zavoljo tega, ker mu vzetega blaga brž ne povrneš. Sv. Tomaž pravi: „Greh je bližnjemu škodovati in greh je, ako se odlaša s povračilom tega, kar mu je bilo vzetega.“ Povrni tedaj precej brez odlašanja! Ali misliš, da ti bo to pozneje o kakem drugem času ložej? Oh, ne bo ti ložej ne; zatorej ne goljufaj samega sebe! Povračilo in odškodovanje odlašati je silno nevarno zato, ker je življenje človekovo kratko in negotovo, ter nestanovitno, kakor kaplja na veji. Danes si še živ in zdrav, jutri pa utegneš biti že mrtev. Danes še utegneš povrniti, jutri ti morda že nič več ne bo mogoče. Nekateri bolezni so silno nagle. Mrtvoud te zamore kar nagnagroma spraviti iz tega sveta v dolgo

večnost. Tudi kaka neprevidena nesreča ti utegne kar mahoma ugasniti luč življenja. Kakó strašna nesreča bi pa za te bila, ako bi moral s smrtnim grehom, to je, s krivičnim in tujim blagom na vesti, vstopiti se pred pravičnega Sodnika, ki zapoveduje, vsakemu dati, kar je njegovega! Ali pa mar hočeš, o krivičnik! na smrtno posteljo odložiti svoj greh in vse povrniti? Oh na smrtni postelji utegne za te že prepozno biti!

Nek goljuf, ki je odkladal od danes do jutri, da poboljša svoje življenje, je na smrtni postelji poklical spovednika, da se spokori. Spovednik ga opominja, naj povrne in popravi, kar je bil napravil krivice. Grešnik pa mu je odgovoril tako-le: »Oh, je že prepozno!« In resnično bilo je že prepozno!

Ali mar misliš krivičnik! na smrtni postelji naročiti tvojim dedičem, da povrnejo oni, česar ti nisi povrnil? To, to je še le prav nevarno! Dediči se bodo med seboj prepirali za tvojo dedščino;

na to, kar si jim sporočil, pa bodo pozabili. Če ti vse svoje žive dni nisi škode popravil, dasiravno ti je bila tvoja dolžnost dobro znana, kako smeš pričakovati, da bodo tvoji dediči tvojo zanemarjeno dolžnost spolnili? Oni bodo dedščino uživali, jo morebiti celó polagoma zapravljali, pa poprej pomrli, predno bodo tuje blago povrnili. Tudi oni bodo morebiti na smrtni postelji svojim dedičem naročili krivico povrniti, kateri bodo pa ravno tako malo svojo dolžnost spolnili, kakor oni; in tako bo šel tvoj greh od rodu do rodu in bo vse dediče ognjusil, ter jih v nesrečno večnost spremil. Silno nevarno je tedaj se zanašati, da bodo dediči namesto tebe povrnili; povrni tedaj sam popolnoma in brez odlašanja. Ali ti morebiti praviš: Oh, jaz bi rad povrnil ali umrl je tisti, kateremu sem škodoval; ni mi tedaj mogoče povrniti. Močno žaluj, da si tako dolgo časa odlašal povrniti,

da je umrl tisti, kateremu si bil povrniti dolžan; ali on ima morda otroke, sorodovince ali dediče; njim tedaj daj, njim povrni, kar si njemu ostal dolžan. Nikar tudi ne reci: Sramujem se povrniti, ker bi se izdal in zgubil poštenje in veljavo pred ljudmi s povračilom. Lahko zamoreš povrniti skrivaj, brez strahu, da zgubiš poštenje in dobro ime. Daj spovedniku, naj on na skrivnem poravna; ako pa ne more biti drugač, naj tudi ti škoduje in te boli: prvo in edino potrebno je, da se znebiš greha, kar se zgodi le s poravnanjem storjene škode.

Poglej, dragi prijatelj! poglej v svoje srce sedaj in vprašaj svojo vest, če imaš kaj, kar ni tvoje po pravici. Če imaš kaj krivičnega blaga, oh, usmili se svoje uboge duše in reši jo težkega bremena, da se ž njim obložena ne loči iz tega sveta! Povrni in popravi vse, brez odloga, če ti je le mogoče; če pa ne zamoreš

vsega povrniti, pa povrni vsaj toliko, kolikor zamoreš; če ne moreš sedaj povrniti, pa boš morebiti zamogel kmalu povrniti z obilnišo pridnostjo in varčnostjo. Ako si pa v resnici tako ubog, da ne moreš nič povrniti, vsaj imej srčno žalost, da si s krivico Boga žalil in bližnjega oškodoval, imej zaupanje v Boga, ter ga prosi, da bi ti greh odpustil, pa tudi pridno moli, da bi On poškodovanemu nadomestil, kar mu sam pri vsi svoji dobri volji nadomestiti ne zamoreš.

Osma zapoved Božja.

Prigovor.

Kako se bližnjemu vzeto dobro ime povračuje.

Dragi prijatelj! če si svojega bližnjega opravljal ali obrekoval, si dolžan mu s tem grehom odvzeto čast in ž njim tudi na premoženji storjeno škodo povrniti, če želiš odpuščanje svojega greha pri Bogu

zadobiti. Smem celó reči, da dolžnost povrniti bližnjemu dobro ime ali poštenje, je še imenitniši in večji, kakor mu povrniti na premoženji storjeno škodo in sicer zarad tega, ker tvoj poškodovani bližnji veliko ložej prenaša zgubo premoženja, kakor pa zgubo svojega poštenja. Od spolnitve te dolžnosti te ne more noben spovednik, celó rimski papež ne odvezati, zato ker nihče ni gospodar časti tvojega bližnjega; in ko bi kateri spovednik tebe, kateri nočeš poštenja bližnjemu povrniti, od greha odvezal, bi Bog v nebesih te odveze ne potrdil. Sv. Frančišek Salezijan to resnico potrjuje z naslednjimi besedami: „Kdorkoli je dobro ime bližnjega krivično omadeževal, ga je dolžan povrniti; zakaj s tujim blagom obložen ne more nihče v nebesa priti, med vsemi časnimi dobrotami je pa dobro ime najvikši.“ Upam, da ne dvomiš nad gotovostjo te dolž-

nosti; ali izvedel bi rad, kako ti je dobro ime povračevati treba. Da ti na to vprašanje odgovoriti zamorem, te moram poprej vprašati, ali si bližnjega opravljal ali obrekoval? Zakaj drugači mora opravljivec in drugači obrekovalec svojo dolžnost spolnovati.

1) Če si, dragi prijatelj! bližnjega opravljal, si sicer resnico govoril ali brez potrebe si njegove slabosti med ljudi raznašal. Ti ne moreš bližnjemu tako poštenja povrniti, da bi rekel: Kar sem od bližnjega slabega govoril, ni resnično; zakaj tako govorjenje bi bilo lažljivo, torej pregrešno. Hudobijo bližnjega izgovarjati, tudi ni vselej varno, ker bi slabo govorjenje ponavljavši nezaceljeno bližnjemu vsekano rano vnovič odrl. Tedaj najboljšo storiš, da slabo stran bližnjega zakriješ, ter njegovo boljšo razkriješ; da njegovih pomot nič več v misel ne jemlješ, nasproti pa od njegovih dobrih del

in lepih čednost z navdušenjem govoriš. Priložnost v to lahko dobiš. Če tudi naravnost ne poveš, kaj nameravaš, vtegneš vendar le kakor ponameroma obrniti besedo na bližnjega, katerega si opravljal in ga od boljše strani pokazati njim, vpričo katerih si ga raznašal. Eno ali drugo lepo lastnost boš gotovo našel na njem. Popravi mu tedaj z opravljanjem storjeno krivico s tem, da njegove dobre lastnosti pripoveduješ, njegovo zasluženje hvališ, njegove lepe čednosti povzdiguješ in vse razglasuješ, kar dobrega in hvale vrednega od njega veš. Tako bodo ljudje pri dobrih delih, ki jih od njega pripoveduješ, pozabili njegova huda dela, katera si jim bil poprej o njem pravil. V prihodnje se pa skrbno varuj greha opravljanja, ker vidiš, kako težko je bližnjemu dobro ime povrniti, katerega si mu bil z opravljanjem odvzel; raji le kaj dobrega in lepega od njega govori,

kakor kaj hudega in ostudnega, raji mu prizanašaj, usmiljenje in dobrote skazuj, kakor neusmiljenje in škodoželjnost. Če te je bližnji razžalil, izgovarjaj ga in iz srca mu odpusti razžaljenje. Raji prednosti in lepe lastnosti poprej na bližnjem zaglej, jih viši ceni in obrajtaj, kakor sam nad seboj. Če slišiš, da drugi, bodi si iz slabosti ali v naglosti in zmoti, ali pa iz hudobne volje bližnjega raznašajo, obirajo in opravljajo: nikar ne bodi željen zvedeti kaj slabega, nikar ne kaži dopadajenja nad takim govorjenjem; izgovarjaj ga in če moreš, zanj se poteguj. Pazi skrbno, da ti v prihodnje ne bo nikdar kaka slaba beseda čez bližnjega iz ust ušla in ko bi se še katerikrat s takim govorjenjem pregrešil, prizadevaj si, da ga boš nasprotno hvalil in tako strup odvzel prejšnjim besedam.

2) Kaj ti je pa storiti, dragi prijatelj! če si bližnjega obrekoval, to je, če si

lagal, ko si od bližnjega slabo govoril? Prvič je potreba, da se podaš k vsem tistim osebam, vpričo katerih si bližnjega obrekoval in ne spolnil bi svoje dolžnosti, ko bi obrekovanega bližnjega le izgovarjal, ampak kar naravnost moraš povedati, da si bližnjemu krivico storil, ker si lažljivo zoper njega govoril. Preklic te vrste greha je silno težaven, vendar pa pred osebami, ki so pobožne in bogoljubne, na svojem pravem mestu. One dobro vedó, koliko je dobro ime vredno, razven tega pa tudi do obrekovalca, ko vidijo njegovo žalost in slišijo njegov preklic, spoštovanja ne zgubé. Drugače pa je, kadar je vpričo hudobnih ljudi obrekovanje treba preklicati. Pred take ljudi stopiti in kar naravnost besedo preklicati, reko bi se ogenj z oljem gasiti. Ne boš ga pogasil, še bolj bo gorelo. Take ljudi, ki obrekovanje radi poslušajo in nad takim govorjenjem veselje imajo,

boš s takim preklicem le zdražil, slabih misli od bližnjega jim ne boš iz srca vzel; ker taki ljudje, sami hudobni, tudi od družih raji kaj hudega, kakor kaj dobrega vrjamejo; sebi boš pa zamero napravil, da te bodo zasmehovali in zaničevali kot omahljivega in nestanovitnega človeka. Po obstranskem potu boš pri takih ljudeh ložej svoj namen dosegel. Tako na primeru ti ni treba vsega obrekovanja še enkrat ponavljati in zraven pristaviti, da si se lagal, ko si tisto od bližnjega govoril. Opomni raji sploh, kakó da neprevidni ljudje radi od bližnjega hudo govoré. Reci, da si pri tem tudi sam zapopaden in zadet in pristavi, da si se bil spozabil, ter nad zapovedjo ljubezni do bližnjega pregrešil in mu krivico storil, ker bližnji ni kriv tistega greha, katerega si ga bil obdolžil. Ljudje bodo kmalu spoznali, kaj misliš; se bodo tvojega prejšnjega govorjenja čez bližnjega

spomnili in v mili besedi, s katero govoriš, preklic obrekovanja spoznali. Kakor si vedel poprej obrekovanje s takimi zvitimi besedami ljudem dopovedati, da so te radi in z veseljem poslušali: tako si prizadevaj svoje besede sedaj, ko preklicuješ, s takim milim glasom izreči, da bodo tvojo pristrčno žalost zaradi storjenega greha spoznali in usmiljenje s tabo imeli. Ker pa sedaj lahko spoznaš, da tudi pri najboljši volji obrekovanega bližnjega ne moreš ali vsaj popolnoma ne zamoreš odškodovati, vsaj s tem zadostuj razžaljeni Božji pravici, da vse opravljanje in obrekovanje, ki se zoper tebe godi, Bogu daruješ, ter voljno prenašaš ko zaslužen šibo in potrebno pokoro. Strah, da bi s preklicem obrekovanja še hujši svojemu bližnjemu na časti ne škodoval, ti zavezuje jezik. O tako vsaj Bogu daruj, ali kakor zaslužen kaznen voljno pretrpi, kadar zveš, da je kak neusmiljen

človek zoper tebe hudo govoril ter mu iz srca rad odpusti in si tako njegovo jezo in sovraštvo v svoj dušni prid obrni; v nebo poglej in reci: Prav se mi godi, o Gospod! ti si pravičen in pravične so tudi tvoje sodbe! Kolikrat sem hudo sejal, sedaj od hudega hudo žanjem! Kamen, ki sem ga vrgel, sedaj meni nazaj na glavo leti! Sprejmi, o pravični Bog! to moje trpljenje v majhno nadomestilo za moje veliko zadolženje!

Kakor je tuje blago povrniti dolžan ne le tat, ampak če tat ne povrne, je povrniti dolžan tudi tisti, kateri je tatvine deležen postal: ravno tako, če obrekovalec ne povrne bližnjemu odvzetega dobrega imena, si povrniti dolžan ti, kateri si se obrekovanja vdeleževal, ali z vprašanjem ali z dopadljivim poslušanjem govorjenja o pregrehah bližnjega. Pa tudi, če se takemu govorjenju nisi močno ustavljal, ko bi se bil ustavljal zamogel; ali

si celo po svojem stanu in zadevah posebno dolžnost imel za poštenje bližnjega se potegovati. Postavim, ti, krščanski otrok! si dolžan se potegovati za poštenje svojih starišev; ti krščanski podložnik! za svojo duhovsko in deželsko gosposko.

3. Ali pa nisi, opravljivec in obrekovavec, nikdar oproščen od dolžnosti povrniti dobro ime svojemu bližnjemu? — Ti, o opravljivec! si od te dolžnosti oproščen takrat, kadar si o bližnjem tako pregreho raznesel, katere ga je potem deželska gosposka krivega spoznala. Opravljivec ali obrekovavec! ti si tudi takrat oproščen od dolžnega preklica, če je od tvojega greha že toliko časa preteklo, da so ljudje na tvoj govor in razneseno pregreho bližnjega že popolnoma pozabili.

S takim preklicem bi ljudi zopet pregrehe opomnil, katero so bili že do

celega pozabili. Milostljivi Bog ti bo tudi tvojo pregreho odpustil, če jo srčno obžaluješ, brez preklicanja svojega govora. Tudi takrat si oproščen, kadar si od mesta svojega nekdanjega opravljanja ali obrekovanja tako daleč odstranjen, da ti ni mogoče na tisti kraj priti, kjer si preklicati dolžan. Vendar zamoreš iz dalnjega kraja obrekovanje tudi pismeno preklicati. Tudi te ne veže dolžnost preklica takrat, kadar si popolnoma prepričan, da ti niso verjeli tisti, katerim si slabosti ali pregrehe bližnjega dopovedoval.

V taki okoliščini si podoben tatu, kateri je hotel krasti, pa ni zamogel. Tudi si od preklica oproščen, če te je obrekovani ali po krivem razneseni bližnji od te dolžnosti sam oprostil. Vendar pa nima nihče pravice koga od preklica opravljanja ali obrekovanja oprostiti takrat, kadar zguba njegovega dobrega imena

drugim ljudem škoduje, ali jim celo v pohujšanje služi.

V vseh teh imenovanih okoliščinah si, o nesrečni tat dobrega imena svojega bližnjega, od dolžnosti povračila poštenja sicer oproščen, vendar pa nisi oproščen takrat tudi od dolžnosti povračila škode, z obrekovanjem bližnjemu na premoženji storjene. Od te dolžnosti niso oproščeni celo dedi kakega obrekovalca. Oni niso sicer dolžni dobrega imena obrekovanemu povračevati, ali škodo z obrekovanjem na premoženji storjeno so mu dolžni povrniti. Zakaj, vedi, da z obrekovanjem pogostoma bližnjemu škodo storiš ne le na dobrem imenu, ampak tudi na njegovem časnem premoženji. Če le ono škodo na časti bližnjemu storjeno povrneš, na blagu storjene pa ne povrneš, si le polovico svoje dolžnosti spolnil, in tako povračilo pred Bogom ne velja, in ti ne bo odpuščanja pridobilo.

Kako z obrekovanjem bližnjemu ne le na dobrem imenu, ampak tudi na premoženji škodovati, pa tudi kako mu storjeno škodo povrniti zamoreš, boš slišal, o dragi prijatelj! sedaj v naslednji resnični prigodbi: V neki vasi na zgornjem Avstrijskem je živela pobožna šivilja (mojškra), ki je, čeravno siromaška, vendar še petletno hčerko svojega ranjcega brata edino s šivanjem preredita. Dela je imela zmeraj zadosti; kar na enkrat pa se zmanjšujejo naročila, in slednjič ne dobi od nikogar nobenega dela več. Ni si mogla nič prislužiti, in torej izdá vse prihranjene solde. O kako ji je potem krvavelo srce ob pogledu nedolžne hčerke, ko je tožila zaradi lakote, in prosila s povzdignjenima ročicama grižljeja kruha! Ni ji ga mogla podati, zakaj sama je gládú skoraj umirala. Slednjič mora iti beračit. Trkala je na duri od hiše do hiše, prosila in molila, pa le malokdo se je usmili in ji kak dar podelí, pa le z veliko nejevoljo in z bodečim očitanjem. Mislili so namreč vsi, da ima strašno, nalezljivo bolezen, katero je s pregrehami zadobila. Pa čez dolgo časa še le zve uboga šivilja, zakaj da se je ljudje tako močno boje, ter so tako trdi do nje. K njeni veliki sreči se je približalo leto 1846, ob

katerem se je zavoljo novo izvoljenega papeža Pija IX. sveto leto obhajalo. Nekega dne je opravljala imenovana reva v cerkvi v skitem kotičku svoje molitve za odpustke, ter je prav bridko jokala. Ravno se hoče potolažena z besedami spovednikovimi in okrepečana z molitvijo domu vrniti, kar se ji približa župan občine. Primši jo za roko pravi: »Uboga šivilja! velika krivica se ti je zgodila od vse občine. Pa sedaj je vse jasno, idi, beri sama!« Začudena gré in vidi na črni tabli županove hiše, kamor so navadno uradna naznanila nabijali, pisanje, katero je mnogo ljudi bralo. Bilo je pa to zapisano: »Jaz podpisana spoznam z le-tem pisanjem pred vso duhovnijo, da sem iz grde nevoščljivosti obrekovala šiviljo J. in raztrosila o nji brezbožno laž, da ima skrivno, nalezljivo bolezen. To laž in obreko očitno prekličem in za Božjo voljo vse odpuščenja prosim. Ana Gaislova, šivilja«.

Sedaj vsa potolažena domu gre, pa že na poti ji prinese dete nasproti majhen, pa težak mošnjček. »Mila tetka! reče sirotica, ne jokaj več, jaz nisem več lačna. Med službo Božjo je potrkala neka žena na okno. Imela je oči zarudele, jokala je, in me prosila, naj ji odprem.

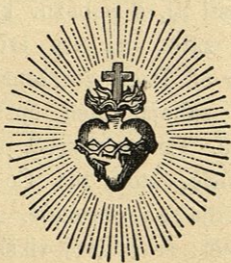
Dala mi je velik kos kruha, naj bi se najedla, in ta-le mošnjiček vam dala. Težak je, zdi se mi, da so kamnjički v njem. Tudi nisem vsega kruha povžila, nekaj ga vam hranim«. Šivilja odveže mošnjiček, kar zagleda same dvajsetice v njem in pisemce, v katerem jo prosi omenjena Ana Gaislova za Božjo voljo odpuščenja za toliko obreko in želi, naj bi sprejela priloženih 50 goldinarjev za povračilo škode, ki ji je bila s tem obrekovanjem storjena. Pobožna ženica ji iz srca rada odpusti, denarjev si pa ne upa obdržati, še le po dolgem prigovarjanji županovem si jih prilastí. Od sedaj je imela vedno hrane pa tudi šivanja dovolj, ki so ji ga bili dobri ljudje donesli. Spoznaj, dragi prijatelj! iz te prigodbe, koliko hudega stori greh obreke; spoznaj pa tudi, kako mora resnični spokornik bližnjemu odvzeto čast, in tudi na premoženji storjeno škodo povračevati.

Vedi tudi, da na premoženji bližnjemu storjeno škodo zamoreš, če imaš resnično voljo, popolnoma povrniti; na časti storjene škode pa nisi v stanu tudi pri najboljši volji popolnoma povrniti. Zakaj pri vsem preklicu vendar na raz-

neseni osebi ostane vedno kak madež, ker ljudje veliko raje obreki, kakor pa njenemu preklicu verjamejo. Tudi večidel ti ni mogoče pri vseh poslušalcih preklicati, kar si od bližnjega slabega govoril, ker obreka se silno hitro širi med ljudmi.

Varuj se tedaj tega ostudnega greha vsakdo, zlasti ti, o pobožni kristijan ali kristijana! zato, da vsa tvoja pobožnost ne bo od Boga zavržena; pa tudi nikdar ne zahajaj med opravljivce in obrekovavce. Če po nesreči kako obrekovanje slišiš, stori to: Če tvoj podložni opravlja ali obrekuje, ukaži mu, da naj molči; če je tvoj vikši, prosi ga, da naj molči; če je imenitnega stanu opravljivec, pojdi če zamoreš iz pred njegovih oči, če pa ne moreš oditi, pa kaži na obrazu, da ga težko poslušáš. Ravnaj se, o dragi prijatelj! po lepem zgledu sv. Avguština, kateri je dal na

tablico zapisati naslednje besede: „Kdor hoče opravljati, naj ne hodi k tej mizi!“ In ko nekega dné povabljeni opravljajo, je Avguštin rekel: „Ali moram tablico odnesti, ali pa morate vi jenjati opravljati.“

DRUGI DEL.

Prigovori in zgledi o sedmih poglavitnih grehih.

O prvem poglavitnem grehu napuhu.

Prigovor.

O pripomočkih napuha se varovati.

I. Ker je napuh prvi poglavitni greh in korenina vseh drugih grehov; ponižnost pa je prva in najpotrebniša čednost in podlaga vseh drugih čednosti: posluži se, dragi prijatelj! zvesto naslednjih pripomočkov, da se napuha obvaruješ, in si krščansko ponižnost pridobiš:

1. Da se napuha obvaruješ, premisli, da je napuh najhujši tat, kateri

ti vzame pri Bogu vse zasluženje tvojih dobrih del; zakaj sv. Krizostom pravi: „Ko bi bil kdo tudi največ dobrih del storil, in si največ čednosti pridobil; če se pa kaj malega zavoljo njih povzdiguje, je vse zgubil, in je najubožniši in nesrečniši človek.“ Resnica teh besedi se razvidi iz naslednje prigodbe:

Samostanski vikši je šel z redovnikom samotarca obhajati. Po obhajilu je pristopil tolovaj, se je čudil svetosti sprednikovi, in je rekel: »O ko bi bil jaz tak, kakoršen si ti!« Vikšemu hvala dopade, ter reče: »Ti, veliki grešnik! se vé, da bi bil srečen, ko bi bil meni enak«. Ko opatov spremljevalec te besede sliši globoko zdihne, ter milo joka. Kmalo potem priteče ponižni in skesani tolovaj, ter kliče: Sveti mož! še mene spovej, zakaj spokoriti se čem, resnično spokoriti! Opat se je tolovaja bal, ter jel hitrejše stopati, da bi mu odšel. Toda tolovaj vedno za njima hitro gre, ter kliče: Usmilite se ubozega grešnika, usmilite se! Kar zadene tako močno z glavo ob skalo, da je precej mrtev obležal. Opatov spremljevalec to viditi, se je jel smejati. Opatu se to čudno zdi, zatorej ga je vprašal,

zakaj je pred jokal, sedaj se pa smeje. Spremljevalec odgovori: Slišal sem prej puščavnika reči, da bi za tolovaja dobro bilo, ko bi bil tako svet, kakor je on. Bolelo me je srce, da je s takim ošabnim odgovorom vse zasluženje dobrih del zgubil, zato sem jokal. Veselil sem se pa smrti tolovajeve, ker sem videl, kako ponižno se je obnašal, in slišal, kako milo je prosil za spoved. To mi je dovolj vzroka misliti, da ga je Jezus kakor desnega tolovaja na križu v sveti raj sprejel.

Dragi prijatelj! da ne boš vsega zasluženja svojih dobrih del zgubil, varuj se, da ne boš nikdar zaradi ljudske hvale svojih dobrih del opravljal.

2. Naj te varuje napuha tudi pre-mišljevanje, da se Bog prevzetnim zoperstavi, ponižnim pa svoje milosti deli. Prevzetni so bili angelji v nebesih, in Bog jih je vekomaj zavrgel in v pekel pabnil; prevzetni so bili prvi stariši v raji, in so grešili, ter sebe in nas nesrečne storili. Dragi prijatelj! če se napuha ne varuješ, boš gotovo tudi ti

grešil. Sv. Anton puščavnik je videl ves svet s satanovimi mrežami preprežen, da bi duše vanje lovil. Pri tem pogledu je ves prestrašen zdihoval, rekoč: „O moj Bog! kdo bo tem mrežam srečno odšel?“ Na te besede je dobil odgovor: „Anton! le ponižni jim bo odšel.“ Dragi prijatelj! če želiš, da te Bog s svojo milostjo v skušnjavah podpira jih srečno premagati, varuj se skrbno napuha; sicer se bo tudi pri tebi potrdila resnica prigovora, kateri pravi: „Napuh gre pred padcem!“

3. Da se napuha obvaruješ, premisli dalje, kako lepe zglede ponižnosti so ti dali: Jezus, Marija Devica in svetniki Božji. Jezus Kristus je bil tako ponižen, da ni bil pokoren le svoji materi in sv. Jožefu, ampak celo grešnikom, svojim morilcem. Premisli Marijino ponižnost, katera se je takrat deklo Gospodovo imenovala, ko je bila za mater Božjo izvoljena.

Iz-med mnogih zgledov ponižnosti, katere so nam svetniki dali, premisli zgled ponižnosti sv. Janeza imenovanega Ponižnega. On je bil plemenitega rodú, in si je z orožjem v bojih veliko hvalo pridobil. Ali ko nekega dne po pridobljeni hvali ves vesel domu gre, ga sreča pobožen duhoven, ter mu reče: »Kaj imaš od tega bojevanja? Z vsem trdom in trpljenjem si nisi nič pridobil, kakor nekoliko prazne časti!« Te besede so ga tako pretresle, in mu vse hvallisanje tako pristudile, da je začel sovražiti napuh in lišp, ter je sklenil le za Boga se vojskovati. On dá bolnišnico za uboge sozidati, postane menih, ter neizrečeno ljubeznjivo in ponižno ubogim bolnikom streže, jim roke in rane poljubuje, in mrličé sam k pogrebu nosi. Na golih tleh leži on, ubožci pa počivajo na njegovih posteljah. Če se mu otroci ali odraščeni posmehujejo, je on tega vesel. Šel je nekikrat s tovarišem memo delavcev, kateri so ju zasramovali; tovariš beži pred zasramovalci, Janez pa postoji, jih z veseljem posluša, ter prosi, naj še močnejše zasramujejo zanikrnega Janeza, vsega zaničevanja vrednega grešnika. Svojemu nekdanjemu služabniku, potem pa soredovniku v samostanu obleko in čevlje snaži. Zavoljo

tolikega poniževanja je bil imenovan Janez Ponižni.

O kolika ponižnost! Ali ne boš ves ponižen rekel, če te zglede ponižnosti premišljuješ. O kako ponižni ste bili vi, kako napuhnjen sem pa jaz!

4. Da se boš napuha obvaroval, premisli tudi nečimernost tistih stvari, zavoljo katerih se hočeš napihovati. Zakaj si ošaben? Morebiti zavoljo svojega obilnega posestva in bogastva? Ali premisli, da ti na zadnje od vsega posestva ne bo nič več ostalo, kakor največemu revežu, namreč majhna hišica iz nekaterih desek izbita! Morebiti si ošaben zavoljo svoje telesne lepote in lepih oblačil? Ali glej, tvoja lepa glava in žarno lice bo ravno tako obledelo, ko največe pokveke! Ozri se po gomilah, poglej mrtvaške kosti, ali moreš razločiti, katere so bile lepega, katere pa pokvečenega trupla in ostudnega obraza? Brez razločka vse skupaj

počivajo. Morebiti si ponosen zavoljo krasne hiše, v kateri sedaj stanuješ. Da boš spoznal, kako nespametno je, zavoljo tega se povikševati, premisli naslednji zgled:

Prevzeten gospod dá najlepšo hišo sozidati, povabi svoje prijatelje na pojedino in jim reče: Poglejte, nič mi ne manjka k moji sreči! Prilizovalci ga hvalijo, kakor najsrečnejšega človeka, ali dober prijatelj mu reče: »Meni se zdi, da vam v lepi hiši nekaj manjka, in da morate neko vrzel zadelati, da bote popolnoma srečni.« Gospod začuden vpraša: »Katero vrzel?« Prijatelj reče: »Hišna vrata so, skozi katere vas bodo kmalo na pokopališče nesli, in takrat bote mogli vse posestvo in lepo hišo drugim ljudem zapustiti.« Gospoda so te besede tako ganile, da je kmalo vse posvetne dobrote zapustil.

Spomni se, dragi prijatelj! pogostoma zato, da se napuha obvaruješ 1. da napuh je tista pregreha, katera ti vse zaslužnje dobrih del odvzame, 2. ti vse milosti Božje odvrne, 3. s katero zgledom Jezusa, Marije Device in drugih svet-

nikov najbolj nasprotuješ, in 4. zavoljo katere tudi najbolj pozabiš na svoj konec, namreč, da prah si in prah boš.

Ker sedaj lahko spoznaš, dragi prijatelj! da imaš mnogo vzrokov se napuha varovati, in za krščansko ponižnost si prizadevati; in da z nobeno drugo pregreho Boga toliko ne žališ, kakor z napuhom; nasproti pa tudi z nobeno drugo čednostjo Boga toliko ne počastiš, kakor s ponižnostjo, zatorej reci: Proč z vsako baharijo, proč z lastnim štimanjem; ponižen hočem biti v prihodnje, kolikor mi bo mogoče; zakaj saj vem, da čem bolj se ponižujem, tem več milosti prejmem, tem višej se povzdigujem proti nebesom, kjer prevzetnost prostora nima, ampak ljubeznjiva ponižnost najlepši krono za plačilo ima.

O drugem poglavitnem grehu lakomnosti.

Prigovor.

O pripomočkih se obvarovati lakomnosti.

Dragi prijatelj! na prvo ti moram povedati, kdo da je lakomen, da boš vedel, ali si lakomen ali ne. Lakomen si, kristijan! 1. če imaš velike ali nezmerne želje po blagu in denarjih, in več imeti želiš, kakor potrebuješ; 2. lakomen si tudi, če si zavoljo časnega premoženja preveč skrben in zavoljo njega zelo nepokojen; 3. lakomnik si, če zavoljo želj po denarjih svoje krščanske dolžnosti opuščáš, ali celo ljudem krivico delaš. 4. Lakomnik si poslednjič, če z napačno ljubeznijo denarje in blago ljubiš.

Ako le eno navedenih znamenj lakomnosti na sebi zapaziš, si skopuh in lakomnik. Da se v prihodnje tega greha obvaruješ, pokazati ti hočem njegovo

ostudnost in tudi pripomočke, s katerimi se ga obvaruješ. Da boš spoznal, kako ostudna pregreha je lakomnost, dobro premišluj:

1. Kako močno jo Bog sovraži. To je gotovo, da Bog tiste grehe najbolj sovraži, zavoljo katerih čez ljudi izrekuje svoje „gorje“. In med temi je v prvi vrsti lakomnost. „Gorje vam, pravi po preroku Izaiju, ki hišo s hišo stikate, in njivo z njivo skleпate do zadnjega prostora“ (5, 8.), ki revežem vse pobirate, da hočete vse sami pograbit in imeti. Kristus pa pravi: „Gorje vam bogatini, zakaj svoje oveseljenje že imate.“ Luk. 6, 24. To je: Gorje vam, ki vso srečo in vse veselje le v posestvu denarjev in posvetnega premoženja iščete! Zakaj pa Bog ravno lakomnikom z večnim „gorje“ žuga? Zato, ker oni največjo zapoved krščanske vere, namreč zapoved ljubezni najbolj prelomljujejo.

Oni nimajo niti iskrice ljubezni Božje v svojem sreću; njihovo srce ni na Boga navezано, ampak le na denar, katerega ljubijo in molijo kot svojega boga; zato tudi sv. apostelj Pavel lakomnost naravnost malikovanje imenuje. Kol. 3, 5.

Taka lakomnica in malikovalka je bila neka vdova, ki je imela večje veselje nad svojimi zakladi, kot nad Bogom; je več skrbela, da bi svojega bogastva ne zgubila, kakor da bi ob nebesa ne prišla; ali kaj se je zgodilo? Ona je zgubila obedvoje: svoj zaklad in Boga. To se je tako-le godilo: Dasiravno je bila zdrava, in so ji njena opravila pripustila Bogu goreče služiti in pogosto k sv. maši hoditi, je vendar te dolžnosti kristijanske zanemarjala, ker bala se je, da bi ji utegnili med Božjo službo tatovi vse dragocenosti iz zlata, srebra in tančice pokrasti. Bil je ravno praznik posvečevanja vseh cerkev. Pobožni verniki so v velikih trumah šli k Božji službi. Le sama ta bogata vdova je doma ostala, ter svoj zaklad varovala. Ko je vse po ulicah utihnilo, sta dva razbojnika pri stranskih vratih v hišo vlomila, nesrečni ženi vrat prerezala, celo hišo oropala, ter z obilnim

ropom odšla. Sosedje to viditi, so rekli: Ako bi bila danes z nami v cerkev šla, bi bila sicer premoženje zgubila, ali njeno življenje bi bilo ohranjeno.

Kakor pa lakomnik nima ljubezni do Boga, ravno tako nima tudi ljubezni do svojega bližnjega, in zato mu Bog z „gorje“ žuga. Kak drugi tudi najhudobnejši človek ni tako trdega in neusmiljenega srca do revežev, kakor je lakomnik. Kako pa tudi zamore lakomnik svojega bližnjega ljubiti, ko še do samega sebe nobene ljubezni nima? Če si ti, o kristijan! nesrečen lakomnik, si v stanu največjega ubožca gledati in njegove najbolj ginljive besede poslušati, ko te v Božjem imenu darú prosi, in ti mu ga s trdimi in bodečimi besedami odrečeš. Naj ti ravno pred oči stopi uboga sirota vsa medla; naj se pred tvoj neusmiljeni obraz prikaže nesrečna mati spremljana od svojih otrok, kateri imajo vse blede in od velike prestane lakote upadle obraze, in skoraj

že lakote pojemajo, naj se še tako močno jokajo in te v Jezusovem presvetem imenu, da, zavoljo njegovih peterih sv. krvavih ran usmiljenja, miloščine ali denarja le na posodo prosijo: vse je zastonj vsaka mila prošnja je od tebe zavržena. Če si ostuden skopuh, boš izgovarjal svojo neusmiljenost s hudo letino, z veliko draginjo; vpil in kričal boš, da tudi ti nisi v stanu od same Božje besede živeti, da si skoraj že polovico svojega premoženja med nadležne berače zastonj razmetal; se boš pridušal in preklinjal, ali pa prosilcem kot grdim lenuhom in potepuhom z žandarji pretil, ako se še katerikrat predrznejo v tvojo hišo stopiti. Kar pa pri tebi nobena prošnja v Jezusovem presvetem imenu ne opravi, to pa prav lahko opravi srebrni denar, dragocena obleka, veliko vredno orodje, živina, vrt ali njiva, ki se ti zastavi. O ponudbi denarja ali zastave se precej začne tvoje ledeno srce tajati in mehčati, jezik

tvoj, poprej tako len in okoren, se od samih vprašanj ožuli, ali je gola resnica, kar si ravno slišal, noge tvoje prej lesene, postanejo sedaj gibčne in urne, in roke tvoje sedaj že po ključih segajo, da bi za denar in za gotovo poročstvo dale, kar v Božjem imenu niso hotle dati. Ali pa misliš, dragi prijatelj! da se je lakomnik v trenutku spreobrnil, in iz neusmiljenega skopuha na enkrat kot bi z očmi trenil, postal usmiljen Samarijan? O močno se motiš, če to misliš! On hoče od posojenega denarja velik dobiček za-se imeti; zato bo vsak teden tvoj dolg pri njem rastlel, in o gorje ti! če mu nisi v stanu o izgovorjenem roku dolga plačati. Z nobenimi še tako močno ginljivimi besedami ga ne boš mogel preprositi, da bi še nekoliko časa s tabo in s tvojimi otroci usmiljenje imel, in vas vseh po svetu ne pognal. On bo hotel plačan biti, in če ga ne boš mogel plačati, te bo tožil pri gospóski, da te bo skoraj do nazega slekel,

ti bo vse hišno orodje, vso živino, vse polje, celo očetovo hišo prodal, in ne bo se zmenil ne tvojih postaranih starišev, ne tvojih medlih otročičev, ne za smrt bolnih starcev, ter bo tebe z vso tvojo družino po širokem svetu pognal.

Tak neusmiljenec je bil nek kmet na Kranjskem. Andrej, posestnik dobre zemlje in mlina, je mošnjo polnil v dobrih in slabih letih. V dobrih je veliko prideloval, v slabih pa v mlinu veliko zaslužil in drago prodajal. Sleherno priliko je porabil, kak dobiček vjeti, naj bo lepo ali grdo. Ko je bila 1817. leta huda lakota, je žito drago prodajal; ko ga je pa prišel sosed treh bokalov ječmena na posodo prosit, da bi svojo družino preživil, ni dobil za pošteno vračilo, za gotov denar bi bil pa dobil, ko bi ga bil imel. (»Zg. Dan.« l. 1861.)

2. Ker neskončno dobrotljivi in usmiljeni Bog lakomnost hudo sovraži, gotovo želiš, dragi prijatelj! se je varovati. Da se je obvaruješ, misli na smrt.

S tem spominom je hotel cesar Konstantin lakomnika poboljšati. Ko je videl imenitnega

moža z veliko željo si nabirati pozemeljskih zakladov, ga je prijel za roko ter mu rekel: »Kako daleč bodo vendar tvoje želje še segale?« Potem je pomeril s sulico velikost človeškega telesa na tleh, je položil sulico na tla in rekel: »Če si tudi vse pozemeljske zaklade pridobiš, če tudi vse dežele in kraljestva pod svojo oblast spraviš, vendar poslednjič ničesar ne boš za-se ohranil, kakor ta kratki prostor, ki sem ga ravno odmeril, če boš le še ta mali prostorček dobil.«

Tudi ti, o kristijan! premisli, kadar te lakomne želje trpinčijo, kako dolgo časa da boš svoje zaklade imel? K večemu do smrti, zakaj to resnico gotovo potrdiš, da ti bo smrt vse posvetno odvzela. Če boš imel tudi cele kupe denarjev, smrt ti ne bo le enega solda pustila; če boš imel še tako lepe hiše in njive, smrt ti ne bo pustila družega, kot malo hišico iz nekaterih desek, in toliko prostora v zemlji, da bo zamoglo tvoje mrtvo truplo v nji ležati in trohneti. Ne bodo ti položili tvojega zlata in srebra pod zglavje,

ko te bodo v ozko leseno skrinjico položili. Nič vsega tega, karkoli si sebi privaroval, prigoljufal, pravično ali krivično pridobil, zavoljo česar si se potil, se trudil, kar si memo vsega ljubil, in kot svojega malika častil: prav nič tega ne boš vzel v večnost seboj, vse to boš mogel na zemlji pustiti, ko ti bodo tvojo posteljo pod zemljo postljali. Če si denar in blago dosihmal še tako skrbno hranil, je bila tvoja hiša še tako trdna, so bila njena vrata tudi železna in na njih najmočnejše ključavnice in pahi, če si ga hranil tudi v železnih shrambah, in sam pri njem noč in dan stražil: predrznemu roparju — smrtnemu koscu ni noben zid previsok, nobena hiša pretrdna, nobena vrata premočna, noben čuvaj prestrašen, da bi do njega ne mogel in tebe od tvojega mamona proč ne odpeljal. Vse tvoje prošnje bo ta neusmiljeni ropar, to je smrt, zavrgla.

Pišejo o nekem velikem bogatinu, ko je bil prav blizu smrti, si je dal na posteljo prnesti mnogoterih srebrnih in zlatih posod, ki si jih je bil dal malo poprej izdelati po najnovejši šegi. Gleda in gleda jih z debelimi očmi, jih tiplje z poželjivimi in trepečimi rokami in začne tako-le govoriti: Glej, moja duša! glej, kaj ti obljubim in se boš veselila. Ako me ne zapustiš, ti bom dal še več, veselje, kratkočase, gostarije, plese in karkoli si moreš poželeti. Ker pa vidi, da mu smrt le pritiska in ga sili umreti, pristavi in reče: Ker me ne poslušáš in me le hočeš zapustiti, pojdi k satanu! S takim nečednim izročenjem svoje duše je sklenil bogatin svoje lakomno življenje.

Sedaj, ko sem ti povedal, o lakomni kristijan! kak majhen prostorček je v zemlji za tvoje truplo odločen, ti moram še povedati, kako prebivališče je odločeno tvoji duši potem, ko se bo od telesa ločila. Duša tvoja, ki je v življenji veselje vživala nad pogledom lepih in dragih reči, bo po smrti obsojena v večno temo, v večni ogenj, v večno revščino, kar ti

sv. apostelj Pavel z naslednjimi besedami spriča: „Ne lakomniki, ne pijanci, ne preklinjevalci, ne tolovaji ne bodo Božjega kraljestva posedli.“ 1. Kor. 6, 10. To resnico spriča tudi Jezus s priliko od bogatinca in revnega Lazarja. Bogatinec, ki je ubozega Lazarja brez pomoči pustil, je bil po smrti v pekel pokopan. Tam, v kraji trpljenja, je povzdignil svoje oči proti Abrahamu, in ga prosil, da bi mu poslal Lazarja, ki bi svoj prst pomočil v vodo in bi ž njim mu ohladil plameči jezik; pa ni bil uslišan. Luk. 16, 20—26.

3. Dasiravno se lakomnik silno težko spreobrne, in to zaradi tega, ker on vedno trdi, da ni skopuh, da je le varčen, da tisti ljudje niso miloščine vredni, katerim je ne deli, da drugi ljudje ravno tako ravnajo, kot on, kateri kaj pridobiti hočejo: vendar ti hočem, o kristijan! če si nesrečen lakomnik, še prav zdaten pripomoček svetovati, s katerim se tvoje

trdo srce omehčati zamore; in ta je: dajaj rad ubogajme. Marsikateri je z miloščino omečil si srce, in lakomnost se ga ni prijela, ali če se ga je že lotila, zapustila ga je zopet. Ako boš, o dragi prijatelj! usmiljen do ubozih, boš rad revnim pomagal, cerkve zaljšal: ne boj se grde lakomnosti. Da boš pa usmiljen do ubozih, spomni se, da bo Jezus, ko bo prišel sodit žive in mrtve, rekel izvoljenim: „Lačen sem bil, in ste mi dali jesti; žejen sem bil, in ste mi dali piti; tujec sem bil, in ste me pod streho vzeli; nag sem bil, in ste me oblekli; bolan sem bil, in ste me obiskali; v ječi sem bil, in ste k meni prišli.“ Mat. 25, 40. Če ti je Bog dal obilno premoženja, nikar svojega srca nanj ne navezuj, ne bodi nečimern v svojem prebivališču, ne prevzetan in ošaben v svoji obleki, ne krivičen v družbi s svojim bližnjim: temveč od svoje obilnosti rad podeli svojim ubogim

bratom in sestram, ali pa za zaljšanje Gospodove hiše in njegovega altarja. Bodi pri vsi svoji obilnosti ubog v duhu, in časno in večno boš srečen. Ne ljubi presilno časnega blaga ali denarja, zakaj bogastvo je trnje bodeče, ki zbada in rani, ko se nabira, zbada in rani, kadar se hrani, najbolj pa zbôde in rani, kadar se zapustiti mora.

Dragi prijatelj! varuj se lakomnosti, ker veš, da jo Bog hudo sovraži, in v večnosti s peklenkim ognjem kaznuje. Premisli, da te Jezus Kristus ne bo pri sodbi poprašal, koliko premoženja si svojim deležem zapustil, ampak koliko dobrih del in lepih krščanskih čednosti si za nebesa si pridobil. Če si bil v življenji reven ali bogat, to te ne bo po smrti ne pogubilo, ne zveličalo; ampak le dobra dela so tisti zaklad, katerega ti molj in rja ne sné, in tatje ne izkopljejo in ne ukradejo, in s katerimi si zamoreš nebesa

kupiti. „Iščite najpoprej in pred vsem drugim nebeškega kraljestva in njegove pravice, in vse drugo vam bo privrženo“, pravi Jezus Kristus.

O četrtem poglavitnem grehu nevoščljivosti.

Prigovor.

O pripomočkih se obvarovati nevoščljivosti.

Gotovo želiš, dragi prijatelj! se ostudnega in škodljivega greha nevoščljivosti iznebiti ali se ga obvarovati. Da se bo to zgodilo, premišljuj pogostoma, kako neizrekljivo ostuden in strašen je ta greh, kako zelo se po tem grehu od Jezusa odločiš, ki je vse ljudi ljubil, in kako močno si podoben peklenškemu satanu, ker zavoljo njegove nevoščljivosti je prišel greh na svet. Sprašuj pa tudi skrbno svojo vest, da spregledaš, ali se je ne-

voščljivost v tvojem srcu že vgnezdila, ali pa se samo nagnjenje do nje v njem vnemati začinja. So nekatera znamenja, po katerih spoznati zamoreš, ali si nevoščljivec ali ne. Nevoščljivec si, če nimaš prave ljubezni do svojega bližnjega, na primeru, če nisi odkritosrčen, ampak se potuhnjeno proti njemu obnašaš, ga s prijaznim očesom ne pogledaš, ga z jezikom rad prisekuješ, ga v srcu sovražiš, in mu z veseljem kaj žalega storiš. Nevoščljiv si tudi, če bližnjega rad obrekuješ ali opravljaš zato, da ga na časti oškoduješ, ga pri njegovih vikših počrniš, mu lepe lastnosti odrekuješ in slabe pripisuješ. Nevoščljivec si, če rad o njem pripoveduješ, da je slaboumen, hudoben ali skop; če je rokodelec, praviš, da svoja dela slabo izdeluje; če je prodajalec, praviš, da ima slabo blago (robo); če slišiš, da ga ljudje hvalijo, te tvoje srce zaboli; in iz tega namena, da bi njegovo

pohvalo zmanjšal, ali mu jo popolnoma odvzel, začneš takrat, ko ga drugi ljudje hvalijo, njegove resnične ali neresnične ter izmišljene slabosti razodevati. Nevoščljivec si poslednjič tudi, če svojega bližnjega radovoljno poškoduješ, n. pr. če se brez potrebe ž njim pravdaš ali ga tožiš; mu očitno ali skrivaj z veseljem kako škodo nakloniš, ter si vselej žalosten, če ga srečnega, vesel pa, če ga nesrečnega vidiš. Vsa ta znamenja te prepričajo, da si ostuden nevoščljivec; zakaj, ko bi nevoščljivec ne bil, bi se ne veselil svojega bližnjega nesreče in ne žaloval pri njegovi sreči.

Če iz navedenih znamenj spoznaš, dragi prijatelj! da si že sedaj vdan nevoščljivosti, ali da utegneš v kratkem času grd nevoščljivec postati; posluži se naslednjih pripomočkov, da se ali poboljšaš, ali tega greha obvaruješ.

1. Prvi pripomoček, katerega ti priporočim, je ta: Premišljuj prav pogostoma vprvič ostudnost potem pa škodljivost greha nevoščljivosti. Ali je pa nevoščljivost v resnici ostudna pregreha? Njeno ostudnost lahko razvidiš iz tega, ker je satanova pregreha, zakaj sv. pismo pravi: „Zarad satanove nevoščljivosti je prišel greh na svet.“ Nevoščljivost je pa tudi zato ostudna, ker je mati mnogo drugih grehov, zakaj sv. Avguštin pravi: „Nevoščljivost je Abelna ob življenje pripravila, je Jožefove brate zoper lastnega brata razkačila, je Danijela med divje oroslane vrgla; nevoščljivost je tudi našega Odrešenika Jezusa Kristusa na križ pripravila.“

Nevoščljivost pa ni le samo ostudna, ampak je tudi silno škodljiva pregreha. Neumen je, kateri se ji vda, zakaj druge pregrehe vsaj nekoliko, dasiravno prav slabe koristi prinesó človeku, kateri jim

je vdan; ali nevoščljivost nikoli nobene tudi najmanjše koristi ne nakloni človeku nevoščljivemu, ampak le škodo mu prinese za dušo in telo, za časno in večno življenje. Tako na primeru si pridobi napuhnjeneč včasih nekoliko prazne časti; lakomnik denarja; nečistnik mesene sladnosti; ali kateri dobiček imaš ti, o nevoščljivec! od svoje strasti? Celo nobenega dobička nimaš; nasproti imaš pa prav občutljivo nesrečo. Dobro premisli, o nevoščljivec! naslednje resnice: Ti bi lahko zadovoljno in srečno na svetu živel; zakaj dobrotljivi Bog ti je toliko časnih dobrot podelil, kolikor jih za-se in za svojo družino potrebuješ. Ali tega, kar ti je Bog dal, nočeš ne videti, ne čislati; ti le vedno svoje oči obračaš na posestvo svojega bližnjega in vsak pogled njegovega bogastva in njegove sreče je za-te bodeč trn, kateri tvoje srce zbada in rani, in je težek kamen, kateri ti na srcu leži.

To resnico potrdi sv. Jeronim s temi besedami: „Zavid tistemu, ki mu služi, le nepokoj, žalost in skrbi dela.“ Ti, dragi prijatelj! bi lahko dolgo časa in veselo na svetu živel; ali po besedah modrega Siraha 30, 20 tebi nevoščljivost, kateri si vdan, dni tvojega življenja krajša, in te prezgodaj postara. Ali imaš vendar kak dobiček od tega, ker žaluješ pri sreči svojega bližnjega? Prav nobenega dobička nimaš; ker tvoj bližnji vkljub tvoji nevoščljivosti ravno tako srečen ostane, kakor ga je Bog naredil. Ali imaš pa kak dobiček, ker žaluješ zavoljo časti, katero tvoj bližnji ima? Nobenega dobička nimaš; ker tvoj bližnji ravno tisto čast vživa, katero mu je Bog dal; ti boš pa vso čast pri ljudeh zgubil, kakor hitro bodo nad tabo nevoščljivost zapazili. S čim te bo pa pravični in sveti Bog zaradi tvoje nevoščljivosti že na tem svetu kaznoval? S tem, da bo dal od tebe zavi-

danemu bližnjemu še večo srečo, tebi bo pa dal zaradi tvojega zavida večo nesrečo. To resnico potrди sv. pismo, ki pravi, da Bog ravno zavoljo tega nekatere ljudi nesreče obvaruje, in jim srečo dá, ker jim kak nevoščljivec nesrečo privošči. Prip. 28, 22. in 17, 18.; nasproti pa nevoščljivca ravno zaradi njegove strasti pravični Bog časno in večno kaznuje. Zavoljo tega te svarim in ti rečem: Le zaviduj, zavidni prodajalec in rokodellec! ljudi svojega posla, in Bog jim bo dal zato še večo srečo pri kupčiji in rokodelstvu; tebi bo pa nesrečo poslal; le zaviduj, zavidni kmet! svoje sosede zaradi lepih poljskih pridelkov, in sveti Bog bo zato tvoje polje preklel, tvojega bližnjega polje bo pa blagoslovil; le koplji, nevoščljivec! svojemu bližnjemu jamo, pa boš sam vanjo padel. Kaj čaka pa nevoščljivca v večnosti? Večno pogubljenje, kar priča sv. pismo, ki pravi: „Nevošč-

ljivci ne bodo nikdar Božjega kraljestva posedli.“ Ali ko bi Bog tudi nevoščljivca v nebesa vzel; on bi v nebesih žalosti umrl, ko bi gledal, koliko dobrega drugi izvoljeni uživajo, ker bi on rad vse sam imel, drugim bi pa nič dobrega ne privoščil. Ravno zavoljo tega ne smejo nevoščljivci v nebesa priti, pravi sv. Vincencij Fereri.

2. Premisli, da Bog deli svoje darove po svoji večni modrosti. Morebiti je to tvoja največa sreča, kar za nesrečo imaš, in ti bo pomagalo v nebesa priti; tisto pa, kar za srečo imaš, in kar svojemu srečnemu bližnjemu zavidaš, ko bi Bog tebi dal, bi bila tvoja največa nesreča, in bi ti pomagalo v pekel priti. Tako na primer: Ti želiš s kako osebo v zakon stopiti; ali kako dobro službo dobiti. Ko bi Bog tebi dal, česar ga prosiš in svojemu bližnjemu zavidaš: bi z zaželjeno osebo zakonsko sklenen imel

pravi pekel že na svetu; močno bi želel skoraj s smrtjo nje rešen biti, in bi uro svoje zakonske zaveze že v življenji in morebiti tudi po smrti v peklu vekomaj preklinjal. Dobra služba, katero zadobiti želiš: bi tebi morebiti mnogo zopernosti naklonila in življenje grenila ter krajšala. Tebe je Bog postavil v revni stan, drugim je pa odmeril bogastvo. Kaj, ko bi bil dal unemu revščino, tebi pa bogastvo? Ali bi ti svojo srečo zmerno vžival? ali bi bogastvo modro rabil sebi in drugim v prid? Privošči bližnjemu njegovo srečo in bodi zadovoljen s tem, kar ti je odločil Bog sam. Ako bi ti bogat bil, lahko bi ti bogastvo mnogo skrbi navleklo: te vsega posvetnega, prevzetnega, napuh-njenega in nečistega storilo, da bi s temi ali drugimi grehi Boga žalil in svojo dušo pogubil.

Premisli, dragi prijatelj! lep zgled svete Olimpije, device. Cesar Teodozij ji je vse njeno

nezmerno veliko premoženje vzel; ali ona tega silno vesela se mu z naslednjimi besedami zahvaljuje: Ti, o gospod! si mi milost dodelil, kakoršno bi mi bil le kak sveti škof dodelil; ker si me bogastva rešil, si me s tem rešil mnogo velikih časnih skrbi in natančnega odgovora, katerega bi bila morala Bogu dati zaradi rabe svojega premoženja. Da bo moje veselje popolnoma, prosim te, nikdar mi ga ne povračuj, temveč ga raji vsega razdeli med uboge. Ko bi bila jaz sama to dobro delo storila, bi bila morebiti zaradi nečimurne hvale pri deljenji miloščine pri Bogu vse zaslužnje zgubila; ko bi bila pa bogastvo sebi prihranila, bi bila pri preveliki skrbi za časno premoženje lahko vso skrb za večne dobrote zanemarjala. Želim pa v prihodnje le Boga in večnih dobrot iskati.

Ti, dragi prijatelj! si bolehen. Ne zavidaj drugim ljudem čvrstega zdravja. Kdo vé, ako bi ti zdrav in trden bil, kako hudobno in razuzdano bi živel? Tvoja bolehnost je tista sveta moč, ki te na poti čednosti ohranja. Radostni dnevi bi ti bili zapeljivi in pogubljivi. Bodi tedaj z Božjo previdnostjo vselej

zadovoljen in ostudne nevoščljivosti si obvarovan!

3. Nikar ne hrepeni po posvetnih dobrotah, ampak hrepeni po nebeških, po večnih dobrotah, kakor se kristijanu spodobi. Bodi z malim zadovoljen; zakaj nič nisi prinesel na ta svet, pa tudi nič ne boš nesel seboj, ko pojdeš iz tega sveta v večnost. Vse posvetno boš v smrti zapustil, dušne darove in dobrote boš pa ohranil vso večnost. Zato nas naš Zveličar opominja, rekoč: „Ne hrepenite po časnih dobrotah, katere minejo, ampak hrepenite po bogastvu, katerega molj in rja ne razjé in tudi tatje ne izkopljejo in ne ukradejo.“

4. Pomisli, dragi prijatelj! da si sedaj v dolini solz, da nobeden ni brez križev in težav tukaj na zemlji. Marsikaj pogrešaš, kar drugi imajo, pa tudi marsikaj imaš, česar drugi na videz srečni pogrešajo. Ne glej tolikanj, kaj ima tvoj

bližnji; ampak glej, kaj imaš ti dobrega od Boga in bodi mu hvaležen. Če nimaš dragih jedi in pijač, pa imaš zdrav želodec, da tebi slabe jedi boljše dišé in teknejo, kakor bogatincu dobre; ti pogrešaš svilnato ali sicer drago obleko, pa pomisli, da tvoja hodna srajca in priprosta revna obleka tebe ravno tako, ali pa še močnejše prehlajenja varuje in zdravega ohrani, kakor bogatina njegova draga obleka; ti nimaš lepih vozov in konj, ampak moraš peš hoditi, pa tvoje zdrave in močne noge te ravno tako in še morebiti veselejega na namenjeni kraj prinesó, kakor bogatega voz in konji. Tebi je Bog dal zdravo telo, močne kosti, gibčne ude, zdrav želodec, mirno vest, lepe dušne čednosti, dobra dela in Božjo milost. Ali niso te dobrote več vredne, ko lepa obleka, dobre jedi in pijače in vse časne dobrote bogatinove?

5. Posebno dober pripomoček se nevoščljivosti obvarovati je misel na smrt; zakaj če prav premisliš, dragi prijatelj! da se bomo na pokopališču vsi skupaj sošli, tako složno, potrpežljivo in prijazno skupaj ležali — mrtvi, kakor ljuba družina, kakor mož in žena in mali otročiči v eni spalnici: tedaj se mora nevoščljivost v ljubezen spreobrniti. Poprašuj se včasih na pokopališču, rekoč: Zavoljo česa sem pa nevoščljiv? Zavoljo denarja in posvetnih dobrot. Pa saj moram kmalo vse zapustiti, saj jih ne morem v grob in v večnost sabo vzeti. Zavoljo česa sem nevoščljiv? Zavoljo lepe hiše bližnjega. Pa saj bo mogel kmalo iz nje se preseliti v majhno, ozko in iz desek zbito revno hišico na pokopališču. Zavoljo česa sem nevoščljiv? Zavoljo rodovitnega polja bližnjega in vendar bom mogel na pokopališču zadovoljen biti z nekoliko čevljev zemlje, obraščene z mahom, s

travo in divjimi rožami. Zavoljo česa sem nevoščljiva jaz uboga deklica? Zavoljo dražih oblačil svoje vrstnice. In vendar bove kmalo obedve enako oblečene; zakaj s prstani, z zlatom naju mrtvih ne bodo lišpali. Zavoljo česa sem nevoščljiv jaz slaboten mladenič svojemu vrstniku? Zavoljo njegove telesne moči in lepote. Pa saj se čez nekoliko let na najnih čepinjah nič več razločilo ne bo, kateri je bil močan in lep, kateri pa slaboten. Zavoljo česa sem nevoščljiv jaz prezirani? Zavoljo časti in visoke službe bližnjega. Pa saj bo moj brat neprivoščeno mu službo kmalo zgubil in lesen križ, ali kamen na grobu mu bom vendar privoščil. Táko preišljevanje na pokopališču ti bo dalo spoznati nečimernost vseh časnih dobrot in te bo nevoščljivosti obvarovalo.

6. Sveta ljubezen do bližnjega te pa nevoščljivosti najbolj obvaruje in te nebeščanom podobnega dela. Če imaš

ljubezen do bližnjega in ga vidiš v nadlogi, boš imel usmiljenje ž njim; če ga vidiš jokati, ne boš se zamogel solz zdržati; če ga boš pa videl srečnega in vselega, se boš tudi ž njim srčno veselil. Če si tak, imaš znamenja prave ljubezni in pravega kristijana; če pa le enega človeka zavidaš, si le enemu nevoščljiv, nisi pravi kristijan, nisi učenec Jezusov in otrok Božji. Zakaj samo po ljubezni se ločijo izvoljeni od pogubljenih.

Dragi prijatelj! posluži se vseh navedenih pripomočkov; prosi pa tudi Boga pomoči se ostudne nevoščljivosti obvarovati; prosi ga zlasti za dar prave, delavne ljubezni do bližnjega: in ta ljubezen bo zadušila vso nevoščljivost v tvojem srcu, pa ti prislužila sedaj v življenji obilno zasluženja, po smrti pa večno plačilo v nebesih; kjer ni nobene nevoščljivosti, kjer se vsi izvoljeni veselijo nad zveličanjem vsacega, in kjer vsak

vživa veselje vseh. Ljubi tukaj na zemlji vsacega človeka kot otroka Božjega in brata ali sestro Jezusovo; pomagaj vsacemu po moči nebesa si zaslužiti: in tudi ti si boš s tem nebesa zaslužil, kjer vedno vlada med vsemi izvoljenimi večni mir, sladka edinost in sveta ljubezen.

O petem poglavitnem grehu pijanosti, ki škoduje človeku na telesu.

Prigovor.

Premisli, dragi prijatelj! kako veliko škodo nakloni tebi pijanost, če se ji vdaš, kar tiče tvoje telo in tvojo časno srečo. Pripravi te ob vso čast pri ljudeh, ob premoženje, ob zdravje in življenje, ter ti privabi naglo, strašno in nesrečno smrt.

1. Vprvič premišluj to resnico, da ti pijanost odvzame vso čast ali spošto-

vanje pri ljudeh. Da se boš o resnici teh besedi popolnoma prepričal, premisli, kako govore vsi trezni ljudje o pijancih, kar njih čast tiče. Ali se ne zdi pijanec slehernemu treznemu človeku najzaničljivejši grešnik? Če hočeš komu dokazati, da je kak človek zaničljiv, dovolj je, da rečeš o njem: Ta človek je grd pijanec. Če iščeš posla za svojo hišo in vprašaš koga, kakošen je tisti človek, katerega misliš v svojo službo vzeti, in on ti odgovori, da je pijanec, težko, da bi ga k sebi v službo vzel. In če misli devica se omožiti in zvé, da je nasvetovani ženin pijanec: precej se ji pristudi, da ga ne vzame za moža, če je le količkaj modra. Ravno táko sodbo izreče tudi sv. Krizostom o pijancih, rekoč: „Pijanec je gnjusoba vsem svojim prijateljem, zasmeh svojim sovražnikom, zaničljiv svoji družini, zoprn svoji ženi, vsem neprenesljiv, celo zaničljivejši, kot neumna živina.“ Dasiravno

je pa mož-pijanec zaničljiv, še desetkrat ostudnejša je žena-pijanka. Od take žene govori sv. Duh tako-le: „Žena-pijanka svojega moža v hudo jezo napelje in njena sramota se ne dá prikrivati.“ Pijanost pa ne vzame le nesrečnim starišem, kateri so ji vdani, vso čast in veljavo pri ljudeh: temveč tudi njih nedolžni otroci morajo vedno njihov madež na svojem imenu nositi; kar ti spričuje naslednji žalostni zgled:

Neki oče je svojim otrokom vse premoženje zapil in je potem v največem uboštvu umrl. Štirje njegovi sinovi so bili vsi ostudni pijanci. Mati in en sin sta kradla in prišla v ječo; mati se je poboljšala, sin se pa ni poboljšal. Tri hčere so morale revne službe opravljati, pa so bile dobre in trezne kristijane. Ena je rekla svoji gospodinji: »Kako nesrečni smo postali mi otroci zaradi žganja! Kako čislani in premožni bi lahko bili! Pa kaj smo in kaj imamo? Nimamo celo nič, kot trdo zasluženno letno plačilo; s tem se zamoremo le revno oblačiti; zakaj mé dekleta moramo same skrbeti, da naša mati hišnino

plačati zamorejo, tudi jim moramo še za oblačilo in hrano skrbeti! Od vseh bratov ne dobé mati celo nič. Ali za vso to nesrečo bi še nič ne marale; zdaj glasneje zdihne in reče: O najhujše je še to, da nas je žganje ob vse poštenje pripravilo. Mati in brat sta bila zaprta, ker sta kradla; ta madež moramo mé kot zaničljivo znamenje na svojem čelu nositi, da nas je povsod ljudi sram; obupale smo, biti kdaj spoštovane, če se še tako dobro in pošteno zadržimo.«

2. Vdrugič premišluj to resnico: Pijanost pripravi tebe, o kristijan! če se ji vdaš, ob premoženje in te v veliko uboštvo potisne. Ali pa more drugače biti, kakor da si ti, pijanec, tudi revež? Zakaj, če si oče in gospodar pijanec, namesto otrokom in podložnim delo odkazovati in pri njih pridno delati, raje v krčmi posedaš in se z žganjem ali vinom nalivaš, tvoji otroci in podložni pa ali lenobo pasejo, ali vsaj slabo opravljajo svoje delo zato, ker ni nobenega pri njih, da bi jih ali vodil pri delu, ali jih k istemu

priganjal; in zavoljo slabega gospodarstva gre vse rakovo pot; samo dolg vedno raste. Že marsikateri mlad gospodar je dobil od svojih premožnih starišev lepo pohištvo, dobro zemljišče, obilno živine v hlevu, žita v predalih in pa denarjev shranjenih v omari. Ali kakor hitro je začel piti in zapravljati, je kmalo zmanjkalo gotovine; in lotil se je najprej gozda, ter prodajal doraščena in nedoraščena drevesa; potem je začel zastavljati in prodajati njive in travnike; in to je šlo tako dolgo, dokler ga niso spravili dolgovi na kant; njemu, ženi in otrokom pa beraško palico v roko podali. — Če si ti, o krščanski delavec! pijanec, tako ves teden pridno delaš, in si toliko prislužiš, da bi lahko sebe in vso svojo družino pošteno preživil; ali v nedeljo v kakih urah vse zapiješ, kar si ves teden z žuljavimi rokami sebi bil prislužil. Kako se pa tvoji ženi in otrokom, če jih imaš,

doma godi? Žena in otroci nimajo ne potrebne hrane, ne obleke, da bi zamogli v cerkev in otroci tudi v šolo hoditi. Če pa tebe, svojega očeta, kake potrebne reči ali potrebnega denarja prosijo, so tepeni, ako precej ne molčijo. Zato tvoji otroci bolehní, lačni, medlega obraza, vsi raztrgani, vmazani in zanemarjeni po celi vasi okoli letajo in beračijo. Ti, o krščanski posel! si bil v mladosti mnogo novcev sebi prislužil, ali ker si bil pijanec, kako si ravnal s svojim premoženjem? Ne, da bi si bil kaj prihranil za čas starosti ali bolezní, vse sproti ali pa še naprej si za žganje ali za vino izdal. Kakor hitro si pa nehal služiti, si moral precej vzeti beraško palico v roke; in če si zbolel, te je morala precej srenja preživiti. — Veliko bogastvo je za gospodarja tudi lepo rejena živina. Ali kako skrbiš, o pijanec! za svojo ubogo živino? Ti v pivnici nesrečno žganje ali vino

piješ, tvoj konj ali vol pa na mrazu ali dežji za kol privezan, truden, lačen in žejen glavo proti tlam pobeša, ali kakor pravijo tobak pije. Ne da bi zastradanemu konju zvitek sena ali masele ovska kupil, kupiš raji sebi čez potrebo še masele žganja, da te morajo na zadnje kot živinče na voz djati in neumni živini izročiti, da te domu popelje; katero pa, če si še toliko pri moči, neizrečeno kolneš in neusmiljeno pretepavaš. Premisli o resnici, da pijanec vse premoženje zapije, trezen človek si ga pa pomnoži, naslednji zgled:

Voznik pelje človeka na svojem vozu, in ko srečata pijanca, ki je komaj noge prestavljal in vedno omahoval sedaj na desno, sedaj na levo, ga voznik lepo pozdravi in se mu prijazno nasmeja, ter reče tako: »Ta mož je moj učenik in moj dobrotnik.« Ko se tujec tem besedam silno čudi in verjeti noče, mu voznik to skrivnost tako-le razloži: Obadva sva skupaj služila, on je vedno pil, če je le kak denar imel in

tudi mene k pijači nagovarjal, ter me skopuha imenoval, ker nisem hotel ž njim popivati. Ali meni se je pijanec gnjusil, zračunil sem tudi, da če vsak dan le en groš zapijem, znese to na leto in dan 18 goldinarjev in 15 krajcarjev. On se je zmeraj bolj v dolgove zakopal, moje premoženje je pa vedno rastlo. Kam sva prišla, sami lahko razsodite. Cape po njem visijo, vidno se je postaral in vsi pošteni ljudje se ga ogibajo; meni pa dobro gre; zdrav sem ko riba, imam svoje konje in kodar hodim, v dobrem spominu ostanem. Nesreča njegova je kupica žganja, katero slednje jutro spije, sreča moja je pa treznost, ki mi vsak dan donša groš in spoštovanje pri ljudeh.

3. Pijanost vzame tebi, o kristijan! če se ji vdaš, zdravje in življenje. Kak je želodec žganjepivca? Precej po veliki pijanosti je nekdo umrl in ko so ga zdravniki raztelesili, da bi pogledali, kak je njegov želodec, so zapazili, da je bil ves vnet, ali začrnelo višnjev in s koščki črne krvi preprežen. Pogledali so drugičkrat tudi želodec zastaranega pijanca in

ta je imel popolnoma raka v želodcu. Želodčni rak je pa najstrašnejša, neozdravljiva bolezen in od tod pride, ker žgečo strupeno žganje vse strani želodca zatrdi, da se bule in otekline v njih naredé, katere se gnojiti začnó; tudi želodec vedno manjši prihaja, in zopet z novim žganjem zalite gnojne otekline se zmiraj bolj širijo in hujše postajajo, da poslednjič želodec ne more nobene jedi sprejeti, še manj pa spridoma prekuhati ali v rediven sok premleti. Zato boš slišal, da večkrat tisti, kateri je v zdravji nezmerno vino ali pa žganje pil, mora v bolezni veliko žejo trpeti, ker nobene pijače zavžiti ne more, da poslednjič zaradi žeje umrje. Pa ne le želodec, ampak tudi druga znotranja dela napade strupeno žganje, namreč tudi pljuča, jetra, ledvice, srce in možgane. Nek pijanec je imel posebno močen želodec, ter se je norčeval, ko so mu drugi rekli, naj se varuje, da ga

bolezen in smrt ne zaleze. Ali kaj se zgodi? Na naglem je umrl in zdravniki so našli, da so njegove ledvice bile s krvijo napolnjene, pa tako oslabiljene, da so se pri nenavadnem pripogljeji pretrgale, kri se po njem razlije in on umrje. Pri mladih ljudeh se večidel na rahla pljuča vleže strupeno žganje, ter se jih jetika prime; stareji ljudje morajo večidel na prsni ali splošnji vodenici umreti. Ali pa misliš, dragi prijatelj! da strah pred bližnjo smrtjo pri zastaranem pijancu kaj zdá? Prav nič ne zdá. Premisli naslednji žalostni zgled o resnici teh besedi:

Zdravniki so nekemu bolniku rekli, da bo, če se pijanosti zdrži, katera mu je vodenico navlekla, več ko 60letno starost doživel; če ne bo zmeren, bi pa utegnil še komaj tri tedne živeti. Pa kaj odgovori trdovratni pijanec? »Raje hočem še tri tedne jako piti in potem umreti, kot pa do 60. leta trezno živeti.«

Glej, dragi prijatelj! od tod pride, da dandanašnji ljudje tako visoke starosti

ne dočakajo, kakor v starih časih, ko so prav zmerno živeli in večidel le vodo pili. Prigodi se sicer sem ter tje, toda le redkokrat, da kak hud žganjepivec včasih tudi starost dočaka, ker ima posebno trdno naravo. Ali koliko lepšo starost bi še le doživel, ko bi zmerno živel!

4. Tebe, o nesrečni žganjepivec! pa ne zaleze le dolga in huda bolezen ter počasna smrt, temveč utegne te zasačiti tudi nagla in strašna smrt. Nekoliko žganja ti v želodcu obleži, da ga pokvari, nekoliko pa, posebno cvet, se nakviško vzdigne in ker je ta cvet v želodcu pogret, se vname, kadar ga je veliko skupaj.

Prav zrelemu žganjepivcu je slab prijatelj toliko žganja plačal, kolikor ga je piti hotel. Veliko ga je že polukal, pa še veselo kozarec povzdigne, — naglo se pa zvrne, široko zine in iz grla mu grd črno-zelen plamen šviga ter žganje iz njega gori. Obraz se mu strašno spremeni in v treh urah je poginil. Prijatelj, ki mu

je žganje kupoval, je prišel pred krvavo sodbo zaradi tega.

Marsikateri človek, ki se je po zimi žganja napil in se potem na daljno in težavno pot podal, je med potom obstal in zmrznil; in sicer ravno zato, ker mu je strup žganjski vso kri omamil, ter jo tako hitro po žilah gonil, da je pozneje opešal, kakor hudo zdirjana živina; se je vsedel, zadremal in poslednjič zaspal, da se ni nikdar več prebudil iz spanja.

Premisli naslednji zgled, kateri resnico teh besedi potrdi. Trije kupci so šli z Ogerskega proti Moravskemu v hudi zimi. Dva sta se dobro žganja nalukala, eden je pa dobrega vina pil. Obadva žganjarja obnemoreta in ne moreta več naprej. Oni pa, ki žganja ni pil, prišel je srečno čez višavo, in ko do ljudi pride, pove, da sta še dva nesrečneža zadej. Tudi onih dveh gredó usmiljeni ljudje precej iskat in ju najdejo; toda bila sta že do dobrega zmrznena in mrtva. Da ne boš mislil, dragi prijatelj! da le veliki pijanci so v nevarnosti v pijanosti umreti, premisli še naslednji žalostni zgled: 70letni kmet, sicer trezen, pameten mož je bil na neko ženitnino

povabljen, kjer so nekateri žganje pili. Svatje mu napijajo, da se je na zadnje precej oživil. Ker je pa hotel domu iti, sta ga dva moža spremila. Ko pred sabo že hišo vidijo, reče njima, da naj nazaj na ženitnino gresta se dalje razveseljevat, on bo že sam domu prišel. Pa kako se ustraši sin, ki pride kmalo za očetom domu in jih ne najde doma! Ročno gre očeta iskat; zašel je bil revež z prave poti in v nekem jarku s prav malo vodico ga najde na obrazu ležati mrtvega. Kako strašna je pa smrt človekova, kateri v pijanosti svojo nesrečno dušo izdihne!

Ker si, dragi prijatelj! premišljeval veliko škodo, katero ti pijanost nakloni, kar tvoje telo in časno srečo tiče, torej te s povzdignjenimi rokami prosim: Usmili se svojega poštenja, katero s pijanostjo zgubljaš; usmili se svojega premoženja, katero zapravljaš; usmili se svojega zdravja, katero pokončavaš; usmili se svoje neumrjoče duše, katero vekomaj pogubljaš! Če si oče, te prosim: Usmili se svojih nedolžnih otročičev, katerim

premoženje kradeš; usmili se svoje uboge žene, katera mora z otroci vred lakoto trpeti! Ako te ta prošnja ne gane, potem se prištevaš med tiste neusmiljene očete, od katerih pravi sv. pismo, da so svoje otroke pomorili, z grozovitim neusmiljenjem požrli in svojo žejo ž njih krvijo pogasili.

O pijanosti, ki škoduje človeku na duši.

Drugi prigovor.

Dobro premišluj, dragi prijatelj! veliko škodo, katero stori tvoji duši pijanost, posebno žganjarija, ako se ji vdaš. Ona te pripravi ob z d r a v i u m in prosto voljo, dva najimenitnejša darova tvoji duši od Boga podeljena, katera te razločita od neumne živali, katera te delata tudi Bogu podobnega, ter zmožnega za dobra in huda dela in torej za pridobitev in privojskovanje večnega nebeškega veselja. Ravno ta dva tako ime-

nitna darova Božja pa zgubiš, kadarkoli se vpijaniš.

I. Vprvič premisli to resnico: Kadar začneš nezmerno se nalivati z vinom ali z žganjem, zmede se ti v glavi, zgubiš zdrav um, ter postaneš nespameten in se poživiniš. Zguba zdravega uma ali pameti se pa dá prav priprosto tako-le razložiti: Če ogenj zakuriš in mnogo surovega lesa na-nj deneš, se bo močno kadilo in ta dim ti bo tako močno v oči butil, da ne boš mogel gledati, še celó sopsti ne. Ravno tako ima vsaka mokrota to lastnost, da se močno segreta v puh spremeni. Če pa žganje v želodec vlivaš, ker je v želodcu gorkota, se kmalo cvet žganja, katerega je prav veliko v njem, v puh spremeni, ter kot dim vstaja in se na možgane vleže, kar možganom tako težko dé, kot dim očem. Ta soparica ali puh ne gre le na možgane, ampak po vseh najtanjših žilicah. Te žilice so

pa duši za misliti in soditi ravno tako potrebne, kot oči za gledati. Ker so tedaj tvoji možgani in vse druge žilice od cvetovega puha vse omamljene, zato ti, nesrečni žganjar! ob ves spomin in ob vso pamet prideš in najstrašnejše in najneumnejše hudobije počenjaš. Ni je norosti, v katero bi se ti ne pogreznil. Najhujša je pa pijanska norost, katera trpi več tednov ali mesecev. Gorje tebi, če to norost dobiš! Zakaj ne boš mogel, dokler ista traja, spati ne po noči ne po dnevi, ampak vedno boš ali vpil, ali pel, ali klel, ali pa tako močno tulil, da se bo daleč okrog razlegalo. Včasih boš pravil, da vidiš ali slišiš ljudi, kateri te kregajo, zmirjajo, zaničujejo, ali da z orožjem nad te leté in da si celo bil ranjen od njih. Včasih boš pravil, da vidiš strašne zverine, hude duhove, ogenj; ali da se hudo vreme, grom in blisk nad te vali; ali da slišiš velik vrišč ljudi, ki

gredó po tebe, da bi te v ječo, na gr-mado ali na vislice peljali. Močno se jih boš bal, hotel jim boš uiti; se boš obo-rožil s stolom, ali kar boš v roke dobil, da bi nad svojega dozdevnega sovražnika planil. Utegne se ti celo nesreča pripeti-ti, da boš v norosti sam svoje življenje končal. Morebiti boš v pijanosti še tako nesrečen, da boš v vodo skočil, ali se obesil, ali se smrtno ranil, predno ti bo kak človek pomagati zamogel.

Resnice teh besedi te prepričata, dragi prijatelj! naslednja dva zgleda, ka-tera sedaj premišljuj.

Žganjepivec Simon, delavec je vse zapil, kar si je z delom zaslužil. Njegova pobožna žena in sin sta trpela kot mučenika pri njem; in sta bila prava nasledovalca križanega Jezusa Kristusa. Svojemu sinu je nesrečni oče nož v prsi zasadil in ga umoril, ker je svoji materi na pomoč priskočil in jo je branil, da je ni pijani oče zaklal. Nekoliko časa pozneje tudi še svojo lastno ženo umori in sicer tako-le:

Nekega večera pride Simon že dolgo čez polnoč prav močno pijan domu. Bil je na obrazu ranjen, ker je bil ali hudo padel, ali se je pa tepel, ker je v pijanosti divjal kot stekli pes. Žena mu prijazno reče: Ljubi Simon! dovôli mi, naj ti udarec na čelu malo izperem, imam še nekaj kisa v skledici. Spravi se mi spat, če ne pri vseh . . . . v peklu, te bom ubil! tako se zadere žganjepivec. Uboga žena se je vsled slabosti in bolečin zgrudila na stol. Solzni potok je polajšal njeno preužaljeno srce. Satanu podobni mož je stal pred njo, s svetlimi očmi gledajoč kakor tiger na plen. Tulil je ko divja zver, napade ženo, vrže jo na tla, cepeta po nji s podkovanimi čevlji in sklene svojo nečloveško neusmiljenost stopivši ji na prsi. Potem je pa pijanec pobegnil. Sosedje so se bili zbudili, in ko so slišali zdihovanje in stokanje uboge žene, so šli v sobo in našli nesrečno ženo v nezavednosti na tleh ležati. Še ji je kri iz ust in nosa tekla. Ranocelnik pride in pušča nezavedni ženi. Prišla je potem vendar še toliko k zavednosti, da je svete zakramente prejela, potem je pa umrla. Ko je soseda ranjce žene drugo noč pri mrtvi klečala, zasliši okoli devetih nekoga po stopnjicah trdo in varno stopati;

bil je morilec. Stara žena ga je po trdi hoji poznala. Sedaj zasliši, da za kljuko prime; vrata se odpró, pogleduje noter in grozovitne smrtne bridkosti ga obdajajo. Oči so mu štrlele, kakor iz mrtvaške glave in kolebal je v stanico. Reče ali zarenči proti ženi: »Kje je moja žena?« Čuvajka odgovori: Tukaj, morílec, tukaj je tvoja žena! Mrtva je! mrtva je! vpije morilec. Moj Bog! kaj sem storil, vpije in dere se. Strli z očmi na svojo ženo, ves obledi kakor zid, pa zopet orudeči ko kri, poslednjič pa telebne na tla, kakor v nezavednosti. Žena kliče na pomoč; sosedje pridejo, vzdignejo nesrečnega pijanca, pa komaj je na nogah, je ves božjasten, napada ga pijanska norost. Šest močnih mož ga je držalo, da bi iz postelje ne ušel, pa vseh šest je otresel kakor paglavce od sebe. Da bi si jezika ne zgrizel, so mu ključ med zobe djali. Krulil je enako divjemu mrjascu. Nič več ni bil pri pameti. Drugo noč se je vendar nekoliko spametoval in prišli so spovednik, da bi saj njegovo dušo rešili. Pa zastonj, ker ni hotel nič slišati o spovedi. Rekel je: »Za takega hudodelnika, kakor sem jaz, ni pokore in sprave. Pogubljen bom! Gorel bom, gorel vso neizmerno večnost! Ves dan in vso noč sem videl, kako

so me peklenščeki zasramovali in na-me režali, ko psi, svoje šeme so na moj obraz natikali in jaz revež se nisem mogel ubraniti, ker sem trdo zvezan. Potem so se režali, me zapljevali in mi pravili med peklenkim zasmehovanjem, kaj da mi bodo danes po noči v peklu pripravili. Preveč sem grešil, da bi mi Bog zamogel odpustiti, za-me ni nobene milosti več. Vsako milost sem zametaval; moj sin in moja žena se pa sedaj kakor angeljca v nebesih veselita. Sveti zakramenti, katere mi hočete podeliti, mi bodo le muke peklenške pomnožili.« Zastonj je bilo obupanega tolažiti, gluh je bil za vse prošnje spovednikove. Ni se hotel spovedati, rekel je, da je vse zastonj. Sedaj začne hudo preklinjati in rotiti se, bil je kakor obseden. Zapel je pijansko pesem, kakor da bi bil v družčini s svojimi pajdaši; zopet je zaklel, zarohnel in zatulil, da so hudiči prišli ponj in da vidi ogenj iz njih švigati. O polnoči, ko je ura prav milo in ginljivo bila, zakriči še enkrat prav živo in hudo, potem pa izdihne ubogo dušo: bil je mrlič! »Zg. Dan.« 1865. Ta strašen zgled so zapisali sami spovednik, kateri so bili pri smrti pričujoči v svariven zgled, strah in grozo vsem žganjepivcem.

Premisli, dragi prijatelj! sedaj še drugi enako strašen zgled, iz katerega se boš prepričal, da je žganjepivec najnesrečniši človek, ker ob zdravo pamet pride in pijansko norost dobi. Bil je na Gorenjskem kmetič, ki je vse, karkoli je zaslužil, za ljubo žganje zdajal. Bilo je ravno 12. malega travna 1842. leta, ko je vse popoldne popival. Pa sedel je tudi še v trdi noči pri ljubeznjivi pijači. Ura je bila že deset in še ga ni bilo domu spraviti. Krčmar in cela družina je šla spat; le hlapec je sedel zraven njega. Že je bila ura enajst, ali žganjar je le še pil in zraven neusmiljeno klel; le čuda, da se zemlja ni odprla in preklinjevac živega požrla. Ali glej! od žganja mu je v glavi zavrelo, ter možgani so se mu zmešali — pamet je zgubil. Blêsti je jel in zmešano govoriti. Hudobe je mislil okrog sebe videti; iz-za mize je na enkrat planil, na sredo hiše pokleknil, križ storil in na glas moliti začel; pót mrtvaški mu je stopil po čelu; po obrazu je bil bled kot zid, bolj smrti, ko človeku podoben. Hlapca, te reči gledati, je bilo groza, lasje so mu po koncu stopali. Strahoma pokliče gospodarja. Cela družina se spravi na noge. S konca so mislili, da jih ima za norce, ker so ga poznali, da rad

ljudi trapa. Ali videti ga na sredi hiše klečati, na glas moliti in pót mrtvaški mu po čelu liti, so si koj mislili, da to ni nikakor prazna šala, zato vse prevzame strah in groza. Trepetaje ga sprašujejo, kaj da je; ali on odgovarja: Ali ne vidite hudobe v me goreče zjati, le ganiti se ne smem. Družina ni sicer nič videla, ali slišati take besede, je vse še večja groza obšla. Blagoslovljeno svečo so prižgali in z blagoslovljeno vodo ga oblivali, tudi piti so mu jo dajali. Prosil je za mašnika; ali kaj hočejo oni pri pijancu in norcu opraviti? Že je ura eno odbila in še zmeraj je klečal na tistem mestu, ter v eno mer molil, kakor morebiti še ne vse svoje žive dni ni nikoli tri ure skupaj in tako pobožno. Še le ob dveh čez polnoči je vstal in nehal moliti. Drugi dan je šel domu in prihodnji dan k spovedi.

Kdo bi ne mislil, da se bo ta pijanec gotovo poboljšal; ali vendar se ni poboljšal. Že en teden pozneje se ga je zopet poprejšnja norost lotila, še hujši je bil kot tisto strašno noč. Sedaj je popolnoma obnorel; popoldne je še nekatere svojih prijateljev obiskal, slovo od njih vzel, rekoč, da ga več ne bodo živega videli. Zato so ga šli stražit. Ko se mrak stori, so

prižgali blagoslovljeno svečo, katera je ves večer svetila. Ko je ura enajst odbila, začne nesrečni pijanec še hujše noreti, segel je pod posteljo po sekuro in v tem času so stražniki strahoma ubežali in samega v hišici pustili. On je pa sedaj, kar je imel boljšega blaga v skrinjo zmetal, na plano odnesel, hišico zaklenil in svečo vtaknil — v slamnato streho. Predno so ljudje na pomoč prihiteli, se je ogenj že tako razvnel, da se ni dal pogasiti, ker je bila hišica vsa lesena. Sam je pa plesal v svoji norosti okrog ognja in poslednjič, o groza! — je skočil tudi on na sredo ognja v najhujši plamen, ter je zgorel. V celi okolici je bilo ljudi taka groza, da si po angeljskem zvonjenji zvečer nobeden ni upal zvunaj biti; da, še pri belem dnevu je bilo marsikaterega strah samši na polji delati. Njegova žena in dve hčeri so bile brez hiše v največo revščino pahnjene in to zavoljo očetove pijanosti. Vidiš, dragi prijatelj! da žganjar s pijanostjo ves svoj zdravi um ali pamet zapije.

II. Drugi dar, katerega je tvoja duša, o dragi prijatelj! od Boga prejela, je prosta volja, s katero si nebeško veselje privojskovati zamoreš. Ali kako si

boš, če si žganjar, s prosto voljo nebesa privojskoval, ko proste volje celo nimaš, ker si jo z žganjem zapravil. Tvoja volja ni prosta, ampak je sužnja tvojega pijanosti navajenega telesa; ravno tako si primoran storiti tisto, kar telo hoče kakor živina. In ta je najstrašnejši nasledek pijanosti, posebno žganjarije, da jo najtežje opustiš, da se skoraj nikdar ne poboljšaš. Pri sleherni spovedi obljubiš poboljšanje; toda tvoja obljuba se nikdar ne spolni. „Nikoli več“, praviš pri sleherni spovedi, in kmalo — morebiti že tisti dan si zopet pijan. Vidiš ljudi, ki so bili preklinjevalci, da so sedaj krotki in pohlevni, in ne slišiš nobene žal besede iz njih ust; sovražnike, ki so v dolgoletnem sovraštvu živeli, vidiš, da se spravijo med sabo; nesramnež se odpové pregrešnemu znanju; — vsake vrste grešnikov vidiš, ki so verige svoje pregrehe raztrgali, težki kamen od svojega srca

odvalili, začeli Bogu služiti; ali svojega žganjarskega brata, o pijanec! boš med spokorniki pač težko kdaj našel. En čas milosti Božje ti preteče za drugim, ti še zmiraj piješ; starost ti kaže v sivih laseh bližnji grob, ti se ne prestrašiš smrti, ki se ti bliža, ti še zmeraj piješ; žalostna skušnja ti kaže nesrečne nasledke pijanosti za dušo in telo, ti ne maraš za nobeno škodo, katero ti je pijanost že naredila, ti še zmiraj piješ; tako dolgo, da smrt tvojim hudobijam žalostni konec stori. Pobožna žena prosi tebe, svojega trdovratnega moža, pobožni otroci tebe, svojega nesrečnega očeta, naj bi zapustil pijanost, naj bi se vendar enkrat že popoljšal, naj bi šel k spovedi. Ali ti, trdovratni grešnik! jim tako odgovarjaš: Bom že šel k spovedi in potem ne bom več pil. Ali kdaj se bo to zgodilo? Ti, o pijanec! odgovoriš: „Bom že pozneje, saj je še čas!“ Da, ljubi moj prijatelj!

ali pa veš, da te bo Bog čakal do tistega tvojega „pozneje?“ Koliko jih je že reklo: „pozneje, bom že!“ pa tistega pozneje niso nikoli doživeli, namesto njega je prišla smrt, po smrti je bila pa večnost! Koliko jih je v večnem pogubljenji, kateri so poboljšanje na pozneje odlašali, ko bi bili lahko precej se poboljšali; in ko so se morebiti poboljšati hoteli, ni bilo več mogoče! Njih prav veliko že v večnem ognji gorí, kateri so peli zmeraj satansko pesem: „Bom že še pozneje!“ Vsi pogubljeni so želeli zveličani biti; sleherni pa je pokoro na pozneje odlašal; ali tistega pozneje ni bilo nikdar in sedaj je že prepozno. Ali misliš, da smrt ne more poprej priti, predno se boš ti poboljšal? Ali misliš, da boš takrat, kot bi z očmi trenil, precej vse drugačno življenje začel? Sedaj si nesrečni pijanosti popolnoma vdan; ali tistikrat boš pa precej lahko v največi zmernosti Bogu

služil? Sedaj ko imaš še nekoliko dušnih moči, ne moreš Bogu služiti, tistikrat pa, ko bo pijanost skoraj vse tvoje dušne moči pokvarila in pokončala, boš ložej se poboljšal in v trenutku iz hudiča — angelj postal? Morebiti ne boš več milosti Božje imel, kakor je neki velik pijanec ni imel.

Dušni pastir pride zadnjo uro k njemu, da bi ga spovedal; pa se noče spovedati, ampak le pripoveduje, da vidi pekel odprt in v peklu veliko hudobnih in zavrženih. Pravi: Vidim v peklu Kajfa in vse Jezusove sovražnike, in vidim tudi tisti strašni kraj, ki je za-me pripravljen. Pričujoči se prestrašijo, duhovnik ga pa k pokori nagovarjajo. Ali on reče: Za-me ni več časa življenje poboljšati; zakaj sem že obsojen v pekel za vso večnost. Pri teh besedah revež umrje.

Da tudi ti, dragi prijatelj! vekomaj pogubljen ne boš, te prosim: Usliši me, in varuj se pijanosti! Varuj se pijanosti krščanski oče, krščanska mati! krščanski mladeneč, krščanska dekle! krščanski

posel in krščanski delavec! Če te skušnjavec nagovarja, spomni se, da je vsem pijancem treba v peklenškem ognju strašno žejo trpeti in da vedno prosijo, da bi kdo konec prsta v vodo pomočil in na njih jezik položil; ali njih prošnja ne bo vso strašno večnost nikdar uslišana. Da stanoviten ostaneš, zdihuj tako dolgo k Bogu za pomoč, da boš uslišan, in skušnjava srečno premagaš.

O pijanosti, ki je poglavitni greh.

Tretji prigovor.

Dragi prijatelj! dobro preišluj, koliko hudega, koliko grehov iz pijanosti izvira. Premisli, da ni ene zapovedi Božje ali cerkvene, katere bi pijanec pogostoma ne prelomil.

1. On prelomi prvo zapoved Božjo, ker v Boga ne veruje; zakaj od grdega strupa žganja ali preobilnega vina je njegova vera zadušena; zato v pivnici

rad o sveti veri in njenih služabnikih brez spoštovanja, ali pa še celo zaničljivo govori. Ker dar sv. vere zgubi, zato tudi molitev opušča; kadar zvečer njegova družina moli, on v krčmi Boga žali; ko pozno po noči ves vinjen na dom dojde, se brez molitve na ležišče zavalí, kakor živina in zaspi; zjutraj ob času molitve še leži, pozneje nima časa za molitev. Ko zjutraj, opoldne in zvečer vsi dobri kristijani prečisto Devico Marijo časté, se mu moliti ne poljubi, ker je tudi mlačen in len za češčenje Matere Božje. O kako nesrečen je pa pijanec brez molitve! Brez molitve je človek, poleg besed sv. Terezije, kakor tisti, kateri je mrtvo-uden; on si sam ne more nič pomagati in Bog mu tudi ne pomaga, ker ga ne prosi. V neizogiblivi vojski s hudobnim duhom, s svetom in svojim hudim poženjem je kakor vojak brez orožja; zato je tudi skoraj od vsake skušnjave premagan.

2. Premisli, dragi prijatelj! kaj v pivnicah govoré, in se boš prepričal, da pijanci pogostoma zoper drugo zapoved Božjo grešijo. Slišal boš namreč najostudniše preklinjevanje, zaničevanje Boga, svetnikov Božjih, zaničevanje Božjih zapovedi, krivo razlaganje svetih nauk in več družih nespodobnih pogovorov. Premišljuj naslednje strašne zglede, in se boš prepričal, kak strašen bogokletnež je pijanec!

V ponedeljek po roženkranski nedelji so v pivnici grdo začeli govoriti čez Boga, sveto vero in njene služabnike; sosebno je neki kmet izmed vseh družih najostudniše Boga preklinjal tako, da je celo nekatere pivce strah in groza obšla. Toda Bog se ne dá zasramovati in nesrečnega pijanca je roka Božja grozovitno zadela. Komaj je grde besede izustil, že se je — mrtev na tla zgrudil in njegov obraz je na enkrat ves črn postal. Več kot pol dne je tako ležal, da ga je lahko vsak videl in nobeden si ni upal ga proč spraviti. Tudi si ne upa nobeden zvoniti, da bi ljudje zanj molili. Nobeden si ne

upa ga pokopati, celo njegove najzvestejše pajdaše je groza obšla, ko so videli očitno kazen Božjo. Poslednjič so mogli konjaški hlapci njegovo črno truplo zagrebsti. Glej kristijan! kako daleč zabrede pijanec, pa tudi kako hudo je bil kaznovan. Premisli, kaj se je zgodilo še v drugi krčmi. Sv. Florijana dan so imeli kristijani obhod in so podobo sv. Florijana nesli, v krčmi so pa pivci pili. Eden izmed njih pravi: »Procesija gre, pojmo vun moliti.« Drugi gredó, en sam pijanec ostane v krčmi in začne tako preklinjati: »Kaj je meni mar sv. Florijan?« Se norčuje in reče: »Florijan! pojdi pit.« Ali na enkrat vstane hudo vreme in začne v njegovo hišo treskati in vdarjati tako hudo, da se je bilo vse poslopje podrlo in pokončalo. Drugim hišam zraven se ni nič hudega zgodilo. Premisli še strašnejši zgled: V starih bukvah se bere, da so pivci pozno v noč pili. Vino jim možgane omami, da imajo mnogo pregrešnih pogovorov. Začno trditi, da človek ravno tako konec vzame, kot neumna živina. Najpredrzniji izmed pivcev pravi: »To je le sleparija in goljufija duhovnikov, s katero nas mamijo, da duša človeka po smrti še živi. Jaz tega ne verujem in svojo dušo za en bokal vina na prodaj

postavim. Kdo jo hoče za tako ceno kupiti?«
 Tej strašni ponudbi se vrtoglavi pijanci grdo
 posmehujejo in krohotajo. Pri tej priči stopi v
 hišo mož visoke postave, oblečen ko kupec. Na
 vprašanje, zakaj so tako veseli, se oglasi ne-
 zdušnik, ter pravi: »Jaz svojo dušo za bokal
 vina prodajam.« »Čudim se, odgovori tujec, in
 jo kupim. Le vina gori!« Vnovič začno piti.
 Norčujejo in smejajo se; najbolj pa razsaja pro-
 dajavec svoje duše. Pozno v noči reče tuji
 kupec: »Čas je, da se ločimo. Poprej pa vam
 dam eno razsodbo: Ako kdo konja kupi, ali
 mu ne gre tudi uзда, na katero je konj pri-
 vezan?« Vsi pritrdijo, da uзда gre s kupljenim
 konjem. Prodajavec duše pa je obledel in jame
 se tresti. Tujec, ki je bil živ satan sam, za-
 renči: »Prav je. Kupil sem dušo tega človeka
 za toliko bokalov vina, tedaj je moje tudi telo,
 na katero je duša navezana.« In satan se vzdigne,
 nezdušnika zgrabi z dušo in telesom in ni ju
 bilo videti nikjer več. Žganjepivec in vsaki pi-
 janec! glej, kakšen nesrečen konec tudi tebe
 čaka! Če te satan ne bo vzel živega, bo pa
 počakal, da umrješ in bo tvojo dušo vzel precej
 po smrti, tvoje telo bo pa vzel na sodnji dan.
 Varuj se torej take strašne nesreče, varuj se
 pijanosti, dokler se še rešiti zamoreš.

3. Pijanec prelomi tudi tretjo Božjo zapoved. On ne posvečuje nedelj in zapovedanih praznikov; zakaj o teh dnevih največ grehov stori. Tisti čas, ko so drugi kristijani pri Božji službi, ter Boga molijo in sveto Božjo besedo poslušajo, on v krčmi sedi, popiva, Boga žali in se hvali, da se mu ni treba učiti, ker več vé, kakor vsi pridigarji; tiste pa za neumne ima in jih z ostudnimi priimki obkláda, kateri radi v cerkev hodijo in sveto Božjo besedo poslušajo. Ravno tako ga tudi ni videti celo leto pri Božji mizi, in če tudi prisiljen o velikonočnem času k spovedi in sv. obhajilu gre, po nevrednem svete zakramente prejme, ker se po spovedi nikdar ne poboljša, in torej pravega kesanja in trdnega sklepa poboljšanja nima.

4. Pijanec ne spolnuje četrte Božje zapovedi. Če je oče, kakošni so otroci njegovi? Ali niso večidel hudobni? Kdo

je pa tega kriv? Ali ne večidel oče? Oče žganjepivec ima po telesu in po duši nesrečne otroke, prave bebce brez zdrave pameti. Nek žganjepivec je imel štiri otroke, pa vse bebce, uboge na duši in na telesu. Vsak oče mora za svoje otroke moliti; če je pa pijanec, jih preklinja. On jim mora tudi lepe zglede dajati. Ali otroci vidijo očeta ob nedeljah in praznikih pozno pijanega domu prilo-mastiti, slišijo potem, kako se z materjo preklinjata, in kmalo se kletve naučijo; strah Božji jih zapusti, hudi duh jih obsede, in tako vzrastejo hudodelci brez vere in brez Boga. Sinovi začno kmalo očeta posnemati, ter postanejo ponočnjaki in večidel tudi pijanci. „Kakor stara tica pôje, vadi tudi mlade svoje.“ Ker otroci vidijo, da je oče Božjim in cerkvenim zapovedim nepokoren, tudi oni nočejo ne njemu, ne materi pokorni biti. Zastonj je vsako materno opominjevanje in svar-

jenje. Hčere pijančeve komaj nekoliko odrastejo, imajo že svojo nedolžnost na prodaj in se v časno in večno nesrečo pogreznejo. Kakor otroci, ravno tako delajo tudi hlapci in dekcle, in če je oče pijanec, tudi vsa njegova družina Boga žali. In kdo je vsega tega kriv? Ali ne oče? Kaj bo pa enkrat pri sodbi Božji, ko bo ostri Sodnik strašne besede rekel: „Pijanec! daj odgovor od svojega hiševanja.“ Večno gorje mu bo takrat! Če je pa sin ali hlapec pijanec, tudi svojih dolžnost do očeta in gospodarja, pa tudi do Boga ne spolnuje in si mnogo smrtnih grehov na svojo ubogo dušo navleče; pa gorje mu še posebno tedaj, če kdaj zakon sklene in sam oče postane!

5. Kako pa pijanec peto Božjo zapoved spolnuje? Nihče je tolikokrat in tako hudo ne prelomi, kakor ravno on. Sv. pismo vpraša: Komu gorje? komu bojevanje? komu rane brez zadolženja?

Kaj ne tem, kateri se zmeraj pri vinu (ali žganju) znajdejo in si prizadevajo bokale prazniti? Prip. 23, 29. 30. Pijanci se zavoljo ene besedice, ali če na katerega piko imajo, začnó prepirati, se skrivaj ali očitno s kolom ali nožem napadajo in se tako dolgo koljejo, da kdo hudo ranjen ali celo mrtev obleži. Pijani očetje, kadar razžaljeni na dom pridivjajo, svoje nedolžne otroke ali žene brez vzroka napadajo, pretepljejo in pobijajo.

Neki pijan mož, da bi svojo ženo umoriti zamogel, spije kozarec žganja, da bi svojo vpijočo vest zadušil; pa je ne more, vest ga še hudo svari. Izpije drugi kozarec iz ravno tega namena, pa žene še ne more umoriti, vest mu še tega ne dopusti. Izpije tretji kozarec žganja, in vest utihne, pijanec je srčan in sedaj ubije svojo nedolžno ženo. Prigodilo se je celo, da dva pijanca ubogega človeka ubijeta, zato ker ni hotel bogaboječi revež Jezusa Kristusa preklinjati. Eden izmed nju namreč trdi, da se pobožni starček ne dá primorati, da bi Jezusa

preklinjal; drugi pa trdi, da v pol ure mu bo Jezusa Kristusa iz srca izbil. Stari revček omedli od strahú, ko mu neusmiljenca povesta, da ga bosta ubila, če Jezusa ne preklinja. Ko se zopet zavé, joka in ju usmiljenja prosi. Ali onadva ga jameta razbijati, da kmalo obleži. Ko se zopet zavé, ga v novič silita Jezusa Kristusa preklinjati. Ali on reče: Ne, Kristus je za-me umrl! prosim usmiljenja! Nič ne pomaga prošnja. Revež reče: Gospod naj bo hvaljen! Kristus je za-me umrl, naj tudi jaz umrjem za Kristusa. Ves je že z krvjo oblit, stokajoč prosi še z milim pogledom usmiljenja. Ali neusmiljenec ostane pri svoji trmi, zagotavlja, da stave ne more zgubiti; tedaj tepenje tako dolgo ponavlja, da je svojo stavo zgubil, in da je revež pod korobačem mrtev obležal. Ali si zamoreš še kaj bolj neusmiljenega misliti, kakor ravnanje in stavo teh dveh pijancev? Če to slišiš, dragi prijatelj! ali ne bo z največim studom napolnjeno tvoje srce do pijanosti in do žganja, katero človeka vsega spremeni in ga bolj krvižejnega stori, kakor je najbolj krvižejna divja zver?

5. Kdo je tudi v največi nevarnosti ostudno pregreho nečistosti storiti, katera bi se med kristijani, ki smo k svetosti

poklicani, nikdar imenovati ne smela? Ali niso ravno žganjepivci tudi najhujši zapeljivci, ki nedolžnim ovčicam Jezusove čede mnogotera darila dajejo, jim pijače kupujejo, da jih oslepé, Jezusu odtrgajo in satanu izročujejo, ter so tako satanovi najemniki? Da, rečem: pijanci so hujši zapeljivci, kot satan sam; zakaj ker satanu ni pripuščeno nedolžne duše ob nedolžnost pripraviti, zatorej se on posluži pijanca, da marsikatero čisto, nedolžno nevesto Jezusovo oskruni, ji belo oblačilo svetega krsta omaže ali celo raztrga, in jo tako časno in celo večno nesrečno stori. Zares, hujši je pijanec kot satan sam. In predragi prijatelj! poglej nekoliko, kako daleč je v tej reči pri nas prišlo. Nekdaj so bili ajdje naši spredniki, in kako čisto so živeli, kako močno so nečistost sovražili! Če je katera žena nezvesta postala, so ji lase odrezali, jo po nagem hrbtu s šibami iz hiše stepli

vse poštene žene cele vasi so jo do druge vasi podile in gredoč teple; iz druge vasi so jo ravno tako do tretje vasi žene podile in vedno teple, tako dolgo je to trajalo, da je obnemogla in umrla. Ravno tako zapeljanemu dekletu niso prizanesli; ne lepota, ne mladost, ne bogastvo ji ni pripomoglo, da bi bila kdaj moža dobila. V nekaterih krajih so nečistnico na drevo privezali in ustrelili. Neki oče je celo svojo lastno hčer zato ustrelil, ker je s svojim ženinom pred poroko grešila. Tako so naši spredniki, še neverniki, nečistost sovražili. Ko so potem kristijani postali, so še bolj nečistost sovražili. Več kot sto let je preteklo in ni se slišalo, da bi bila v kaki duhovniji se kaka deklica s kom pregrešila. Kako je pa sedaj! Od kod pa današnja spačenost izvira? Ali se ne oznanuje ravno tako dandanes Jezusov nauk, kakor nekdej? Ali kakšen sad svete vere Jezusove je pri nas? In

če po poglavitnem vzroku zgubljene nedolžnosti vprašaš, ali ne boš slišal odgovarjati, da ravno v pivnicah ima satan svoje ljudi, kateri s pomočjo nesrečnega žganja nedolžne duše ob devištvo pripravljajo? Kakor dosedaj imenovane, ravno tako tudi vse druge zapovedi Božje in cerkvene pijanec prelomi. — Ker pijanec vse zapovedi prelomi, je sam najnesrečniši človek na svetu in tudi druge v greh zapeljuje, ter časno in večno nesrečne dela, torej prosim s povzdignjenimi rokami tebe, krščanski oče in mati! krščanski mladenič in deklica! nikdar med pijance, pa tudi nikdar brez potrebe v pivnico ne hodi. Pij za potrebo kozarec zdravega vina, če premoreš in če potrebo imaš; strupenega žganja pa nikdar ne pokusi, da ne boš svoje duše z mnogimi ostudnimi pregrehami omadeževal. Kadar te satan, tvoje hudo poželenje, ali hudobni tovariši v pivnico iti nagovarjajo:

spomni se takrat, da je moral Jezus Kristus zavoljo ostudnih pijancev na sv. križu žolč in jesihi piti, in nikar mu z žganjarijo vnovič grenkega žolča in jesiha piti ne ponujaj.

O pijanosti, ki je prav zlo ostudna pregreha.

Četrty prigovor.

Prav dobro preišljuj, trezni prijatelj! sedaj ostudnost pijanosti zato, da se je boš v prihodnje ravno tako skrbno varoval, kakor dosedaj; preišljuj pa tudi ti, o nesrečni prijatelj! kateri si ji bil do sedaj vdan, njeno ostudnost pa tudi pripomočke, s katerimi se je odvaditi zamoreš.

I. Premisli vprvič, zakaj da je pijanost tako zlo ostudna pregreha.

1. Že tvoja zdrava pamet lahko njeno ostudnost spozna. Premisli, čemu ti je dobrotljivi Bog pamet podaril. Ali ne

zaradi tega, da ločiš dobro od hudega, in da se tudi razločiš od brezumne živine? S svojo pametjo si nad živino visoko povikšan in si Bogu podoben. „Le malo si ga znižal pod angelje“, kliče kraljevi prerok, to je, le malo pod angeljsko naravo si, o Bog! postavil človeško naravo. Ali ti toliko povzdignjeni človek se v pijanosti tako zaničljivo ponižaš, da postaneš nevredniši, zaničljivši, kakor je neumna živina. Oj pijanec! kaj delaš s podobo Božjo, kadar se vpijaniš? Kaj ne kažeš s svojo pijanostjo, da ne maraš nič zato, da bi tvoja duša imela pamet ali podobo Božjo? Kaj nisi v pijanosti bolj brezpametni živini, kakor Bogu podoben? Sv. Avguštin pravi: „Človek se v pijanosti svoje pameti ne zavé.“ In le sam poglej, dragi prijatelj! pijanca, in povej, če je še človeku podoben? Glej, kako se opoteka, polna cesta ga je, kakor prav širokega voza. Noge ga več ne

nesejo, in kakor gnjila klada na cesti obleži. Vso pamet je zgubil, da še svojih tovarišev ne spozna. Lasje se mu kadé, oči se mu temno svetijo, ustnice se mu pobesijo, obraz mu je zatekel, hoče govoriti, ali jezik se mu zavaljuje, nihče ga ne razumeva, kaj žlobodrá, ali pa tako neumno govori, da se bi gotovo tega sramoval, ko bi bil trezen. Ne vé, kje je, težko k domu prileze, in se kakor živina brez molitve na ležišče zavali in zaspi. Ali je tak podoben človeku ali živini? „O koliko boljši je vol, osel ali pes, kakor pijanec!“ zakliče sv. Krizostom. In prav govori, zakaj pijanost ga še pod neumno živino poniža. Le poglej neumno živino, ali kdaj več pije, kakor ji je treba? Nikdar ne.

To resnico spriča naslednji zgled: Neki učenec gre iz mesta na šolske praznike. Zvečer pride s svojim konjem do krčme in se tamkaj tako napije, da se ne zavé. Drugega dne zopet konja zasede in dalje jaha, pa bil je ves bolan

in otožen. Sedaj pride do potoka. Konj začne piti in preneha, ko ima dosti. Učenec hoče, da naj konj še pije in ga k temu sili, ali konj kapljice vode več ne pokusi. Mladeneč začne premišljevati in si misli: »Glej, ti se že toliko let učiš, pa nisi toliko moder, kakor je tvoj konj. Ko bi bil sinoči po pameti pil, bi te danes ne bolela glava.« Prav je govoril dijak, zakaj kdor čez potrebo pije je hujši od neumne živine.

Ravno zato, ker že tvoja zdrava pamet spozna ostudnost pijanosti, imeli so jo tudi neverniki za sramotno, kazni vredno hudodelstvo. Pitak, ajdovski modrijan je zapovedal pijance trikrat kaznovati; prvič zato, ker so sami sebe na zdravji poškodovali, drugič zato, ker so soseski pohujšanje dali, in tretjič zato, ker so svoji družini premoženje zapravljali. Rimljani niso trpeli nobenega pijanca za sodnika; Špartanci niso pustili nobenemu pričati, kateri se je bil le kdaj upijanil. Imeli so celo navado svoje

sužnje ali hlapce vpijaniti, potem so svoje otroke poklicali in jim jih kazali, rekoč: Glejte jih ostudneže, kako grdo se obnašajo, kako nespametno govoré. Otroci! sami presodite, ali se more kaj bolj ostudnega videti! Varujte se torej, da se nikoli vpijanili ne boste.

2. Premisli sedaj, o dragi prijatelj in kristijan! kako ostudno se obnaša pijanec, zato, da ostudnost pijanosti prav dobro spoznaš in se nikdar ne vpijaniš. Premisli naslednji prelepi zgled:

V srcu svojega sinčka zbuditi stud do pijanosti, kaj stori modri oče? To-le: Ko gre sv. Fidel iz Sigmaringa še kot majhen otrok s svojim pobožnim očetom se sprehajaj, naletela sta na pijanca, ki je poleg pota ležal. Ni mogel ne iti, ne stati, nezavedno se je valjal po cestnem blatu. Oče vpraša: Fidel! kako ti dopada ta človek? Dete pa vpraša: Oče, zakaj pa blêde in ne govori? Oče reče: Glej, ta mož je preveč pil, zato blêde in ne more ne stati, ne hoditi, ne govoriti, in tako se godi vsem, ki preveč vina ali žganja pijejo, um zapravijo, nobene

pametne besede spregovoriti ne morejo, po tleh, po blatu se valjajo, ter ne vedó več, kaj počnó, ne kje da so. Marsikateri pijanec se je že v kako jamo zavalil, v vodo padel, se zadušil ali je vtonil, ali pa po zimi zmrznil. Varuj se torej, ljubo dete! pijanosti, in nikdar ne pozabi tega, kar si danes videl. Tako je pobožni oče svojega dobrega otroka učil.

Tudi jaz tebi, o prijatelj! rečem: Če je že za nejevernika pijanost ostuden madež, koliko ostudniši madež, in koliko večja pregreha je pijanost za tebe kristijana, kateri z lučjo sv. vere njeno ostudnost veliko bolj spoznaš kakor nejevernik, in kateri si dolžan po nauku in zgledu svojega nebeškega Učenika in Zveličarja živeti! In kako je Jezus Kristus učil, in kak zgled ti je dal? On je vedno učil zatajevanje samega sebe, in se je postil 40 dni in 40 noči. Oh, moj Bog! če Jezusa Kristusa premišljuješ, ko se je postil 40 dni in noči tako ostro, da ni nič ne jedel, ne pil, in da je bil po-

slednjič na križu viseč, z žolčem in jesi-
hom napojen, in slišiš divji hrup in vpitje
krščanskih pijancev v pivnicah: ali ne
boš žalosten, dragi prijatelj! zarad raz-
žaljenja Božjega, kakor je bil žalosten
tudi sv. apostelj Pavel, in je o pijancih
s solznimi očmi tako-le govoril: „Oni
živé, kakor sovražniki križa Kristusovega,
njih konec je pogubljenje, njih Bog je
trebuh; oni se hvalijo s svojo sramoto
in pozemeljsko ljubijo.“ Filip. 3, 19. Da
torej večnemu pogubljenju odideš, varuj
se, dragi kristijan! prav skrbno pijanosti,
saj si se sedaj prepričal, da je pijanost
ostudna za vsacega s pametjo obdaro-
vanega človeka, še bolj ostudna in pre-
grešna je pa za kristijana.

II. Varuj se pijanosti, dragi prijatelj
ti, kateri se dosedaj še nikdar vpijanil
nisi. Srečen si dosedaj bil, ali skrbno
pazi, da svoje dosedanje sreče nikdar ne
zapraviš. Zakaj tudi ti, o trezni prijatelj!

si v vedni nevarnosti, se tega ostudnega greha počasi in po malem privaditi, če se ga prav skrbno ne varuješ.

Sv. Monika o sebi svariven zgled s temi besedami naznanja: Če ravno so stariši za-me neizrečeno skrbeli, sem se vendar navadila vino piti. Hodila sem z deklo v klet po vino, katero sem z zajemalom iz soda jemala in v posodo natakala. S prvega sem le nekoliko kapljic požirala, ker se mi je vino sicer zoprno zdelo. To je bila premajhna reč, da bi si bila zaradi tega kaj vesti delala. Ali kmalo sem po več in zmeraj več kapljic srkala, in kmalo sem začela vino debelo požirati. Nekega dne sva se z deklo skregale, in ona me je s pijanko pitala, in to zaslužen očitanje, kakor me je bolelo, mi je vendar le oči odprlo, da sem se odsihmal poboljšala. Naj ti služi, dragi prijatelj! kateri si se dosedaj še vedno skrbno pijanosti varoval, ta zgled v to, da se je boš tudi vse prihodnje čase zmeraj ravno tako skrbno varoval.

Ti, nesrečni prijatelj! kateri si pijanosti že navajen, se je boš težko odvadil; zakaj večidel je resničen stari pregovor, ki pravi: Pijanec se takrat spreobrne,

kadar se v jamo zvrne. Vendar nikar ne obupaj; če imaš resnično voljo se poboljšati, in vse storiš, kar je v tvoji moči, bo tebi tudi Bog s svojo milostjo pomagal. Da je tudi zastaranemu pijancu mogoče se spreobrniti, nam nekateri, če tudi redki zgledi spričajjo. Premisli naslednji lep zgled:

Mladi kmet se je piti in igrati navadil. Enkrat hoče v vinograd iti, in ukaže ženi, da bi mu jesti prinesla. Ona pravi, da nič nima, ker je vse zapravlil. Vendar mu obljubi. Opoldne nese koš zaprt in ga pred njega postavi. On moli in odpre koš. Ali kaj je bilo v košu? Njegov otrok bled od gladú. Vse si zapravlil; jéj svojega otroka, reče njegova žalostna žena; vzame otroka iz koša in mu ga na roke dene. Mladega moža je to zelo zbolelo. On spozna, da ni prav živel, objame svojo ženo, obljubi se poboljšati in se v resnici poboljša. Ni ga bilo nikdar več videti po krčmah.

Kakor je ta modra žena svojega moža poboljšala, tako je tudi že marsikatera druga modra žena svojega moža

spreobrnila; temu ravno nasproti je pa tudi marsikatera nemodra in hudobna žena svojega v začetku treznega moža v pijanca spremenila in si krvavo šibo spletla, katera jo potem hudo tepe. Kakor se je omenjeni pijanec spreobrnil, ravno tako je tudi tebi, pijanosti vdani prijatelj! z Božjo pomočjo mogoče se spreobrniti, če imaš le resnično voljo, in se tudi k poboljšanju potrebnih pripomočkov zvesto poslužuješ.

III. Kaj ti je storiti, dragi prijatelj! da se pijanosti odvadiš?

1. Pritrguj si vsak dan kaj malega pri pijači. Sv. Avguštin pravi: „Kakor se je pijanec po malem pijanosti navadil, tako naj se je zopet po malem odvadi.“

Kadar ga je skušnjava nadlegovala, da bi se vpijanil, se je vselej vode do sitega napil. Enkrat ga je neizrečeno vleklo v krčmo; sam ni vedel, kako je do krčminih vrat prišel. Že je hotel odpreti, kar zagleda studenec. Popusti nevarno hišo, ter gre k studencu in se hladne

vode do sitega napije. In ker je resnično voljo imel, podpiral ga je Bog, da se je popolnoma poboljšal, in da se mu je vpijanljiva pijača za zmeraj pristudila.

2. Premisli, da je pijanost ostudna pregreha, katera je posebno nespodobna za kristijana, in da jo Bog v sedanjem življenji s hudimi boleznimi, z revščino, z zgubo dobrega imena, z nepokojno vestjo in trdovratnostjo, po smrti pa z večnim pogubljenjem kaznuje, kakor priča sv. apostelj Pavel, ki pravi: „Vedite, da pijanci Božjega kraljestva ne bodo nikdar posedli.“ Gal. 5, 21.

3. Spominjaj se pogostoma zgleda Jezusa Kristusa, svetnikov, puščavnikov in mnogo družih treznih ljudi. Sv. Klimak pravi: „Kedar misliš piti, ne pozabi, da so našega Gospoda in Boga z žolčem in jesibom napajali, in gotovo boš prav zmerno pil.“ Zakaj, kako smeš upati, da te bo za svojega učenca spoznal, če

vedno nezmerno piješ? Spomni se tudi, da so svetniki mnogo let v puščavah le koreninice jedli in vodo pili. Če so oni tako trezno, zmerno, ostro živeli, da so v nebesa prišli, ali méniš, da si boš ti s pijanostjo nebesa zaslužil? Pomisli tudi, koliko je bolnikov, ki veliko žejo trpijo in nimajo pijače, da bi si svojo hudo žejo potolažili. Nesrečni pijanec! ako boš še v prihodnje nezmerno pil, boš tudi ti, in morebiti kmalo na smrtni postelji veliko žejo trpel in je ne boš mogel pogasiti, boš žeje umrl, kar se marsikateremu pijancu pripeti. Še večo žejo boš trpel pa v večnosti, ker boš z evangeljskim bogatincem v večnem plamenu zdihoval in želel, da bi Bog ubožca iz nebes poslal, kateri bi konec svojega prsta v vodo pomočil in tebi na suh jezik položil; pa se ti tvoja želja nikdar spolnila ne bo. Vekomaj boš v peklu strašno žejo trpel.

4. Ne hodi nikar več brez potrebe v krčmo; zlasti ne hodi nikdar med svoje nekdanje vinske ali žganjarske brate in prijatelje. Zakaj prigovarjanje starih tvojih bratcev in krčmarja, da je še prezgodaj domu iti, da te bo pozneje kak tovariš spremil, in mnogoteri kratkočasni pogovori te bodo zapeljali, da boš svoje obljube pozabil, in zopet preveč pil. Če moraš v krčmo iti, pojdi sam, ali s treznim človekom in pij kozarec zdravega vina, in ne mudi se v nji čez potrebo.

5. Poslednji in boljši kakor vsi drugi pripomočki, je pa: molitev, pogostno prejemanje sv. zakramentov, zlasti, da se vedno svojega navadnega spovednika držiš, in ga zvesto ubogaš.

Sedaj sklenem svoj prigovor, dragi prijatelj! in rečem: Če nisi pijanosti navajen, blagor ti! in na vso moč si prizadevaj, da se je nikdar ne navadiš. Če si je pa že navajen, imam to prošnjo

do tebe: Posluži se vseh navedenih pripomočkov, da se brez odlašanja poboljšaš. Priporočuj se vsak dan prečisti Devici Mariji, Materi Božji, ki je pri Jezusovi smrti poleg križa stala, takrat tvoja mati postala, in grenko žejo svojega Sina ž njim najbolj občutila, in reci: Podpiraj, o usmiljena Mati! s svojo pomočjo mojo slabo voljo, da vso žejo do strupenega žganja, in vsake vpijanljive pijače v sebi ukrotim, in se tudi vseh zapeljivih priložnost k pijanosti zvesto varujem. Sprosi mi od Jezusa odpuščenje dosedaj storjenih grehov in stanovitno treznost do konca, da zadobim po smrti krono večnega življenja v nebesih.

O šestem poglavitnem grehu jezi.

Prigovor.

O pripomočkih se obvarovati jeze.

I. Kadar sovražnik žuga kaki trdnjavi, njeni brambovci ne bodo čakali do tistih malov, ko sovražnik že pred ozidjem stoji: veliko poprej že pripravljajo se za brambo. Ravno tako je treba tudi tebi, dragi prijatelj! zoper svojega dušnega sovražnika, zoper jezo se oborožiti že poprej, predno se pri tebi oglasi.

1. Da se boš pa toliko raji zoper njo oborožil, premisli sedaj, kako ostudna in škodljiva da je jeza.

Iz naslednjega zgleda boš lahko njeno škodljivost in ostudnost spoznal. Mladenič je bil zovoljo tega vedno bolehen, ker se je zovoljo vsake male mu neljube stvari tako naglo vjeziti dal. Ko mu njegov zdravnik pravi, da je zovoljo nagle jeze vedno bolehen, mu bolnik ne verjame; zdravniku ugovarja; se sčasoma

bolj vgreje in se poslednjič popolnoma vjezi, ko ga zdravnik svojeglavnega, nespokornega vihrača imenuje. Mirno vzame zdravnik ogledalo raz steno in ga pred hudo razjezenega mladeniča postavi. Pa kako se mladenič ves prestrašen zavzame, videti v ogledalu svoj obraz tako čudno spremenjen; lica so bleda kot smrt, oči divje štrlé in čelo je nagrbančeno. Mirno posluša sedaj zdravnika, ki ga milo opozoruje na žalosten nasledek nagle jeze za zdravje njegovo, rekoč: »Glej, več tacih viharjev izdere drevo tvojega življenja!« Skrbnejše se začne varovati nagle jeze in postal je bolj čvrstega zdravja. Spoznaj, dragi prijatelj! iz tega zgleda, kako močno jeza tudi tebi, če si ji vdan, zdravje spodkopava.

Marsikateremu je jeza prinesla že hudo žolčno mrzlico; marsikateremu jetiko; marsikaterega je žolč zalil in je nanagloma umrl. „Nevoščljivost in jeza prikrajšujete življenje“, pravi sv. Duh.

2. Ker je jeza tako ostudna in za zdravje tako škodljiva pregreha, oboroži se zoper njo že poprej, predno pride. Najboljše orožje zoper njo je krotkost in

potrpežljivost. Da si boš te dve čednosti pridobil, zato premišluj:

a) Podobo križanega Zveličarja! Glej, kaj so mu storili hudobneži! Pregarjali so ga, vjeli so ga, s trnjem so ga kronali, čeravno čisto nedolžnega, so ga vendar k smrti obsodili, mu težek križ na rame naložili in nanj pribili, in ko v hudih bolečinah na križu umira, ga še zaničujejo. Pa kaj je on storil? „Oče! odpusti jim; saj ne vedó, kaj delajo;“ tako je molil na križ pribit za svoje sovražnike. In on sam pravi: „Učite se od mene, ker jaz sem krotek in iz srca ponižen.“ Mat. 11, 29. Reci tudi ti sam sebi: O Jezus! ti najnedolžniši in najsvetejši, si v svojem najhujšem trpljenji nebeško krotkost in potrpežljivost razodeval, in jaz največi grešnik, ki sem že zdavnaj pekel zaslužil, bi ne hotel najmanjšega žaljenja in trpljenja v duhu krotkosti prenesti in bi se hotel jeziti!

O usmiljeni Zveličar! varuj me take ne-
hvaležnosti in nepotrpežljivosti!

b) Spomni se tudi, dragi prijatelj!
kako velikokrat in kako hudo si ti že
Boga razžalil. On bi te bil v svoji pra-
vični jezi zamogel hudo kaznovati. On
je pa imel potrpljenje s tabo in ti je
namesto kazni le dobrote pošiljal. Tebe,
o kristijan! pa zamore vsaka majhna
zoprna besedica, vsako majhno očitanje,
majhna krivica ali zamera v tako hudo
jezo pripraviti, da mora skoraj vsaki
strahu pred tabo bežati. Premisli, o kri-
stijan! če ne ravnaš krivično; ker je Bog
tako usmiljen do tebe, ti si pa tako ne-
usmiljen do svojega bližnjega. Če si bil
še tako močno in po nedolžnem žaljen:
povej odkritosrčno, ali modro ravnaš, ko
si z jezo pekel služil, namesto da bi si
s krotkostjo in potrpežljivostjo nebesa
služil? Povej, ali ti tvoja jeza kaj koristi
pred Bogom in pred ljudmi? Pred ljudmi

se z jezo smešnega in zaničljivega delaš, pred Bogom pa kazni vrednega.

c) Poslednjič, da boš krotak in potrpežljiv, spomni se pogostoma svoje smrti ter reci sam sebi: Čemu se jezim nad svojim bratom tako dolgo, dokler me na pokopališče ne ponesó; čemu mu žugam s pestjo tako dolgo, dokler ne bo pri smrti odrevenela? Če sedaj, dokler živim, v svojem srcu jezo kuham in njen strašni ogenj po obrazu švigati pustim in še le takrat mirujem, ko bo srce v smrti otrpnelo; ko bodo moja lica obledela in se jeziti več ne bom mogel; če do takrat odlašam jezo v sebi zatreti, dokler mene in mojega brata ne zagrebejo v globoko jamo, v temno podzemeljsko ječo, kjer bo malo prsti dovolj močna pregraja, da se nikdar več spopasti in klati ne bova mogla: kako plačilo smem pričakovati takrat od svoje krotkosti in potrpežljivosti? Nobenega plačila, temveč večno

kazen moram pričakovati od tiste krotkosti in potrpežljivosti, katera še le po smrti nastopi. Da me ta nesreča zadela ne bo, hočem svojo jezo premagati in si za krotkost in potrpežljivost sedaj prizadevati, dokler še na svetu živim, dokler si ž njo še nebeško plačilo zaslužiti zamorem.

II. Dragi prijatelj! sedaj premisli štiri pripomočke, s katerimi se zoper jezo oborožiti moraš. Prvi pripomoček naj ti pomaga, da nikdar ne daš jezi prostora v svojem srcu; drugi naj ti pomaga, da se z jezo nikdar ne pregrešiš, čeravno je ona v tvoje srce že prišla; tretji ti kaže, kaj je storiti, če te je jeza premagala; in četrti te uči, kako je s togotnimi ljudmi ravnati, da se pregrešil ne boš.

1. Kateri pripomoček je za to potreben, da te jeza nikdar ne napade? Zapri ji duri v svoje srce; ker jeza, enkrat

v srce spuščena, se težko iz njega prežene. Jeza je podobna priklenjenemu psu. Dokler je pes priklenjen, se ga ni treba nič bati; če je odklenjen, potem pa gorjé tistemu, kateri se mu ne more umakniti! Popade in rani ga. Ravno tako dela tudi jeza s človekom. Zavoljo tega, o kristijan! ji nikdar prostora ne daj v svojem srcu. Najboljše storiš, če se ogibaš tacihi priložnosti, katere te navadno v jezo napeljujejo, posebno, če se varuješ nepotrebne govorenja in prepira. Ako si jezi vdan in živiš v tacihi priložnosti, ki te v jezo večkrat napeljujejo: potem je tvoja sveta dolžnost, da si večkrat, posebno zjutraj prilike in priložnosti pred oči postavljaš, katere te čez dan po navadi v jezo pripravljajo, in se že naprej zoper napade jeze oborožuj. Tako-le na primeru zjutraj prevdari in reci: Po zgledu Kristusovem in svetnikov se bom ves dan jezi ustavljal; nobena kletvina, nobena

huda beseda mi čez jezik ne sme. Molčal bom, kakor da bi bil mrtev in bi ničesar ne videl in ničesar ne slišal. Daj mi, o Bog! svojo pomoč, da tega svojega sklepa danes in nikdar ne prelomim. Marija, mati Božja! in moj zvesti angelj varh, stojta mi danes in vselej zvesto na strani! Čez dan vselej ponovi ta sklep: pred kakim delom, ali kadar slišiš uro bítí.

2. Kaj ti je storiti, ko se jeza v tvojem srcu oglasi? V začetku se moraš jezi zoperstaviti, če jo hočeš premagati; zakaj ona je kakor ogenj. Dokler je ogenj še majhen, dokler je še sama iskrica, se lahko pogasi. V začetku ti pomaga jezo premagati le en pogled na križanega Jezusa; le kratki zdihljeji: „O Jezus! varuj me, daj mi pohlevno srce! O Marija! pomagaj mi, varuj me, da ne padem“. Dokler se srce ne umiri, ne govori, ne stori nič; zakaj kakor se ogenj v peči lahko zaduši, da ne uide, ako se vse

odprtine in luknjice skrbno zadelajo: tako tudi jeza, ta znotranji ogenj ugasne, ako se z molčanjem duri zaklenejo; kakor hitro pa k jezi še govorjenje pride, tedaj gorje! takrat strašen ogenj navstane, kateri se pogasiti tako lahko ne dá. Zatorej rečem: Molči, čeravno jeza privzdiguje tvoj jezik k govorjenju; zakaj, če molčiš, se nikoli kesal ne boš; če pa jezen govoriš, vselej se boš kesal, vselej ti bo žal. Moli toliko časa natihoma očenaš, češčenamarijo, dokler se jeza ne poleže. Tako je ravnal sv. Frančišek Salezijan, ki je bil od rojstva jezi prav močno vdan, pa je s premagovanjem samega sebe najkrotkejši človek postal.

Premisli lep zgled iz njegovega življenja. Plemenitaž je prišel sv. Frančiška hudo zasramovat. Svetnik ga je lepo pogledal, pa molčal. Hudobnež je imel molčanje za zaničevanje, ter ga je še hujše zasramoval. Ali svetnik je vedno molčal. Poslednjič je hudobnež odšel. Potem je svetnika nekdo vprašal, kako se je zamogel

premagati, da zaničevalcu nobene hude besede ni rekel? Svetnik mu je odgovoril: »S svojim jezikom sem zavezo storil, toliko časa nobene besede ne pregovoriti, dokler srce zopet mirno ne postane.«

Stori tudi ti, dragi prijatelj! po tem lepem zgledu; stanovitno molči, če te jeza tudi silno hudo k govorjenju pri-ganja. Čez nekoliko časa te bo jeza mi-nula in pamet se ti bo povrnila: in tedaj, ko si zopet miren, govori in stori, kar ti pamet pravi, da je tvoja dolžnost. Če pa nisi kos samemu sebi, da bi molčal, kadar te kdo jezi: zapusti nevarnost, pojdi ali vsaj obrni se proč od tistega, kateri te draži, in tisti čas, ko molčiš, prav prisrčno k Jezusu in Mariji zdihuj, ter ju prosi pomoči, da zamoreš jezo pre-magati.

Tako je storil miroljubni pobožni Tobija. Ko je slišal kozliča meketati, poprašuje svojo ženo, ali ni mar žival ukradena. Žena se zaradi tega vprašanja tolikanj razjezi, da ga strašno

zmirja in mu hudo očita. Tobija pa molči, se umakne v kraj, zdihuje, joka in moli.

Uči se iz tega zgleda, zakonski mož in žena! kako morata drug drugemu prijenjati, da vaju jeza ne premaga. Uči se pa tudi ti, krščanski oče ali mati! varovati se hudih, pregrešnih besed, kadar tebe tvoji otroci ne ubogajo in te dražijo. Če si prisiljen svoje otroke postrahovati, jih postrahuj še le tedaj, kadar se ti je jeza polegla. Ako se boš, ljubi moj kristijan! posluževal teh in tem enakih pripomočkov, ne bo te jeza lahko premagala; pa tudi ti ne bo treba obžalovati nesrečnih djanj in velikih grehov, v katere tolikokrat jezavi ljudje zabredejo.

3. Kaj ti je storiti, dragi prijatelj! ako si bil tako nesrečen, da te je jeza premagala? Potem se moraš pred Bogom poniževati, in sicer toliko bolj se moraš poniževati, kolikor večji je bil tvoj greh, in Boga moraš prositi, da ti ga odpusti.

Pomisli, kako reven, kako nezmožen si, se premagati tudi v najmanjši stvarici; pomisli, kako si slab, da te vsaka mala nasprotnost tako hitro premaga. Pomisli in skrbno prevdari tudi, kaj te je tako hitro v jezo napeljalo; morebiti je celo krivična tvoja jeza; ali pa je zdražila te stvarica, ki ni prav nič vredna. Potem potoži svojo revščino svojemu Zveličarju, in prosi ga pomoči, da bi vsaj vprihodnje ne padel več tako globoko. Tako ponižanje je dober, je gotov pripomoček zoper nove padce. Vselej, kadar te jeza premaga, si pa tudi sam naloži primerno pokoro. Ako premoreš, podeli miloščino; ako ne moreš tega, moli en rožnivenec, ali naloži si en post, ali da en dan molčiš, ali da kaj družega enakega dobrega storiš. S tako pokoro popraviš vsaj nekoliko razžaljenje Božje, katero si z jezo sebi nakopal; nasproti boš pa v prihodnje bolj pazljiv sam na-se; pa z Božjo po-

močjo tudi potrjen, da boš ložej jezo zmagal.

4. Sedaj še premisli, o kristijan! kako ti je s togotnimi ljudmi ravnati, kako se do njih zadržati? Če se jih zamoreš ogniti, ogni se jih; če jim pa ne moreš iz pota, ker je oseba, ki te k jezi draži, postavim tvoj soprog, tvoj bližnji sorodovinec, tvoj gospodar ali pa tvoj sosed: se moraš pa vsaj ogibati vsega, kar te utegne v jezo nadražiti. Tako varno in prizanesljivo ž njim ravnaj, da mu od svoje strani nobene priložnosti k jezi ne daš. Sosebno varuj se ugovarjati takim togotnežem. Če jih jezne vidiš, umakni se jim, če moreš; če se jim pa umakniti ne moreš, pa molči in razžaljenje voljno prenašaj.

Dragi prijatelj! posluži se vseh navedenih pripomočkov, da ž njimi zamoreš hudi jezi se ali ustaviti, ali jo potolažiti; ali če te tudi včasih še premaga, jo

vendar toliko ukrotiti, da te v velike, smrtne grehe ne zapelje. Ker pa veš, da brez pomoči Božje nič dobrega misliti, nič dobrega govoriti, nič dobrega storiti in nič dobrega obljubiti ne zamoreš, kakor pravi Jezus Kristus: „Brez mene ne morete nič storiti“: tako prosi posihmalo dan na dan Boga, da ti po svojem neskončnem usmiljenji dá potrpežljivo, krotko in pohlevno srce, da boš deležen Jezusove obljube, katero nam dá, rekoč: „Blagor krotkim, ker oni bodo zemljo posedli.“ Mat. 5, 4.

O sedmem poglavitnem grehu
dušni lenobi.

Prigovor.

O pripomočkih se obvarovati dušne lenobe.

I. Dragi prijatelj! strašne so besede, katere je Bog po preroku Jeremiji go-

voril: „Preklet je, kateri delo Gospodovo leno opravlja“. Če te pretresljive besede Gospodove resno premišljuješ, se v tvojem srcu zbuja vprašanje: Ali morda zadevajo besede prerokove tudi mene? Beri pazno naslednja vprašanja in boš spoznal, če si len ali ne? Si svoje navadne molitve brez ginjenega srca in pobožnosti tako po tlačansko zmolil, da je bila tvoja molitev podobnejša nespametnemu blebetanju, kakor pa govorjenju z Bogom; ali si jih pa večkrat iz najmanjšega vzroka opuščal in tako skrajšal, da so zaslužile komaj ime molitve? Si imel v cerkvi pri največjih skrivnostih malo več spoštovanja, kakor kadar doma v svoji hiši sediš, ali se kar nič nisi sramoval v Božji hiši pogovarjati in posmehovati se? Ti je bilo precej zoprno, ko si kaj svetega slišal, in če si le mogel, si se odtegnil, da bi zveličavnih naukov

svojih starišev, ali pridigarjev in spovednika slišal ne bil? Si le redkokrat v svoje srce pogledal in ga malo-kdaj k Bogu povzdigoval, ker ti je bilo vsako telesno delo ljubše, kakor delo tvojega večnega zveličanja? Si vse suho in posvetno srce k molitvi in v cerkev prinesel, in še bolj s suhim in neomečenim od molitve ali iz cerkve šel? Si ti prejemanje sv. zakramentov od časa do časa dalje odlašal, in če si jih včasih tudi prejemal, se vendar iz navadnih in radovoljnih slabost nisi povzdignil in več gorečnosti nisi kazal, se nič bolj nisi hotel v nobeni reči samega sebe zatajevati? So ti bili goreči kristijani zoprni, in si se rad iz njih bogoljubnosti norčeval; pa te tudi srce malo ali celo nič ni bolelo, kadar si slišal druge ostudno preklinjati, ali si jih videl pregrehe delati, s katerimi se ljubi Bog

žali? Tebe močno srce boli, če kdo tebe žali, nič pa nisi žaloval, ko si slišal, da grešniki neprenehoma Boga žalijo! Ti krščanski oče ali mati! si se kaj zmenil, ko si slišal ali videl napake svojih otrok ali poslov? Ti kristijan! si morebiti godrnjal čez dolge svete maše in pridige, pri praznih ali celo pregrešnih pogovorih, pri posvetnih družčinah, po pivnicah ali drugod ti je pa bil čas vselej prekratek in se nikdar nisi naveličal tamkaj dragi čas tratiti in po dve, tri ali še več ur pri njih se muditi? Ti, o grešnik! si li kdaj kaj svetega premišljeval in svojo vest skrbno spraševal, da bi bil vse svoje pregrehe, posebno svojo poglavitno pregreho, kateri si najbolj vdan, prav do dobrega spoznal; in če si jo tudi spoznal, si si li resno prizadeval, da bi vse, zlasti svojo poglavitno pregreho z čeznatornim kesanjem obžaloval in trdni sklep po-

boljšanja storil? Si li več ko enkrat ali dvakrat v letu k spovedi hodil in se vselej čisto in odkritosrčno, in ne le povrhomu spovedal, in po vsaki sveti spovedi zopet v stare grehe padal, ker se pripomočkov k poboljšanju potrebnih in od spovednika tebi nasvetovanih nisi resno in stanovitno posluževal, pa tudi Boga ponižno, goreče in stanovitno prosil njegove pomoči in milosti ti potrebne? Mlačni kristijan! si si li prizadeval za krščansko popolnost? Si si prizadeval po slišani Božji besedi svoje življenje obravnavati, svoje hudo nagnjenje zatirati, se po krščansko zatajevati, vsa svoja dobra dela s svetim namenom posvečevati in zmeraj z večo gorečnostjo Bogu služiti? Premisli, dragi prijatelj! svoje dosedanje življenje: Sleherni dan ti je Bog pošiljal svoje milosti; te je klical h krščanski popolnosti po tvoji vesti, po svojih služabnikih in namestnikih, po sreči in ne-

sreči, ki ti jo je pošiljal; ti si pa še sedaj zmeraj enako mlačen kristijan, ali še celo grešnik takošen, kakoršen si bil že pred mnogimi leti, ali si pa še čez dalje hujši. O kako močno se boš enkrat kesal, pa morebiti prepozno! O kako močno boš takrat želel in Boga prosil, le za en dan življenje ti podaljšati, da bi z večo gorečnostjo tisti dan Bogu služil in svojo dušo pogubljenja rešil! Ali pa boš uslišan, ker si bil že toliko dnij zveličanja in milosti Božjih zavrgel? O kako močno želé sedaj zavržene duše v večnem ognju, da bi jim Bog le en dan, le eno uro na svetu še živeti dal, v kateri bi zamogle se večnega pogubljenja rešiti in svoje duše zveličati! Ali kar onim nesrečnim dušam Bog vekomaj nikdar dodelil ne bo, to je tebi milostljivo dodelil in ti vedno še deli čas zveličanja. Ali glej, da ga polagoma ne zgubljaš, ampak da ga zvesto v svoje

večno zveličanje obračaš, da se ne boš enkrat prepozno kesal!

Ali ti se morebiti predrzneš svojo lenobo zagovarjati, rekoč: Res, da kaj napačnega storim, pa se vendar le velicijh pregreh varujem, zavoljo tega imam pa tudi upanje, da ne bom pogubljen. Toda vprašam te: Ali je gospodar s hlapcem že zadovoljen, če ga le ne požge ali ne okrade, ako je pa lenuh, postopač in mu vseskozi škodo in zopernosti napravlja? O gotovo ne! In kako hoče Bog s tabo zadovoljen biti, ker nimaš nič ljubezni do njega, katera ljubezen bi te tudi malih grehov obvarovala, ker se samo zaradi strahu pekla velicijh pregreh varuješ? Ker nimaš ljubezni Božje, zaradi česa pa upaš enkrat v nebesih poplačan biti? O nespametni človek! pravi sveti Bernard, tisočkrat tisoč jih njemu v nebesih in na zemlji streže, in ti se upaš mirno sedeti? Angelji in svetniki v ne-

besih, kakor tudi vsi bogoljubni na zemlji strežejo in služijo njemu lepo in zvesto, zato, ker so njegovi prijatelji, ti pa misliš, da si njegov prijatelj in služabnik, ko le sebi strežeš in po svoji volji živiš; ti želiš plačilo od njega, če mu tudi nič ne služiš, in ker se k večemu le velikih grehov varuješ! Če pa do sedaj nisi v velike grehe padel, ali se boš tudi z naprej brez Božje ljubezni velikih pregreh obvarovati zamogel? Celó zvesti Božji prijatelji včasih v skušnjavah opešajo, in ti méniš, da boš stanoviten ostal, akoravno te Bog zapušča? V prav veliki nevarnosti si, v velike grehe zaiti in po smrti v večno pogubljenje priti. Zakaj strašne so besede, s katerimi sv. Bonaventura vsem lenim kristijanom žuga, rekoč: „Videl sem takih, ki so na prevelike obresti denarje posojevali, neusmiljenih kraljev, zavrženega ženstva, celo nevernikov in malikovavcev, ki so se

skesani k Bogu spreobrnili; tresem se pa, ker nisem nikoli mlačnega kristijana videl, da bi se bil k Bogu obrnil.“ Vsak len ali mlačen kristijan misli, da se znajde na poti večnega zveličanja, in je poln tolažbe in živi brez skrbi. Tako gre pa tudi mirno v svoje pogubljenje. O koga ne bo groza v lenobo zaiti!

II. Da se torej dušne lenobe srečno obvaruješ in v krščanski gorečnosti vedno rasteš, premisli, dragi prijatelj! tri pripomočke gorečnosti v dobrem. Prva dva naj te spodbadata, se dela večnega zveličanja brez odlašanja lotiti; tretji naj te pa vnema v gorečnosti pri opravljanji dobrih del.

1. Prvi pripomoček, da začneš brez odlašanja za svoje večno zveličanje delati, je ta: Vprašaj se večkrat resno, rekoč: Čemu me je Bog na svet vstvaril? Čemu mi je dal neumrljivo dušo, obdarovano z umom in prosto voljo? Ali ne zato,

da bi njega sedaj na zemlji spoznal, ljubil, mu služil in po smrti večno zveličanje zadobil? Kaj mi pa koristi vse posvetno veselje, vsa posvetna čast in sreča, če si ne prizadevam večno zveličanje doseči? Jezus Kristus pravi: „Kaj pomaga človeku, če ves svet zadobi, na svoji duši pa škodo trpi? Ali kakošno menjo bo človek dal za svojo dušo?“ Mat. 16, 26. Po smrti te ne bo Bog vprašal pri sodbi, če si bil bogat, imeniten ali mogočen na svetu; ampak če si si prizadeval, zmeraj tisto storiti, kar je bilo njemu k časti in tvoji duši k zveličanju.

Sv. Avguštin piše od dveh imenitnih gospodov, da sta na sprehodu puščavnico našla, in sta vanjo stopila jo ogledat. Puščavnika sicer nista v nji našla, ali našla sta bukve, v katerih je bilo popisano življenje sv. Antona puščavnika. Eden teh gospodov vzame bukve v roke, ter začne brati. Komaj nekatere strani bukev prebere, tako živo spozna nečimernost vseh po-

svetnih dobrot, da sklene svet zapustiti, ali skušnjavec mu precej mnogo zadržkov in težav pred oči postavi, ter si prizadeva ga od te svete misli odvrniti. Ali gospod še resneje pre-mišlja, kar je bral in zmeraj veči moč zado-biva svoj sveti sklep v dejanji izpeljati. Po-slednjič reče svojemu tovarišu: Povej mi, čemu si prizadevava noč in dan? Ali ne samo zato, cesarju prav močno ustreči, da bi največo čast pri njem dosegla? In če jo doseževa, kako bodo drugi manj čislani ali celo prezirani nama ne-voščljivi? Oh, koliko nevarnosti morava prestati, če hočeva cesarjeva ljubljenca biti! In kako dolgo bo najina sreča pri cesarji trpela? K večemu do smrti; zakaj po smrti vsa posvetna čast mine. Kako lahko doseževa pa Božjo pri-jaznost, če le resnično hočeva! Torej stori ti, kar hočeš; jaz sem sklenil v prihodnje le Bogu služiti in za zveličanje svoje duše skrbeti. Pa tudi tovariš je ravno tisto sklenil. Kar sta bila sklenila, sta pa tudi zvesto spolnila.

Dragi prijatelj! tudi ti večkrat resno prevdari to resnico: „Kaj je moj poklic na tem svetu“; zato, da ga nikdar ne zgrešiš, in se enkrat pri smrti in potem

vso večnost ne kesaš, ko bo prepozno in brez koristi, ampak da se večno zveličaš.

2. Drugi pripomoček, da začneš resno skrbeti za svoje večno zveličanje, je ta: Premišljuj pogostoma od ene strani gorečnost Jezusovo, njegovih aposteljnov in vseh zvestih služabnikov Božjih za Božjo čast in za zveličanje ljudi; od druge strani pa premišljuj tudi trpljenje grešnikov za dosego časne sreče, časti, bogastva ali sladnosti mesa. Častitljivi Ludovik Granaški pravi: „Premisli, o kristijan! koliko rev in težav je Jezus Kristus pretrpel od trenutka svojega rojstva do trenutka svoje grenke smrti na križu! On je večkrat vso noč v molitvi prečul, je hodil od kraja do kraja ljudi učiti in ozdravljati; on je brez prenehanja za tvoje zveličanje delal; poslednjič si je na svoje trudne in ranjene rame težek križ naložil, in ga na goro Kalvarijo nesel, da je na njem pribit umrl. Če je Jezus

Kristus toliko delal in trpel, tebe tvojih grehov rešiti, se spodobi, da tudi ti zaradi svojega lastnega zveličanja kaj delaš in trpiš“. Dalje pravi ta učenik: „Premisli tudi, koliko so delali in pretrpeli sveti aposteljni, ko so po vsem svetu sv. evangelij oznanovali; koliko so delali in pretrpeli sveti mučeniki, sveti spoznavalci in tudi drugi svetniki, ki so le z velikim trpljenjem sv. vero po vsem svetu razširjali in jo ohranili do današnjega dne; premisli tudi, koliko so delali in trpeli sv. menihi, puščavniki in svete device za svoje zveličanje!“ Od druge strani pa tudi premisli, dragi prijatelj! koliko so delali in pretrpeli, pa tudi še vedno delajo in trpijo grešniki in vsi posvetni ljudje za svojo čast, bogastvo, sladnost mesa in časno srečo.

Ko je bil v mestu Antiohiji cerkveni zbor, so škofje grešnico Pelagijo vso nališpano memo cerkve iti videli. Drugi škofje so bili nejevoljni jo videti, sv. Non, Edeški škof, se pa bridko

razjoka, ter pravi: »Bog bo nas pri sodbi zaradi lenobe v dobrem obsodil, in to nečistnico bo nam v zgled postavil, zakaj rekel bo: Glej! koliko ur je ona obrnila v to, sebe nališpati, da bi bila temu svetu prav močno dopadla; in ti nisi še ene ure prav v to obrnil, da bi bil meni, svojemu Bogu dopadel, da bi bil mene prav molil, počastil in me zahvalil. In vendar so ji ljudje slabo plačevali njeno službo; jaz pa nezmerno veliko in večno plačilo svojim zvestim služabnikom delim.«

Naj te tedaj, dragi prijatelj! pre-mišljevanje prečudno velike gorečnosti Jezusove in vseh svetnikov za Božjo čast in zveličanje duš, pa tudi premišljevanje prav velikega prizadevanja vseh grešnikov in vseh Božjih sovražnikov za dosego časne sreče, pa tudi večnega pogubljenja svojih neumrljivih duš spodbada goreče delati in trpeti za svoje večno zveličanje!

3. Posluži se še zvesto naslednjih pripomočkov, s katerimi se boš duhovne lenobe obvaroval, in boš v dobrem zmeraj

bolj goreč postal, ter rasel v svetosti in popolnosti:

a) Zvesto opravi vsako jutro in vsak večer svoje navadne molitve, brez molitve nikdar dneva ne začni, ne končaj; zakaj če začneš molitev opuščati, jo boš čezdalje ložej opuščal. Pri molitvi se pa vselej lepo obnašaj; vselej, če je le mogoče, poklekni in s povzdignjenimi rokami moli. Res je, da Bog pri molitvi le na srce gleda, in da brez znotranje pobožnosti in gorečnosti vse zunanje prizadevanje nič ne koristi; ali resnično je pa tudi, da zunanje reči veliko pripomorejo, svoje srce ložej k Bogu povzdigniti in lenobe se obvarovati.

b) Pojdi, ako ti je mogoče, vsaki dan ali vsaj vsaki sopraznik k sv. maši. Sicer ti ni zapovedano, iti vsaki dan k sv. maši; ali vendar se pregrešiš, če iz lenobe ali celo iz zaničevanja ne greš vsaki dan k sv. maši.

c) Da se tebe duhovna lenoba ne loti, tudi pogostoma svete zakramente prejemaj. Zakaj dalj časa ko odlašáš k spovedi iti, težej se pripraviš; in če le dolgo časa ne greš, poslednjič popolnoma otrpneš. Znane so ti pa tudi besede Jezusa, ki pravi: „Ako ne bote mojega mesa jedli, in moje krvi pili, ne bote imeli večnega življenja v sebi“.

d) Poslednjič premisli večkrat, kako kratko da je tvoje življenje na tem svetu in da po smrti nič več za nebesa delati ne boš mogel; kakoršen boš umrl, takošen boš ostal vso večnost. Delaj torej, dokler je dan, dokler je še čas; zakaj skoraj bo nastopila noč, ko več delati ne boš mogel za nebesa!

In tako sklenem današnji prigovor in ob enem tudi vse druge prigovore z besedami sv. aposteljna Pavla, kateri pravi: „Kar človek seje, to bo tudi žet. Kdor seje tedaj v svojem mesu, bo od mesa

tudi žel pogubljenje; kdor pa seje v duhu, bo od duha žel večno življenje. Dobro pa delajmo, in se nikdar ne utrudimo; ker ob svojem času bomo želi, ako se ne utrudimo!“ Gal. 6, 8. 9. Ker pa veš, dragi prijatelj! da brez pomoči Božje milosti nič dobrega storiti ne moreš; torej prosi goreče Boga mogočne pomoči, da se varuješ dušne lenobe, in zmeraj prav pridno delaš Bogu k časti in k zveličanju svoje neumrjoče duše. Priporočuj se tudi Mariji prečisti Devici, da ona vedno za-te Boga prosi, da ti On dá svojo milost, s katero dan na dan v dobrem bolj goreč postaneš, ter rasteš v svetosti in popolnosti.

KAZALO.

PRVI DEL.

Prigovori in zgledi o deseterih Božjih zapovedih.

Prva zapoved Božja.

	Stran
Prvi prigovor. O znamenjih ljubezni Božje	3
Drugi prigovor. O pobožni molitvi . . .	19

Drugi zapoved Božja.

Prvi prigovor. O ostudnosti smrtnega greha	34
Drugi prigovor. O preklinjevanju . . .	50

Tretja zapoved Božja.

Prigovor. O posvečevanju nedelj in zapovedanih praznikov	67
--	----

Četrta zapoved Božja.

Prvi prigovor. Krščanski otrok! spoštuj, slušaj in ljubi svoje stariše!	84
---	----

Drugi prigovor. O dolžnostih starišev do neodraščениh otrok	99
Tretji prigovor. O dolžnostih starišev do odraščениh otrok v domači in zunaj domače hiše	118
Četrti prigovor. O dolžnostih zakonskih ljudi	135

Peta zapoved Božja.

Prigovor. O spravi s sovražniki	153
---	-----

Šesta zapoved Božja.

Prvi prigovor. O lepoti deviške čistosti	168
Drugi prigovor. O sovražnikih svete čistosti	181
Tretji prigovor. O prijetnih svete čistosti	196
Četrti prigovor. Kdaj nečiste misli niso pregrešne?	211
Peti prigovor. O pregrešnih nečistih mislih in željah	223
Šesti prigovor. O pripomočkih zoper skušnjave k nečistosti	237
Sedmi prigovor. O ostudnosti in škodljivosti nečistega govorjenja ali kvantanja	252
Osmi prigovor. O ostudnosti greha nečistosti poleg besed sv. pisma	267
Deveti prigovor. O kaznih greha nečistosti	285

- Deseti prigovor. O plesu, ki napeljuje v greh nečistosti in v vse druge poglobitne grehe ter škoduje tudi telesnemu zdravju 298
- Enajsti prigovor. O ponočevanji, ki je smrt nedolžnosti in vse časne in večne sreče človekove 313

Sedma zapoved Božja.

- Prigovor. O dolžnosti, storjeno škodo popravljati 328

Osma zapoved Božja.

- Prigovor. Kako se bližnjemu vzeto dobro ime povračuje 344

~~~~~

DRUGI DEL.

Prigovori in zgledi o sedmih poglobitnih grehih.

O prvem poglobitnem grehu napuhu.

- Prigovor. O pripomočkih napuha se varovati 361

O drugem poglobitnem grehu lakomnosti.

- Prigovor. O pripomočkih, se obvarovati lakomnosti 369

O četrtem poglavitnem grehu nevoščljivosti.

Prigovor. O pripomočkih, se obvarovati nevoščljivosti	382

O petem poglavitnem grehu pijanosti.

Prvi prigovor. O pijanosti, ki škoduje člo- veku na telesu	397

Drugi prigovor. O pijanosti, ki škoduje člo- veku na duši	410

Tretji prigovor. O pijanosti, ki je pogla- vitni greh	424

Četrty prigovor. O pijanosti, ki je prav zlo ostudna pregreha	437

O šestem poglavitnem grehu jezi.

Prigovor. O pripomočkih, se obvarovati jeze	451

O sedmem poglavitnem grehu dušni lenobi.

Prigovor. O pripomočkih, se obvarovati dušne lenobe	464

